

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת במדבר

לקראת
שבוע
מלכתא

פנינים לפרשת במדבר - חג השבועות

הרב נולד בחדרה להוריו ע"ה שעלו לארץ מתימן. הוא מספר כי בחדרה היה מסתובב הגאון הצדיק רבי אלחנן פרלמוטר זצ"ל, שפתח את ישיבת נובהרדוק בעיר, בלי כסף ובלי תקציבים, והיה אוסף נערים מהרחוב, מדבר על לבם שיבואו ללמוד בישיבה, וכך העמיד תלמידים הרבה.

עזרא עטיה. אהבתי אותם אהבת נפש והם אהבו אותי מאוד".
"בישיבה בירושלים" מתאר הגר"ש שליט"א במהלך השיחה, "הרב שך ממש לימד אותנו יום ולילה. הוא לא היה אומר רק שיעור והולך, אלא היה יושב אתנו מהבוקר ועד הערב. לפני הצהריים היינו לומדים גמרא, כמו בכתה, ואחר הצהריים היינו לומדים 'קצות'..."

מאוחר יותר, כשמרן הגרא"מ שך זצ"ל עזב את ישיבת נובהרדוק בירושלים כשנקרא לכהן פאר כראש ישיבת פוניבז' בבני ברק, עזב גם מרן הגר"ש בעדני שליט"א את הישיבה, ועבר ללמוד בישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה.

"היה לנו שם רב גדול, ראש הישיבה הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל, הוא היה אדם עצום, אבל הוא לא היה מוכר ולא ידעו את זה שהוא כזה גדול בתורה. נהניתי מאוד ללמוד אצלו, אהבתי אותו אהבת נפש, וגם הוא מאוד נהנה ומאוד מצא חן בעיניו סגנון הלימוד שלי, כי באתי מישיבה שבה למדו בשיטה הליטאית, עם קושיות, תירוצים, פלפולים, והוא מאוד אהב את זה.

לרב עטיה היה שם חדר שבו היה יושב ולומד ושם היה מקבל את התלמידים שבאו להקשות קושיות ולשאל שאלות. אני זוכר פעם שלא שאלתי שאלות אחרי השיעור, והוא, הרב עטיה זצ"ל, דחק בי, "איפה הקושיות שלך? למה אתה לא שואל?". ככה גדלנו וגדלנו ב"ה.

"הישיבה היתה אז בלי פנימייה, ולכן קיבלו בה בעיקרון רק בחורים שהתגוררו בירושלים", אומר מרן הגר"ש שליט"א. "כשנכבשה העיר העתיקה על ידי האויב הערבי, והלגיון הירדני גירש את כל היהודים, גורשה גם ישיבת 'פורת יוסף', ולקח חלק מהיהודים בשבי. מאת ה' היתה זאת, שבאותה העת כבש הצבא הישראלי את שכונת קטמון, שהיתה שכונה ערבית יוקרתית מאוד, וכך היה מקום מסודר עבור כל מי שגורש מהעיר העתיקה, שקיבל בתמורה נכסים למגורים בקטמון, והיה מקום לשכן את כל המגורשים. כל אחד הגיע, תפס דירה, תפס מיטות וריהוט, היה 'חד גדיא'..."

וכך, אנחנו, ישיבת 'פורת יוסף', קיבלנו שם שני בניינים בתמורה לרכוש של הישיבה שהיה בעיר העתיקה ושנתפס על ידי הלגיון הירדני.

בהמשך דיברתי עם המנכ"ל של המקום, ואמרתי לו, אם יש לנו שני בניינים, למה שלא נעשה אחד מהם פנימייה? כך יוכלו לבוא צעירים שגרים במקומות אחרים ורוצים ללמוד ב'פורת יוסף'.

עם מרן חכם שלום כהן שליט"א

"וכך הוקמה ישיבה חדשה שנקראה 'סניף פורת יוסף', אני הייתי ראש הישיבה שם לקחתי איתי את חכם שלום כהן שליט"א, הוא היה איתי שם יחד, וברוך ה' יצאו הרבה פירות. שניים מהתלמידים שלנו הגיעו עד בית הדין הגדול ברוך ה'.

אחרי כמה זמן לחצו אותי גורמים שונים, ואמרו לי שאני צריך לבוא לבני ברק. למה בני ברק? כי בבני ברק לא היה אז כלום כלום, ממש אפס.

היו ישיבות בבני ברק, אבל לא היו ישיבות לציבור הספרדי, ובישיבות

האשכנזיות לא קיבלו את כולם. היו ישיבות שקיבלו יותר, כמו ישיבת וואלוז'ין, אבל לא היתה ישיבה ספרדית אחת בכל בני ברק. אמרתי לחכם שלום כהן שליט"א, קח אתה את הישיבה בקטמון, את 'סניף פורת יוסף', כי אני רוצה ללכת לבני ברק לפתוח מוסד שיהיה יותר מישיבה.

אבל חכם שלום אמר לי אני לא יודע להיות ראש ישיבה, אני לא יכול, לא יכול! הוא לא הסכים שאלך. אמרתי לו, אני אבוא יומיים בשבוע ואסייע לך.

זכורה לטוב אשתי הצדקת, שהסכימה ואפשרה לי לנסוע במשך שנים, כל שבוע הייתי נוסע לשם, ישן בלילה ונשאר עוד יום. והיא הצדקת היתה מסכימה בשמחה.

בכלל, היא היתה צדקת גדולה אשתי, היתה הולכת מבית לבית להשפיע על בנות ישראל להקפיד יותר בענייני קדושה וטהרה, היא עשתה הרבה מאוד, והיתה הולכת דרומה וצפונה, בכל האזור כולו, איפה שהיו ספרדים, שמה היא הלכה להשפיע, כי היא ידעה שתהיה לה השפעה גדולה יותר על ספרדים, והיתה הולכת ממש כל יום כדי לעשות את הפעילות.

הגר"ש בעדני מציין כי הרבנית למדה ב'שפיצר' בירושלים, אבל מאת ה' היתה זאת, על יד איפה שהיא גרה היתה קבוצה של בנות חרדיות, בשבת מה עושים בשבת? בתיה! ראתה אותם ורצה אחריהם, אמרה להם לפה אני רוצה להיכנס. למה? כי בשפיצר לא היו מקפידים כמו שם, הבנות היו הולכות בלי גרביים, והיא זה לא מצא חן בעיניה. אז היא הלכה ואמרה אני הולכת ללמוד איתן, עם הבנות האלו שהולכות רק עם גרביים. הלכה לשמה ועשתה פעילות בתוך החבורה הזאת.

בכל אופן אני הייתי עוזר לחכם שלום בניהול הישיבה, אחר כך הוא עבר עם הישיבה לעיר העתיקה, לאחר מלחמת השחרור, בנו מחדש את הבניין של הישיבה שם, בניין עצום ויפה, הבניין שקיים היום. חכם שלום כבר הסתדר אז לבד ולא היה זקוק לעזרתי, אבל בכל זאת הייתי בא לתת שיחות בישיבה.

לאחר מכן היינו פותחים מתיבתות, הרבה מתיבתות, ללימוד תורה של צעירים. לאט לאט, פתחנו עוד ועוד, לאט לאט.

פנימייה עם בחור אחד

"כשהגעתי לכאן", אומר מרן הגר"ש על מקום מושבו הנוכחי בכולל 'תורה וחי' ברח' רבי עקיבא בבני ברק, "דבר ראשון פתחתי כולל. זה היה בדירה כאן. היה כאן קמפוס כזה של חנויות, הבעלים שבנה את המקום נתן לנו שתי חנויות להקים בית מדרש. שיהיה מקום מרווח יותר. ומפה פיזרנו כוללים בכל רחבי הארץ.

אחרי זמן מה באו אלי שני זקנים מתל אביב שאמרו שהם רוצים לפתוח ישיבה בשכונת 'התקוה' בתל אביב. אמרתם להם 'השתגעתם? לפתוח ישיבה בשכונת 'התקוה'? מי פותח במקום בזה? זה מקום גרוע! מלוכלך! כל הצרות שבעולם יש שם. זאת היתה אז שכונה רעה, מאוד רעה. נורא ואיום מה שהלך שם, היו שם עבריינים.

קבוצת נערים ואני ביניהם, נשלחנו למעונו של כומר באחד הכפרים. לאחר מחברי היה סידור בתרגום אנגלי, ושכחו על השולחן בחדרו של הכומר. הכומר פתחו, והתחיל לקרוא בתרגום האנגלי. לפתע שמענו צעקות רמות. נחרדנו. הכומר הגיע, עיניו מזרות אימה, קצף על שפתיו. מה קרה, הגיע לברכת "שלא עשני גוי"...

ראב"ד העדה החרדית מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א - ומי כעמך ישראל

"איש איש על עבדתו ועל משאו" (במדבר ד', י"ט)

בסערת מלחמת העולם, כאשר לונדון הופצצה ללא הפוגות, פיזרה הממשלה את הילדים בכפרים, למלטם מהסכנה ומהחרדה. קבוצת נערים ואני ביניהם נשלחנו למעונו של כומר באחד הכפרים. לאחר מחברי היה סידור בתרגום אנגלי, ושכחו על השולחן בחדרו של הכומר. הכומר פתחו, והתחיל לקרוא בתרגום האנגלי. לפתע שמענו צעקות רמות. נחרדנו. הכומר הגיע, עיניו מזרות אימה, קצף על שפתיו. מה קרה, הגיע לברכת "שלא עשני גוי"...

צרח: "אנחנו מצילים אתכם ואתם מתייחסים אלינו בכזה זלזול, מודים בכל יום לאלוהים שלא עשה אתכם כמונו? תחזרו ללונדון, להפצצות, הלואי ותפגעו! היטלר צודק", עפר לפיו...

ניגשתי אליו. האמת, נדרש אומץ לשם כך. שאלתי: "האם אוכל להסביר?!"

ענה בכעס: "אין מה להסביר, הדברים כתובים שחור על גבי לבן!" אמרתי: "אמנם כן, אבל לא קראתם עד הסוף".

הכומר העיף מבט בסיפור שבידו: "ודאי קראתי עד הסוף. זה סוף המשפט".

אמרתי: "אמנם כן, זה סוף המשפט, אבל לא סוף המקבץ. בהמשך מברכים את הבורא שלא עשאנו אשה. כסבור אתה שהיהודים אינם מכבדים את נשותיהם?! ובכן, דע לך שבתלמוד נאמר שלעולם יאהב אדם את אשתו כגופו ויכבדה יותר מגופו! והלא לפני מתן תורה הקדים משה רבינו את הנשים לגברים, והן יסוד הבית היהודי..."

הכומר היה מבולבל, והחברים סביבי היו מתוחים. הכומר שאל: "אז איך אתה מסביר זאת?"

אמרתי: "פשוט מאוד. כשברא הבורא את עולמו, חילק תפקידים שונים לקבוצות שונות. לגברים תפקידים, והוא קשה יותר מתפקיד האשה. לקיים יותר מצוות, ללמוד תורה, ולנשים תפקידן והוא אכן קל יותר מצד אחד, אבל אנו הגברים מודים לבוראנו שחייבנו במצוות יתרות ובלמוד התורה וזכינו לתפקיד החשוב יותר.

כיוצא בכך, בברכת "שלא עשני גוי". לגוי תפקידו, ישוב העולם, ואין לזלזל בו. אבל מצד שני אינו מחוייב במצוות כישראל, ואינו מצווה בתלמוד תורה, ואנו מודים לבוראנו שבחר בנו מכל העמים ונתן לנו

את תורתו, והשית עלינו תפקיד קשה יותר אך מכובד יותר. אמור נא בכנות, ההיית רוצה להתחייב בכל תרי"ג מצוותינו?!" "לא, לא. ודאי שלא", נחרד הכומר והתפייס. ביקש סליחה על התפרצותו, ואף העמיד לרשותנו את מטבחו, שנכשירו כרצוננו...

בהיותי ביוהנסבורג, בא לפני זוג. הבינו שהתורה אמת ויש לנהוג לפיה. אבל הם מתקשים לנטוש את ארחות חייהם, מבקשים לעשות כן קמעה קמעה.

אמרתי להם: ראו, בפסח מצרים נצטוונו "ואכלתם אותו בחיפזון", וזו מצוה שאינה נוהגת לדורות. ומדוע, כי כאשר מתעורר באדם הרהור תשובה יש לו להאחז בו בחיפזון, שאם לא כן יועם ויתפוגג. רק לאחר שיעשו את הפסח בחיפזון ויצאו ממצרים, יוכלו להמשיך בבנין איטי ויסודי, צעד אחר צעד...

ועל כך נאמר: "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה", קרבן ראשית תקריבו אותם לה" (ויקרא ב, יא). והינו שהשאור והדבש שניהם מורים על הקיצוניות. השאור הוא הקיצוני שבחמץ, והדבש הוא הקיצוני שבמתוקים. ואין זו הדרך הרצויה לפני ה'. אבל "קרבן ראשית", כלומר בתחילת דרכו של האדם כשחוזר בתשובה, אדרבה ראוי להשתמש בקיצוניות, ואחר כך ישוב לדרך הממוצעת.

המשך בעמוד 30

שמעתי על משפחה המחזיקה בזוג נעליים קרועות ובלויות, כדי להיזכר תמיד באהבת התורה של מי שנעל את הנעליים הללו, ולהתחזק מכך באהבת התורה שלנו. הנעליים הקרועות מוחזקות בבית משפחת הגאון רבי מלכיאל קוטלר ראש ישיבת לייקווד, שהועברו אליו בירושה מאביו הגאון רבי שניאור קוטלר זצ"ל, שקיבלן מאביו מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל שקיבלן מחמיו מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על אהבת תורה אמיתית

חזון חזון בני חב"ב

בישיבת 'קול תורה' נהגו לרקוד בחג השבועות לאחר תפילת ערבית. ניגשו כמה בחורים ושאלו את ראש הישיבה מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל, הרי אסור לרקוד בשבת ובחג?
והשיב מרן זצ"ל: האם בחתונה שלכם לא הייתם רוצים שירקדו? הרי על היום הזה נאמר בגמרא: (תענית כו ע"ב) "ביום חתונתו - זה מתן תורה", הינו שביום זה מתקיימת, כביכול, חתונתו של הקב"ה, ואם כן זו הסיבה שאנחנו רוקדים.
הגרש"ז הוסיף עוד, שהריקודים שאסרו חז"ל הם ריקודים של ממש, שם יש חשש של מתקן כלי שיר, אבל בריקודים שלנו, שבסך הכל האחד תופס בידי של השני, והשנים 'הולכים' ובשעת ההליכה מרימים מעט את הרגלים, ריקוד כזה אינו ריקוד...

שמעתי על משפחה המחזיקה בזוג נעליים קרועות ובלויות, כדי להיזכר תמיד באהבת התורה של מי שנעל את הנעליים הללו, ולהתחזק מכך באהבת התורה שלנו.

הנעליים הקרועות מוחזקות בבית משפחת הגאון רבי מלכיאל קוטלר ראש ישיבת לייקווד, שהועברו אליו בירושה מאביו הגאון רבי שניאור קוטלר זצ"ל, שקיבלן מאביו מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל שקיבלן מחמיו מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל.

סיפורן של הנעליים החל במלחמה העולמית הראשונה, בעת שההפצצות על ערי אירופה היו בשיאן, ומאימת הסכנה נטשו רבים מבני הישיבות את בתי המדרשות וחזרו לבית הוריהם. בחור אחד שלמד בישיבתו של ר' איסר זלמן, ארז אף הוא את חבילותיו והלך אף הוא לביתו. למה 'הלך', ולא נסע? - משום שלא היה לו כסף לנסוע.

למעלה משבוע היטלטל הבחור בדרכים, כשמידי פעם נאלץ להסתתר ולתפוס מחסה בגלל ההתקפות עד שהגיע לביתו.

הוא דופק בדלת, והנה אמו ניצבת בפתח.
"מה לך בני, כי חזרת הבית?" - שואלת האם המסורה, המודאגת.
"מה, לא שמעת אמא, על המלחמה שפרצה בעולם, ועל ההפצצות החזקות?" - תמה הבחור.
"שמעתי גם שמעתי בני, אבל דווקא משום כך אני סבורה שמקומך בימים אלו הוא בהיכל הישיבה, ולא כאן בבית", השיבה האם הצדקנית.
הבחור שומע את הדברים, וכמי שמעולם לא המרה את פי הוריו, לוקח את חבילותיו, ופונה אל הדרך הארוכה ממנה הגיע, בחזרה להיכל הישיבה.
כיון, שהיה עדיין עייף מהדרך הראשונה, התארכה לו עכשיו הדרך, ובמשך כמעט-שבועיים לא פסק מללכת, עד שהגיע לישיבה, אל ר' איסר זלמן, הנעליים, שכבר היו קרועות לפני שעזב את הישיבה, נקדו עתה לגמרי.
ראש הישיבה שידע שהבחור הלך לביתו, התפלל על שובו, ומשמע את דברי אמו של הבחור, חיבקו באהבה ובשמחה, כבן יקר, בידעו שלגדולות נוצר.
אבל לפני שהתיישב הנער בחזרה על ספסל לימודיו בישיבה, אמר לו ר' איסר זלמן: "רואה אני שנעליך קרועות ובלויות הן, ואינך

יכול כבר להמשיך להשתמש בהן. בוא ונעשה חליפין, אני אתן לך נעליים חדשות, ואתה תתן לי במקומן את נעליך הקרועות. הבחור הסכים, וה'עסקה' יצאה אל הפועל. ר' איסר זלמן שמר על הנעליים הללו, והחזיקן בביתו. ידוע ידע אותו גאון שנעליים אלו ספגו בתוכן הרבה אהבת תורה אמיתית. נעליים של בן תורה שחזר לביתו בצל ההפגזות הקשות, וחזר להיכל הישיבה בציוויה של אמו הצדקנית. הגרא"ז הוריש את הנעליים הללו לחתנו הגאון רבי אהרן קוטלר, שהורישן אחר כך לבניו אחריו. מה שנותר לספר הוא, מי היה הבחור ההוא? - מרן ראש ישיבת פוניבז', הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל!

חז"ל (תענית כב ע"ב) דרשו על הפסוק: "ביום חתונתו - זה מתן תורה".

לפנינו מעשה ביהודי שחיתן את בנו, וביום החתונה כאשר הכניס את בנו לחופה, זכה גם לקבל את התורה ביתר שאת וביתר אהבה. היהודי הנ"ל, אבי החתן, לא רצה בשום אופן להפסיד את שיעור הדף היומי שהוא משתתף בו בקביעות, ומגיעים אליו עשרות לומדים, גם בלילה שבו מתקיימת החתונה.

האם אפשר להעלות על הדעת מציאות שכזו שהאדם לא יפסיד את השיעור גם ביום חתונת בנו?! הרי לכאורה מדובר ממש במשימה בלתי אפשרית לחלוטין!

כל זאת אם לא רוצים. כאשר הלומד רוצה ורוצה להשתתף בשיעור גם ביום החתונה, הוא יצליח בכך. כל כך גדלה אהבתו של אותו אבא לתורה, עד שגמר אומר לא לבטל ולא להפסיד את השיעור גם ביום החתונה.

אחד הדברים המייחדים את השיעור ההוא שעליו אנו מדברים, שהוא אינו מתקיים בבית כנסת אלא הלומדים מתכנסים כל יום בביתו של אחד המשתתפים, פעם אצל זה ופעם אצל זה, וכך סופגים בני הבית את אהבת התורה ואת חשקת הלימוד.

האב הנכבד העלה רעיון מופלא, ולכאורה גם פשוט. הרי כל לומדי השיעור מתכווננים להגיע לשמחה שלי, נו אז מה הבעיה: נקיים את השיעור באולם השמחות...

ובמילים אחרות: הכל ימשיך להתקיים כרגיל, התזמורת על כל נגניה תמשיך לנגן, ולומדי השיעור ימשיכו גם הם לפרוט על מיתרי הכינור, כינורה של תורה...

ההבדל היחיד יהיה שבעוד שבכל יום המתקיים השיעור אצל אחד הלומדים, הפעם הוא יתקיים מיד לאחר החופה - באולם השמחות...

יותר נכון, לא באולם עצמו, אלא בחדר צדדי שהוקצה במיוחד למטרה זו.

הרי פרק הזמן ההוא שלאחר החופה הוא 'זמן ריק', הנמשך כשלושת רבעי שעה, שבמהלכו תופסים המוזמנים את מקומותיהם, התזמורת מנגנת שירי רקע והמחותנים לא עסוקים

אז מי יודע מה...

הם מקבלים את אורחיהם, מזמינים אותם לשבת, אולי גם הם עצמם נוטלים ידיים וטועמים משהו, אבל לא יקרא שום דבר אם 'העיסוקים החשובים' הללו ידחו בזמן מה, עד לצאתם של החתן והכלה מחד היחוד.

האיש אמר ועשה. ההמונים שהגיעו לחתונה בזמן שבין החופה לצאתם של החתן והכלה, חיפשו לשווא את אבי החתן. הוא לא היה באולם. מי שבכל זאת היה מתאמץ לחפשו, היה מוצא אותו בבגדי השיראין החגיגיים שלו, מוקף בעשרות לומדי השיעור, שהדיעה על קיום השיעור הגיעה לאוזניהם, ולכן השתדלו להגיע כבר לזמן החופה ומיד לאחריה התיישבו ללמוד.

היה מי שדאג להביא את הגמרות, גם מגיד השיעור הקבוע הגיע, והכל התנהל כסדרו. לא יאמן.

משתתפי השיעור סיפרו לנו שאבי החתן היה כל כך מרוכז בלימוד, שהשאלות ששאל הפעם היו הרבה יותר ענייניות ומחוכמות מכל שיעור אחר. ובלשונו, זה נקרא סיעתא דשמיא. אכן כן; יהודי שאינו מוותר על שיעורו הקבוע בסיטואציה שכזו, זוכה לסיעתא דשמיא מופלגת ומבין את השיעור הרבה יותר טוב!

ביום חתונתו וביום שמחת לבו

גם משמשו הוותיק של כ"ק האדמו"ר מגור, בעל ה'אמרי אמת' זצ"ל, ששימשו בנאמנות ובמסירות במשך תקופה ארוכה, התפלא לשמוע את הבקשה של הרבי. "צא וחפש לי עתה חתן- וכלה הנשאים זה לזו; אני רוצה לבוא ולשמחם..."

הרבי לא נתן טעם לבקשתו זו, ואמר למשמשו שאם הוא יודע על חתונה הקשורה לבית גור - עדיף, אך גם אם לא יצליח למצוא חתונה שכזו, הוא מעונין - מסיבה השמורה עמו - לבוא ולשמח עכשיו חתן וכלה.

המשמש יצא ומצא חתונה שאינה קשורה לגור, והרבי חגר על- אתר את אבנטו לבש את מעילו ויצא לאולם השמחה.

למותר לציין את ההתרגשות הגדולה שהיתה באולם למראה דמותו של כ"ק הרבי זצ"ל, שהחל לרקוד ולפזז בכל עוז, עם כל עוצם קדושתו ופרישותו, חסידותו וגאונותו.

לאחר כמה דקות עזב הרבי את האולם, ועכשיו הגיע תורם של החסידים לברר מה הסיבה למסיבה, ולשמחה מה זו עושה, ועל מה ולמה הטריח האיש על העדה את עצמו לחתונה.

השיבים הרבי: הייתי שקוע בסוגיה קשה בש"ס, והרבה טרחות טרחתי והרבה יגיעות יגעת' להבין את עומק הדברים, ולא עלתה בידי... ואז נזכרתי בדברי הגמרא האומרת שכל המשמח חתן וכלה זוכה לתורה, והחלטתי לקיים את דברי הגמרא הזו כפשוטם, וללכת לשמח חתן וכלה, ואז לזכות לתורה.

מוסר-השכל נורא יש ללמוד ממעשה זה של מרנא ורבנא, גאון וחסיד, ואכמ"ל

(קטעים מלוקטים מתוך 'הגדה של פסח' חשוקי חמד)

כשחזר רבי אליהו ראטה זצ"ל וחבילת המעות בידו, נדהם והופתע לשמע בקשתו המוזרה של האדמו"ר הקדוש רבי שלמה מזוועהיל זיע"א "לך נא לביתו של אותו יהודי שביזה אותי היום במקווה ותן לו במתנה את מלוא הסכום שהשגת עתה!". רבי אליהו עמד נדהם ומשתומם כולו, ושאל ברוב פליאה: "היכן הוא הגבול של שבירת המידות?! אטו משום שביזה וכעס על הרבי, מגיע לו על כך מענק נכבד שכזה?!"

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על ענווה ושפלות

"וַיְדַבֵּר ה' מִשֹּׁה בְּמִדְבַּר סִינַי וְגו'" (במדבר א', א')

במדבר רבה (א, ז): "כל מי שאינו עושה עצמו כמדבר - הפקר, אינו יכול לקנות את החכמה והתורה, לך נאמר: במדבר - סיני", עד כאן.

סיפר לי הרב הצדיק רבי אליהו ראטה זצ"ל, משמשו ותלמידו הנאמן של האדמו"ר הקדוש רבי שלמה מזוועהיל זיע"א, כמה וכמה עובדות על גודל ענוותנותו ושפלותו של רבו הקדוש, שהיה משים עצמו כהפקר וכמדבר בפני כל נברא ממש, והיה בטל ומבוטל בעיני עצמו, כאין ואפס הגמור, לא יאמן כי יסופר!!!

פעם אחת בערב שבת קודש ליווהו אל המקווה. הרבי מצא לו איזושהי פינה צנועה להניח את כליו, והנה נכנס אדם אחד שהיה כעוס ועצבני, מריר ורוטן, וכולו מלא טענות ותלונות. כשהבחין ברבי הקדוש החליט להוציא את כל כעסו ומרירותו דווקא כנגדו. הוא החל לצעוק עליו ללא שום בוש על כל מיני עוולות שלא היה לו קשר אליהן כלל. הרבי מצידו שתק והבליג, כמובן, ולא ענה לאיש מאומה.

כראותו שאין צעקותיו עושות שום רושם על הרבי, הגביר את קולו עוד ועוד לצעקות רמות מאד, רטן כנגדו דברים חמורים בתרעומת קשה וזעק עליו מרות זמן ארוך ברצף וללא הפסקה. הוא ביזה את הרבי עד מאוד, לגלג עליו והדביק לו כל מיני כינויי גנאי לאזניהם ולעיניהם של כל הנוכחים והלבין פניו ברבים.

הרבי מצידו שתק ברוב שפלותו ולא ענה מילה ואף לא חצי מילה. עד כדי כך השים עצמו הפקר כמדבר, שהיה נראה לפי התנהלותו וחוסר התייחסותו לחרפות ולגידופים המוטחים כנגדו בצורות, כאילו לא אלו מכוונים הדברים כלל, והוא לא חש ולא הרגיש שום עלבון אישי כלל!

בדרכו לשוב לביתו מן המקווה ביקש מרבי אליהו שיואיל בטובו לגשת לביתו של יהודי פלוני, שהיה אדם אמיד ובעל יכולת, ויבקש ממנו הלוואה של סכום כסף נכבד, הואיל וזקוק הוא בדחיפות למעות עוד בטרם תכנס שבת מלכתא.

כחץ מקשת רץ רבי אליהו למלא פקודת רבו ומשאלתו. אותו אדם,

שהכיר וידע את טיבו של רבי שלומק'ה נענה על אתר והוציא את מלוא הסכום להלוואה.

כשחזר רבי אליהו וחבילת המעות בידו, נדהם והופתע לשמע בקשת המוזרה של הרבי: "לך נא לביתו של אותו יהודי שביזה אותי היום במקווה ותן לו במתנה את מלוא הסכום שהשגת עתה!" ביקש-פסק הרבי.

רבי אליהו עמד נדהם ומשתומם כולו, אינו מאמין למשמע אוזניו, ושאל ברוב פליאה: "היכן הוא הגבול של שבירת המידות?! אטו משום שביזה וכעס על הרבי, מגיע לו על כך מענק נכבד שכזה?! הלא אין לרבי אפילו ממה להחזיר את ההלוואה!"

ענה לו הרבי בחיוך "צריך אתה להבין! כאשר יהודי בא למקווה בערב שבת ומתנהג בצורה שכזאת, ושופך קיתונות של כעס ומרירות כנראה אין לו עדיין צרכי השבת... אילו היו מכוונים לפניו כל צרכי שבת, סדורים וערוכים על מכונם, לא היה מתנהג כך..."

עמוד והתבונן, עד היכן מגעת מידת שפלותו וכמה ירד ונכנס לעומק נבכי נפש איש ישראל, להבין מה חסר לו, ולא עלה כלל על דעתו להיפגע ממנו אישית.

לשמוע ולחשמוע

ברכב, בבית, ובכל מקום...

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

רבינו היה בחולשה גדולה ולא יכול היה לשאת דרשה לכבודה של תורה, אולם נעתר לומר מילים בודדות: "מה הם המילים הכי יפות שיש בעולם: הדרן עלך ש"ס בבלי". מילים אלו שיצאו מפיו של רבינו סמל אהבת התורה בדור, הביאו להתרגשות רבה בקרב הנוכחים, עד שעל מילים אלו הולחן אח"כ שיר מיוחד

שלהבת אהבת התורה של הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל

חזו חזו בני חביבי

אהבת תורה עצומה בערה בליבו של רבינו. הוא לא עסק בתורה והרבתה רק כמצווה ועושה חובתו, אלא בשמחה ואהבת עולם, כמי שמכיר בחוש שהתורה היא עצם החיים ובלעדיה אין חיים.

כשהיה רבינו מדבר על אהבת תורה, ניכר היה שהדברים יוצאים מעומק ליבו. כמה פעמים כשהגיעו אליו תשב"ר להיבחן, היה מקדים ומדבר איתם על מתיקות לימוד התורה. הכנות והפשטות שבהם נאמרו הדברים, השפיעו עליהם עמוקות. בפרט כששמעו קודם לכן ממחנכים עד כמה הדברים מאפיינים את דמותו. פעם נערך באחד ה"חדרים" מבצע גדול של שינון וחזרה, רבינו נעתר לבוא לעודד את צעירי הצאן ולומר בפניהם דברי חיזוק קצרים. הוא פנה אליהם בשאלה:

מה הדבר הכי מתוק בעולם? והשיב בעצמו: "לא שוקולד ולא גלידה. התורה הקדושה היא הדבר הכי מתוק בעולם". והוסיף דברי ברכה קצרים. הדברים הדהדו בראשי הילדים ונעשו לסיסמא באותו תלמוד תורה, עוד היום יודע כל ילד זה לדקלם מילים אלו.

פעם במסיבת סיום מסכת שערך בחור בישיבה בביתו, אמר רבינו שהתמונה היפה ביותר שהוא יכול לצייר לעצמו, היא שכל בן תורה שיושב ולומד והמילים האהובות עליו הם: "הדרן עלך תלמוד בבלי". דברים אלו אמר רבינו גם כשנתבקש, לשאת דברים במעמד סיום הש"ס הגדול שנערך בירושלים, רבינו היה בחולשה גדולה ולא יכול היה לשאת דרשה לכבודה של תורה, אולם נעתר לומר מילים בודדות: "מה הם המילים הכי יפות שיש בעולם: הדרן עלך ש"ס בבלי". מילים אלו שיצאו מפיו של רבינו סמל אהבת התורה בדור, הביאו להתרגשות רבה בקרב הנוכחים, עד שעל מילים אלו הולחן אח"כ שיר מיוחד.

כשהיה בחור בר מצוה בא להתברך מפיו היה רבינו שואל אותו: "אתה יודע שהתורה מתוקה?", הוא לא המתין לתשובה וענה בעצמו: "סי איז דאך זיס" (זה הלא "מתוק"). כשביקשו ממנו ברכה היה רגיל לברך: "שתהיה לך מתיקות בלימוד התורה". אחד מגדולי המשגיחים נפגש איתו וביקש ברכה לבנו, ורבינו בירכו בנוסח זה שהיה רגיל על לשונו. שאל הבן את אביו, מהי כוונת רבינו בברכו.

אמר לו האב בשאלה: "שוקולד אתה אוהב? ראש הישיבה בירך אותך שללימודך יהיה טעם כמו דבר טעים", ומיד ביקש גם הוא ברכה כזו מרבינו.

כמה פעמים כשהיה מדבר על מושגי אהבת התורה, נראה היה לשומעים איך נפשו יצאה בדברו כשהיה אומר: "תורה איז דאך אזוי זיס", (התורה הלא כל כך מתוקה). סיפר הג"ר אשר אריאלי שליט"א שבערוב ימיו של רבינו התקיימה הכנסת ספר תורה שיצאה מביתו של רבינו. רבינו היה אמור לשאת דברים, אך מרוב חולשתו באותו יום לא יכול היה לדבר. אך פטור בלא כלום אי אפשר, הוא לקח לידיו את מעיל הס"ת החדש, עליו היו רקומות המילים: "מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתך, והצביע באצבעו על כל מילה ומילה בפוסק, היה זה מעמד מרומם שכן בני הישיבה, תלמידי רבינו ידעו היטב, שזו היתה באמת מהותו ותמצית חייו.

"יוצאים לחופה!"

ביום חופת בתו ישברבינו ולמד עם החברותא כרגיל בסלון ביתו. בשעות אחר הצהריים המקודמות הגיע צלם לצלם את הכלה ובני המשפחה בבית. מטבע הדברים, החדר שבו בחר הצלם לצלם, היה הסלון, ולכן עזב רבינו עם החברותא את הסלון, נכנס למטבח הבית, נעל אחיו את הדלת והמשיך בתלמודו, תוך שהוא מותיר בחוץ את הרעש וההמולה שמתלווים לשעות אלו. רק כאשר גמרו את כל הסידורים ועמדו לצאת לחופה, דפקו בחדרו ואמרו לו: "יוצאים לחופה".

גם בימי ערב שבת וחג בערבי ומוצאי שבתות וחגים כשהמולה בבית היתה רבה מרעש האורחים והצאצאים שיחיו, לא שת ליבו לנעשה סביב, אלא ישב בתוך ההמולה ולמד. כך היה גם בימים שבין יום הכיפורים לסוכות, כשהיו מביאים לפניו סטים של ארבעת המינים בני המשפחה, נדיבים ומקורבים שיחווה את דעתו עליהם. מחמת חביבות המצוה היה נהנה מאוד לעשות זאת. אך מיד לאחר שסיים, שב מיד לתלמודו עם החברותא, למרות שההמולה בחדר היתה רבה.

"איך אפשר לישון?"

הרה"ג רבי יהודה אליהו זכה ללמוד במשך כמה שנים עם רבינו בסדר שלישי. שנה אחת לפני חג השבועות, ביקש ממנו רבינו, שיבוא ללמוד איתו בליל שבועות וגם למחרת במוצאי יו"ט. בליל שבועות למד עם רבינו, אולם במוצאי החג כאשר דפק בבית רבינו, התפללה הרבנית ולא הבינה את כוונת בואו. הוא סיפר לה שרבינו ביקש שיבוא גם הלילה ללמוד. אולם היא התפללה, שכן בערב שבועות במשך כל היום לא הלך רבינו לישון, באומרו: "איך אפשר לישון בערב מתן תורתנו". בליל שבועות עצמו למד כמנהג ישראל כל הלילה ולא ישן מאומה. במהלך יו"ט עצמו גם כן לא הלך לישון, באומרו: "איך שייך לישון ביום הגדול של קבלת התורה, לפחות עכשיו במוצאי יום טוב, סברה הרבנית שילך לישון, אך כיון שהחברותא הגיע התיישב ללמוד, אולם כעבור כמה דקות נרדם. בשנה אחרת בחג השבועות, הגיע רבינו למנחה גדולה בישיבה ולאחר מכן אמר למלווהו שילך, שכן הוא מעוניין להישאר ללמוד. כעבור כמה שעות הבחינו כמה בחורים שהוא חלש ומותש באופן יוצא דופן, ושאלו אם יקחוהו הביתה, כי מלווה ולא הי נוכח, ולא הסכים באומרו בחיך: "אני מפחד ללכת, ראוי היה שיכעסו עלי" (כנראה על כך שאחרי ליל שבועות שלם שהיה ער, נשאר בישיבה למרות חולשתו הרבה). רק לפנות ערב הסכים שיקחו אותו ואכן היה חלש מאוד, עד שלא יכול היה לזוז לבדו. כשהגיעו לבית, סימן בידו להמתין. כמה דקות, לאחר מכן החווה בידו לאות תודה ופרידה, אזר כוחות עצומים ועלה בעצמו. כנראה שלא לצער את בני ביתו, עד כמה הוא חלש.

ימי שישי

מאז החל למסור את שיעורי הדף, היה מקדיש את ימי שישי להכנת שיעורי הדף של כל ימות השבוע הקרוב. לימים סיפר לחברי הנהלת ארגון "דרשו", שבאו לביתו לבשר לו על תכנית של ניצול ימי שישי - שבת, שהסיבה שבחר דווקא את יום השישי להכנת השיעורים, היתה מתוך מטרה לנצל את קדושת השבת, כידוע מספרי הקדמונים שיום שישי נקרא "ערב שבת", כי ביום זה מעורבת קדושת השבת, וכבר מתנוצצת הנשמה היתרה ולכן חידושו יוצאים יותר "לאמיתתה של תורה".

במהלך ימי שישי שבת היה לומד עם חברותות ובעצמו את חמש הדפים שילמדו במהלך השבוע הקרוב. תחילה בפשט יסודי של הגמרא, לאחר מכן היה לומד את הראשונים על הדף. החברותא

מספר שהרגשתו היתה עילאית ומרוממת, כל כמה דקות פתחו עוד 'ראשון' עד שבמשך היום נערמו על השולחן עשרות רבות של ספרים! בשעה האחרונה לפני שבת, היה רבינו מסכם בבהירות את כל הדפים שלמדו, עם תמצית כל המפרשים.

אחת החברותות שלמד עם רבינו בסדר יום שישי, היה הרה"ג רבי אברהם גבאי. קרוב לחמש שנים למד עם רבינו בסדר שהתחיל בשמונה בבוקר והסתיים בארבע אחה"צ. הם למדו בשעות אלו גם בימי החורף שבהם כניסת השבת מקודמת מאד. שמונה שעות רצופות היו לומדים את חמשת הדפים שאמורים להספיק בשיעור בימי השבוע הקרוב. מאי משמע רציפות? בזמן הלימוד היו מנותקים מעולם ומלואו. נדיר מאד היה לשמוע ממנו מילה או חצי מילה שלא מענין הלימוד. הוא כמעט ולא שוחח עם שום אדם, אפילו לא בטלפון.

בתקופה אחרת למד בימי שישי עם הרה"ג רבי מנחם זרצקי. באותה תקופה היה רבינו פותח את סדר יומו בארוחת בוקר בבית הוריו, ולאחר מכן היה לומד עם רבי מנחם שעות ארוכות ללא הפסקה ברציפות, מלבד שתיה וטעימת מטעמי השבת שהרבנית היתה מכניסה לחדר. הם למדו עד השעות המאוחרות עד שהרבנית היתה נכנסת ומעוררת שאם ר' מנחם לא יצא מיד, הוא עלול להפסיד את האוטובוס האחרון.

בסדרים אלו לא תם סדר יום השישי. בליל שבת לאחר הסעודה היה לומד עם חברותא בביהמ"ד ויז'ניץ ברח' נחמיה שם היו לומדים כמה שעות לאחר מכן חזר לביתו שם היה ממשיך ללמוד לאור לוקס, כשתבדלחט"א הרבנית עומדת לידו כ"שומר" כדי שיוכל ללמוד כמה שעות נוספות.

התמדתו המופלגת לא פגמה כלל באווירת השבת הנעימה בבית. תמיד היו בבית אורחים ושולחן שבת התנהל באווירה מרוממת. הג"ר אליעזר סילבר שליט"א, ראש ישיבת דרך חכמה, שמשפחתו מיודדת בלב ונפש עם משפחת הורי רבינו, מימי שכנותם במדינת שיקאגו, מספר שבבחרותו היה לעיתים מתארח בסעודות שבת אצל רבינו. האווירה בשולחן שבת היתה נינוחה, ובכל זאת הוא היה יוצא משם תמיד עם מחייב להתמדה וניצול הזמן. רבינו היה שר זמירות שבת, אומר דברי תורה, משוחח שיחה נעימה עם הילדים, אולם לא האריך מיד, ומיד כשגמר פנה לסדרי לימודיו ולמד שעות ארוכות בשקידה.

בשבת בצהרים הלך לנוח מעט, וידע תמיד לאמוד את כוחותיו לכמה שנה הוא זקוק. בהגיע הזמן היה קם בזריזות וחוזר לתלמודו. למרבה הפלא גם בשנות מחלתו חולשתו העצומה, היה קוצב לעצמו בדיוק כמה הוא זקוק למנוחתו, ובהגיע הזמן המדויק היה מתגבר כארי ומתיישב ללמוד עד מנחה. במוצאי שבת שוב הגיע החברותא ושוב למדו עד שעה מאוחרת.

בכל הסדרים היה חוזר שוב ושוב על חמשת דפי השבוע עם יסודות הראשונים שליבן ביום שישי, לאחר חזרות כה רבות, לא פלא היה שבשיעורים היה מסדר את כל השיטות בבהירות מופלאה.

(מתוך בכל נפשך)

מדי דברי בו מחובתי להודות ולהלל לקב"ה על הנס שאירע עמדי באותה נסיעה האמורה ל'פורטו ריקו' היה זו בחשכת הלילה, שמעתי קול שעטת סוסים אדירה, קול פרסאות חזק כצבא מלחמה מימי קדם, אני מסובב פני ורואה מולי ולצידי חבורת סוסי פרא דיירי המדבר שועטים לעבר הלא נודע, רומסים כל הנמצא בדרכם, והנה הם כפסע ממני... ה"י

גאב"ד חרדים הרה"צ אשר אנשיל כ"ץ שליט"א - יהודי הולך למקום בו מוליכים אותו מן שמיא

"בן חנו לְדִגְלֵיהֶם וְבֶן נָסֵעוֹ" (במדבר ב', ל"ד)

ולו רק בכדי למצוא איש יהודי... מתברר: איש זה יהודי הוא, אך מעבר ליהדותו אינו יודע מאומה, אט אט החל חפץ ד' לבעור בקרבו אך בבורותו ר"ל החל ללכת מדי שבת בשבתו למה שחשב שביהכ"נ יהודי הוא, אך עד הנה לא ידע כי מדובר בבית תיפלה רפורמי ר"ל בו מתפללים תוך כדי חילול שבת ורמיסת הדת. העמדתי אותו על טעותו, חיזקתי ועודדתי אותו בדברי אמונה והדרכה, ובסופו של דבר, כהיום היהו מחשובי האברכים בקהילה היהודית דשם. עתה ידעתי סיבת איחור טיסתי, ואת סיבת איחור טיסתו.

וחסדי ד' עולם אשירה. מדי דברי בו מחובתי להודות ולהלל לקוב"ה על הנס שאירע עמדי באותה נסיעה האמורה ל'פורטו ריקו': כנס החיזוק האמור, התקיים אי שם מעבר למדבר שממה ובדרך נסיעתי לשם, והיה זו בחשכת הלילה, שמעתי קול שעטת סוסים אדירה, קול פרסאות חזק כצבא מלחמה מימי קדם, אני מסובב פני 'והנה מצרים נוסע אחריהם' אני רואה מולי ולצידי חבורת סוסי פרא דיירי המדבר שועטים לעבר הלא נודע, רומסים כל הנמצא בדרכם, והנה הם כפסע ממני... ה"י. באותה שעה קוים בי הפסוק 'שומר מצווה לא ידע דבר רע' וכפסק חז"ל שלוחי מצוה אינן ניזוקין, בריך רחמנא שעשה לי נס במקום הזה.

וממעשים אלו נלמד מוסר השכל, לכל אורך חיי האדם, לדעת שהכל מושגח בהשגחה פרטית. פעמים רבות קורה שהאדם מחשב

המדרש (ויקרא רבה לה א) .. הדא היא דכתיב (תהילים קי"ט נט) 'חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך' אמר דוד רבש"ע בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ה"ד ואשיבה רגלי אל עדותיך.

סיפור מופלא סיפר לי ש"ב האדמו"ר מבאסטאן ביתר שליט"א שבדידה הוי עובדה. לפני כשלושים שנה בראשית שנות התש"ן סובבה ההשגחה העליונה והוא נקלע לעיר תל אביב. וכידוע ההליכה ברחובות תל אביב אינה נוחה ליהודי ירא שמים, ולכן הדבר היסב לו עגמת נפש. והנה הוא עובר בסמוך ל'תחנה מרכזית', לפתע ניגש אליו פקיד אחד מפקידי המקום וכשהוא מלא שמחה עצר אותו ואמר לו, כמה טוב שבאת הנה, בדיוק עכשיו נוצר לנו וויכוח, ואתה תוכל להכריע. העובדים התנוכחו ב"ריתחא דאורייתא" האם מותר לכהן להינשא עם גרושה... האדמו"ר השיב כמובן בשלילה וציטט להם את הפסוק המפורש, בפר' אמור 'ואשה גרושה מאישה לא יקחו כי קדוש הוא לאלוקי', הנוכחים שמחו בהתרת הספיקות, ובוזה הציל כרם ישראל מנישואי איסור ר"ל... עתה הובנה לו דרכי ההשגחה טעם ביאתו הנה, בכדי להציל נפשות מבית ישראל.

גם אני הקטן, ראיתי בעיניי ההשגחה בעניין זה, וכך היה מעשה: לצורך מסעיי הגעתי למדינת 'פורטו ריקו' אשר במזרח אמריקה, היה זה בחודש אדר. משנודע הדבר לקומץ היהודים תושבי המקום ביקשוני למסור בפניהם שיחת חיזוק והדרכה לקראת מצוות ימי הפורים והלכותיה.

השיחה עברה בטוב ובנעימים, הצימאון של אותם יהודים נידחים הוא כאיל העורג אל אפיקי מים - השקיקה והצימאון לא ניתן לתאר. משסיימתי שיחתי סברתי לתומי כי בכך תמה שליחותי, אך טעיתי. בדרכי חזרה מחמת טלטולי הדרכים הפסדתי את טיסתי ונאלצתי להמתין בבית הנתיבות לטיסה הבאה, ואז, ניגש אלי מאן דהו ובנימוס מלא הערכה מבקש את רשות הדיבור, נענית לו בחיוב והוא החל לגולל ולומר כי הנה הוא נמצא כאן כבר שעות מספר יען הפסיד גם הוא את טיסתו למחוז חפצו, אך עתה שש ושמוח כי הפסיד טיסתו

ניגש אלי מאן דהו ובנימוס מלא
הערכה מבקש את רשות הדיבור,
נענית לו בחיוב והוא החל לגולל
ולומר כי הנה הוא נמצא כאן כבר
שעות מספר יען הפסיד גם הוא
את טיסתו למחוז חפצו, אך עתה
שש ושמה כי הפסיד טיסתו

שרגלי מוליכות אותי לביהמ"ד להורות שם הלכה או דברי חיזוק,
דווקא במקום הנידח ההוא, ואשר לכן סיבב המסבב כל הסיבות
שילך למקום פלוני ד"קא. היא ואין בילתה!
יהודי אף פעם לא הולך להיכן שהוא רוצה, כי אם למקום בו מוליכים
אותו מן שמיא.
יהודי אף פעם לא הולך לבד, אלא 'כי מלאכיו יצווה לך לשמרך בכל
דרכיך'.

דרכיו ללכת למחוז חפצו, אך רצון הבורא מביאו למקום אחר ממה
שחשב והתכוון, אם מאונס אם מרצון. עמקו מחשבותינו מלדעת
ולחבין את השליחות שהוטלה עלינו במקום זה, אך ללא ספק שלא
הגיע לשם בטעות, ר"ל, אין שום מקרה בעולם כלל, לכל דבר יש
תכלית וסיבה, מעבר לנראה לעיני בשר. אין אדם תועה כלל, הכל
מושגה בהשגחה פרטית.

זהו מאמר המשנה (אבות ד ג) שאין לך אדם שאין לו שעה ואין לך
דבר שאין לו מקום, אלא כל מקום ושעה מכוון בדיוק רב הדק היטב
בהשגחה פרטית לכל מקום, אדם וזמן.

נעים זמירות ישראל אומר בתהילים (לז כג) 'מה' מצעדי גבר כוננו
ודרכו יחפץ' ומסביר הבעש"ט הקדוש (מובא במאור עינים פר'
ויקהל ד"ה וזהו שאמר) 'מה' מצעדי גבר כוננו', כל צעדיו של אדם
שמוליך אותו ה' למקום ההוא עבור הצטרפויותיו שיש לו שם, אין
ההצטרפות העיקר, כי אם הסיבה שיגרום לאדם לחפוף ללכת
למקום ההוא, אך הסיבה האמתית הוא 'ודרכו יחפץ' שחפץ ה' את
דרכיו של האדם במקום ההוא בכדי לתקן שם את עצמו או את
מקומו. וכדאמרי אינשי 'א מענטש טראכט און גאט לאכט'.

ובעניין זה ידוע מה שסח הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא
זי"ע ואמר: "יתכן שאדם נוסע לעיר לעמבערג לצורך עסקיו, וסבור
הוא שעסקיו הם העיקר, אך אינו מודע כלל שהשי"ת סיבב את כל
נסיעתו ללעמבערג בכדי שיברך יהודי במקום ההוא ברכת 'שהכל
נהיה בדברו' על כוס מים" (נר ישראל ב, אות קנה).

וזהו הפשט כאן בדברי מדרש, דוד המלך אומר לנו: לפעמים חושב
לו יהודי שלמקום פלוני הוא הולך, או למדינה אלמונית, ואינו יודע

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

"לאחר הטבילה במקווה התפללתי תפילת מנחה ראשונה כיהודי, והתפילה הזו לא היתה דומה לאף תפילה שקדמה לה. אך מעניין, שיום לאחר שהצטרפתי לכרם בית ישראל, פתאום למחרת התחלתי להרגיש שעלי להילחם עם יצרי בכדי להתפלל בהתלהבות. אם קודם לכן לא הבנתי כיצד ניתן לקיים מצוות בצורה של 'מלומדה', הרי שכאשר זכיתי לקבל גם את היצר הרע, התחלתי גם להבין..."

הוא גדל בבית שבו עבדו עבודה זרה, פשוטו כמשמעו.
היום הוא זוכה לחבוש את ספסלי בית המדרש

מאת: ישראל הרשקוביץ

יצחק שמואל שפירא

עטור הזקן והפיאות, נולד בכלל עם השם 'אדיטיה'. "המשמעות של השם הזה, שהוא שם הודי", הוא מסביר, "הוא בן בכור. אך פרט לכך היו לי שמות נוספים. אבי, שאהד מאד את האיטלקים, קרא לי בשם איטלקי: לורנסו, ואילו בני המשפחה קראו לי בשם נוסף: זהם". הוא נולד בשכונת ווילרייק שבאנטוורפן הבלגית, למשפחה אמידה שהגיעה מהודו לבלגיה, יחד עם הודים רבים ונוספים שהתיישבו בבלגיה, כשהם כובשים בין היתר את בורסת היהלומים ודוחקים את אט את רגליהם של הסוחרים היהודים. "סבי היה אדם אמיד מאד, שברשותו היה בית חולים מתקדם בהודו. ה'דלאי למה' למשל, נוהג להגיע לבית החולים הזה שם הוא עובר את הבדיקות הרפואיות הקובעות. בהמשך, עבר סבי לבלגיה, כאשר הוא היה ממייסדי תעשיית היהלומים ההודית באנטוורפן, ואכן, בהמשך הכרתי יהודים רבים שהכירו את סבי כתוצאה מהמסחר ביהלומים". ההורים עצמם השתייכו לזרם הג'ין. "זו דת שיש לה בעולם 'רק' ארבעה מיליון מאמינים. עם זאת, ההורים כבר היו חילוניים יחסית. הם פחות דבקו בדת וניסו להשתלב בתרבות המערבית. אך הסבתא, לעומת זאת, היתה אדוקה מאד בדתה. היא עד היום עובדת אלילים במובן הפשוט של המילה".

במבט ראשון, קשה להאמין שהאברך היושב לפנינו, הכיר אי פעם עולם אחר. דמותו מזכירה דמות חסידית שורשית, אך אין זו רק הדמות, הפנים מלאות החן, הפיאות הארוכות והלבוש החסידי. די בכמה מילים שתשמעו ממנו, בכדי להחליט שאולי מה ששמעתם עליו אינו נכון. כנראה טעות בזיהוי.

אבל זו לא טעות. איש שיחנו, יצחק שמואל שפירא בן ה-27, משוחח עמנו אמנם כחסידי מלידה, כשלא מדובר רק במבטא ובעגה חסידית. הוא משחיל בדבריו וערטער'ס חסידיים, מוצא מיד את ההקשרים המשפחתיים שבין בני שיחו לקרובים ולמכרים אחרים, ומזכיר תוך כדי שיחה שיום היא"צ של אחד הסבים יחול בעוד יומיים. הוא חי את העולם החרדי-חסידי, כשנראה שרגליו נטועות בעולם הזה מימים ימימה.

מסיבה זו, קשה כל כך להאמין שמי שאנו מכירים כיצחק שמואל, נולד בכלל למשפחה הרחוקה מרחק של עולמות מחייה של משפחה יהודית. הוריו הם גויים הודים, סבתו עובדת אלילים, והוא עצמו פילס את דרכו ליהדות בכוחות עצמו ("לא בעצמי", הוא מתקן מיד, "הקב"ה מלקט את נשמות הגרים אחת לאחת"), כשהוא זוכה להשלים את תהליך הגיור רק לפני כמה שנים. "ומאז", כפי שהוא מגדיר, "אני מנסה לברך בכל יום 'שלא עשני גוי' כפי ההסבר הידוע של הרבי ר' העניך: ליהדות אך גם לעמוד בתביעה, שבכל יום נשתפר ונוסיף לעלות רמה נוספת ביהדות, לחולל מהפך בחיינו בדיוק כפי שגוי הופך ליהודי..."

רבים הם המכירים אותו. באי בית המדרש דגור בירושלים מכירים אותו כיושב בית המדרש, וכמי שיומו מורכב מסדרי לימוד קבועים שהוא קובע עם בחורים ואברכים רבים, אך נראה שיש לו אכן אישיות ייחודית. הוא ממגנט אליו כל מי שנחשף אליו לראשונה, כשקשה להישאר שווה נפש מול העוצמות הפורצות מעמקי נפשו, כלבה רותחת.

דווקא בשל אישיותו הכובשת, קשה כל כך להאמין שיצחק שמואל

"לא הסתדר לי שהכל אסור ואסור וכי כל פעולה היא חטא. אסור לאכול משום שאנו פוגעים בעץ. אסור ללכת עם עור, משום שאנו פוגעים בבעלי חיים. אפילו היהלומים, מהם התפרנסנו, הגיעו אלינו בחטא משום שהם נחצבו מהאדמה, ומי זה שהרשה לנו להשתמש במחצבים האלו?"

ישבה הסבתא ימים שלמים על הרצפה, עשר שעות ביום, יושבת וממלמלת. אינה אוכלת כמעט, כי האכילה המותרת היא רק לצורך קיום הגוף בלבד, לא מעבר. היא לא הלכה עם נעליים, משום שבדרך היא יכולה לדרוך על חרק מיקרוסקופי, ומי התיר לך לדרוך עליו? היא חבשה מסיכה עוד הרבה לפני ששמענו על הקורונה, רק מחשש שתשאף לפיה בטעות חרק זעיר ותהרוג אותו..."

אדיטיה למד מסבתו בשקיקה, אך ככל שלמד, כך השאלות רק הלכו והתרבו. "הדת הזו מורכבת מאיסורים כה רבים, ומתחושה שאתה חוטא בכל רגע כך שאין לך כלל דרך לכפר על החטאים. מסיבה זו הם צמים ימים ארוכים, כשהפסגה היא לצום שבועיים ברציפות. ישנם כאלו שמתים כתוצאה מהצומות הארוכים הללו, והם רואים בכך את התגשמות השאיפות. אני צמתי 'רק' שלושה ימים ברציפות כמה פעמים, ומה שהרווחתי מאז הוא שצום של יום הכיפורים, להבדיל, עובר עלי בקלות..."

אך ככל שלמד על הדת יותר, כך עלו התהיות והתרבו, ואין פותר. "לא הסתדר לי שהכל אסור ואסור וכי כל פעולה היא חטא. אסור לאכול משום שאנו פוגעים בעץ. אסור ללכת עם עור, משום שאנו פוגעים בבעלי חיים. אפילו היהלומים, מהם התפרנסנו, הגיעו אלינו בחטא משום שהם נחצבו מהאדמה, ומי זה שהרשה לנו להשתמש במחצבים האלו? ובקיצור, הכל מאד מבולבל, כשכל הסבר שקיבלתי רק הוסיף ותרם לבלבול".

בשלב מסוים הציעו לו חברים יהודים, אותם הכיר מתעשיית היהלומים, לצאת לטיול בהודו ולאחר מכן לישראל. הם יצאו להודו, ואדיטיה הופתע לגלות שהמטיילים היהודים בקבוצה - הוא לא ידע כלום מהי המשמעות של יהודים, מעבר לכך ש"היתה להם שואה, והם יודעים לעשות כסף" - נזהרים ואינם נכנסים למקדשים הרבים. "זה היה מוזר. גם הם לא ידעו דבר וחצי דבר על היהדות, הם אכלו הכל ולא הקפידו על כלום, אך להיכנס לבתי העבודה הזרה הרבים

אפשר להניח שלא רבים לומדים הלכות עבודה זרה הלכה למעשה, אך יצחק שמואל נדרש לדעת הלכות אלו על בורין: "כשאני מגיע לביתה, בביקורים הנדירים שאני עושה אצל בני משפחתי, אני שואל קודם לכן מורי הוראה כיצד עלי לנהוג. הבית מלא בפסלים שהיא סוגדת להם, כך שלא מדובר ב'אביזרייהו'. מדובר בעבודה זרה עצמה. בבית כזה אסור לעשות ברכה, וזו רק בעיה אחת. פרט לכך, אני נחשף שם למנהגים רבים. בין היתר הכרתי את המנהג של הקרבת שערות אדם לע"ז, כשאת הידע שלי בנושא העברתי לרבנים שעסקו בתחום, כאשר התעורר הפולמוס הידוע סביב תעשיית הפאות שמגיעה משערות שמקורם בבתי הפולחן הרבים הפזורים ברחבי הודו".

אך הוריו גידלו אותו ואת אחיו באווירה שאינה דתית. "אמי נהגה לומר לי שיש אלוקים, כלומר שיש מנהיג לבירה, אך מאחר והכירה את תעשיית השקרים והזיופים באותן דתות נהגה לומר לי שטוב אעשה אם לא אשת"ף לכל דת אחרת. היא רצתה שאגדל 'אגנוסטק', מאמין בקיומן של דתות, אך כזה שאינו משתייך לאחת מהן".

צימאון עז

כשהוא נשאל מתי החל לעשות את הדרך שבסופו של דבר הובילה אותו אל היהדות, הוא מצביע על הארוע המשמעותי בחייו, בגיל 7. "קודם לכן גדלתי ללא אבא, אבי הביולוגי נפרד ממשפחתי אם כי המשכתי לשמור על קשר הדוק עמו, אך אז נישאה אמי לבעל יהודי. אמנם, היהדות, מבחינתנו, לא אמרה לו ולא כלום. הוא לא ידע דבר על היהדות, פרט לכך שהוריו, שגרו אף הם באנטוורפן, היו ניצולי שואה. הסב, לעומת זאת, היה שומר שבת והוא אף נטמן בבית העלמין היהודי, בחלקת שומרי שבת".

השאלות החלו להציץ לאדיטיה, שלמד בבית ספר צרפתי יוקרתי, כאשר גילה כי לכל חבריו ישנם חגים ואילו הוא נעדר כל סממן דתי. "למדתי בכיתה שהיתה מורכבת מכל הדתות. היו שם יהודים, נוצרים, מוסלמים שהגיעו ממשפחות לבנוניות והם ידעו כמובן להציק לישראלים כאשר שררה מתיחות בעקבות מבצע בטחוני כזה או אחר, ואפילו נכדים למי שרינו עליו שהיה נאצי בשנות המלחמה. אך בעוד שלנוצרים היו את החגים שלהם, כך גם ליהודים ולמוסלמים, רק לי לא היה כל חג. הדבר הציק לי ובקשתי מאמי שנתחיל גם אנו לחגוג חג דתי כלשהו".

האמא שמעה, הבינה את מצוקתו של בנה, והציעה לו שילך לסביו ולסבתו היהודים וילמד מהם, אולי יצליח בסופו של דבר לסגל לעצמו חג שאותו יציג בפני חבריו לכיתה. "הסבתא נחשבה לדתית מאד, והתחלתי להתעניין אצלה לגבי אמונתה. אך ככל ששמעתי ממנה, אך הלכה הסתייגותי וגברה. הבנתי שגם אם מדובר בדת שיש לה מאמינים רבים, אך אין סיכוי שניתן לחיות כך באמת".

הסבתא, כך גילה, מאמינה - כמו בזרמים הודיים רבים - שכל עצם שאנו מכירים בעולם מכיל נשמה, וכי לנו, כבני אדם, אין כל עליונות על כל היתר הברואים. "הם מאמינים שכפי שיש לך נשמה, כך יש גם לחרק הקטן ביותר, וכך גם לעץ ולאבן ולשולחן ולכיסא. וכך,

לכלכלה. אדיטיה, הצעיר ההודי השקדן, התקדם בלימודי המשפטים אותם רכש בהצלחה, כשהוא מסיים את שלושת שנות הלימוד והתואר בהצטיינות, אך בד בבד המשיך לשקוד, לבדו, על לימודי היהדות כשהוא מצליח לרכוש ידע נרחב, כל זאת רק מקריאה, כשגם את השפה העברית על בוריה הוא רוכש בעצמו. "ידעתי בברור לאן אני הולך", הוא מספר היום, במבט לאחור. "אמנם, היו רבים שניסו לרפות את ידי, אך אני ידעתי שיש לי יעד אחד, והוא להגיע ליהדות. בשלב מסוים פגשתי חבר שמשתייך ל'בני נוח' המקפידים על שבע מצוות בני נח. הוא הציע לי לנהוג כמוהו, אך אני לא הבנתי: אם אני יכול לזכות ולקיים תרי"ג מצוות, מדוע להסתפק בשבע בלבד? ידעתי גם שהדרך לא תהיה קלה, למדתי על כך במקורות. אך למרות זאת, הרצון המשיך לבעור בי". עם הזמן הכיר חברים יהודיים, וכך גם נחשף לבית הכנסת המקומי. הוא נהג להגיע בכל יום להתפלל שחרית, אך לפליאתם של המתפללים, למרות שהתפלל בכוונה וכמונה מעות, לא הניח תפילין... בהמשך, כשחש כי התקדם ביהדותו, פנה לבית הדין של הרב ערנטרוי שליט"א וביקש להתחיל בתהליך הגיור. אך בבית הדין, שנחשב לבית דין מחמיר בתחום, ניסו לדחותו בקש - כמופיע בהלכה. "הרב אמר לי: 'אתה צעיר, ומי אמר לנו שאתה רציני?' היום אתה יהודי, מחר קומוניסט... אינך מגובש בדעותיך. המשיך ללמוד ואם תראה שאתה עדיין בכיוון, תחזור אלינו". השיחה דכדכה אותי מאוד, ולאחר מכן כתבתי לבית הדין מכתב ארוך בן ארבעה עמודים בו נימקתי את הסיבות לכך שאני מבקש להתגייר. כתבתי שם שאני חש כי העם היהודי חי כמשפחה אחת, 'שים שלום כולנו כאחד', ישנה ערבות הדדית ורצון לסייע לשני, דבר שלא קיים באף אומה ולשון אחרת. הזכרתי את החגים היהודיים, כשבעיני כל חג ומועד מהווה דרישה מהיהודי להתעלות ולהגיע לרמה גבוהה יותר מזו שהיה בה בעבר, להתקדש, להתרומם, להתחדש ולהתקרב... המכתב עשה רושם על בית הדין, והם הורו לי לעבור לאיזור היהודי, לגולדרס גרין, ושם להיקלט אצל משפחה שתנחה אותי את הדרך עד לביצוע הליך הגיור עצמו".

שהגענו אליהם הם לא נכנסו. לא הבנתי מה בדיוק עוצר אותם". הוא ניסה לשאול, אך לא קיבל מענה. בהמשך נסעו לישראל. הם ביקרו בתל אביב, בהרצליה, ולקראת סוף הטיול הציעו להם לנסוע לכותל המערבי. "לא היה לי שמץ מושג מה הוא הכותל. הידיעות שלי הסתכמו בכך שהיהודים מתפללים במקום אחד - בבנק. הם שקועים בלעשות כסף, ולכן הם מכירים רק את הבנקים. ולא, זו לא היתה מחשבה אנטישמית. כך גדלתי וכך הציגו בפני את היהודים, כמי שכל חייהם נעים סביב הכסף..."

הם הגיעו לכותל, והוא עם המאבטח הישראלי שהוצמד לקבוצה במשך כל שהייתה בארץ ("חלק מהקבוצה, בני משפחתי, השתייכו למשפחה בעלת הון והם נדרשו לאבטחה צמודה") פנו לעבר רחבת הגברים שבכותל. "וכשאני מגיע לרחבה, אני פשוט מוצא את עצמי מוכה הלם. אני רואה יהודים לבושים במגוון של תלבושות, חבושים בסוגי כיפות שונות, חלקם אפילו ללא כיפות, אך כולם מתפללים לכיוון אחד. משום מה, התופעה הזו, שהיתה כל כך מנוגדת למה שהכרתי, הכתה בי בעוצמה".

הוא החל להתקייף את המאבטח בשאלות, אך עם כל חביבותו ורצונו לסייע - הוא לא ידע מה לענות. גם מבחינתו היהדות הסתכמה בכך שעשה צבא והוא התגורר במקרה בישראל. אך מאותו רגע החלה נפשו של אדיטיה לסעור בקרבו, מבלי שיצליח למצוא מנוחה. משלא קיבל תשובה לשאלותיו, נכנס אל חנות הספרים הראשונה הקרובה, בשכונת ממילא, שם רכש את כל הספרים שהציעו לו ואשר סיפרו על הדת היהודית.

"קניתי חמישה ספרים, ומאותו רגע הטיול לא עניין אותי. באוטובוס, במטוס, בכל מקום, ישבתי וקראתי. נחשפתי פתאום לאבות האומה, לאברהם יצחק ויעקב, לכך שגם הדתות האחרות, הנצרות והאיסלאם, יצאו אף הם מהדת היהודית. אך כשחזרתי הביתה, גיליתי שבני משפחתי מנסים לצנן את התלהבותי. אבי היהודי הסביר לי שחבל על המאמץ: 'היהודים מילא לא יקבלו אותך כשווה בין שווים. תמיד תישאר מבחינתם זר'. אך דווקא אבי הביולוגי, ההודי, העלה טיעון שהצית בי את החשק עוד יותר. הוא אמר לי: 'אתה יודע מה הכי חשוב ליהודי? חשוב לו יהודי אחר... הם דואגים אחד לשני, חיים כמו משפחה סגורה ולא מעניין אותם מכל יתר העולם שמסביבם'. ביקש לומר את גנותם, ובא לידי שבחם". מאז המשיך ללמוד בצורה עצמאית, כאשר הוא קורא כל חומר שמגיע לידיהם על היהדות. הוא גילה ברשת חומרים רבים, וגמע אותם בשקיקה. קורא ביום ובליל, לומד עוד ועוד. בנוסף, נהג להגיע לסעודות שבת בבתי חבריו היהודיים, אם כי אלו שהיו רחוקים מהיהדות לא הצליחו לענות על שאלותיו ובכך להשקיע במקצת את סערת רוחו.

'היכון' ביום הפורים

הצומת הבאה בחייו מתרחשת כאשר הוא כבר בלונדון, לשם נשלח בכדי ללמוד משפטים באחת האוניברסיטאות המובילות ביותר באנגליה: לונדון סקול אוף אקונומיקס - האקדמיה הלונדונית

האתגר למצוא 'משפחה מאמצת' התברר כקשה מדי, שכן אדיטיה, כאדם שעד כה הוא ביישן מטבעו, התקשה ליצור קשרים. אך הישועה באה ממקום בלתי צפוי. "חבר באוניברסיטה הציע לי להגיע למסיבת פורים שנערכה אצל קרובי משפחתו. הגעתי לשם, ולמרבה ההפתעה התברר שהנושא שנבחר למסיבה היה הודו. האוכל היה הודי, המלבושים הודיים מקוריים, וכך גם השירים". אדיטיה, לעומת זאת, הגיע בתחפושת של פינגווין.

"זו היתה משפחה נחמדה מאד, חרדית, ואני אמרתי להם שאני יהודי ולכן שלא יוציאו לשולחן יין שאינו מבושל. אך אבי המשפחה שם עלי עין והוא אמר לי לאחר מכן שאני נשאר עמם בביתם. הוא הסביר שכאשר נעמדו להתפלל מנחה נשארו כולם עם התחפושות. אני, לעומת זאת, עמלתי להיחלץ מתחפושת הפינגווין בכדי לקיים 'היכון לקראת אלוקיך' ולהתפלל כפי שצריך. מאותו רגע, אמר לי, זה הבית שלך.

"ואכן, מאז התאקלמתי בביתם, כשאני לומד מהם את הליכות הבית היהודי. זה היה בית יהודי עשיר, שהיו שם שלושה מטבחים, מטבח בשרי, חלבי ופרווה, בנוסף למטבח פסח, כך שהיה קשה ללמוד את ההלכות והכל היה פשוט יותר. אך עקרת הבית היתה סבלנית מאוד והיא הדריכה אותי כשהיא מסבירה לי כל פרט הלכה למעשה, מהו דבר חריף, מהו בישול בן יומו, מהו כלי ראשון ואיך מכינים את הביצים בשבת... מעבר לכך למדתי ולמדתי מכל מה שראיתי, בשבתות ובימי חול. בנוסף, היו לי שיעורים וחברותות, וכך ניגשתי למבחן שהתקיים בבית הדין".

את המבחן הוא סיים, לאכזבתו, באי הצלחה. "היתה לי טעות בדיני 'המלך הקדוש' בעשרת ימי תשובה, אם כי לאחר מכן גיליתי ב'חיי אדם' שהתשובה שעניתי דווקא היתה נכונה... מעבר לכך, טעיתי כשעניתי שהברכה הנאמרת על פטריות היא אדמה ולא שהכל. בעקבות זאת, נדרשתי לגשת למבחן שוב".

במקביל, המשיך ללמוד עוד ועוד. בשבתות ישב בסעודות השבת, אך דאג לעבור בכל שבת על איסור תורה, אחרת יהיה דינו כדין גוי ששבת. איך? בשבת הוא לא הקפיד, וכך יכול היה לנשוק פיסות עור משפתיו. זה הכל? אנו שואלים אותו, למה לא יכולת להדליק אור? אך הוא משיב בזעזוע: מה ההבדל בין הדלקת לאור לבין נשיכת השפתיים? הרי זו עבירה מדאורייתא...

ה' שומר את גרים

את הרגעים בהם נכנס בבריתו של אברהם אבינו והצטרף לכלל ישראל - הוא לא ישכח כל ימי חייו. "אלו הרגעים המרגשים ביותר בחיי", הוא אומר, ומספר כי לאחר תהליך ארוך וממושך עמד בפני חברי בית הדין שקיבלו את יהדותו. ברגעי הטבילה, בעודו לבדו עם אלוקיו, חש שהוא מעפיל לפסגות. אז בחר לעצמו את השם 'יצחק שמואל'. גם את שם המשפחה 'שפירא' בחר לעצמו באותה הזדמנות ("זהו שם שמתאים להרבה עדות בעם ישראל, כך שהוא די נייטרלי. מה גם, שיש בו את ראשי התיבות של אברהם ושרה"). "לאחר הטבילה במקווה התפללתי תפילה מנחה ראשונה

כיהודי, והתפילה הזו לא היתה דומה לאף תפילה שקדמה לה. אך מעניין, שיום לאחר שהצטרפתי לחרם בית ישראל, פתאום למחרת התחלתי להרגיש שעלי להילחם עם יצרי בכדי להתפלל בהתלהבות. אם קודם לכן לא הבנתי כיצד ניתן לקיים מצוות בצורה של 'מלומדה', איך יתכן לראות יהודים שעושים 'חאפס א דאווין', ואיך איננו מתלהבים בכל פעם מחדש, הרי שכאשר זכיתי לקבל גם את היצר הרע, התחלתי גם להבין..."

יד ההשגחה הובילה אותו לאחר מכן למשפחה חסידית, שם הלך שבי אחר מה שהוא מתאר כ'הכנה למצווה'. "ה'יהי רצון' וה'לשם ייחוד' לפני כל מצווה הכניסו אותי לעולם אחר. ראיתי איך מתייחסים למצוות ומייקרים אותן". מאז גילה את העולם החסידי התחבר אליו, והיום אי אפשר להבחין בינו לבין כל צעיר חסידי אחר...

וזהו לא רק המראה. זו השפה, המהות. "אני חושב לעצמי" הוא אומר באידיש שוטפת, בלי כל סממן שמסגיר את השתייכותו פעם לעם אחר, "האם אין כאן יוהרא. איך הגעתי לכך שהעזתי להשתייך לעם היהודי, כשקורה פה ושם שאני מתפלל שחרית לפני סוף זמן קריאת שמע... הרי אתה אמור לקפוץ מהמיטה עם שחר, להודות ולהלל על כך שזכית להידבק בשכינה..."

כיום, שמו הולך לפניו בזכות הידע שרכש בתחומי החיפוש בארכיונים. רוחב אופקיו, יחד עם שליטתו בשורה של שפות (עברית, יידיש, אנגלית, צרפתית, רוסית, ספרדית. 'דווקא את השפה ההודית שכחתי'...) הביאו לכך שהוא הצליח לעלות על תגליות היסטוריות מעניינות, כמו מיקומיהם של קברים ידועים, עצי יוחסין ועוד. "הצלחתי לגלות לכמה יהודים את ימי האי"צ וקבריהם של זקניהם, ולאחר שמגיעים למקום כזה ואומרים לראשונה קדיש, איזו זכות יכולה להיות לי יותר מכך?"

בעודו מצליח למצוא פיסות שמשלימות עצי יוחסין ולגלות את זקניהם של משפחות רבות בעם ישראל, הוא חש לא פעם בודד. "כל יהודי יש לו ממי ללמוד, הורים סבים וזקנים, ואילו אני התחלתי מאפס. אפילו אין לי שבט שאני משתייך אליו, כמו כל יהודי אחר שמשוייך לאחד מה"ב שבטים"... ועדיין, הוא מודה בכל יום מחדש לקב"ה על זכיותו להצטרף אל עמו. כשהוא אומר 'ולא עשנו כגויי הארצות ולא שם חלקינו כהם', ליבו מבקש לנתר משמחה.

"אני זוכר כל העת", הוא אומר, "מה שאמר לי הרה"ג רבי דוד אולבסקי זצ"ל, שאף עמו זכיתי להיות בקשר אמיץ, כשנפגשתי עמו. אז אמר לי את דברי ה'שפת אמת' על הפסוק בתהלים 'ד' שומר את גרים', והוא מפרש ואומר "שהקב"ה שומר הנשמות שהם מובלעים בסטרא אחרא וכן היה כלל ישראל במצרים שהוציאו משם הנשמות שהיו מובלעים תחת יד הסטרא אחרא".

כי אכן, אין לי כל הסבר אחר לכך שזכיתי למצוא את הדרך ולהגיע - בניגוד לכל הסבר הגיוני - דווקא ליהדות, מלבד זאת שה' שומר את גרים. "הוא שמר עלי כבר אז, בהיותי בבית אבי הנכרי, והוא נטלני, כביכול, בידו, והוליכני על מקומי - עדי מצאתי את מקומי, בחיק עמי".

(מתוך 'המודיע' פסח תשפ"א)

המבצע הגדול חוזר לתקופה קצרה לרגל חג מתן תורתינו

תרום 23 ש"ח
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה
וקבל מיידית
• סט 'משנה ברורה'
של דברי
• וספר המשנה
המשנה
* סט 'משנה ברורה'
וכן ספר המפתח

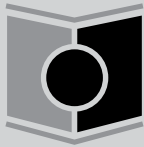

תרום 20 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 200 ש"ח
וקבל מיידית
• סט 'לקראת שבת'
• וספר המפתח על
המשנ"ב
* 'לקראת שבת' סט הספרים שנקרא
בשקיקה בכל העולם היהודי, 5 כרכים
עם אלפי סיפורים מרתקים לפרשת
השבוע מלוקטים מהמבחר של
עלוני 'לקראת שבת' של 'דרשו'
וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 21 ש"ח לחודש
למשך 6 חודשים
סך כל התרומה 126 ש"ח
וקבל מיידית
• 3 עותקים של
ספר המפתח
על המשנ"ב

המבצע לזמן מוגבל, למבצע

Dirshu
דרשו ד' ועזוז
 קרן עולמית לחינוך
 ועידוד לימוד התורה

המבצע הגדול של 'דרשו' ו'אחינו' חוזר לתקופה קצרה. תורמים לפעילות הקירוב של ארגון 'אחינו' וזוכים במתנות מ'דרשו'. זכייה מיידית של הספרים שכבשו את העולם היהודי

תרום 28 ש"ח לחודש
 למשך 16 חודשים
 סך כל התרומה 448 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- סט 'דרש דוד'
- חמשה חומשי תורה
- וספר המפתח על משנ"ב

* משנ"ב - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים,
 'דרש דוד' - על התורה 3 כרכים, חמשה חומשי
 תורה בכרך אחד, ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 24 ש"ח לחודש
 למשך 16 חודשים
 סך כל התרומה 384 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- ספר 'דרש דוד'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים,
 'לקראת שבת' - 5 כרכים,
 ספר 'דרש דוד' - על מסכת אבות,
 ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 276 ש"ח לחודש
 למשך 16 חודשים
 סך כל התרומה 4416 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- סט 'דרש דוד'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים,
 'לקראת שבת' - 5 כרכים,
 סט 'דרש דוד' - על מסכת אבות,
 ספר המפתח על המשנ"ב

'דרשו' הגדול 02-5609000

מסופר שפעם נכנס אחד להרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע, וביקש ממנו ברכה על בנים טובים. אמר לו הרבי שיש לו סגולה לכך - והוא - שירחץ את פניו שלוש פעמים ביום עם מים רותחים! וכשהסתכל הלה בתמיהה ולא הבין מה השייכות זה לזה, אמר לו הרה"ק זי"ע:

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקווד על חינוך וילדים טובים

שִׁיחָא זְרָעִי זְרָעִי זְרָעִי זְרָעִי כָּשֶׁר... (מתוך תפילת השל"ה לער"ח סיון)

מֶרֶן הַרְה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע אמר: להתפלל על ילדים טובים אינו "דבר צדדי כבדרך אגב", אלא זה שייך לחינוך הבנים!... מסופר על הרה"ק בעל "דברי חיים" מצאנו זי"ע, ששיבח פעם בפני מֶרֶן הַרְחֵם סופר" זי"ע את בנו מֶרֶן הַרְחֵם סופר" זי"ע, שתהה על קנקנו והעמידו בכור המבחן, וראה כי עדיו לגדולות, הוריד החת"ס את כובע הרבנות הגדול מעל ראשו ואמר "אם לא שהייתי ממלא כל יום את כל הכובע הזה בדמעות כדי שאצליח בחינוכם, איך הייתי זוכה לכל זה". וכן מביא בספר "תפילה למשה" (עמ' ט"ו) שמֶרֶן הַרְחֵם סופר"ס אמר "תאמינו לי בני, מדי יום ביומו אני שופך דמעות, שה' יזכני שבניי יעלו מעלה מעלה בקודש יותר ממני, ויקויים בהם (דברים ל', ה') 'והטיבך והרבך מאבותיך'".

בהם, אמרתי תחילה פרק תהלים ושטחתי תפילה לפני הבורא יתברך שיכנסו הדברים לליבוניהם. וקילס ה"אהבת ישראל" את הדברים. בספר "חינוך ישראל" (פתיחה) כתב, שפעם ביקש אחד מאת הגה"ק מסאטמאר זי"ע שיברך אותו שהוא יצליח עם חינוך בניו. אמר לו הרבי "להצליח בחינוך צריכים לקום באשמורת הבוקר ולהוזיל דמעות על ספר תהלים בתפילה להקב"ה על כך".

מנהגו של עולם, שכל חסידות - ישיבה - מוסד - עסק - משפחה, יש להם זמנים יותר טובים, וזמנים יותר קשים, וכן היה בחסידות וויז'ניץ בא"י, שלפני שנים רבות עברו תקופה קשה ר"ל - לקחתי את המצב אל לבי, והדבר קרע את נפשי לגזרים.

פעם אחת בשהותי ליד שריד בית מקדשנו הכותל המערבי, פגשתי את בעל הצדקה המפורסם חסידא ופרישא הרה"צ ר' דוד לייב שווארץ זצ"ל - שזכיתי להיות מקורב אצלו - וניגשתי אליו ואמרתי בכאב מעומק לבי: פעטער טייערער - וואס וועט זיין!...

ר' דוד לייב שמע את כאב לבי בכובד ראש, והסתכל עלי במלוא הרצינות, והרים את ידיו והחווה לעבר הכותל ואמר לי:

דו זעסט דעם וואנט? - שטעל זיך אוועק מיט'ן נאז צום וואנט, און פארגיס טייכן טרערן פארן הייליגער באשעפער - שריי אויס "אבינו מלכנו קרע רוע גור דינו" - און די וועסט זעהן אז צום סוף וועט דער הייליגער באשעפער אויסהערן דינע תפילות... (אתה רואה את הכותל הזה, העמד עצמך עם האף להקיר, ושפוך נהרות דמעות בפני הבורא כל עולמים, ותצעק מעומק לבך "אבינו מלכנו קרע רוע גור דינו", ואז תראה שלבסוף ישמע הקב"ה את תפילותיך)...

(מתוך 'נועם שיח' - מכון אפריון לשלמה)

מסופר שפעם נכנס אחד להרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע, וביקש ממנו ברכה על בנים טובים. אמר לו הרבי שיש לו סגולה לכך - והוא - שירחץ את פניו שלוש פעמים ביום עם מים רותחים! וכשהסתכל הלה בתמיהה ולא הבין מה השייכות זה לזה, אמר לו הרה"ק זי"ע: כוונתי, שבעת שאתה מתפלל ג' פעמים ביום, תבכה ותתחנן אל הקב"ה, ותשפוך שיח בדמעות רותחות עד שכל פניך תכוסה בדמעות, ואז תיוושע! והוסיף הרה"ק ואמר לו - אני בעצמי - שופך שיח ובוכה בדמעות ותתחננים להקב"ה על בני רבי אהרן (כוונתו על הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע - שהיה אז כבר מפורסם לאדם גדול - צדיק קדוש וטהור) שיגדל ל"ערליכער יוד"...

מספרים על הגאון האדיר מֶרֶן הַרְחֵם סופר"ס זי"ע, שבימי זקנותו אמר, שבכל יום הוא מעתיר ומתפלל בדמעות שליש על "חיימקה שלי" שיגדל לתלמיד חכם!... - וזה היה בזמן שבנו הגאון האדיר רבי חיים קניבסקי שליט"א כבר היה מפורסם בין גדולי התלמידי חכמים שבדור שכל רז לא אניס ליה...

מסופר על הרה"ק בעל "אהבת ישראל" מוויז'ניץ זי"ע, ששאל פעם את בנו הרה"ק בעל "אמרי חיים" מוויז'ניץ זי"ע: במה זכית לילדים כה נפלאים? ענה לו: בכל עת שהיה עלי להדריך את אחד הילדים או לגעור

המנהל ההמום לא ידע את נפשו וביקש לעשות סדר: 'לאיזו כיתה אתה מבקש להיכנס? היכן אתה אוהז בלימודיך? על מה אפשר לבחון אותך כרגע?' - שאל מבולבל. אך הילד, מבולבל עוד יותר, רק משך בכתפיו ואמר 'אינני יודע... אינני יודע דבר, אינני יכול להיבחן על כלום. אולי קצת על סידור...'

הפתק שגרם לזעזוע

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

זמן מתן תורתנו!

שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה. בלב רוטט מהתרגשות ונפש הומה בדיצה אנו מקבלים את פניו של חג השבועות - זמן מתן תורתנו, המתנה האהובה והנעימה, החמודה והחביבה, אותה קיבלנו באהבה מבורא עולם. אל היום הזה נכספת נפשנו, אל היום הזה שאף וייחל העולם כולו, לראות את עם ישראל מקבל את התורה, מתחבר עימה וכורת עימה ברית נצחית.

הסביבה כולה - הבתים ובתי הכנסת, כבר נצבעו ירוק פורח ומלבלב, עדות לפריחה המרהיבה שנראתה במעמד הגדול בהר סיני. השירים המוכרים והאהובים, המעלים תחושות חגיגיות נוסטלגיות, כבר נשמעים בכל פינה. יהודים של צורה לצד פשוטי עם כבר מכינים את עיסוקם ללילה הקדוש בו עין לא תיעצם, וכולנו נתאחד בצוותא בהיכלות התורה לזכות לעסוק בה.

אין יום משמעותי לחיינו הרוחניים, כמו חג השבועות. זה היום, כאן הרגעים בהם אנו מקבלים את התורה - איש איש בזכותו במתנה הגדולה. בכל שנה ושנה עומד נותן התורה ומבקש להרעיף עלינו שפע של תורה, חיבור אמיתי עימה, יכולת שקידה והבנה בה, ואנו צריכים רק לפתוח שתי ידיים לרווחה ולהפוך לכלים מתאימים לקבלת ההשפעה התורתית העצומה.

במשך כל ימות השנה, העיסוק בתורה ממלא את ליבנו, מקיף את סדר יומנו, חובק אותנו מכל הכיוונים. איש כמידת יכולתו, אם בסדרי לימוד ארוכים ועמוקים, אם בקביעת עתים לתורה בעקביות ובחריצות, וגם לרבות לימוד משותף לנו ולילדינו, להעביר את מסורת התורה גם לדור הבא. התורה ממלאה את נפשו של היהודי, בכל עת מצוא הוא רץ לגמרא או לספר ההלכה האהוב, פורק בין הדפים את געגועיו ההומים לחיבור עם ה' יתברך.

ולמרות זאת, במשך השנה, בעיתות שגרה כאלה, היצר מכביד את עולו, שולח את ה'טנקים' הכבדים ביותר למערכה נגד החיבור שלנו לתורה. הוא מסוגל לעשות כל דבר כדי להרחיק יהודי מהתורה האהובה עליו, לסדר לו טרדות, להדאיג אותו, לעייף אותו, לייאש אותו. הוא עושה הכל כדי לנתק יהודי מסם החיים, לכבות את

התחושה השואפת להתחבר לתורה.

וכלנו יחדיו, שואלים שאלה אחת: איך נוכל לנצח את אותו יצר גם בעיתות פנאי? איך נוכל למנוף את חג מתן תורה, ולצאת ממנו עם חיבור וקשר אמיתי עם התורה, שינצחו כל תעלול יצרי? איך נוכל לקבוע בנפשנו את האהבה לתורה, עד שמים רבים לא יוכלו לכבותה? איך נוכל להגיע להישגים גדולים בתורה כמו יהודים רבים החיים סביבנו - האם להם יש משהו שאין לנו, או שכולנו יכולים להשיג את ההצלחה התורנית הנשאפת!?

התשובה לשאלות הללו מפתיעה. כולנו בני אדם, כולנו נולדנו עם כח עוצמתי פנימי השוכן בתוכנו, ושמו כח הרצון. זה חוש בסיסי שה' יתברך טבע בכל אדם, והוא הכח לרצות, לשאוף, להציב יעדים, לבחור במשהו. זה מה שנקרא 'רצון' - כי כל בני האדם רוצים משהו, זה חלק מההתפתחות הטבעית שלנו!

המושג הזה שנקרא 'רצון' - הוא המנוע המניע של כל בני האדם, של כל פעולותיהם. כל מה שאנו עושים במשך היום - הוא תוצאה של הרצון, כל פעולה שלנו היא תולדה של כח הרצון. הרצון הוא הכור המניע את כל הפעולות והמעשים, וממילא הוא היוצר של כל ההישגים וההצלחות שלנו.

כח הרצון של יהודי, בראש ובראשונה - הוא הרצון לזכות בתורה. זה הרצון המקורי שלנו, זה מה שפועם בתוכנו, זה כח הרצון הבסיסי

לכן צריך אני אישור בכתב, למען יהיה לי במה להוכיח לאבי ז"ל כי אמת דיברתי: שאפתי, רציתי, נכספתי, ניסיתי, התאמצתי, התמסרתי, עשיתי הכל - ולמרות זאת נותרתי מחוץ למשפחת לומדי התורה!

והפכה ללהבת ענק, שהמיסה את השלג וחיממה את לבו לכל אורך הדרך. 'אני רוצה ללמוד תורה, רוצה להכיר את התורה!' - שב ואמר לעצמו פעם אחר פעם, מזרז את צעדיו...

קרוב לשעתיים וחצי הלך הילד, חוצה את וויליאמסבורג מן הקצה אל הקצה. הסוודר שעליו כבר רטוב, עצמותיו רועדות מקור, שיניו נוקשות זו לזו, אך מבטו נחוש, רצונו כנה, בוער מבפנים. הוא מגיע לבניין הת"ת, וחיש מהר ניגש לחדר המנהל, נוקש בדלת בעדינות ובנימוס, וכשזו נפתחת - הוא ממחר להיכנס.

'שלום, אני רוצה ללמוד תורה!' - צפצף הילד לעברו בפנים קורנות, 'עשיתי דרך ארוכה, שעתיים וחצי, כדי ללמוד תורה!' - קורא הילד באומץ ובעוצמה, לנוכח עיני המנהל הנפערות בתדהמה. מימיו לא הגיע אליו ילד בצורה כזו, מעולם לא נתקל בילד גלמוד שהגיע לבד, מבקש לזכות בתורה...

המנהל ההמום לא ידע את נפשו וביקש לעשות סדר: 'לאיזו כיתה אתה מבקש להיכנס? היכן אתה אוהב בלימודיך? על מה אפשר לבחון אותך כרגע?' - שאל מבולבל. אך הילד, מבולבל עוד יותר, רק משך בכתפיו ואמר 'אינני יודע... אינני יודע דבר, אינני יכול להיבחן על כלום. אולי קצת על סידור...'.

'סידור?!?!?!' - תמה המנהל לעומתו, רק עכשיו הבין עם מי יש לו עסק... 'ראה נא, ידידי הצעיר. סידור לומדים רק בכיתת הזאטוטים ממש, ואתה כבר ערב בר מצוה. לא נראה לי שהדבר מתאים עבורך!' - פסק המנהל, ובכך חשב שתם העיסוק בילד המוזר משהו שנקלע לפניו בעיצומו של יום...

אך כח הרצון של הילד, היה חזק מכל תמיהה של המנהל. 'אין דבר!' - פסק הילד בן ה-12, 'אינני מרגיש כל פחיתות כבוד להיכנס לכיתה הזאטוטים. הרצון להצטרף ללומדי התורה בוער בי, ואם הצעד הראשון ייעשה בכיתה נמוכה - אשרי וטוב לי, אשמח להיכנס לכיתה הזו!'

שמניע אותנו. אנחנו צריכים רק לתת לו את הבמה, 'לנקות' את יתר הרצונות המפריעים לרצון הבסיסי שבתוכנו להגשים את עצמו. ככל שנפנה את זירת הרצונות לטובת הרצון הבסיסי שפועם בנו, ככל שננקא את הסביבה מרצונות שהסתפחו לנפשנו ונאפשר לרצון המקורי לעסוק בתורה להתבטא ולהוביל - כך נצליח באמת לזכות בתורה!

כמה כדאי להתחבר לתובנה הזו בחג מתן תורה. לא משנה אם מדובר בילד או בבחור, במרביץ תורה או בסוחר ממולה, באדם ההוגה בתורה או במי שחש רחוק - האמת היא שזה תלוי רק בנו, בכח הרצון שפועם בנו, בחידוד הרצון הזה והפיכתו למוביל. ככל שנעשה זאת ונפעל בצורה הזו - כך נובטח שהתורה תהא ממוש ליבנו והטעם בחיננו, והקשר שלנו עימה יהיה יציב וחזק מאי פעם, וימלא אותנו באושר ושמחה.

במועד זה, בעת קבלת התורה, הבה ננצל את ההזדמנות כדי לבחון על איזה רצון נוכל לוותר, כדי להעצים את הרצון לזכות בתורה. אולי נוכל לוותר על שעת פנאי, אולי על קריאה, אולי על כמה דקות שינה. הבה נחפש את הרצון הפחות חשוב, ונקריבנו לטובת הרצון החשוב באמת - לזכות בתורה ולהגות בה באהבה!

עקשנות משתלמת...

הסיפור המצמרר הבא, התרחש לפני כשמונים שנה. בבית קטן ומט ליפול בשולי וויליאמסבורג שבניו יורק, התגוררה אלמנה יהודיה עם בנה הצעיר, ולא היו לה אמצעים לשולחו לתלמוד תורה, ששכן אז רק בקצה השני של השכונה, מרחק כעשרים דקות נסיעה. כך שהילד גדל והתחנך במוסדות נוכריים, נשמה אבודה בין המוני גויים אמריקאים. רק בשעות אחר הצהריים, לימדה אותו אמו מעט תפילות ומנהגי יהודים, אך יותר מכך לא ידע דבר...

בהגיעו לגיל 12, שמע הילד כי יש מוסדות חינוך לתפארה בהם ילדים יהודים עוסקים בתורה, ואלה ממוקמים בקצה השני של השכונה. בכל לבו שאף להצטרף לילדים העוסקים בתורה בחדווה בשנות ילדותם, אך היה ברור לו שהדבר אינו אפשרי. לאמו אין פרוטה לפרוטה, הנסיעה עולה הון רב - יחסית למושגיה, והימים ימי שיא החורף, ואפילו מעיל אין לו...

ובכל זאת, גחלת הרצון הפנימי בערה בו, לא נתנה לשאיפתו להידחק. הוא החל לדבר על לב אמו כי תסכים לתת לו ללכת רגלית אל המקום בו יזכה לעסוק בתורה, וכמובן שהיא לא מיהרה להשתכנע... איך יסתדר בקור הנורא בלי פרוטה בכיס, איך ישרוד ימים ארוכים בסביבה קרה ומנוכרת?!

אך אש הרצון שבערה בעיניו של הילד, סופה שהתלקחה גם בליבה של אמו. היא נענתה לתחנוניו, ואיפשרה לו לצאת לדרך הארוכה, בואכה ה'חידר' בו עוסקים בתורה. שלג זלעפות יורד על הארץ, ילד קטן כבן 12 מהדס לו בין הקרחונים, יוצא לדרך שאורכה למעלה משעתיים הליכה!

הקור מכה, הרוחות נושבות בעוז, השלג אינו פוסק, ורק ילד יהודי אחד ממשיך לצעוד בעוז ובגאון. גחלת הרצון שבו כבר התלקחה

אין משהו שיכול לעמוד בפניו!

הבה ניקח עימנו את המסר הזה, למען נשכיל ונדע שהכל תלוי בנו. לא בכוחות, לא בכשרונות, לא בסביבה בה גדלנו ולא במי שאנו זוכים ללמוד מהם או עימם. ההצלחה התורנית שלנו בהישג ידינו! - אם נראה בעיני רוחנו את דמותו המתעקשת של הילד, את הלהבה הבוערת בעיניו, את המחסומים ששב וניפץ בדרכו להשגת שאיפתו, ונלמד ממנו שאם נרצה חזק, בכל הכח, בעקשנות, עם נכונות להילחם ללא פשרות על הגשמת הרצון - נצליח בעז"ה.

ביום מתן תורה, הבה נקבל על עצמנו לרצות. לרצות באמת, לא מהשפה ולחוץ. לרצות - כולל להתמסר, להתאמץ, להקדיש את מיטב השעות ומירב המאמצים, לא לעשות לעצמנו הנחות. הרצון הזה הוא שיוביל אותנו אי"ה להצלחה הנשאפת!

יותר חשוב מנס הצלה!

דרמה של ממש התחוללה באותו יום, בעיירה הקטנה נאשלעסק שבפולין. העיירה השקטה והמנומנמת נדהמה עם שחר, כשכוחות משטרה גדולים פשטו על מבואותיה. הם חיפשו את הראב"ן היהודי, הרה"ק בעל ה'אבני נזר' זי"ע, שאחד מרודפיו העליל עליו עלילה חמורה, מה שהוביל את המושל לגזור עליו גזירת גירוש מיידית מן העיר, כאשר האיום ברור: או עזיבת העיר תוך 24 שעות אל הלא נודע, או שכוחות המטרה יישאוהו מכאן בכח, מי יודע לאן...

מקורביו ותלמידיו נבהלו ונבעתו, הם ידעו כי בעוד זמן קצר אמור להתחיל השיעור היומי אותו מוסר ה'אבני נזר', אך כנראה היום הוא יבוטל. מי יכול ללמוד וללמד כשגזירת גירוש מרחפת מעליו, מי יכול להתמסר לתורה כשאינו יודע היכן הלילה? 'ובכלל, הלא קר ומושלג באופן נורא, איך נוכל לצאת ולחפש מנוח לכף רגלינו?' - שאלה גם הרבנית בדאגה כנה...

לעומתם, ה'אבני נזר' כלל לא נבהל, ופעל בקור רוח. הוא מיהר לשלוח מברק ליהודי בשם ר' בעריש מקאליש, שהתפרסם כבעל קשרים עם השלטונות, לבקשו כי יפעל עבורו להעביר את רוע הגזירה. כשהשלים את שליחת המברק, פנה לתלמידיו וכינסם - כי השיעור עומד להתחיל...

מהר מאוד הבין המנהל כי אין לו ברירה, הרצון של הילד הזה חזק מכל קושי. הוא נאלץ למצוא תירוץ אחר, ואמר לילד: 'ראה נא, בוא עמי לכיתת הזאטוטים, ותיווכח בעיניך שאין שם מקום. הייתי מכניס אותך לכיתה הזו, אך אין בה כל בדל מקום!' - אמר כמתנצל, וניגש עם הילד לכיתה, מוכיח לו כי הכיתה צפופה עד אפס מקום... עכשיו כבר הרהר המנהל כי הסאגה הסתיימה, אך למעשה רק אז היא החלה... הילד בהה בכיתה בעיניים לחות מדמעות, הוא השתוקק להצטרף ללומדים בה, אך הבין כי המנהל מסרב לשתף עמו פעולה, למרות רצונו הכנה. בהבזק של רגע עלה בו רעיון, ומעומק לבו השואף והכוסף להצטרף ללומדי התורה, פנה למנהל ואמר:

'הבנתי שאין מקום, ואני כבר שב לביתי. רק אבקש שהמנהל ירשום לי אישור על פרטי כל הסיפור הזה, כי הייתי כאן, ביקשתי להצטרף ללומדי התורה, הייתי מוכן אפילו להיכנס לכיתת הזאטוטים, עשיתי הכל כדי להגשים את שאיפתי, אך לבסוף - אין לי מקום...' המנהל נעמד על עומדו, המום מהבקשה. 'ואישור כזה למה לך?' - שאל את הילד האמין.

ללא מורא, נענה הילד ואמר: 'ראה נא. אני יתום, ולבטח ביום שאעלה לבית דין של מעלה, ישאלני אבי למה לא עסקתי בתורה, למה לא עשיתי הכל לזכות בתורה. אם אענה לו שרציתי, שהתמסרתי, שהתאמצתי, שצעדתי יותר משעתיים ברגל בקור מקפיא, שהסכמתי להתבזות ולהיכנס לכיתה נמוכה, שהתחננתי על חיי התורה שלי בפני המנהל - הוא יתקשה להאמין שהיה מנהל כזה שלא נתן לי יד, שלא הושיט לי כתף.

לכן צריך אני אישור בכתב, למען יהיה לי במה להוכיח לאבי ז"ל כי אמת דיברתי: שאפתי, רציתי, נכספתי, ניסיתי, התאמצתי, התמסרתי, עשיתי הכל - ולמרות זאת נותרתי מחוץ למשפחת לומדי התורה!' - אמר הילד כשעיניו זולגות דמעות חרישיות, עדינות, אצילות...

כשמוע המנהל את הדברים, נחרד. הוא הבין את המשמעות העמוקה של סירובו, הבין עד כמה גדול כח הרצון של הילד הניצב לפניו. על אתר מצא המנהל את הדרך להכניס את הילד לכיתה הזאטוטים, שם החל הילד מאלף ב"ת, פשוטו כמשמעו...

במשך כמה שנים שהה הילד באותה הכיתה, גם כשכבר הפך לבחור בר מצוה. כשרונותיו היו חלשים מהממוצע, הוא לא הצטיין בהבנה יתירה, הקשיים עימם גדל נתנו בו את אותותיהם, אבל הוא לא התייאש והמשיך להתמסר לחלומו האחד והיחיד - לעסוק בתורה... ולימים, כך העיד הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א שסיפר את הסיפור, הפך אותו ילד לתלמיד חכם גדול, מרביץ תורה לרבים ומוסר שיעורים הנשמעים בשקיקה. כל זאת - לא כי גדל בבית כזה, לא כי היה בן להורים כאלה, לא כי היה בעל כשרונות דגולים וגם לא כי למד במוסדות הטובים ביותר...

כל זאת רק בזכות כח אחד שבער בו - כח הרצון. הכח שהניע אותו ללכת שעתיים וחצי בקור מקפיא, להתעקש עם המנהל, להילחם בהחלטתו שלא לאפשר לו להיכנס לכיתה. וכשכח הרצון כה חזק -

כבר שבועיים ימים שבתו הקטנה קודחת מחום. הם כבר ביקרו אצל כל הרופאים, למרות זאת - הישועה לא נראתה באופק, הילדה הוסיפה לקדוח מחום, ואיש אינו מצליח למצוא מזור. ר' זלמן הוכרח להישאר בביתו, ולקוות כי החג יחלוף בשלום...

בבוקרו של חג השבועות, הגיע ר' זלמן להתפלל בבית מדרשו של הרה"ק בעל ה'אמונת אברהם' מפיטסבורג ז"ע. ר' זלמן היה ממקורביו, הרבי הכירו היטב וידע כי בדרך כלל הוא נוסע לירושלים לחג. לפיכך קיבלו הרבי בהפתעה ושאל מיד מה קרה, על שום מה חרג מהרגלו ונותר באשדוד?

כששמע הרבי את הסיפור על בתו החולה, הרצינו פניו באחת והשיב לר' זלמן: 'ראה נא. במעמד הר סיני, כידוע, נתרפאו כל החולים כדי שיוכלו לשמוע ולראות ולהשתתף במעמד הגדול. עצתי אליך, כי בעת קריאת התורה תתרכז כל כולך בקריאה, תחוש כיצד אתה ומשפחתך עומדים למרגלות הר סיני, תרגיש ותכוון שאתם מקבלים את התורה, התבונן נא בגדלות המעמד ובסגולתו, זה מה שיביא לרפואת בתך החולה!' - סיים הרבי את דבריו...

בעת קריאת התורה, קיים ר' זלמן את ההוראה במלואה, והתרכז בכוונה ובתחושה כי הוא עומד למרגלות הר סיני. הוא חש התרגשות ממלאה אותו, הרגיש שהוא שומע את הדברות מפי הגבורה ממש... ובבואו הביתה - כמה משמח לשמוע - גילה כי בתו הבריאה באחת, ומאז ועד היום לא שבה אותה מחלת חום מסתורית...

את הסיפור סיפר לנו ר' זלמן בעצמו, ולמדנו בא על הרגעים הגורליים שאנו עומדים בפניהם, רגעי קבלת התורה. מעבר לקבלת התורה בעצמה, המתנה הזו כוללת אוצר סגולות יקרות, אוצר של רפואה לכל סוגי החולים. הבה נתבונן ברוממות הרגעים, נחוש כי אנו עומדים למרגלות הר סיני, נכוון על החולים שיבריא ועל הבריאים שלא יחלו, כי ברגעים הללו מושפעת משמים השפעה של בריאות איתנה!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

אמת מה נהדר היה מראהו של אותו גדול תורה, במסירת שיעורו המשלב גאונות ועומק נפלאים. כאילו אין גזירת גירוש מרחפת מעליו, כאילו איש לא טורד את מנוחתו, שום דבר לא פוגע בשלוותו. הוא עוקר הרים וטוחנם זה בזה בסברא עמוקה, דומה ששכח לחלוטין מהגזירה הרובצת על ראשו...

זו היתה רק ההתחלה. ההמשך היה מדהים פי כמה: בעיצומו של השיעור, נפתחה הדלת בסערה, ורבי בעריש מקאליש נכנס פנימה, כשעיניו מאירות. הכל הסתקרנו לדעת אלו בשורות הביא עמו, מה הצליח לעשות כדי להעביר את רוע הגזירה. אך ה'אבני נזר' כלל לא שם לב לכניסתו, כולו שקוע בלימוד התורה ומסירת השיעור...

התלמידים נדהמו, לשונם נאלמה. על רבם מרחפת גזירה כה קשה, גזירת גירוש חמורה ומאיימת. אבל כעת הוא שקוע בשיעור, וגם אם נכנס עכשיו יהודי שאולי בפיו בשורות חיוביות - זו לא סיבה להזיז את התורה מהמקום הראשון לטובת שמיעת הפרטים ממנו!

רק כעבור שמונה שעות, כשהתורה ממלאת את ישותו והוא עסוק רק בה, סיים ה'אבני נזר' את השיעור בעיניים מאירות, ופנה לשמוע את הבשורה הטובה שהגזירה חלפה מהעולם. כל עוד היה עסוק בתורה - היא הוצבה בראש מעייניו, וכל העולם כולו לא עניין אותו כקליפת השום!

זה מה שנקרא לרצות תורה, לאהוב אותה באמת. להתחבר אליה בכל הלב, לשאוף לזכות בה ולהעמידה בראש סדר היום. במצבים כאלה התורה ממלאת את היהודי, מעניקה לו אושר, משמחת את לבו. הבה נרצה את התורה, נקבל אותה באהבה, נשוש ונשמח בתורה כי היא לנו עוז ואורה!

מרפאה בקריאה...

הקהילה החרדית באשדוד של לפני קרוב לארבעים שנה, היתה עדיין צעירה בתחילת התהוותה. קהל קטן של אברכים צעירים התגורר בה, ורובם נהגו לנסוע לחג השבועות לרבותיהם או להוריהם. בדרך כלל נהג כך גם הרה"ח ר' זלמן גרויז הי"ו, אלא שהפעם משהו שיבש לו את התוכניות...

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי
* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום
* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע
* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

בצידו השני של ר' שלום שכב על הארץ לא אחר מאשר רבי אהרון קוטלר... סיפר ר' שלום 'ומה אמר רבי אהרון קוטלר? מה חשב גאון הדור באותה שעה גורלית? איי ר' אהרון ר' אהרון נקש ר' שלום על השולחן בשעת הסיפור, אתם יודעים מה ר' אהרון התחנן באותם רגעי פחד?...

התנאי לקבלת התורה - הוא פרשת 'במדבר'!

הרב בנימין בירנצוויץ

"וַיְדַבֵּר ה' מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינִי" (במדבר א', א')

הטעם שאנו קורין פרשת במדבר סיני קודם עצרת, כתבו תוספות בגמרא חגיגה (לא, ב), כדי שלא להסמיך הקללות שבפרשת בחוקות לעצרת.

נראה לומר בזה וורט אמיתי!!

מפורסם המעשה שהיה, כשהגיע כ"ק מרן האדמו"ר רבי יואל מסאטמר זצוק"ל למרן החזו"א זצוק"ל בימי קום המדינה, כשהתחילו השלטונות לכפות את דרכם ושיטתם על שומרי התורה ולומדיה, ושאלתו בפיו, כיון שהשלטונות מרבים בגזרות על הדת, ורוחות כפירה נושבות בחוץ, יש לקיים דברי הרמב"ם, שבשעת השמד והגזרות ילבש שחורים וילך למדבריות, וא"כ יש על שומרי הדת לעזוב את הארץ בעת הזאת!!

ענה לו מרן החזו"א, המדבריות בזמננו, אלו הם הישיבות הקדושות, בהם נחסה ונסתופף, שם שום רוח זרה לא תכנס.

חידש לנו מרן החזו"א, כי המושג 'מדבר' הוא המקום בו ישנה התנתקות מרוחות העולם והבליו, והתדבקות בעולם הרוחני בלימוד התורה עבודת התפילה וקיום מצוות ה'.

בשביל להתרומם ברוחניות, חייבים להתנתק מהבלי העולם, התנאי להצלחה ברוחניות הוא ההתדבקות בבורא העולם, השקיעות בלימוד התורה, והדבקות בקיום המצוות!

מעשה נפלא עד מאד, כי הנה הקללות שבפרשת בחוקות נאמרו על "אם בחוקותי תמאסו ואם את משפטי תגעל נפשכם" - כשתגיעו למצב שנפשכם ולבכם וכל חשקכם יהיו בחוקות הגויים ובהבליהם, וממילא תגעל נפשכם את מצוות ה', אז יבואו עליכם כל הקללות רח"ל. ובאה התורה ואמרה לנו, שבשביל לקבל את התורה הקדושה יש להתנתק מהבלי העולם ולהתדבק בתורה הקדושה, וזה שייך רק אם נעשה עצמנו כ'מדבר', נשים עצמנו ספונים באטמוספירה של רוחניות ששם אין רוחות זרות, ששם כל המגמה היא להתדבק בה' יתברך!

וזה הרמז לסמיכת פרשת במדבר לעצרת, לומר שאי אפשר להגיע לקבלת התורה במצב של קללות שבאות בגלל היות האדם דבוק בהבלי העולם, בשביל זה חובה להגיע למצב של 'מדבר', התנתקות מוחלטת מהעולם והבליו, והתדבקות מוחלטת בתורה ובמצוות!

כגודל השייכות והחיבור לתורה כך ההצלחה בה! במצב כזה אפשר להגיע למעמד קבלת התורה שבכל שנה - חג העצרת!

כל גדלותם העצומה של גדולי הדורות היה כגודל שקיעותם וחיבורם המוחלט לרוחניות וללימוד התורה:

מרן הגרי"ז הלוי זצוק"ל סיפר כי אביו מרן הגר"ח זצוק"ל, הרגיל עצמו שלא להתנתק כלל מחשבת לימוד התורה, ואף כשהיו באים אליו אנשים להיוועץ בענייני העולם ובענייני ציבור וכדו', תמיד המשיך לחשוב בדברי תורה. ופעמים רבות כשהיו מגיעים אליו אנשים להיוועץ בענייני העולם, היה נראה מרן הגר"ח כשהוא מזיע מאד, ולפעמים זו הייתה שיחה פשוטה בתכלית, וסיבת הדבר היתה כי באותה שעה אימץ את מוחו ללבן סברא עמוקה, תוך כדי שמאזין ומקשיב לזה שיושב מולו ומייעץ לו בענייניו.

פעמים רבות סיפר הגרי"ז כי אביו הגר"ח היה יוצא מדי פעם באמצע קבלת הקהל לחדר בו הוא היה, ומעיר לגרי"ז במילים קצרות כמה השגות שיצאו לו עכשיו בדרך שלמדו את הסוגיא לפני כן, וכל זה תוך כדי משאו ומתנו עם האנשים על בעיותיהם ומצוקותיהם.

על שקיעותו ודבקותו המופלאה של מרן הגה"צ ר' אליהו לופיאן (לב אליהו ח"א 33) מובא, שהיה רגיל מנעוריו ללמוד בסדר שלישי שש שעות רצופות בעמידה. ובימי זקנותו עמד פעם אחת ליד

**מגיל עשרים לא הסחתי את דעתי
אפילו לרגע מלימוד התורה, אני
אוכל - ולומד, אני שותה - ולומד,
מדבר עם בן אדם - ולומד, אני
ישן - ולומד, חולם - ולומד, סובל
יסורים - ולומד, אני נושם - ולומד**

נפלו על הארץ ונשפכו רעש ומהומת מוות מבית ומבחוץ קולות הירי והדי ההתפוצצויות נשמעו היטב וכל הקהל נשכב על הארץ. "יהודי ששכב על ידי" סיפר ר' שלום "שאל אותי בפחד מה עושים עכשיו אמרתי לו "אומרים ווידוי" הרגעים היו קשים גורם ההפתעה גרר פאניקה ובאיזור לא סבבו חיילים יהודים והפחד היה גדול. בצידו השני של ר' שלום שכב על הארץ לא אחר מאשר "רבי אהרון קוטלר"..... סיפר ר' שלום "ומה אמר רבי אהרון קוטלר? מה חשב גאון הדור באותה שעה? איי ר' אהרון ר' אהרון נקש ר' שלום על השולחן בשעת הסיפור אתם יודעים מה ר' אהרון התחנן באותם רגעי חרדה ופחד? ר' אהרון התחנן על נפשו לפני האלוקים להניחו בחיים 'רבנו של עולם איך וויל לערנען דיין הייליגע תורה - רצוני ללמוד את תורתו הקדושה' הפציר בתפילה לפני הקב"ה. זה היה ר' אהרון זצ"ל - אהבת התורה שלא ידעה גבולות!!!

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג,
כתבו ל: 7622500@gmail.com

הבימה רכון על הגמרא כחמש שעות רצופות, ולא הרגיש כלל בכל הרעש שמסביבו עד שהחלו להתפלל מנחה. ופעם אחת עלה על סולם כדי לחפש ספר, והתחיל לעיין בספר ועמד כך על הסולם במשך שלוש שעות.

מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל היה אומר (פנינים ואגדות תורת זאב): אסביר לכם פירוש הדבר שאני שקוע בלימוד, מגיל עשרים לא הסחתי את דעתי אפילו לרגע מלימוד התורה, אני אוכל - ולומד, אני שותה - ולומד, מדבר עם בן אדם - ולומד, אני ישן - ולומד, חולם - ולומד, סובל יסורים - ולומד, אני נושם - ולומד, ולמה אני אומר מגיל עשרים, כי מאז אני בטוח שזה היה כך, ומלפני כן אני מסופק אם היה כך לגמרי.

מסופר על מרן הגרא"מ שך זצוק"ל, שפעם בא אליו יהודי להתייעץ עמו בענין מסויים, והוא נכנס לחדרו של מרן, והתיישב ליד השולחן, והרב שך היה עסוק כל ראשו בעיון בספר קצות החושן, ולא שם ליבו לאדם היושב מולו, וכך חלפו להם הדקות ואחר עשרים דקות פתאום מרים הרב שך את עיניו מהגמ', וראה לפניו את היהודי ואמר לו שלום עליכם, מתנצל לא שמתי לב שאתם מחכים.

אותו יהודי כשראה את השקיעות העצומה של הרב שך בתורה עד שלא שם ליבו כלל ליושב ממולו, אמר לרב שך: אני מקנא בעולם הבא של הראש ישיבה כזה שקיעות בתורה! אמר לו הרב שך: עולם הבא אינו יודע אם יש לי, ואז תפס את הקצות בשני ידיו והרימו ואמר: אבל עולם הזה ודאי שיש לי.

ראש חדש תמוז תשי"ד הימים ימי הכנסיה הגדולה בירושלים לחתונה שהתקיימה אולם בנות ירושלים" דאז ליד "בתי הונגריין" בסמוך לגבול הירדני הגיעו מאחד הכינוסים רבי אהרון קוטלר שהיה מסדר קידושין לתלמידו החתן ורבי יחזקאל לוינשטיין.

רבי שלום שבדרון היה גם הוא בחתונה ונהג לספר בהתרגשות על מה שהתרחש: לפתע ללא כל התרעה החלה הרעשה שריקות פגזים נשמעו מכיוון העיר העתיקה הירדנים הרעישו את האיזור כולו המסובין השתטחו על הארץ, האורות כבו אנשים מבוהלים נכנסו מהרחוב לתוך האולם השולחנות התהפכו הכלים והמשקאות

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך במיין

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
בכל יום..**
המייל היומי של 'דרשו'.

דברי תורתם וסיפורים על גדולי עולם שיום פטירתם חל השבוע

"הוא מוציא שם רע על יהודי מויז'ניץ, שהוא פועל ישועות ובעל צדקה, זה שולח קוויטל עם נדבה, השני בא לבקש צדקה, ותפקידי הוא רק לזווג ביניהם... וכי רצית שאמעל בשליחותי ואקח את הכסף הזה לעצמי, ובכך אגרום עוול לשני הנשמות הללו?"...

הרב ישראל ליוש

ביום ב' בסיון, חל היא"צ של הגה"ק רבי ישראל הגר מויז'ניץ זי"ע בעל ה'אהבת ישראל'

רבי ישראל נולד ביום ב' באלול תר"כ, לאביו הגה"ק רבי ברוך זצ"ל ונקרא ע"ש סבו רבי ישראל מרוז'ין זי"ע.

נתחנך על ברכי סבו רבי מנחם מנדל, בעל ה'צמח צדיק', וכבר משחר טל ילדותו נתפרסם לגאון וצדיק, וכבר בהיותו בן ט"ו שנה לקחו רבי מאיר הורוביץ, בעל ה'אמרי נועם' מדז'יקוב לחתן לבתו, ומאז עבר ללמוד בביתו בדז'יקוב, וחזר לויז'ניץ לאחר פטירת חותנו כשלוש שנים אחר נישואיו.

בשנת תרמ"ה נתמנה לרב בעיירה 'בידוולה', ב'מרמרוש', ועד מהרה הפך שם לרועה רוחני לתושבי המקום, שהפך למרכז לחסידים מבקשי ה'.

בשנת תרנ"ג, אחרי הסתלקות אביו זי"ע, ישב על כסאו כאדמו"ר מויז'ניץ והוא אך בן שלוששים ושלוש. רבים נמשכו אחר מנהיגותו הק', ולצעירים שבחבורה הקים את ישיבת 'בית ישראל', עליה מסר את נפשו שיהיה זה ביתם הרוחני, מקום לעליה בתורה ויראה. הלך לעולמו ביום ב' בסיון תרצ"ו, ובשנת תש"ט הועלה ארונו לארץ ישראל, ונטמן באוהל אדמו"ר ויז'ניץ בבני ברק.

בשאלה סבוכה זו, וע"כ בא קמיה אביו בעל ה'אהבת ישראל' זי"ע, ופרס לפניו את השאלה...

"אותי אתה בא לשאול...? הרי אני כזקן ששכח תלמודו...?" - אמר לו רבי ישראל בענווה.

אלא שהווישוער הכיר בגאונות אביו ובענוונותו, והחל לדון עמו בשאלה מכל צדדיה. הם שקעו שעה ארוכה בדברי תורה, העלו מקורות לכאן ולכאן וליבנו היטב את הסוגיא על כל ענפיה, עד שיצא משם הגה"ק מוישווא עם פסק דין ברור ומוחלט.

בשנת תרצ"ב היתה בעיר 'חוסט' מחלוקת בדבר זהות הרב שיתמנה לעיר, רוב החסידים בעיר צידדו בעד אחד המועמדים.

באותה העת הגיע מרן בעל ה'אהבת ישראל' זי"ע לשבות בעיר, ובאמצע תפילת 'קבלת שבת' נכנס לבית המדרש אחד מהעסקנים שצידדו בעד הרב השני. כשראו אותו כמה נערים חמומי מח זעקו לעברו: "שייגעץ גיי ארויס!" [שייגעץ, צא החוצה!]

הרבי שסבר שהצעקה הזו הופנתה לעברו, עזב מיד את בית המדרש והלך להתפלל ב'ר' משה אהרנס בית מדרש', ולא הועילו כל הסברי ראש הקהל שהצעקות הללו לא הופנו אליו. הרבי התעקש ואמר: "מען האט דאך מיר גמיינט", [הרי התכוונו אלי]. לצערם של כל בני העיר, במשך כל השבת התפלל האדמו"ר בבית המדרש הקטן 'ר'

היום חמשה וארבעים יום, שהם ששה שבועות ושלשה ימים לענף

מ"ה לעומר על כרחך חל בראש חודש סיון. מציין הגה"ק בעל ה'אהבת ישראל' זי"ע, שהוא התחלה לקבלת התורה, כדאי' בגמ' (שבת פו ב) שביום זה באו מדבר סיני. ולקבלת התורה צריך ענווה, הרמוזה ביום מ"ה לעומר, הרמוז לפסוק 'ונחנו מה...'.

העובדה הבאה תעיד על גאונותו העצומה בתורה, אך כגודל גאונותו כך ענוונותו. פעם באה לפני בנו הגה"ק מוישווא זי"ע שאלה בהלכות מקוואות, ודינה היה נוגע לאיסור כרת. אחרי שדן בשאלה מכל היבטיה, עדיין כרסם בו הספק, וחשש מלהכריע להיתר

וכבר אמר בנו בעל ה'מקור ברוך' זי"ע, להרה"ח ר' אהרן שמואל הרצברג זצ"ל: "הלוואי והיית אוהב את הצדיק הגדול ביותר, כמו שאבי הקדוש אהב את היהודי הפשוט ביותר!"

סופרו אודות לימודם בצוותא:
היה זה בימי ילדותם, כאשר עסקו יחדיו בלימוד התורה הק' כאוות
נפשם. בחוץ השתוללה סופה נוראה, גשם זלעפות, רוחות עזות
וקור עצום חודר עצמות.

לפנות בוקר, אחר שכבר עמלו על התורה שעות רבות, תקפה
עייפות את הרה"ק מאנטניא והוא ביקש לפרוש לישון. אחיו רבי
ישראל העיר לו: "תאר לעצמך את בעל העגלה נוסע כעת באישון
לילה בדרך, על ראשו ניתן גשם זלעפות ועגלתו שוקעת בבון,
הסוסים אינם נשמעים למושכות, והם נעים אנה ואנה באי נוחות,
הוא מנסה בכל כוחו ליישרם ולהוציא את העגלה מהבון הטובעני...
האם יעלה על דעתו של הבעל עגלה לפרוש לשינה מחמת העייפות
שגברה עליו? וכי הוא יאמר לעצמו שעליו לפרוש למנוחה כדי
שמוחו יהיה צלול יותר...? אם כן", סיים הרבי את דבריו, "אנחנו
שיושבים בחדר מוסק וחמים, על אחת כמה וכמה שלא נפסיק את
לימודנו באמצע הסוגיא!..."

סיפורים רבים נקשרו אודות חברותא זו של הני תרי אחים קדושים.
הם היו גדלים ומסתופפים רבות בבית זקנם בעל ה'צמח צדיק' זי"ע.
פעם אמרה סבתם ע"ה, שיש להקפיד על בריאות הנערים, שילמדו
בשעות מסוימות וישאירו מספיק זמן לשינה כדי שלא יקרו
כוחותיהם.

ואכן עשו כמצוותה וכתבו להם סדר יום, ובו שעות מסודרות ללימוד
ולשינה, אך למעשה הנייר נשאר יתום וללא שימוש, כי האחים
המתמידים למדו גם על חשבון שעות המנוחה.

פעם אחת, כאשר שקדו על תלמודם באישון ליל, הגיע לפתע זקנם
בעל ה'צמח צדיק' זי"ע, ותפסם כשהם מפרים את הסדר שהוסכם,
ואמר: "כתיב 'טעמה כי טוב סחרה לא יכבה בלילה נרה', כאשר

משה אהרנס בית מדרש'.

במוצאי שבת, באו כל ראשי הקהל והמכובדים לאכסניית האדמו"ר
זצ"ל, ובקשו סליחה ומחילה על אשר ארע כזאת במחוזם, ונמנו
וגמרו שמפני המחלוקת נתבזה הצדיק, ועל כן החליטו להשכין
שלום בין הצדדים, וכאשר הכל על מקומו בא בשלום, יצא הרבי מן
העיר.

בענוותנותו הרבה היה נוהג לטבול במקווה העירוני, אך לא רק ענווה
היה במנהג זה, אלא גם צדקות וישרות, כפי שיסופר:
פעם הציע לו בנו בעל ה'אמרי חיים זי"ע שיבנו עבורו מקווה פרטי,
הרבי הסכים אך התנה שני תנאים: הראשון שימשיך לשלם את דמי
השימוש במקווה העירוני, כדי לא להפסיד לעיר, והתנאי השני, גם
הוא כדי שלא יפסיד המקווה העירוני, שאף אחד לא יטבול במקווה
הפרטי שלו, כדי שימשיכו לטבול במקווה העירוני ולא יבוא לידי
הפסד.

אמר לו ה'אמרי חיים' שיכול להבטיח לקיים רק את התנאי הראשון,
ואילו התנאי השני שאף אחד לא יטבול במקווה שלו, אינו יכול
להבטיח, ואכן לא נבנה עבורו המקווה והמשיך לטבול כשאר העם
במקווה העירוני.

"שִׁישׁוֹ וְשִׁמְחוֹ בְּשִׁמְחַת הַתּוֹרָה..."

כפלות הלשון 'שִׁישׁוֹ וְשִׁמְחוֹ' תתבאר, אומר הגה"ק בעל ה'אהבת
ישראל' מו"ז'ניץ זי"ע, כי יש שני סוגי שמחות: יש שמחה כריפוי
מחלה ומזור מכאב, או תשועה ממצוקה מציקה, שהיא אכן שמחה
גדולה, אך היא באה אחר קושי, חולי או כאב. אך יש שמחה שלמה
יותר, שלא באה מחמת כאב או מחלה, אלא היא שמחה מתוך
שמחה, כחתונת צאצאיו ושאר מאורעות משמחים...
זו כוונת הכפילות: 'שִׁישׁוֹ וְשִׁמְחוֹ' בשמחת התורה, שתהיה השמחה
מתוך שמחה ולא חלילה מתוך צער ויגון.

וכך אמר עליו בנו בעל ה'אמרי חיים' מו"ז'ניץ זי"ע: "נשמתי של אבי
לא הכירה מנהג של עצבות, הוא היה תמיד בשמחה!", וסיפר שכך
היה גם כאשר הרוסיים נכנסו לויז'ניצא, וכשכל בני העיר נסו בבהלה
אל בית האדמו"ר, שאל: "מה הפחד...?", והמשיך ללמוד בספר
'ברית כהונת עולם', שהוא ספר עמוק וקשה ללמוד בו, כאילו לא
ארע מאומה.

שמחת התורה של רבי ישראל מו"ז'ניץ זי"ע, שבאה לידי ביטוי
בהתמדתו העצומה, היתה לשם דבר עוד מימי ילדותו. היה מרבה
ללמוד בחברותא עם אחיו הרה"ק מאנטניא זי"ע, וסיפורים רבים

זוכים לחוש בטעמה הטוב של הסחורה, היא התורה הקדושה, 'לא יכבה בלילה נר', לא מפסיקים ללמוד אותה אף בלילה..."

'אהבת ישראל', כשמו, כך היה, אהבתו לכל אחד ואחד מישראל, הייתה ללא גבולות, בלא להבדיל מיהו, בין עשיר בין עני, ואף אם היה צרוע ומוכה שחין...

מסופר כי פעם הגיע לעיר 'חוסט', והמונים באו אל תחנת הרכבת כדי לקבל את פניו. בין הבאים היה יהודי מסכן, חולה ומוכה שחין, בגדיו היו קרועים ומלוכלכים, ומראהו הרחיק ממנו כל רואה, חוץ ממרן בעל ה'אהבת ישראל' זי"ע. כשרק ניגש אליו היהודי האומלל, חיבקו הרבי ואף נישקו, והפגין כלפיו חביבות יתירה משאר מקבלי הפנים.

כך גם היה כאשר הגיע פעם לעיר 'וישאוא', ומנקה הארובות הגיע כמו כולם לקבל את פני הרבי. כשהבחין הרבי שהקהל מתרחק ממנו, כי גופו ובגדיו מפוחמים ומלוכלכים, החליט כי עליו לקרב אותו, הרבי נגש אליו מיוזמתו, חיבקו ונישקו, וכלל לא הקפיד שבגדיו מתלכלכים ממנקה הארובות.

וכבר אמר בנו בעל ה'מקור ברוך' זי"ע, להרה"ח ר' אהרן שמואל הרצברג זצ"ל: "הלוואי והיית אהב את הצדיק הגדול ביותר, כמו שאבי הקדוש אהב את היהודי הפשוט ביותר!".

אהבתו לכל אחד ואחד מישראל באה לידי ביטוי גם בנתינת צדקה בלא גבול. היה זה בתחילת כהונתו כאדמו"ר, בביתו שררה עניות גדולה, ומלבד הוצאות בני ביתו, עוד נסמכו על שולחנו גם אחיו

ואחיותיו שטרם נישאו. חובות גדולות שרגו על צווארו, ובעלי החנויות איימו שאם לא ישלמו להם את המגיע להם זה מכבר, יפסיקו למכור למשפחת הרבי בהקפה...

יום אחד נכנס לרבי יהודי עני, וכשבדו 'קוויטל'. תינה בפני האדמו"ר את צרותיו ואת מצוקתו הכספית הנוראה, כאשר אין בידו פרוטה לכלכל את בני ביתו הרעבים. בדיוק באותם רגעים הגיע הדוור אל בית הרבי, והביא מעטפה מיהודי תושב העיר 'יאס'. בתוכה היה 'קוויטל' וחמשה זהובים לפדיון נפש, סכום עתק בימים אלו. הגבאי שמח מאוד על מתת גדול כל כך, הן סכום זה יכול במעט לחלץ את בית האדמו"ר מעוני, ולהביא לו מעט רווחה.

אך לפליאתו, נטל האדמו"ר את פתקת העני ופתקת היהודי מיאס, צירפם יחד ומסרם עם חמשת הזהובים לעני שבא זה עתה להתדפק על דלתו על מצוקת עוני דומה.

פליאתו של הגבאי נראתה לעיני האדמו"ר, והוא הסביר: "המאמין אתה בגלגול נשמות?" - "בוודאי!", ענה הגבאי, "מדוע הגיעו אלי הזהובים מהעיר יאס בדיוק באותה שעה שהגיע אלי העני?" - תמה הרבי - "יתכן, שבגלגול הקודם היו שניהם שותפים, ואחד נשאר חייב לחברו סכום זה, ועתה יורד הוא שוב לעולם כדי להשיבם אליו.... אבל כיצד...? הרי אינם מכירים זה את זה...? מה עושה הקב"ה? הוא מוציא שם רע על יהודי מויז'ניץ שהוא פועל ישועות ובעל צדקה, זה שולח קוויטל עם נדבה, השני בא לבקש צדקה, ותפקידי הוא רק לזווג ביניהם.... וכי רצית שאמעל בשליחותי ואקח את הכסף הזה לעצמי, ובכך אגרום עוול לשני הנשמות הללו?"...

או אז הבין הגבאי שמאהבת ישראל הבוררת אצל הרבי, גייס את כל הסיבות שבעולם כדי לתת צדקה לעני, וכלל אינו שם על ליבו את מצוקתו הפרטית...

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

**המבצע הגדול של
'דרשו' ואחינו' חוזר
לתקופה קצרה.
תורמים לפעילות
הקירוב של ארגון
'אחינו' וזוכים במתנות
מ'דרשו'.
זכייה מיידית של
הספרים שכבשו
את העולם
היהודי**

**המבצע
הגדול חוזר
לתקופה
קצרה לרגל
חג מתן
תורתינו**

פרטים בעמודים: 16-17

שלו! אבל הוא היה צדיק גדול, הוא שמע שיש בעיות של צניעות שם במקום ואמר "קח אותם מהר מהר מהר" ככה הוא ויתר והסכים לסגור את הכולל והעברנו אז את הכולל לשכונת 'יד אליהו' בתל אביב, אצל הרב מאיה.

משם התקדמנו הלאה ופתחנו כולל בדימונה, בסוף הגליל, פתחנו כוללים. אני אומר איך ה' יתברך הוביל אותנו, אני משתגע מהמחשבה על זה, בכל מקום נפתחו עוד ועוד כוללי וישיבות. זה הכל הקדוש ברוך הוא הכין את זה. לא שאלנו שאלות על כסף, זה לא היה השאלה, הקדוש ברוך הוא תמיד זימן לנו מספיק כמה שהצטרכנו, בכל פעם זה הספיק.

אחר כך הקמנו ת"תים, לא היה אז תלמוד תורה (ספרדי) אחד בכל הארץ. והבוגרים הלכו לישיבות לפני זה הלכו לתיכונים. כך פתחנו עוד ועוד ברוך ה'.

הרבה בחורים היו שמחים לשמוע, אם הרב יכול אולי לתת להם איזו עצה איך לזכות ולהגיע למתיקות בתורה, לשמוח בלימוד התורה ולהתענג על הלימוד.

באים ושואלים אותי את השאלה הזאת לא פעם, ואני תמיד אומר לשואל, אתה הרי מתפלל על זה כל יום! מה אתה בא לבקש ממני? אתה מבקש ישירות מהקדוש ברוך הוא כל יום בתפילה, רק תבקש מעומק הלב, תתפלל על זה בכוונה "והערב נא", ותזכה לזה!

"ואם זה לא הולך לך, אם התפילה לא עשתה פירות, אז תתפלל שוב ותבכה! תבכה! אם היית חולה מסוכן חלילה וחס, איך היית אומר 'רפאנו?' בבכי! גם פה, תבכה! תעבדו על זה, תדברו על זה, ותתעסקו בזה בתפילה ובבקשה ובתחינה ותזכו לזה.

"ועוד צריך לדעת, שכדי לזכות למתיקות התורה חייבים לחזור הרבה על הלימוד. לחזור הרבה, זה מביא אהבה ללימוד".

ישנה תחושה שאולי פעם היה יותר קל העניין הזה, שבדור שלנו בגלל שיש כל כך הרבה גשמיות ומותרות, קשה יותר להרגיש מתיקות בלימוד, ההרגשה היא שפעם זה היה יותר קל, יש בזה משהו?

"אני לא יודע... הכל צריך עבודה, כל דבר צריך עבודה, לדבר לדבר להתפלל לבקש, לחזור, ככה מגיעים למתיקות התורה".

הרב אומר שצריך להתפלל חזק, אבל הבחור הרי לא יודע עד כמה זה חסר לו, איך הוא יבכה אם לא הרגיש אף פעם מתיקות בלימוד?

"הוא בא ושואל אותי, בגלל שהוא מבין שחסר לו את זה".

נכון, מרגיש שחסר כי אמרו לו שיש דבר כזה, אבל לא בכזאת רמה שהוא יכול לבכות ולהוריד דמעות על העניין הזה...

"אם לא יכול לבכות, לפחות יבקש. זאת גם דרגה, לבקש. אם אין טעם בלימוד, לא חבל? זה בוודאי חסר לך, אז תבקש תתמיד, תחזור".

לא רק שהם רצו לפתוח ישיבה, הם אפילו רצו שתהיה שם פנימייה, למה? כי הם הדפיסו קבלות של המוסד והיו כתוב שם שזה מוסד עם פנימייה. אמרתי להם תזרקו את הקבלות, תדפיסו חדש. אבל הם לא רצו, אמרו לי איך נזרוק? זה עלה לנו עשרה שקלים...

הכרתי בחור יתום מהוריו, עוד מישיבת פורת יוסף בירושלים הכרתי אותו, לפני הרבה שנים. לא היה לו בית, אמרתי להם שהוא ילך לישון שמה בשכונת התקווה, וכך הם יוכלו לקרוא למוסד שלהם, מוסד עם פנימייה. הוא מאוד שמח שהיה לו איפה לגור. אבל פתחנו שם ישיבה וכולל שגדל וגדל, כי הכולל שלנו כאן, היה הכולל (הספרדי) היחיד בכל הארץ, ולכן באו כל הזמן עוד אברכים ויכולנו לפתוח עוד ועוד כוללים. זה היה לפני ששים ושבעים שנה...

בכל רחבי הארץ

מאת ה', הגיע הגאון רבי אליהו בקשי דורון זצ"ל, ואמר לי שהציעו לו להיות רב בבת ים. אני אמרתי לו איך תהיה רב בבת ים? זה לא מקום של תורה. אבל הוא אמר לי שהוא מרגיש שהשליחות שלו זה לקרב בעלי בתים לשמים. לימים הוא נהיה הראשון לציון, הרב הראשי הספרדי.

וכך הוא היה מתגורר בבני ברק ומכהן שם ברבנות, אבל ללמוד הוא היה בא אצלנו בבני ברק, הגיע לכאן והיה מלמד את האברכים. יום אחד הוא ניגש אלי וראיתי שהוא מדבר איתי וממש מתבייש. למה? כי הוא רוצה להציע שאני אעביר את הכולל שלי לשם, לבת ים. תראה איזה מענין, הבעלי בתים שמה בכלל אינם שומרי תורה ומצוות, אבל זה מה שהקנאה עושה, הם אמרו לו "מה אתה רב שלנו ואתה הולך ללמד שמה? בבני ברק?".

הם רצו שהוא ילמד תורה לאברכים בבת ים, אבל בבת ים לא היו בכלל אברכים באותן שנים, אז שלחנו לשם קבוצה שלמה של אברכים, שלמדו עם הרב בקשי בבת ים. התקשרתי אליו ואמרתי לו שאני רוצה שילמד עם האברכים ביסודיות, לא ככה 'חפ-לפ', שילמדו ברצינות. תלמיד חכם גדול הוא היה! אחר כך הוא נעשה ראשון לציון.

וכך כל פעם היינו פותחים עוד כולל בעוד מקום ובעוד מקום, היו מתמלאים ונפתחו מקומות לימוד חדשים, והיו עוד אברכים עד שהייתי מחפש לאיפה לשלוח אותם".

פתחתי שם, בבת ים, כולל על שפת הים, היה שם יהודי חכם, מגדולי החלבים, איני זוכר את שמו, שרצה לפתוח שם כולל. יום אחד בא אלי אברך ואמר לי מה זה? ה' ישמור, בשפת הים יש שם בעיות קשות של צניעות.

אמרתי אם ככה צריך לסגור את הכולל הזה, אבל חששו שהחכם החלבי יצטער, כי שמה היה השכירות בזול. הוא אמר לי, מה אני אגיד לחכם הזה? הוא יבכה אם אני אסגור לו את הכולל. זה החיים

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הקדוש ברוך הוא לתת תורה לעמו היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו. נתקבצו כל האומות אצל בלעם ושאלו שמא מביא מבול לעולם. אמר להם לא, אלא חמדה גנוזה הוא נותן לבניו. אמרו: "ה' עוז לעמו איתן, ה' יברך את עמו בשלום"... כלומר, יהי להם אשר להם, ויניחונו לנפשנו!...

הציעו לסטייפלר זצ"ל לשתף פעולה עם פשרנים כדי לפעול גדולות ונצורות, וסרב. אמר שאין להעמיד תורה על ידי שיתוף פעולה עם מפירי תורה. אמרו לו ששיתוף פעולה עימם יביא שלום, ואמר שקודם כל צריך לעשות שלום עם אבינו שבשמים, ואם נתחבר עם פשרנים כנגד רצונו, לא יהיה לנו שלום עמו. (קטעים מלוקטים מתוך הגדה של פסח 'ויגד משה')

אמנם אי אפשר לקבוע בזה כלל לרבים, ובכל שאלה יש להתיעץ עם רבנים מובהקים.

פעם עמדתי לפני מרן הגרי"ז זצ"ל והגיע יהודי מאמריקה. סיפר שיהודי ארצות הברית אינם שונאי דת, אלא שקועים בתאוות העולם והנאותיו. אבל רק יראה להם הקדוש ברוך הוא את ניסיו, אין ספק שכולם יחזרו בתשובה. ענהו מרן זצ"ל: מי ששקוע בתאוה, לא יועיל לו שום נס כדי להחזירו בתשובה! רק מי שמתבונן בגדלות הבורא ומכיר בפגם החטא, יוכל להתעורר מניסים. אבל בלי התעוררות הלב אפשר לראות כל הניסים ולא להשתנות כלל. תדע לך שכן הוא, שאמרו בגמרא (זבחים קטז ע"ב) שבשעה שבא

רבי שלמה מזוועהיל זכותו יגן עלינו, כשהציעו לו לבנות בעבור בית מדרש ומקווה וכו' בירושלים עיר הקודש, היו לו ייסורי נפש קשים מהגדלות שבאה לפתחו. הוא חשש מאד שיצטרך לנהוג כרבי ולהנהיג 'חצר' ובית מדרש. [כידוע, אמר שהשאיר את הרעביסטעווע בזוועהיל ועלה ארצה כיהודי פשוט בלבד ו'כמדבר' - הפקר לכל!]

באותם ימים פגש בו הרבי הקדוש מרחמסטריוקא זצוק"ל, [אביו של רבי יוחנן זצ"ל, שהיה גר בירושלים]. לשאלתו לשלמו ענהו רבי שלומק'ה: "לדאבוני רדפוני יסורי כבוד... עד היום התפללתי ב'אונגרישער שול' שבבתי אונגריין, והיה לי נוח וטוב, התפללתי כאחד האדם; והנה עתה מציעים לבנות לי בית מדרש ומקווה, ויש לי מזה יסורים עזים, יסורים של כבוד

(מתוך 'טיב המעשיות')

ידועה ומפורסמת שפלותו המופלגת של האדמו"ר הקדוש רבי שלמה מזוועהיל, והתבטלותו בפני כל נברא. בתוך ביתו היו מתהלכים תמיד חתולים כבשטח הפקר, והוא בעצמו היה דואג לכל מזונם.

סיפר לי רבי אליהו ז"ל, שפעם אחת בשעה ששכב הרבי זצוק"ל במיטתו, ביקש ממנו להגיש את הספר שהיה רגיל ללמוד בו לפני השינה. התפלא רבי אליהו: מה יום מיומיי, שהרבי מבקש ממנו להגיש לפניו את הספר? בכל יום הריהו נוטלו בעצמו, כי מנהגו הוא שלא לבקש מאחרים דבר שהוא יכול לעשות בעצמו.

כשהבחין הרבי בפליאתו, הפשיל מעט את השמיכה, והראה לו כי בקצה המיטה ישנה חתולה, ואם יקום מן המיטה היא עלולה להתעורר ובכך יגרום לה צער - 'ורחמינו על כל מעשיו' כתיב! (תהילים קמה, ט; ברכות ז, ב"מ פה.), לכן לא קם בעצמו אלא ביקש ממנו להגיש לו את הספר...

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ בית כנסת הנמצא במקלט שרובו מתחת לפני הקרקע - האם ניתן לעמוד מבחוץ ולשמוע את תקיעת השופר?
- ◆ האם מותר לאכול לפני תקיעת שופר?
- ◆ האם בזמננו מותר לטלטל שופר בשבת?

מהלכות שמיעת קול השופר

- יש להקפיד לשמוע את כל התקיעות בשופר מתחילתן ועד סופן. ולכן, אין להשמיע כל רעש בשעת התקיעות, כיון שהן המשמיע את הקול והן העומדים בסמוך אליו עלולים שלא לשמוע חלק כלשהו מהתקיעה.
- ישנו כלל האמור בנוגע לקריאת התורה וכדומה, שלא ניתן לשמוע כראוי קול הנשמע בצוותא עם קול אחר; אך בנוגע לתקיעת שופר לא נאמר כלל זה, משום שיש בה חביבות מיוחדת, ומרוב החביבות, יש באפשרות השומע לרכז את שמיעתו בקול אחד מתוך שני הקולות.
- בתקיעה בתוך בור או מערה, בצאת קול התקיעה החוצה, עלול להתלוות אליו קול ה'ד' המטשטש את קול השופר, והעומדים בחוץ ושומעים קול נוסף זה לא יצאו ידי חובתם. ונחלקו הפוסקים, האם חשש זה קיים גם בקול תקיעה הבא מחוץ לבור אל תוכו. ומרתף, דינו כבור, אך אם יש בו חלונות הפונים החוצה, יתכן שאין דינו כבור. וספק זה מצוי בבתי כנסת שבמקלטים, או בקומות תחתונות של בתים פרטיים, אשר רוב גובהם מתחת לפני הקרקע, וחלונותיהם סמוכים לתקרה, מעל פני הקרקע. ואף בתוך בית כנסת רגיל, אם יש בו תקרה אקוסטית המפזרת את גלי הקול - יש לבדוק אם בכל המקומות נשמע רק קולו הטבעי של השופר.
- כבד שמיעה, שאינו מסוגל לשמוע דיבורים כי אם קולות - אף אם מסוגל לשמוע דיבורים באמצעות מכשיר שמיעה - פטור מתקיעת שופר; ולכן, אינו יכול גם להוציא אחרים ידי חובתם.

- תקיעה שתקעו את חלקה בהכשר וחלקה בפסול - אף אם אורך החלק הכשר בפני עצמו הוא כאורך הנדרש לתקיעה, התקיעה פסולה.
- מי ששמע את כל שלושים הקולות הנדרשים לקיום מצות תקיעת שופר בבית אחת, ממספר רב של בעלי תקיעה - לא יצא ידי חובתו, משום שלא שמע את ה'תקיעות' במקום הראוי להן, לפני ה'שברים' וה'תרועות' ולאחריהם.

זמן תקיעת שופר

- בתקופה מסוימת גזרו הגויים שלא לתקוע בשופר, ובמשך הבוקר של ראש השנה עקבו אחר היהודים, ולכן תיקנו חכמי אותו הדור לתקוע בתפילת מוסף; ותקנה זו נותרה בעינה אף לאחר ביטול הגזירה, מחשש שתתחדש.
- במקומות רבים, ואף במקומות שבהם התפללו גדולי ישראל, נהגו לאכול מעט לאחר תפילת שחרית בימי ראש השנה, לפני תקיעת שופר. ויש שהחמירו בדבר.
- מדאורייתא, מצות תקיעת שופר נוהגת אף בשבת, אולם, חכמינו ז"ל גזרו שלא לתקוע בשבת, מפני החשש שיוציאו את השופר לרשות הרבים, ואף יטלטלוהו שם.
- שופר אסור בטלטול בשבת, כדין 'כלי שמלאכתו לאיסור', ומותר לטלטלו לצורך שימוש בגופו או במקומו. ובזמננו, יתכן שאסור לטלטלו כלל. ופעמים שהשופר שנחשב כ'מוקצה מחמת חסרון כיס'.
- קיום המצוות הוא עבודת השי"ת, והעבודה במקום שאינו נקי, היא דרך בזיון; אך יש שהוכיחו ממקורות שונים, שאין איסור בקיום מצוה במקום שאינו נקי.

כמה זמן צריך להמתין בין אכילת מוצרי חלב לאכילת בשר?

6 קטעים קצרים שיעשו לכם סדר

1 על מה צריך להמתין שש שעות

בהלכות שבועות מובא דאם אוכל גבינה קשה צריך להפסיק בברכת המזון, וימתין שש שעות, עד שיאכל בשר [שעה"צ ס"ק טו]

2 מהו גדר גבינה קשה

מהו גדר גבינה קשה שיש להמתין אחריה שש שעות, כתב הש"ך, שמדובר בגבינה שעמדה ששה חודשים, והט"ז כתב שהכוונה לגבינה מתולעת [דהיינו גבינה שנתהוו בה תולעים, וכמו שהביא הרמ"א שם (סי' פד סט"ז)] וכן כתב החכמת אדם.

3 המקילים בגבינה צהובה שבזמנינו

וגבינה צהובה שבזמנינו, הורה החזו"א, שאינה דומה לגבינה הקשה המוזכרת בפוסקים, ורק אם עמדה שנה צריך להמתין שש שעות בין אכילתה לבין אכילת בשר, וכן דעת הגר"מ פיינשטיין, שהגבינה הצהובה שבזמנינו אינה הגבינה הקשה שאחרי אכילתה צריך להמתין שש שעות. וכן כתב הגר"ח קנייבסקי, להתיר, שאין גבינה כזו מצויה בזמנינו. וכן היתה דעת הגר"א קוטלר להקל שגבינה צהובה אינה נחשבת כגבינה קשה, אלא אם כן אי אפשר לחותכה אלא ע"י מגרדת, וכן היקל בעל שו"ת באר משה, אלא אם כן ישנם נקבים בגבינה שנעשין מחמת יושן ובזה צריך להחמיר [הדבר מצוי בגבינה שויצרית].

4 המחמירים בגבינה צהובה

מאידך, דעת הגרש"ז אויערבך, שאחרי גבינה צהובה או גבינה מלוחה צריך להמתין שש שעות אפילו לצורך אכילת בשר עוף, כיון שיש אומרים שבאופן עשיית הגבינה בזמנינו היא מתקשה בזמן מועט ואין צריך לכך ששה חודשים כמו בזמן השו"ע, וכן אחוזי השומן הגבוהים גורמים שהשפעתה נשארת בחלל הפה שעות הרבה, וכן הורה הגר"ש וואזנר, שכיום שמעמידים אותה על ידי חומרים מתקשה הגבינה כאילו עמדה ששה חודשים, והיא כמו

שהועמדה בקיבה שהיא חריפה וחזקה שראוי להמתין על זה, וגם שלא ידוע אם עברו עליה ששה חודשים, וכמו כן יש לצרף את דעת הפוסקים שהחמירו בגבינה קשה אפילו אם עמדה פחות משה חודשים. וכן הורה הגרי"ש אלישיב.

5 שינה אחרי אכילת חלב

ואם ישן אחרי אכילת גבינה צהובה או גבינה קשה שלנו, הורה הגרי"ש אלישיב, שאם ישן לפחות ג' שעות נחשב להפסק ואפשר להקל בזה ואף לאחר שינת יום, והוא על פי המבואר בדעת קדושים, שאפשר לצרף את שינת הלילה כסניף להקל שיחשב כהפסק והוסיף הגרי"ש אלישיב, שדוקא לענין גבינות אלו אפשר להקל בזה, אבל דבר שמחמתו צריך להמתין מעיקר הדין שש שעות, כגון אחרי בשר [ואפילו בשר עוף], אין השינה נחשבת להפסק.

6 דינה של פיצה

ואף לאחר אכילת פיצה, שהגבינה הצהובה כבר נמסה ואין בה חשש שתשאר בין השיניים, הורה הגרי"ש אלישיב, שצריך להחמיר ולהמתין שש שעות, מפני שנמשך טעמה בפה זמן רב.
(וביתר פירוט עיין בביאורים ומוספים - משנה ברורה מהדורת דרשו)

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לע"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il

גליון 465
שנה י' תשפ"א

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

יפה דיברת, דברך אמת ותורתכם אמת מעשה ברבינו משולם שהיה רופאו של המלך, שאלו המלך פעם: נראה שאבותיך היו כפויי טובה ולא מצא חן בעיניהם הטובה אשר נתן להם הקב"ה. שהרי היה להם מן שהוריד להם הקב"ה מן השמים שהיה בו טעם מעדני מלכים כידוע לכל העולם, אם כן למה התלוננו וביקשו קישואים ושומים שהם מאכלי הפחותים? ענה רבי משולם: אדוני המלך, למחר אשיב לך תשובה. הלך רבי משולם אצל השר שהיה ממונה על מאכלי המלך ואמר לו: יודע אני שהמלך רגיל לאכול אחרי סעודתו שום קטן. מעכשיו אל תוסיף לתת לו עוד שום, כי אני רופאו ויודע שהדבר מזיק לו, וכן עשה אותו שר. ולמחרתו לא הביא לשולחן שומים. כשראה המלך לאחר סעודתו שלא הביאו לפניו שומים כפי הרגלו, כעס ואמר: מדוע לא הבאתם לי שום? השיב לו השר שזה נעשה בפקודת רופא המלך. שאל המלך את רבי משולם: למה פקדת על השר שלא להביא שום? ענה רבי משולם ואמר: ישמעו אנך מה שפיק מדבר, שהרי פעם אחת לא הביאו לך שום ומיד כעסת, ואילו בני ישראל היו רגילים לאכול במצרים מאכלים אלה זמן מרובה כל כך, והנה היו במדבר ארבעים שנה והיו אוכלים רק מן בלי לטעום שום קטן, ולכן התלוננו. אמר לו המלך יפה דיברת, דברך אמת ותורתכם אמת.

(ילקוט מעם לעז)

פרשת השבוע

היה ספר התורה של הבעש"ט הקדוש זיע"א, והיה מתקן בו אותיות שפרחו והיו צריכות תיקון, עבודה קודש זו עשה בדחילו ורחימו, ופעל ישועות בעת הזאת. ומסופר: פעם חלה אחד הרבנים שהיה קשור אליו, ומצבו התדרדר והרופאים שלחוהו לעיר פעסט לדרוש ברופאים גדולים, ביום רביעי דסליחות, הגיע למונקאטש כדי להתברך מפי הרבי לפני שיצא לפעסט, הרבי עמד אז בשעת הגהת הספר הקדוש של הבעש"ט בפסוק "לבני גד תולדותם", ואמר לו המנחת אלעזר: באת בזמן טוב כשאני אוהו "בבני גד" ואף לך יהיה "גדיא יאה" (מזל טוב). וראשי התיבות של פסוק זה הם בגימטריה שם של רפואה, הרי שתהיה לך רפואה שלימה.

איתא בשם הרה"ק רבי ברוך ממעזיבו זיע"א שאמר, אני ירא מפני חג השבועות יותר מראש השנה, כי בראש השנה הוא יום הדין והמשפט הוא על פרנסה, "אקוילעיטש ארויף אקוילעיטש אראפ" וכו' אבל בשבועות וכו'

ותילדו על משפחתם לבית אבותם
(א' - י"ח)

מספרים על הרה"ק ה"נודע ביהודה" ר' יחזקאל לנדא זיע"א רבה של פראג, שהיה מקורב למלכות. וכשהיה מתייצב לפני הקיסר יוסף הראשון מלך אוסטריא, היה הלה מרבה עמו בשיחת מרעים ונהנה ממנו עצה ותושיה. כשנתבקש ה"נודע ביהודה" לישיבה של מעלה, הזמין הקיסר את בנו ממלא מקומו לשיחה ובעמדו לפניו, שאלה אותו הקיסר, האם גם כבודך הנהו חכם גדול כאביך המנוח? לא, ענה הרב. הרבה פחות ממנו. הוכיחו הקיסר על פניו ואמר לו, היה לך להשיב על דרך החיוב, אדוני אבי היה הרבה יותר חכם ממני. עכשיו שתפסת דרך השלילה, האם לא נמצאת ממעט דמות אביך הגדול בחכמים?

לבני גד תולדותם למשפחותם וגו'

(א' - כ"ד)

מסופר על הרה"ק ה"מנחת אלעזר" ממונקאטש זיע"א שהיה גם סופר סת"ם חשוב ומיוחד ביותר, ברשותו

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:10 ת"א: 8:12 ר"ת: 8:44

פרשת במדבר

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:53 ת"א: 7:08

כיצד חזר הפרופסור המלומד בתשובה

מסופר: באחד הימים שיגר הבעש"ט הקדוש זיע"א (יומא דהילולא ו' סיון) קבוצה מבין תלמידיו הקרובים אליו לשליחות חשובה בעיר רחוקה. כשהגיעו התלמידים לעיר, נכנסו לפרוס בשלומם של רב העיר, הם אמנם לא הכירו אותו באופן אישי, אך שמעו כי הוא רוחש כבוד רב והערצה עמוקה לבעל שם טוב. תוך כדי שיחה עם התלמידים, השמיע הרב בפניהם דברים נלהבים על ערכה הנעלה של הנשמה היהודית, משום מה דבריו של הרב נשמעו להם מוכרים, אולם ככל שהתאמצו להיזכר מתי והיכן ובאילו נסיבות שמעו אותם, הדבר לא עלה בידם. הרב השלים את דבריו, ובתוך כך סקר את פני התלמידים, נראה היה להם כי הוא מבחין במחשבות החולפות במוחם ובתנועותיהם הרומזות שהחליפו ביניהם. כשכבר עמד להיפרד מן הרב לשלום, בדרכם חזרה למעוזיבו, פנה אליהם הרב ואמר: שמתי לב כי הדברים שהשמעתי באוזניכם ערבו לאוזניכם, אמנם כן, השיבו התלמידים, כל מילה בסלע, אך דומנו כי כבר שמענו פעם את המילים הללו בדיוק הוסיפו בהיסוס מה. הרב חיך והנהן בראשו בהסכמה, אכן זכרונכם איננו מטעה אתכם אמר, והוא הזכיר לתלמידים את המעשה שאירע שנים רבות קודם לכן.

היה זה ביום חמישי בערב, בדרך כלל נהג הבעל שם טוב לנצל את הלילה הזה ללימוד תורה ולתפילה, לכן, כשהודיע לקומץ מתלמידיו על כוונתו לצאת עמם באותו לילה לנסיעה ממושכת, עורר הדבר תמיהה רבה בלבם. לא חלפה שעה ארוכה, והבעל שם טוב בלויית התלמידים ישבו בעגלתם מוכנים ליציאה לדרך. הנח למושכות ותן לסוסים לעשות את דרכם, הורה הבעל שם טוב לעגלון הגוי, כפי שנהג להורות לו בהזדמנויות רבות. הסוסים פתחו בדהירה, והתלמידים נדהמו בפעם המי יודע כמה לראות את היישובים השדות ההרים והבקעות חולפים מול עיניהם במהירות בלתי הגיונית, הסוסים דהרו ודהרו במשך כל אותו הלילה ללא הרף, וברור היה כי המרחק שגמעו רב בהרבה ממהלך רגיל של נסיעה לילית. לאחר הפסקה קלה לתפילת שחרית, המשיכה הנסיעה אל הבלתי נודע.

קרוב לכניסת השבת באה החבורה בתחומם של כפר יהודי קטן ונידח, התלמידים היו בטוחים כי את השבת יעשו בכפר הזה, אולם להפתעתם הורה רבם לעגלון שלא לעצור את הסוסים, הם המשיכו הלאה, יצאו מתחומי הכפר היהודי והגיעו ליישוב חדש, שניכר היה עליו בעליל כי יהודים אינם מתגוררים בו. לפתע עצרו הסוסים ליד בית חרב ומט לנפול, מתוכו הגיח יהודי כפוף קומה בעל פנים מבוהלות, אינכם יודעים לאיזה מקום נקלעתם, אמר לחבורת היהודים האורחת, והחרדה

נשמעה היטב בקולו. ביישוב הזה מתגוררים אך ורק הסטודנטים ואנשי הסגל באקדמיה המחוזית, אסור לכף רגל יהודית לדרוך במקום הזה. רק אני ועוד כמה יהודים המשרתים את תושבי המקום, הורשינו להתגורר כאן. מהרו והסתלקו מכאן, פן תאחרו, שאם לא כן ישלחו בכם הסטודנטים את ידם הרעה, כפי שכבר עשו לא אחת ליהודים תמימים שנקלעו למקום בשוגג. אולם הבעל שם טוב הקדוש לא נראה מתרגש יתר על המידה מן הדברים ששמע, בתנועת יד סימן לתלמידים לרדת מן העגלה ולקחת עמם את מעט המיטלטלים שנשא עמם. אל דאגה ר' יהודי, איננו פוחדים מאיש, כאן בביתך נשבות ולא יאונה רע לך ולנו, הרגיע הבעל שם טוב את היהודי ההמום. ממראה האורח ומסגנון דבריו, הבין היהודי כי אין מדובר באדם פשוט כלל ועיקר, בסופו של דבר נרגע קמעה והכניסם לביתו.

הבעל שם טוב הקדוש, תלמידיו, בעל הבית ומעט היהודים הנוספים שהתגוררו בסמוך, היו בדיוק מניין. הבעל שם טוב ניגש להתפלל מנחה בהתלהבות כה רבה, עד שאפילו תלמידיו שהיו רגילים לראותו בתפילה, נבהלו למראה עיניהם. לא עבר זמן רב, ולתוך הבית התפרצה כנופיה גדולה של סטודנטים, בידיהם היו אלות ואבנים, ובעיניהם חמת רצח, הם רצו לכבד את האורחים הבלתי קרואים במכות כדרכם. בעל הבית המסכן שלמראה תפילת אורחו הבין כי איננו אדם רגיל, נחרד כולו, מוחו קדח במחשבה כיצד לגונן על אורחיו, אולם למרבה הפתעתו כאשר שמעו הסטודנטים את קולו של הבעל שם טוב מתפלל, רפו ידיהם ולא היו מסוגלים לזוז ממקומם, אט אט חמקו חרש מתוך הבית. לא עברה שעה ארוכה ובמקום הופיע הפרופסור שלהם, למראהו נחרד בעל הבית עוד יותר, האיש היה שונא ישראל מובהק, וכל היהודים רעדו מפניו. עתה נעמד הפרופסור בפינה, והאזין לתפילתו של הבעל שם טוב. בתום תפילת המנחה, ניגש הפרופסור אל המארח ושאלו מתי יתפלל האורח שוב? המארח השיב כי כפי הנראה יתפלל אורחו שנית בערב. הפרופסור שמע והלך לדרכו.

לקראת תפילת קבלת שבת, הופיע שוב הפרופסור, גם הפעם עבר הבעל שם טוב לפני התיבה, ושוב התפלל בהתלהבות עצומה. לאחר התפילה זימר שלום עליכם בדבקות, וקידש על היין. בשעת הסעודה דיבר באוזני תלמידיו ומארחם על קדושתה של הנשמה היהודית, וכיצד היא יורדת לעולם הזה, מתלבשת בגוף, וחייה בקרבו שבעים שמונים שנה, וכל זאת כדי למלא את שליחות הבורא, לעתים קרובות אמר הבעש"ט, מתמצה שליחות זו בעשיית טובה אחת ליהודי, אם בגשמיות או ברוחניות, רק משום כך כדאי היה לה לנשמה לרדת מן העולמות העליונים והרוחניים אל העולם הזה הנמוך והשפל. כל אותה העת הוסיף הפרופסור לעמוד בפינתו ולהאזין לדבריו של הבעל שם טוב.

משל ונמשל

ההצלחה הינה פועל יוצא של מה שנגזר במרומים

משל ל"שמש הקהילה" שנים רבות שימש בתפקיד ועשה את מלאכתו במסירות ובנאמנות. מדי בוקר פתח את דלתותיו של הבניין המכובד, הדליק את האורות, הסיט את הווילונות ואסף את שאריות הלכלוך. דאג שהכול יתפקד כראוי. מגיל שלש עשרה עבד שם, מאז הלך אביו עליו השלום לבית עולמו, ועול פרנסת הבית נפל על כתפיו כבכור האחים. הוא התקבל לעבודה, תחילה מתוך רחמים, ולאחר מכן מתוך הערכה. הם שילמו לו משכורת הגונה והתייחסו אליו יפה. עד שהגיע ראש הקהילה החדש. צעיר ומלא מרץ, גרוש רעיונות חדשניים, החל משנה סדרי בראשית. קבע תקנון חדש, שינה את סדרי קבלת הקהל, פתח ערוצים נוספים לתקשורת בין פקידי הקהילה לאנשיה ושלח את העובדים להשתלמויות. שום דבר לא נשאר כמו שהיה, רק השמש. כשהתפנה ראש הקהילה מעיסוקיו, קרא לשמש וביקש לשוחח עמו. התעניין בעבודתו וביקש לדעת על חייו הפרטיים, השמש גולל בפניו את ילדותו הקשה בבית דל וחסר אמצעים, סיפר על אי יכולתו לשלם כסף למורים שילמדוהו קרוא וכתוב, והוסיף שאת המעט שלמד כבר הספיק לשכוח. סיפר גם על אביו שנפטר בצעירותו והותירו בודד במערכה. "הקהילה היא כל חיי", סיכם השמש את דבריו. ראש הקהילה לא היה שבע רצון. "לא מתאים שעובד הקהילה לא ידע קרוא וכתוב. אין זה מכובד! אתה מוכרח ללמוד!" חתם את השיחה והותיר את השמש בספק לגבי עתידו. השמש גמר בדעתו לא להמשיך בעבודתו. כאב לו שעבודתו אינה מוערכת בגין אי ידיעתו קרוא וכתוב. יצא לשוק לחפש עבודה, הלך מחנות לחנות, מרחוב לרחוב, ולאחר דקות ארוכות מצא חנות קטנה בקצה העיר שמכרה מיני מגדנות. החליט אף הוא למכור עוגות. תחילה רכש מעט ומכר עוגות בודדות. לאחר מכן רכש מספר קופסאות ומכרן. בתוך זמן קצר היה לו דוכן של קבע, ומהר מאד הפך לחנות של ממש. העסק התרחב, נוספו לו סוכנים, מפיצים ועובדים, עד שהיתה לו רשת ארצית של חנויות בעלת כוח כלכלי אדיר. הוצע לו לחתום חוזה עסקי עם חברה דומה בחו"ל, עסקה שאמורה היתה להגדיל את המחזור השנתי בעשרות אחוזים. שני המנהלים ישבו יחד בלובי של מלון מקומי מפואר. מסמכים שנוסחו בקפידה על ידי עורכי דין ותיקים הונחו על השולחן, והוא התבקש רק לקרוא ולחתום. "איני יודע לקרוא!" אמר בפשטות. אלפי סימני שאלה הצטיירו על פניו של היושב ממול. "אתה? אתה שהצלחת להגיע בתוך שנים ספורות למעמד כלכלי כזה, אינך יודע לקרוא?" "לו ידעתי לקרוא", השיב השמש כשבת צחוק על שפתיו, "הייתי נשאר שמש בבניין הקהילה עד עצם היום הזה!"

הנמשל: לא לחכמים לחם, לא מי שחושב שהוא מוצלח יכול להצליח, ההצלחה הינה פועל יוצא של מה שנגזר במרומים.

(אחד המגידים)

התלמידים שהיו בטוחים כי האיש אינו מבין מילה מן הדברים שנאמרו בשפת יידיש, סברו כי הוא ממתין כל אותו הזמן לשעת כושר, כדי להתנכל להם, הם לא ידעו שהפרופסור הוא מלומד גדול, שהבין כל מילה ומילה שיצאה מפיו של הבעל שם טוב, ככל שהוסיף הבעל שם טוב לדבר על הנשמה היהודית, ערכה וסגולותיה, נעשו פניו רציניות יותר ויותר, ודבריו חוצבים להבות אש.

למחרת בבוקר שב הפרופסור להופיע בביתו של היהודי, הוא עמד בפינתו הקבועה לכל אורך התפילה, ואף נותר לעמוד שם גם בעת סעודת השבת. גם הפעם דיבר הבעל שם טוב על ייחודו של העם היהודי, בתבלו את דבריו בסיפורי מופת מן העבר, ובדברי חז"ל בנושא. הפרופסור נראה מרותק. רק בתום הסעודה, נפנה והלך לדרכו. התלמידים, כמו גם המארח לא הבינו מה מניע אותו לעקוב אחריהם. אולם הם לא העזו לשאול אותו לפשר התנהגותו.

הדבר חזר על עצמו בתפילת מנחה ובסעודה השלישית שלאחריה, הפעם נותר הפרופסור בבית עד לאחר תפילת ערבית והבדלה, כל אותן שעות ארוכות לא אמר דבר, אך לא גרע עין מן הבעל שם טוב. לאחר ההבדלה הלך לדרכו, והבעל שם טוב הורה לעגלון לרתום את הסוסים, ושוב הם נסעו שעות ארוכות, והסוסים דהרו בשדה בבקעה ובהר, הבעל שם טוב היה במצב רוח מרומם והתלמידים שהבינו בכך, החלו חוככים בדעתם אם לשאול את רבם לפשר הנסיעה הבלתי שגרתית הזאת. אולם הבעל שם טוב לא המתין לשאלתם, אתם בוודאי מתפלאים על מטרת נסיעתנו הארוכה, פתח ואמר. ובכן, יום יבוא והיא תיוודע גם לכם. למשמע הדברים סילקו התלמידים מעל עצמם כל מחשבה והרהור בנושא.

ובכן, נתחייך רב העיר ושאל את תלמידי הבעל שם טוב, התואילו לדמיין את פניו ללא הזקן הארוך המעטר את פניו? התלמידים היו אחוזי הלם, כן, אני הוא אותו פרופסור שעקב כל השבת אחר תנועותיו ודבריו של הבעל שם טוב הקדוש, הרב סיפר להם כי בגלל סיבות שונות, נותק בצעירותו מן העם היהודי, אולם בהשפעת הבעל שם טוב, התעוררו בלבו רגשות חרטה ותשובה, והוא החליט לשוב למוטב. הוא חזר בתשובה שלמה, והתמסר ללימוד התורה הקדושה, עד שנתמנה לרב. אז הבינו התלמידים כי את הנסיעה הארוכה ההיא, ערך רבם הקדוש אך ורק כדי להציל נשמה יהודית זו מכליה ח"ו.

צ'ין אדם לחברו

אהבת ישראל קודמת!

סיפר אליהו הנביא: פעם הייתי עובר ממקום למקום. בא לפני אדם אחד ושאל אותי בדברי תורה, ואמר לי: רבי, שני דברים יש לי בלבבי, ואני אוהבם אהבה גדולה: תורה וישראל, אבל אני יודע איזה מהם קודם. וענית: דרכם של בני אדם שאומרים: תורה קודמת לכל, אבל אני הייתי אומר: ישראל קדושים קודמים.

(תנא דבי אליהו)

אצילותו של הרב מפונוביז'

מסופר על הרב מפונוביז', הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זיע"א, יום אחד ישב אצלו אדם מוזר שהכרת פניו ענתה בו כי איננו שפוי לגמרי בדעתו. הלך ישב והשמיע באזני הרב סיפורים דמיוניים. הרב כהנמן באצילותו יושב ומקשיב לו באורך רוח, בסבלנות מרובה, מבלי לגלות, חלילה, שמץ של אי שביעות רצון. בני הישיבה, שנכנסו באקראי אל הבית רצו, לקרוא בתחבולה לאיש החוצה, לבל יוסיף להיות לטורח, אולם הרב הבחין בכוונתם ורמוז להם שיניחו לו. כיון שהתאחזה ישיבתו יתר על המידה, ניסתה גם הרבנית "לשחרר" אותו בטכסיס אחר. היא קראה לבעלה הרב לבוא אל השולחן לסעוד ארוחת ערב, בתקוה שהלה יבין כי הגיעה שעתו ללכת מהמקום. אולם, לגודל הפתעתה, באותו רגע הציע הרב מפונוביז' לאיש, "יבוא מר ויצטרף אלינו לסעודה". אחר כך ישב הלה

והמשיך בדבוריו עמו עוד שעה ארוכה.

מרבית שלום בעולם

מסופר: פעם התכונן הרה"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זיע"א ללכת לביקור נימוסין אצל רב מפורסם, מתוך תקווה שזה יועיל להרבות שלום, אך מקרוביו ניסו למנוע בעדו ולהניאו ממחשבתו, בטענה שהדרך קשה היא, והרבי יצטרך ללכת הרבה בעפר. השיב להם הצדיק: למען השלום מוכן אני ללכת בעפר אפילו עשר פעמים, ולא ויתר על הביקור, ובסופו אכן ראו שהביקור היה מועיל מאד.

לא על חשבון ילדה יתומה

בעת ששהה בדרך, היה רבי ישראל סלנטר רגיל להתארח אצל כפרי אחד. פעם אחת יצא לקראתו הכפרי והכריז בשמחה, כי מעתה לא יהיה עליו להצטמצם בכמות המים בעת נטילת ידיים ויוכל ליטול בהידור, כמו שאמרו חז"ל שהנוטל ידיו במידה גדושה, מתעשר. הכפרי המשיך לספר, שהשינוי בבית חל בגלל המשרתת היהודייה שהחלה לעבוד בביתו והתגלתה כיעילה מאין כמותה. היא אינה מתעצלת לעשות את כל העבודות הקשות הכרוכות בהכנת המזון ובהבאת המים. נתן בו רבי ישראל מבט תמה וענה לו: "אין רצוני להתעשר על ידי הכבדת העבודה על יתומה!"

תלולא דצדקיא

שבת קודש ד' סיון

הרה"ק רבי ישעי' נפתלי הירץ מדינוב ב"ר דוד (תרמ"ה)

יום ראשון ה' סיון

הרה"ק רבי גרשון אשכנזי ב"ר יהודה (עבודת הגרשוני - תרכ"ג)

יום שני ו' סיון

דוד מלך ישראל חי וקים בן ישי (ב"א תתקכ"ד)
רבי חיים ב"ר בצלאל מוירמייזא (באר מים חיים על פירש"י - שמ"ח)
מורינו הבעש"ט הקדוש רבי ישראל ב"ר אליעזר (תק"כ)

הרה"ק רבי אברהם מרדכי מגור ב"ר אריה יהודה לייב (תש"ח)

יום שלישי ז' סיון

הגר צדק מוילנא אברהם בן אברהם (תק"ט)
הגה"ק רבי ראובן זעליג ב"ר צבי בענגיס אב"ד ירושלים ת"ז (תשי"ג)

יום רביעי ח' סיון

הרה"ק רבי ישכר בעריש מוידיתשוב ב"ר יצחק אייזיק מכפר ספרין (תקצ"ב)

יום חמישי ט' סיון

רבי משה רבקה ב"ר נפתלי הירש (באר הגולה - תמ"ד)

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מוידיתשוב ב"ר ישכר בעריש (תרל"ג)

יום שישי י' סיון

הרה"ק רבי משה מראזוואדא ב"ר אליעזר מדזיקוב (תרנ"ד)

הגה"צ רבי יצחק יעקב וייס ב"ר יוסף יהודה (מנחת יצחק - תשמ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מאונה הלכות

מאת הרה"ג נחמיהל הכהן רביטביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אדור" רפורם יוסף הדרס" על הפערים.

ספרים שנפלו (ד')

א) נהגו לנשק ספר שנפל על הארץ. (על פי ספר חסידים, סימן תתקכ"ג, ערוך השלחן, יור"ד סימן רפ"ב, סעיף י"א, ברכת נפתלי, דף נ"ח, הלכה י"ד).

ב) אפילו כשנפול דף שיש בו דברי תורה, נהגו לנשקו, אבל מכתב או עיתון שיש בו דברי תורה יחד עם דברי חול, לא נהגו לנשק. (גנוי הקדוש, עמוד מ', פרק ב', סעיף ל"ט)

ג) כשיש חשש תולעים בספר, כגון שהוא ספר ישן, יענין היטב קודם שינשק הספר, אם אין תולעים על גבי הספר, שלא יכנסו חלילה התולעים לפיו כשמנשק הספר. (שלחן ערוך המקוצר, עניני יצחק, דף קצ"ו, ס"ק ל').

נדבת

הר"ר פינחס רוזנשטיין הי"ו
לע"נ הבעש"ט הקדוש זיע"א
ו' סיון תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב בכל הארץ ומכל החברות 052-7655-222

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לכוונת "עין חמד" - מקהלת ציון

פרשת במדבר - ויגבה לבו בדרכי ה'

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל" (במדבר א, ב)

בטענה שכן היה מקובל אצל כולם לנהוג.

בורא עולם ידון אותו לפי מעשיו הפרטיים ולפי כוחותיו ללא קשר למעשים שעשו אחרים, מכיוון שכל יחיד ויחיד נידון אצל הקב"ה כבן יחיד ואינו נבלע בתוך המון הציבור.

חז"ל אמרו כעין זה (סנהדרין לז): "שכל אחד ואחד חייב לומר: 'בשבילי נברא העולם'."

נראה שמטעם זה בכל שנה ושנה בסביבות חג השבועות אנחנו קוראים פרשה זו. על ידי כך שנקרא את מניין בני ישראל נתעורר להבין ולדעת כמה חשוב אצל הקב"ה כל יחיד ויחיד מעם ישראל.

הבנה זו תעורר אותנו כדי שנקבל את התורה הקדושה כראוי. כאשר ידע האדם שלימוד התורה שלו וכן כשמתפלל ועובד את ה', מעשים אלו חשובים מאוד לפני בורא עולם, והקב"ה אפילו תובע את זה ממנו באופן פרטי, מיד האדם יתעורר לערוך דין וחשבון ולפשפש במעשיו.

יהי רצון שנזכה לקבל את התורה הקדושה כפי הראוי, וניזהר בכל המעשים שאנחנו עושים ובדיבורים שאנחנו מוציאים מפיו ונתפלל כפי שצריך ונזכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

בברכת שבת שלום וחג מתן תורה
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

הפירוש של פסוקים אלו הוא לכאורה, שחובה על כל יחיד ויחיד להרים ולהגביה את עצמו. יש לו גם כן מעלה וחשיבות בפני עצמו, ואינו נבלע בכלל הציבור.

הדבר מתבאר מלשון הפסוק "שאו", מלשון הגבהה והרמה, וכן מזה שפרטו כל כך בעניין זה.

בעל ספר 'שערי העבודה' (לאחד הקדמונים) פתח ביסוד זה את ספרו וזה לשונו: "הפתח הראשון הוא, שידע האיש העובד ערך עצמו, ויכיר מעלתו ומעלת אבותיו, וגדלותם וחשיבותם לפני הבורא יתברך וכו'. כי אם חלילה וחס לא יכיר מעלתו ומעלת אבותיו, נקל יהיה בעיניו ללכת בדרכיו הפריצים, ולהגלות נגלות כאחד הנבלים למלאות תאוותו בחיקו" עכ"ל.

נרמז בזה שעל כל אחד לקיים בעצמו מאמר הכתוב: "ויגבה לבו בדרכי ה'" (דברי הימים ב' יז, ו).

על האדם לדעת שעבודתו חביבה מאוד לפני המקום ברוך הוא. כל נשמה בישראל יורדת לעולם כדי להשלים תפקיד מיוחד הניתן רק לה, וכפי הכוחות שניתנו לו כדי לקיים את תפקידו.

הדבר גם מחייב כל אחד ואחד מאיתנו בעבודת ה'. עלינו לזכור כי לאחר אריכות ימים ושנים יביאו את האדם לבית דין של מעלה כדי לתת דין וחשבון על כל המעשים שעשה במהלך חייו בעולם הזה.

האדם לא יוכל לתרץ את הנהגותיו והמעשים הרעים שעשה במהלך חייו

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמם ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסיר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה זכריה בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן חנון מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה
לנוראל בן אסתר

לרפואה שלמה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

להצלחת דביר בן גלי רחל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת
וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שנת ה'תשפ"א

כנסת לבית 3 ארבע רבין חג

י"ג	18: 53	20: 06	20: 59
י"ד	19: 11	20: 04	20: 56
ט"ו	19: 14	20: 07	20: 59
ט"ז	19: 11	20: 04	20: 56

שואל ומשיב בהלכה – מנהגי חג השבועות

אילו מנהגים מיוחדים נוהגים בחג השבועות, בשונה משאר חגי ישראל?

❓ : שאלה

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

! : תשובה

טוב לטבול במקווה בערב החג. מי שיכול גם במשך השנה לטבול בכל ערב שבת, תבוא עליו ברכה, וזוכה בזה לטהר את נפשו ומחשבותיו.

נוהגים לשטוח עשבי בשמים ושושנים בבית הכנסת לכבוד חג השבועות. נוהגים לאכול מאכלי חלב בגלל מספר טעמים:

- ❖ התורה הקדושה נמשלה לחלב, שנאמר: "דבש וחלב תחת לשונך" (שיר השירים ד, יא).
- ❖ המילה חלב עולה בגימטריה 40, זכר לאותם הימים בהם עלה משה רבינו להר סיני והוריד את התורה הקדושה.
- ❖ לאחר שקיבלו עם ישראל את התורה, התגלו להם בעשרת הדיברות כל חלקי התורה ומצוותיה. כשבאו לבתיהם לא מצאו מה לאכול, שכן מאכלי הבשר היו צריכים הכנה רבה, כגון: שחיטה בסכין ללא פגימה, ניקור החלב וגיד הנשה, בישול בכלים חדשים או כלים שהוכשרו, מכיוון שהכלים שהיו להם נאסרו מפני המאכלים, שהתבשלו בהם לפני מתן תורה. על כן אכלו רק מאכלי חלב.
- ❖ משה רבינו נולד ב-ז' באדר, ואימו יכלה להחביא אותו במשך שלושה חודשים, כלומר עד חודש סיוון. משה רבינו ניצל על ידי בתיה בת פרעה ששכרה את אימו יוכבד כדי שתניק אותו.

❖ בהגהה לספר המנהגים לר"א טירנא כתב: 'בשבועות אוכלין חלב, וזכר רמז לטעמי תורה, שנאמר: "מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה בְּשִׁבְעַתֵּיכֶם" (במדבר כח, כו) - ר"ת חלב'.

❖ יש שכתבו שהטעם הוא להדגיש שאנחנו שונים מהמלאכים, שאכלו אצל אברהם אבינו בשר וחלב. בזכות זה ניתנה התורה לנו ולא למלאכים. מקורות: באר היטב תצד ס"ק ח'. משנה ברורה שם י"ב י"ג.

חייב אדם לאכול פת בסעודה של הלילה וגם בסעודה של היום. מוסיפים בברכת המזון 'יעלה ויבוא'. חייב אדם לשמוח בחג, ואין שמחה אלא בבשר ויין. ולכן לא יסתפק במאכלי חלב בלבד. מי שאינו שמח במאכלי בשר, אינו חייב לאכול בשר. מצווה לשמח את הנשים בבגדים ותכשיטים נאים, ואת הקטנים בראוי להם: מגדנות וממתקים וכו'.

פשט המנהג בכל תפוצות ישראל - להיות ערים בליל חג השבועות ולעסוק בתורה עד עלות השחר. ידוע מרבינו האריז"ל, שכל העוסק בתורה כל הלילה ולא מדבר דברים בטלים כלל, מובטח לו, שישלים את שנתו. אולם מנהג זה לאנשים ולא לנשים. והעיקר להימנע משיחת חולין ודברים בטלים, ולא יאבד זמן יקר בשיחה בטלה, ואדם שיושב בטל נחשב לו, כאילו הוא ישן. את ברכות התורה יש לברך אחר עלות השחר.

לשיטת הספרדים - אדם שהיה ער כל הלילה, בבוקר יטול את ידיו בלא ברכה, ויברך את כל ברכות השחר (למעט ברכת 'אשר יצר', אלא אם כן הוצרך לנקביו).

לשיטת האשכנזים - יוצאים ידי חובת ברכות התורה וברכות 'אלוקי נשמה' ו'המעביר שינה' בשמיעה ממי שישן בלילה. כשאין ממי לשמוע את הברכות, יש שנוהגים לומר את ברכת 'אלוקי נשמה' ו'המעביר שינה' בלא שם ומלכות.

יתגבר כארי בתפילת שחרית, שלא ירדם, כדי שלא יצא שכרו בהפסדו, אם ישן בשעת קריאת שמע והתפילה. יזהר בשעת קריאת התורה, שהיא פרשת עשרת הדיברות, שלא תחטפנו השינה.

ראוי לקרוא ביום החג עצמו בספר תהילים, כי פטירת דוד המלך ע"ה הייתה ביום חג השבועות. ויהי רצון, שיהיה מליץ יושר עלינו ועל כל בית ישראל, וזכותו תגן עלינו. אמן.

עֲשֵׂית שְׁלוֹם בֵּית

הצדיק הירושלמי רבי זליג ברוורמן, למד בחברותא עם יהודי, שהתקשה בראייתו. פעם אחת התלון בפניו אותו יהודי, כי אשתו מציקה לו מאוד, כי בגלל ההגבלה בראייתו הוא אינו מסוגל לעזור לה בעבודות הבית. היא מעליבה אותו וקוראת לו 'בטלן' וכיו"ב. ביקש החברותא מר' זליג, אם הוא יוכל לעזור בהשכנת שלום בביתו. עברו מספר ימים והיהודי נראה יותר שמח ומעודד. הוא אמר לר' זליג: "נראה, שהתפללתם טוב עבורי, כי שלום הבית התחיל להשתפר. היא כבר לא מתלוננת". עבר עוד זמן מה, והכל הסתדר על הצד הטוב ביותר. מסתבר כי רבי זליג בירר ומצא שבזמן שהבעל יוצא לתפילה, יוצאת האשה לשוק כדי לערוך קניות. באותה שעה נכנס ר' זליג לביתם, ניקה את הריצפה ושטף את הכלים. כאשר חזרה האשה לביתה ומצאה, כי הכול נקי ומסודר, בטוחה היתה שבעלה עשה זאת, וממילא הכול היה טוב ויפה! וצריכים אנו לימוד חשוב- אם הרב בשביל להשכין שלום בית היה מוכן לבוא לעזור, קל וחומר הבעל, שצריך לעשות לאשתו.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnneEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב אברהם שלום הלברשטם זצ"ל

האדמו"ר הרב אברהם שלום הלברשטם מסטראפקוב זצ"ל - נולד בחודש תשרי ה'תרי"ז (1856). אביו הקדוש הפליג מאוד על רום מעלתו וקדושתו ואמר עליו, שהמשיך לבנו נשמה קדושה וטהורה מאוד מאוד מגובהי מרומים "גבוה מעל גבוה". נקרא שלום על שם דודו זקנו, מרן השר שלום מבעלזא. (השם אברהם התווסף בהיותו כבן 75 כיוון שחלה בשיתוק ל"ע והיות והייתה הקריאה בפרשת וירא, הוסיפו את השם 'אברהם' לשמו, כשם שבזרע עולם שלח לאברהם אבינו מלאך לרפא אותו, ואכן רבינו התרפא).

בשנת ה'תרנ"ח (1898) התמנה לשמש כאדמו"ר בעיר סטראפקוב. בזמן מלחמת העולם הראשונה היגר לבודפשט. לאחר המלחמה בשנת ה'תרע"ט (1919) התיישב באונגוואר ומינה את בנו ר' מנחם מנדל לרבה של סטראפקוב. בשנת ה'תר"צ (1929) התיישב בקאשוי ואמר שהוא עושה זאת כסגולה לאריכות ימים. למרות חולשתו ומחלתו, שנמשכה שנים רבות, הנהיג את קהל חסידיו.

למד ביגיעה רבה במשך שעות רבות ברציפות. כשנפלה עליו עייפות, למד בעמידה כשהוא מחזיק את הספר בידו. כך המשיך בלימודו עד אפיסת הכוחות. לא היה אצלו חילוק בין יום ולילה שלמד עד אפיסת כוחותיו ואז ישן קצת והמשיך בלימודו. בתפילותיו עורר את כל שומעיו. פעם כשביקר בווינה עקב אחריו בעל האכסניה וראה שבבילה שפך רבינו מים רותחין על ידיו כדי שלא ירדם.

בעל רוח-הקודש. התנהג בקדושה עזה ונפלאה. התפרסם לבעל מופת ופועל ישועות. רבים פנו אליו ונושעו. איש אמת. ענוותן מופלא. פיזר את הונו לעניים. מרבית משפחתו נרצחה בשואה. נפטר בחג השבועות, ו' סיוון ה'ת"ש (1940). לאחר פטירתו טבל בעצמו במקווה. חי כ-83 שנים. ציונו בקאשוי.

אביו: האדמו"ר רבי יחזקאל שרגא משינאווא. **אימו:** מרת חנה רחל (בת ר' צבי הירש רמר"ז רב בלשנב). **סבא (מצד אביו):** האדמו"ר ר' חיים מצאנז (ה'דברי חיים). **מרבתי:** אביו, האדמו"ר ר' יחזקאל שרגא, ר' ישראל מאיר פרידמן (הדיין מצאנז). **נשותיו:** מרת חיה יהודית (בת הרה"ק רבי אברהם חיים הורוביץ מלינסק השני - זיווג ראשון. נפטרה בשנת ה'תרמ"ו-1886), מרת גיטל (בת ר' שמואל הכהן וויצמן- זיווג שני), מרת חיה (בת ר' דוד שליכטר דיין בקומרנה- זיווג שלישי).

ילדיו (מזיווג ראשון): האדמו"ר ר' מנחם מענל מסטראפקוב (ניצל בדרך נס מהשואה וכיהן באדמו"רות בארצות הברית. לעת זקנותו הוסיף לעצמו את השם אברהם, כסגולה לאריכות ימים), מרת ביילא (נישאה לאדמו"ר ר' יששכר דב ליפשיץ מאונגוואר), מרת הענא (נישאה לר' חיים פרנס).

ילדיו (מזיווג שני): מרת חיה (נישאה לר' מנחם מנדל הורוביץ מלינסק).

ילדיו (מזיווג שלישי): האדמו"ר ר' יוסף יום טוב הי"ד (כיהן כאדמו"ר בקאשוי בעודו בחור. נולד בהיותו בן 78. קודם שנשא אותה לאישה, הבטיח לה, כי למרות גילו ייוולד להם בן. נרצח בשנת ה'תש"ד). **מספריו:** ידברי שלום- מדברי תורתו.

○ **יפר הרה"ח ר' מרדכי משה גרינצווייג:** "הרה"ח ר' שלמה מאיר רגיל היה להזמין הרבה סחורות ולמכור לקונים. הם שילמו לו, וכך הוא שילם לבעל הסחורה. פעם אחת הגיעה סחורה מרובה ועדיין לא שילמו לו הקונים, לכן לא היה יכול לשלם בעד הסחורה. ר' מרדכי משה נסע לרבינו וסיפר לו על דאגתו. אמר לו הצדיק שיאמר תהילים. אמר דודי לרבינו שהוא יאמר עבורו תהילים. הם התווכחו לזמן מה מי יאמר תהילים. לבסוף הסכים רבינו לומר תהילים. אמר הצדיק לדודי, שיקנה כרטיס הגרלה ויכריז אותו בהצלחה. דודי קנה גורל, ולמרבה הפלא הרוויח בהגרלה את הסכום שהיה צריך לו בדיוק, לא פחות ולא יותר, ונתהום כל הגליל מזה". (שיח זקנים ח"ה)

○ **כשהיה הרה"ק מקאלשיץ בעת מלחמת העולם הראשונה** בעיר קאשוי נולד לו בן, וחשב לקרא לו "שלום" לסימנא טבא שישרוד שלום בעולם. בבילה לפני הברית נודע להרה"ק מקאלשיץ שדודו הרה"ק מסטראפקוב הגיע לקאשוי והלך אליו לכבדו בסנדקאות. לאחר מכן תהה, כיצד יקרא לתינוק את השם 'שלום', איך יגיד את שם הנולד כשם דודו בפניו. גמר בדעתו לעמוד מן הצד ולסמוך על דודו בקריאת השם, כיוון שרבינו התכבד גם כן בברכות. כשהגיע הרה"ק ל"ויקרא שמו בישראל" אמר רבינו בעצמו: "שלום בן הרב רבי חנא".

○ **יפר הרה"ח ר' דוד צוויבל שאביו החסיד ר' ניסן התגורר בסוף ימיו בקאשוי** והתקשר עם רבינו שהתגורר שם. רבינו הידר מאוד שיהיה לו אתרוג מהודר והוזיל 'זהב' מכיסו להשיג אתרוג נאה. פעם אחת הגיע אליו סוחר האתרוגים והציע לו אתרוג נאה בכלילת יופי וביקש עליו סכום עצום.

הצדיק בדק היטב את האתרוג ולא היה שבע רצון מהאתרוג. במיוחד, כששמע את גודל הסכום, שביקש הסוחר (הסוחר שידע כי רבינו ישלם כל סכום, העז לבקש סכום עתק). החסיד ר' ניסן היה שם. הוא היה עשיר מאוד והאתרוג מצא חן בעיניו. כשראה כי רבינו מסתפק אם לקחת את האתרוג, אמר לרבינו שהוא ולקחת את האתרוג הראשון, והוא יהיה מושלם". רבי ניסן בהיותו דבוק לרבינו תיכף הלך לסוחר האתרוגים, פתח את התיבה של האתרוגים ולקח את האתרוג הראשון שהזדמן לידו. התגלה לעיניו אתרוג כליל השלימות והמעלות, ויהי לפלא. (נפלאים מעשיך)

אַמוֹנָה בְּבוֹרָא עוֹלָם

העובדת הסוציאלית לא הבינה את תשובת הבעל ושאלה את אותה שאלה הפעם באופן שונה: "מי יהיה אצלך בעדיפות ראשונה?". ושוב הבעל עונה: "בעדיפות ראשונה יהיה בורא עולם!".

לאחר מכן, כשיצא הבעל, נכנסה אשתו לפגישה עם העובדת הסוציאלית. גם היא קיבלה את השאלון בכתב והתבקשה לענות עליו.

הגיע שלב השאלות בעל-פה. בהמשך הגיעה אותה שאלה שנשאל הבעל: "כיצד תגיבי אם ייוולד לך בן משלך, לאחר שאימצת ילד, מי יהיה אצלך בעדיפות ראשונה?".

בלי תיאום מוקדם בינה לבין בעלה, ובתמימות פשוטה, השיבה האשה: "בעדיפות ראשונה רק אבא שבשמיים, הוא כל יכול ואין בלתו, כל השאר אחר כך".

העובדת הסוציאלית לא הבינה, מאיפה 'נפל עליה מסע האמונה'. לאחר סיור קצר בבית היא אמרה להם, שאת התשובה של הועדה ואנשי המקצוע הם יקבלו במכתב שיגיע בדואר.

השניים חיכו בכיליון עיניים למסקנות הועדה. לאחר מספר ימים הגיע המכתב המיוחל. הם פותחים את המכתב, כשליבים פועם בחוזקה, ועיניהם חשכו.

הועדה שללה את אפשרותם לאמץ ילד. ההחלטה בין השאר נבעה בשל חוות הדעת של העובדת הסוציאלית, שציינה, ש'סדר העדיפויות של בני הזוג לקוי'. **אצלם - בורא עולם נמצא לפני הכול. גם לפני הילדים, וזה היה לקוי בעיניה.**

אם בתחילה חשכו עיניהם, כשראו את הסירוב, כשקראו את הסיבה לסירוב בשל חוות הדעת שלה, הם נרגעו ואמרו: "בגלל אמונה בבורא עולם היא פסלה לנו את האפשרות לחבוק תינוק לאימוץ".

אבל כאנשים מאמינים, הם הבטיחו לעצמם שלמרות הכול, בורא עולם הוא האחד, היחיד והמיוחד היה ותמיד ישאר בעדיפות ראשונה!

תשעה חודשים אחר כך נולדו להם בשעה טובה תאומים- בן ובת. ילדים משלהם בלא צורך לאימוץ מבחוץ, בורא עולם נתן להם משלו.

בורא עולם דראה כי הם ראויים לאמץ ילדים בריאים ורגילים ונתן להם מתנת שמיים כנגד כל הסיכויים. אין עוד מלבדו, אפס זולתו. זאת כוחה של אמונה - "וְהַבּוֹטָח בַּה' חֶסֶד יִסְוְבֶנּוּ" ... (תהילים לב, י)

להלן סיפור מרטיט, שהתפרסם לאחרונה ויש בו כדי להזכיר לנו, כי עלינו לדעת, כי הכול הוא מבורא העולם, ורק עליו יש לסמוך, ורק הוא יכול לשַׁדְּד את כל מערכות תבל. ברגע שסומכים רק על בורא עולם, זוכים לראות ניסים מעבר לגדר הטבע.

הסיפור הוא אודות זוג יהודים יראי שמיים, שלאחר שנות נישואין רבות הם לא זכו לילדים. הם התפללו, פנו לצדיקים, דרשו ברופאים וכשכלו כל התקוות, החליטו, כי אין ברירה אלא לנסות ולאמץ ילד. אולי זו השליחות שלהם בעולם הזה.

אימוץ ילד, כלול בדרך כלל בבירוקרטיה גדולה ובהמתנה לאישורים מתאימים, כדי לבדוק, שאכן אותם בני הזוג, שביקשו לאמץ, הם אכן ראויים לאימוץ על פי החוק.

הבדיקה כוללת בין השאר גם את מצבם הכלכלי, הבריאותי, וכן צריך לוודא כי מצבם מאפשר לגדל ולתת ולהעניק לילד את כל מה שהוא זקוק לו. כגון: רכישת מזון, בגדים, שליחתו למוסד לימודים וכיו"ב.

בנוסף בודקים את הבית, שבו בני הזוג מתגוררים, את השכונה ואף בתוך הבית בודקים את הסדר והניקיון בחדרים ובמטבח ועוד בדיקות פולשניות נוספות. כל זאת בטרם יחליטו, אם הזוג ראוי לאמץ.

בין שלל הראיונות והבדיקות, ובין ועדה לוועדה לבדיקת אפשרות הזוג לאימוץ, ישנו שלב בו שולחים עובדת סוציאלית לבית.

היא מגיעה לשם ובוחנת את תגובתם של בני הזוג באמצעות מספר שאלות מורכבות, בהן אפשרויות שונות, שיכולות להיות במצבים שונים ושואלת אותם, כיצד יגיבו במצבים אלה.

בפגישה עם העובדת הסוציאלית, היא ביקשה, שהם יכנסו כל אחד בנפרד, מאחר והיא מבקשת לבחון את התגובה של הבעל והאישה בנפרד למצבים שונים, שהיא תציג.

תחילה נכנס הבעל. העובדת סוציאלית הגישה לו שאלון בכתב וביקשה, שהוא ישיב על השאלון בכתב. לאחר מספר דקות הוא השיב את השאלון.

לאחר מכן הוא נשאל על מספר שאלות בעל פה. אחת השאלות היתה: "מה יקרה, אם לאחר שאימצת ילד, שנה לאחר מכן נולד לך ילד משלך. מי יהיה אצלך 'מספר אחד'?".

הבעל לא היסס הרבה ואמר בפשטות: "מספר אחד זה רק הקדוש ברוך הוא! כל השאר לאחר מכן. אבל מספר 'אחד' זה רק הוא, בורא עולם!!!".

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסטריא אטון זצ"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל
אהרון (אורי) בן ברקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה
דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
סלים בן פרחה ז"ל	רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחה ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל
ספירנס תקווה בת נעמה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	מרים בת שרה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לוי ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן ברקה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעמה בת גורג'ה ע"ה
דוד בר חסידה ז"ל	חי יזיז בן קלרה ז"ל
חוה בת יעקב צבי ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
ברכה בת מרדכי ע"ה	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	אורה בת נעמה ע"ה
שרה בת מורברי רחל ע"ה	דוד יצחק בן פרחה ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'ה בת נעמה ע"ה

גליון באר הבדשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

שבועות

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת במדבר - שבועות

א	אנכי ה' אלוקיך - אי אפשר לקבל התורה מבלי אמונה.....
ב	אלוהים - ה' חושך ענן וערפל' הם הכנה לטובה וסימן להשראת השכינה.....
ו	שאו את ראש - חשיבות ורוממות כל יחיד שבישראל.....
ז	ביום הזה - קבלת התורה בכל שנה ושנה.....
יב	היו נכונים - ההכנה לקבלת התורה.....
יד	והכן לבכם - בקולות וברקים, ובעסק התורה והתפילה.....
יח	כל אשר תמצא ידך לעשות עשה - וה' יגמור בעדו.....
כ	ואשא אתכם - רוממות בני ישראל ביום הזה גבוהה עד מאד.....
כב	לעיני כל העם - נתינת התורה לכל, אפילו לפחותים.....
כד	והגבלת - הקדושה והגבולות כתנאי לקבלת התורה.....
כה	בעצרת נידונים - ראש השנה לסייעתא דשמיא בתורה ועבודת ה' בשנה הבעל"ט.....
כח	תיקון ליל שבועות - גדולת וקדושת הלילה.....
ל	בקבלת יום זה - מתן תורה בעת קריאת עשרת הדברות אף בדור אחרון.....
ל	כאיש אחד בלב אחד - האחדות כתנאי לקבלת התורה.....
לא	דרך ארץ קדמה - זהירות יתירה בבין אדם לחברו.....
לב	שובו לכם לאהליכם - העיקר לקיים את התורה בשובם לביתם מהר סיני.....

פרשת במדבר - שבועות

ויבואו מדבר סיני ויחננו במדבר'. והיינו טעמא, כי 'המדבר' הוא מקום שאינו ראוי לזריעה ולחרישה ולקצירה, ומרמז על ביטול כל הכוחות של האדם ושל דרכי הטבע, כי שם אי אפשר לו לאדם לגדל צמחים ולדמות בעצמו כי כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה, אלא אין שום כח בעולם זולתו ית'. ולזה ראשית הגאולה היתה 'במדבר', לרמז שכאשר האדם מגיע להכרה שכל העולם הוא 'כמדבר' אזי זוכה הוא לגאולה בכל ענייניו, כי האמונה הטהורה שהקב"ה לבדו הוא מנהיג את העולם היא היא מביאה גאולה לעולם.

ביו"ב גם בקבלת התורה, כאשר הגיעו למדבר סיני 'ונתברר זאת בלבכם שאין להם שום כח מצידם עי"ז נעשו מוכנים לקבלת התורה'. כי קבלת התורה תלויה במידת האמונה, וכמו שאמר להם הקב"ה קודם מתן תורה (פסוק ד) 'אתם ראיתם אשר עשיתי

אנכי ה' אלוך - אי אפשר לקבל התורה מבלי אמונה בפרשתן (א א), 'וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו', ואיתא במדרש (במ"ד א ז) 'למה במדבר סיני, מכאן שנו חכמים בשלושה דברים נתנה התורה, באש ובמים ובמדבר וכו', ובמדבר מנין - וידבר ה' אל משה במדבר סיני, והאריכו בספה"ק באופנים רבים בביאור דברי המדרש.

ומבאר הר"ק רבי לייבל אייגער זי"ע (תורת אמת ד"ה וידבר) שהנה מצינו בתורה שראשית ההתגלות האלוהית למשה רבינו שהיא היתה 'אתחלתא גאולה' של 'יציאת מצרים היתה במדבר, וכדכתיב (שמות ג א) 'ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלוקים חורבה', גם תחילת ההכנה למתן תורה היה במדבר, וכמו שנאמר (שם יט א-ב) 'ביום הזה באו מדבר סיני, ויסעו מרפידים

א. רגיל היה הר"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע לספר מדי שנה בשנה לפני קהל עדת צאן מרעיתו בשעה הגבוהה - קודם קריאת עשרת הדברות, פעם שאל מלך וויען (ווינא) את הגאון הצדיק שר וטפסר רבי שמשון ווערטהיימער זצ"ל (שהיה חי לפני כשלוש מאות שנה, את כינויו לקחנו מדברי ה'חות יאיר' בתשובותיו) מדוע שרויים עם בני ישראל כבר רבות בשנים בגלות מרה וקשה, כשהם נרדים ונרדפים, מוכים ונבזים, ועדיין לא נושעו - מה פשעם ומה חטאתם לסבול כל כך הרבה.

ענהו רבי שמשון, כל זאת בא להם מחמת 'קנאה ושנאה' השורה ביניהם. תשובה זו לא מצאה חן בעיני המלך, שלא היה נראה לו סיבה מספקת להמיט על בני ישראל כל כך הרבה צרות וייסורים. ובחמתו ציווה המלך על רבי שמשון, שעליו לענות לו תשובה מספקת תוך ג' ימים, ואם לאו, ענוש ייענשו כל בני ישראל תושבי וויען, באותו לילה ערך רבי שמשון 'שאלת חלום' ויענהו ממרומים שאכן ענה נכונה למלך, ובעוון זה של 'קנאה ושנאה' שרויים בני ישראל בגלותם, ושלא יתרץ למלך תירוץ אחר, כי עוד יראה המלך כי אמת בפיו.

בתחילת החורף יצא המלך עם אחוזת מרעהו לצוד ציד בלב יער, ובהגיעם ליער נפרדו איש מעל אחיו לצוד כל אחד במקום אחר. אחר כמה שעות לא מצאו המשרתים את המלך, וחשבו בנפשם כי כנראה שב בעצמו לביתו, על כן אף הם שבו לביתם.

המלך שהיה שרוי עמוק עמוק בתאוות הציד לא שם על לב כי נשאר לגמרי בגפו, עד שהחלו צללי ערב לנטות... ולא מצא שם שום אחד משריו ועבדיו. ויחרד המלך חרדה גדולה מפחדו לבלות את הלילה בחברת כל מיני משחיתים ומזיקים, חיות טרף למיניהם. בצר לו התחיל לשוטט ביער אנה ואנה, עד שהגיע לנהר שמעברו נראו בתים מוארים, בלית ברירה נפרד המלך מסוסו החביב עליו, ואף מבגדי מלכותו, וכך כשהוא עוטה על גופו בגד דק החל לשחות במימי הנהר, עד שעלה מעברו השני של הנהר, וילך בכפר ההוא ערום ויחף - רועד מקור וצינה עזה, דפק על כמה וכמה מבתי הכפר אשר מרבית תושביו ערלים היו, ואיש מהם לא אבה לפתוח עבורו את הדלת ולהכניסו לביתו - באמרם העומד לפנינו אינו מן היישוב ומאנשי עולם הזה... ומתייירים אנו ממנו, החליט המלך לתור אחר דלת שבה קבועה מזוזה, בידעו שעם בני ישראל רחמנים הם, והם יפתחו לו פתח להכניסו בצל קורתם. פשפש ומצא, נקש על הדלת והנה עומד לפניו יהודי, אשר מחזה כזה נגלה לנגד עיניו - איש ערום ויחף כולו אומר צינה וארכובותיו דא לדא נקשן, מיד פתח היהודי את הדלת, מיהר להכניסו לביתו, והכין לו כוס חמין ואף

באר הפרשה - פרשת במדבר - שבועות

מיני תרגימא הגיש לפניו, עטפו ב'פעלץ' (פרוה מחממת) והשכיבו לפני התנור הבוהר, ותחל רוח המלך לשוב אליו. בתוך כך שמע המלך היאך שבעלת הבית מזהרת את בעלה, כי האיש הלז גנב ונוכל הוא, בעוד זמן מה כשתפרוש אף אתה לשינת הליל יגנוב הלה את כל חפצינו ויברח מהבית יחד עם הפעלץ היקר, אך היהודי הרגיע את רוחם, והבטיח שלא יתן שינה לעיניו בכל שעות הלילה, וישמור שלא יגנוב הלה שום דבר.

למחרת היום שאל המלך את מארחו היהודי מה מרחק יש מכפר זה עד לעיר הבירה וויען, אמר לו היהודי מרחק ארבע פרסאות, ויבקשהו לו המלך שישכור עבורו עגלה שיוכל ליסע לווייען, אמר לו היהודי, ברשותי עגלה קטנה ואקחך, ויאמר המלך, נקבה שכרך, ויען היהודי 'ארבעה פערציגערס'. ויאמר לו המלך, הנני מסכים ליסע אתך, אך בתנאי שתתן לי את הפעלץ ללבשו בדרך, כי כל עצמותי רועדות מקור. עתה שבה בעלת הבית לגעור בו שערל זה יהרוג אותך על אם הדרך, את הפעלץ יקח לעצמו... אך הוא לא שת לבו לכל אלה, והרגיע אותה לאמר כי עוד מעט שוב ישוב וכספו בידו.

משהגיעו לעיר הבירה שאל היהודי את המלך להיכן פניו מועדות, ויען המלך שיקחהו אל ארמון המלוכה, אך היהודי התיירא ואמר בוודאי ענוש נענש על ההתקרבות לארמון המלך, ויאמר לו המלך אל תירא ואל תחת – אני אתרץ את הכל. והנה אך הגיעו עד לפני שער המלך קפץ המלך מהעגלה וינס הביתה, כשהוא לבוש בפעלץ היקר של היהודי, וכל בני ביתו של המלך שמחו מאד בחזרתו.

אז החל היהודי לחשוב, אוי לי ואבוי לנפשי, אכן נודע הדבר שגוי זה אינו אלא גנב, ועתה לא די שאינו משלם לי דמי הנסיעה, אף את מעילי לקח עמו, ועל כולנה, הכניס אותי אל גוב האריות – אל ארמון המלוכה, ועד מהרה יבואו שומרי הסף ויכלאוני. ואכן, לא עברו אלא כמה רגעים וסריסי המלך הגיעו, ויאמרו ליהודי שהמלך פקד להביאו אליו לפני ולפנים, בהיכנסו אמר לו המלך שלא יפחד כי ברצונו רק לדבר דברים אחדים עמו, וישאלהו המלך, התכירני, ענהו היהודי לא ראיתי את המלך מעודי עד היום הזה. אמר לו המלך, אבל אנכי מכיר אותך היטב, ואף את ביתך מכיר אנכי, ואת כליך ומטלטליך, וכל מצבך ומעמדך, ויען האיש ויאמר אין חכמה כחכמת המלך, כי יודע הוא כל מה שיש בחדרי חדרים בביתו של בן הכפר.

אמר לו המלך לא חכמה יש כאן אלא זה עתה הייתי בביתך, כי אנכי האיש שישן אצלך בזה הלילה, עתה אמור נא לי מה אשלם לך בעד המאכלים והמשקה שהחייט נפשי, אך היהודי לא השיב מאומה. שב המלך לומר, אפשר לך לבקש ממני ממון רב כמה שתרצה, ושוב לא ענהו היהודי. המלך בשלו, אם תרצה אתן לך שדות וכרמים, ושוב נאלם היהודי מהשיב. הגדיל המלך ואמר לו, אפילו אם תבקש עיר שלימה מערי הכיכר אתננה לך במתנה גמורה על שהצלת את חיי, ועדיין החריש היהודי. אמר לו המלך, אם לא תענני, לא תקבל אלא ארבעה פערציגערס המגיעים לך כבעל עגלה.

פתח היהודי את פיו ואמר ישמעני אדוני המלך, לפרנסתי מסובב אני בין העיירות כרוכל. אך בתקופה האחרונה החל יהודי פלוני לבוא אל הכפר שלנו, והוא קונה סחורות ועורות וכיו"ב מדרי הכפר, ובזה הינו משיג את גבולי, ימלא המלך את שאלתי ובקשתי, ויפקד פקודתו לאסור על היהודי מלהיכנס אל גבולות הכפר.

כשמוע המלך כל זאת, נענה ואמר כמה צדקו דברי רבי שמשון, כי גדלה הקנאה והשנאה בין בני ישראל, כי יהודי שוטה זה היה בידו להתעשר בין רגע כעשירים הגדולים שבכל סביבותינו, ואעפ"כ העבירתו הקנאה והשנאה על דעתו וביקש שטויות כאלו.

הבה ונתבונן, מה ראה הרה"ק מפרימשלאן לספר עובדא זו בשעה קדושה ונוראה כל כך, טרם קריאת התורה שהיא כמעמד הר סיני וכמבואר בפוסקים (וכדלהלן), ומלבד הפירוש הפשוט שבא לעורר על הדברים הנראים כפשוטים, כי דייקא בזמנים הגבוהים יש לשים לב על יסודות התורה, וכמו שאמרו שבאותו הזמן שנפתחו ז' רקיעים וזכו להתגלות אלוקית נוראה שירד הקב"ה על הר סיני אזי מן השמים השמיע את קולו בלא תרצח ולא תגנוב... להזכיר להם שאף שהתעלו עדי מרום ו'כבני עליון' אך אל ישכחו להיות 'בן אדם'...

אך ביתר עומק יתבאר כוונתו של הרה"ק בסיפור המעשה, כי שורש הקנאה והתחרות והשנאה נובע מחסרון האמונה שכל הנעשה בעולם הוא בדבר ה', ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו אפילו כמלוא נימה – כי אין בו כח ויכולת לעשות כן, והמאמין לא יחוש ולא ירע לבבו גם אם רואה שרעהו מצליח יותר ממנו, כי ידע אל נכון שלא שייך בעולם מציאות של משיג גבול. על כן רצה הרה"ק להשריש בהם את האמונה הטהורה קודם קריאת עשרת הדברות, כי היא ההכנה הראויה לזכות לקבלת התורה.

ובך מצינו בדברי הסמ"ק שמונה את האמונה כמצווה ראשונה במניין המצוות (מצוה א) וז"ל. לידע שאותו שברא שמים וארץ הוא לבדו מושל מעלה ומטה ובר' רוחות בדכתיב (שמות כ ב) 'אנכי ה' אלוקיך', וכתיב (דברים ד לט) 'וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד'... אכן הקב"ה מנהיג את העולם כולו ברוח פיו, והוא הוציאנו ממצרים ועשה לנו כל הנפלאות, ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה, שנאמר (תהילים לו כג) 'מה' מצעדי גבר כוננו', עכ"ל.

תדע שהאמונה היא עיקר כל התורה כולה. כדכתב ה'רמב"ן זי"ע (סוף פר' בא בד"ה ומן הניסים) 'שאין לאדם חלק בתורת משה עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם ניסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם'. נמצא, שכלל האמונה נחשב כמי שעדיין לא 'התחיל' את התורה. אין לנו אלא להתבונן בדבריו, ולהשיבם היטב בפנימיות לבנו - שאין כל טבע בעולם אלא הכל בהנהגה ניסית מאת ה'. כאשר יחיה האדם באמונה זו אשריו ואשרי חלקו בזה ובבא.

ובך איתא מהרה"ק ה'מאור ושמש' זי"ע (פרשת יתרו ד"ה איתא במדרש), בשם הקדוש הרב רבינו אלימלך [מליענעסק] זצוק"ל... 'וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמר - אנכי ה' אלוקיך' פירוש שבכלל 'אנכי' הוא כל התורה כולה וכו', וכל התורה כולה היא תלויה ב'אנכי', דהיינו אם האדם מאמין באלקותו ממילא בודאי מקיים התורה והמצוות בראוי'.

למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי', שמאחר ש'אתם ראיתם' ומבורר אצלכם כי אני עשיתי הכל, אני עשיתי למצרים ואני הבאתי אתכם אלי, על כן תוכלו לקבל את התורה.

וזה עצמו ההכנה לקבלת התורה להשריש בקרבו כי אין באדם שום כח עצמי לעשות טוב או רע. וכלשונו, על ידי איזה הכנה נזכה להתקשרות הזו מצדנו - הוא על ידי בחי' מדבר סיני, והיינו שיהיה מבורר לנו ענינו אשר לא ימצא שום כח וסייעתא אחרת, רק משורש הכל שהוא עיקרא דכל עלמין ושרשא דכל עלמין. עכ"ל.

ואכן, תחילת נתינת התורה הם באותם שני דברות אשר 'מפי הגבורה שמענו' - אנכי ה' אלוקיך, ולא יהיה לך, כי האמונה היא יסוד כל התורה, ורק אחר שהאדם מאמין שייך לצוות עליו את כל החוקים והמשפטים. ומהאי טעמא הראה להם הקב"ה שהוא אדון כל ואין יחידות כמוהו, וכמו שנאמר (דברים ד לה) 'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים, אין עוד מלבדו', וברש"י, בשנתן הקב"ה את התורה פתח להם ז' רקיעים, וכשם שקרע את העליונים כך קרע את התחתונים וראו שהוא יחידי לבד נאמר 'אתה הראת לדעת', ובודאי לא לחינם קרע הקב"ה עליונים ותחתונים, אלא לחזק אמונתם, ולנמנע אותה בלב כל ישראל עד סוף כל הדורות, כדי שיהיו ראויים ומוכשרים לקבל את התורה.

ב. וכך כתב הרה"ק ה'תפארת שמואל' מאלכסנדר זי"ע (נשא אות ד) 'וענין אמונה הוא עיקר הכנה לקבלת התורה, וצדיק באמונתו יחיה - באמונתו מחיה את עצמו וכל אבריו שיוכל להיות כלי מוכשר לקבל התורה, וזהו שאמר דוד המלך ע"ה (תהילים קיט) ותורתך חנני כי דרך אמונה בחרתי', עכ"ל.

ג. כתב הרא"ש שלכן פתח 'אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים', ולא פתח בנס גדול יותר - 'אנכי ה' אלוקיך אשר בראתי שמים וארץ', כי רצה הבורא ללמדנו על האמונה בהשגחת ה' בפרטיות על כל פרט ופרט, ודבר זה נתגלה לעין כל ביציאת מצרים (יותר מבעת בריאת העולם). וז"ל הרא"ש (ארחות חיים ליום א' כו) לבטוח בה' בכל לב, ולהאמין בהשגחתו הפרטית, ובזה תקיים בלבבך הייחוד השלם, בהאמין בו כי עיניו משוטטות בכל הארץ, ועיניו על כל דרכי איש, ובוחן לב וחוקר כליות. כי מי שאינו מאמין באשר הוצאתיך מארץ מצרים אף באנכי ה' אלוקיך אינו מאמין... וזה יסוד כל התורה כולה. עכ"ל.

ד. וז"ל הרה"ק ה'דגל מחנה אפרים' זי"ע (ר"פ עקב), כלל גדול לעבודת הבורא ב"ה הוא העיקר הוא האמונה, וע"ז היה מזהיר אא"ז זללה"ה (מין הבעש"ט), וזהו שורש לכל התורה והעבודה, וזהו שאמר דוד המע"ה (תהילים קיט פו) 'כל מצוותיך אמונה'. עכ"ל.

ה. ולעומת זאת, ביאר עוד הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע (נ"א ד"ה וידבר, או יאמר), שתכלית כל התורה כולה היא להביא את האדם לידי אמונה והכרה בבורא כל עולמים, וזה ביאור הכתוב (כ א-ב), וידבר אלוקים את

באר הפרשה - פרשת במדבר - שבועות

ולציבור, 'באשר יענו אותו בן ירבה וכן יפרוץ', כי היסורים ו'קושי השעבוד' הם ההכנה לטובה' העתידה לבוא'.

מצינו בדברי ה'חתם סופר' ז"ע (דרשות ח"ב רצט. ד"ה ב) במה שאמרה נעמי בבואה לבית לחם 'ותאמר אליהן אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרא כי המר ש-ד-י לי מאד' (רות א ב), כי הנה אחר ששני בניה של נעמי מתו על פניה, ונשארה יחידה בעולמה זולתי בלתי רות, הרגישה נעמי שאבדה כל תקוותה, ואך תקווה אחת קוותה שבבית לחם דר שאר בשרה וקרובה - בועז איש גבור חיל והוא שר ונכבד בישראל, כי בעלה אלימלך היה אחיו של שלמון אבי בועז (ב"ב צא.), ואף היא הייתה בת אחי אביו של בועז (שם) וחשבה שבבואה לבית לחם יהיה לה בועז למשיב נפש. אך מכיוון שאין דרך הצנועות להתראות עם אנשים, וכן נהגה נעמי - שלא מצינו שראתה נעמי את בועז ולא דברה עמו כלל, לכן היה בדעתה שתתקרב אליו

בא אליך בעב הענן - ה'חושך ענן וערפל' הם הכנה לטובה וסימן להשראת השכינה

בפרשתן (ג טו), 'פקוד את בני לוי לבית אבותם' וגו', והקשה ה'רמב"ן' (פסוק יד) דהנה מניין שבט לוי במדבר היה פחות הרבה משאר השבטים, והוא פלא ותימה איך לא יהיו עבדיו וחסידיה ברוכי ה' כשאר כל העם. והקושיא תגדל ביותר, כי כל השבטים נמנו מבין עשרים שנה ומעלה, ואילו בשבט לוי נמנו כבר מבין חודש ומעלה, ואעפ"כ מניין שאר השבטים גבוה בהרבה משבט לוי. ומבאר הרמב"ן וז"ל. ואני חושב, שזה חיזוק למה שאמרו רבותינו (תנחומא וראו ו) כי שבטו של לוי לא היו בשעבוד מלאכת מצרים ובעבודת פרך, והנה ישראל אשר מררו המצרים את חייהם בעבודה קשה כדי למעטם, היה הקב"ה מרבה אותם כנגד גזירת מצרים, כמו שאמר (שמות א יב) 'וכאשר יענו אותו בן ירבה וכן יפרוץ', אבל שבט לוי היו פרים ורבים בדרך כל הארץ ולא עלו למעלה כשאר השבטים', עכ"ל. וזה כלל גדול בתורה לכל איש ואיש, ליחיד

כל הדברים האלה - תכלית דבר ה' אל עמו בכדי שיבוא האדם לאמר אנכי ה' אלוקיך, שיאמר תמיד ויכריז שאין עוד מלבדו ואפס זולתו. כעין זה כתב הגר"א (משלי כב יט) עיקר נתינת התורה לישראל הוא בכדי שישמו ביטחונם בה'. הרה"ק רבי יחזקאל מקאז'מיר זי"ע (תורת יחזקאל תפילות ר"ה) אמר בביאור נוסח הברכה (ברכת מלכויות במוסף דר"ה) ובתורתך כתוב לאמר כל התורה הקדושה נכתבה בכדי לאמר לו ליהודי, שיאמין בכל לבו ששמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד.

1. שמעתי מעשה מידיד נאמן איש צדיק וישר אשר בבעלותו מסעדה בעלת שני קומות באחת מהערים בארה"ב, ויהי לפני כשלוש שנים, ביקרו אצלו אנשי 'כיבוי אש' (Fire Dept) והללו הורו לו שמצד חוקי שמירת הגוף מפני סכנת אש רח"ל עליו לפתוח דלת נוספת בקומה השניה למען יוכלו לברוח משם בעת סכנה חלילה, ובאם לא יפתח עד יום פלוני יאסרו עליו להחזיק בקומה השניה ויתכן שאף יורוהו לסגור את כל העסק.

מיד פנה האיש אל בעל הבית המשכיר לו את החנות וביקש רשותו לפתוח פתח חדש, הלה לא 'נתפעל' אלא הסכים בתנאי שיוסיף לו \$3,000 טבין ותקילין על דמי השכירות מידי חודש בחדשו, ניסה האיש להניאו בבקשה מוזרה זו, והרי אין לי כל צורך בדלת זו, רק לענין הרשויות... אך זה בשלו, או תוספת של \$3,000 - כשתשלום שנה הראשונה בסך \$36,000 הנני מקבל מיד בראשית השנה, או שאין דלת... בלית ברירה הסכים האיש בעל העסק, שילם טבין ותקילין ופרץ את הפתח בשמחה רבה.

והיה האיש תמה ומשתומם על מה עשה לי ככה, כעבור שנתיים ימים הבין שהכל לטובתו, כי השלטונות ציוו על סגירת העסקים מפרוץ הנגיף, וביותר הכבידו ידם על בעלי מסעדות, כשיומם ולילה הם מבקרים ובודקים האם הם אכן סגורים על מסגר ובריח, ורק בזכות ועל ידי אותה דלת שבקומה שניה, הצליח האיש להחזיק מסעדתו פתוחה - כי משם נכנסו ויצאו המוני הקונים, ולהרוויח בס"ד הון רב לשמחתו ושמחת אנשי ביתו, נמצא למד, שמתחילת דבר היה הכל לטובתו השלימה, אלא שניסו אותו מן השמים מתחילה במשך שנתיים ימים לראות אם יאמין...

2. ובזה ביארו מנהג אכילת מאכלי חלב בשבועות, כי כל אותם המאכלים שנעשו מגבינה לא היו באים לידי שבח זה אם לא עברו את ה'חימוץ' וקלקול החלב, ללמדנו ארחות וחוקי חיים לכל התורה כולה, שהעובר קשיים, עד שנראה לו שמזלו 'חמוץ', ידע נאמנה שאין זה אלא הכנה ל'גבינה' ולטוב והתועלת היוצא ממנה.

על פי הדברים האלו מבאר החת"ם מה שאמרו חז"ל (ברכות נד. בגרסת המשניות) 'בכל מאדך - בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו במאד מאד', שהנה תכלית רעתנו (כלומר רעה שאין גרוע ממנה) הוא גלות ישראל מארצם, ותכלית הטוב (שאינו טוב ממנה) שהיה לבני ישראל היה בזמן שלמה המלך, והנה האותיות שקודם 'מאד' הוא 'גלת' (שכן ל' קודם למ', ת' קודם לא' וג' קודם לד'), ואילו האותיות שלאחר מאד הם 'בנה' (נ' אחר מ', ב' אחר א' וה' אחר ד') ומרמזו למה שאמר שלמה המלך (מלכים א' ח יג) 'בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים', וזהו שאמרה תורה - ואהבת את ה' אלוקיך בכל מאודך, היינו במאוד מאוד, משני צידי 'מאד' - בין באופן של 'גלת' והסתרה, בין באופן של אור גדול - 'בנה'. והיינו כי גם הדבר שנראה כ'גלת' אינו אלא הכנה ל'בנה'.

מבאן ילמד כל אחד לעניינו, כשנראה לו כי אבדה תקוותו האחרונה, יסמוך לבו על ה', בידיעה כי אדרבה מבאן תצמח ישועתו. ומפורשים הדברים ברש"י (ב"ב שם), וז"ל. מתה אשתו של בועז. ולאשמועינן אתא שהקב"ה מקדים רפואה למכה ויש לו לאדם לבטוח בהקב"ה.

ע"י אשתו - שתבקש מעמה שתדבר עם בעלה בועז שידאג לכל מחסורה. ויהי אך נכנסה נעמי לבית לחם והנה - מתה אשת בועז (ב"ב שם), כדכתיב (שם יט) 'ויהי כבואנה בית לחם ותהום כל העיר' וברש"י 'ותיהום כל העיר' - נעשית הומיה כל העיר, כולם נתקבצו לקבור אשתו של בועז שמתה בו ביום'. באותה שעה הבינה נעמי כי אבדה גם תקוותה האחרונה - כי לא תוכל לפנות אל בועז דרך אשתו, ובכתה ואמרה (שם כ) 'קראן לי מרא כי המר ש-ד-י לי מאד'. אך באמת כל זה היה לטובתה, כי על ידי זה התגלגלו הדברים שבועז נשא את רות בלחה לו לאשה, ומאז היה כל מחסורה על בועז, ולא עוד אלא שנולד בן לרות - ואז 'ותאמרנה הנשים אל נעמי ברוך ה'... והיה לך (בן זה) למשיב נפש, ולכלכל את שבתך, ותהי לו לאומנת' (שם ד יד-טז). ומשם הגיעו בני ישראל לעת טובה וברכה בימי שלמה, אשר בכל ימיהם של בני ישראל לא היו להם זמני טובה כימי שלמה המלך ביושבם 'איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו' (מלכים א' ה ה) ואז נתמלאה הלבנה (שמו"ר טו כו), ואכן 'המר ש-ד-י לי מאד' הם בראשי תיבות 'שלמה' וכלומר כי אותם זמני הסתרה הביאו לידי זמני הטובה הללו, והעיקר, כי ממנו יצא משיח בן דוד.

ח. כן מצינו לימוד נפלא בהאי עניינא במתן תורה גופא, כי בטרם נגלה הקב"ה לעמו בית ישראל במעמד הגדול והנורא אמר הקב"ה למשה - 'ואל משה אמר עלה אל ה' אתה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל' (שמות כד א), וכתב ה'טור' בפירושו על התורה, תימה לי, למה לא עלו אלעזר ואיתמר שהרי גדולה מעלתם ממעלת הזקנים, כדאיתא (עירובין נד:) 'כיצד סדר משנה, נכנס אהרן ושנה לו משה פרקו, נכנסו בניו... נכנסו זקנים... נכנסו כל העם... נסתלק אהרן שנו בניו לזקנים ולכל העם' הרי לך שאלעזר ואיתמר גדולים בחכמה מהזקנים שכן הן מלמדים אותם את התורה, ומדוע הזקנים עלו על הר סיני ואלעזר ואיתמר נשארו מאחור. ומבאר, משום שהקב"ה 'לו נתכנו עלילות' (שמואל א' ב ג), וידע שבעלילה זו נתחייבו כדאמרין (תנחומא בעלותך טז) שמכאן נתחייבו שריפה, אלא שלא רצה הקב"ה לערבב שמחת התורה, והמתין לנדב ואביהו לשנה הבאה בא' ניסן יום הקמת המשכן, ולזקנים עד תבערה (מתאוננים), ואילו היו גם אלעזר ואיתמר עולים על ההר היו גם הם מתים ונמצא שנכרת כל זרע אהרן, ולא רצה הקב"ה שיכרת זרע כהונה הקדושה, ע"כ מתחילה לא נתן להם לעלות ההרה (ומקורו במושב זקנים בשם הרא"ש).

וזה מרומז בטעמי המקרא על אותו הפסוק 'ואל משה אמר עלה אל ה' אתה ואהרן נדב ואביהוא' - דטעמו 'קדמא ואזלא מונח רביעי', שמארבעת בני אהרן הניחו והשאירו שנים למטה מההר בעת מעמד הר סיני, כי 'קדמא ואזלא' - שהקב"ה המביט מראשית אחרית, הקדים לראות שהעולים על ההר אזלא - ילכו מהעולם בטרם עת, לכן לטובתם לא העלה את כולם על ההר.

עתה בין והתבונן נוראות עומד לו אהרן כהנא קדישא, בשעה הכי נעלית - מיום בריאת העולם ועד סופו, כשירד הקב"ה על הר סיני קרע את העליונים ואת התחתונים וראו שהוא יחידי, והנה הוא רואה כי שבעים זקנים הקטנים במדרגתם משני בניו אלעזר ואיתמר עולים על ההר והם עומדים להשיג שם 'מדרגות' גבוהות עד אין שיעור, ואילו שני בניו אלו נשארים לעמוד בין העם... ואינו מבין מדוע עשה לו ה' ככה. גם בניו הקדושים עצמם יתמהו, וכי זה שכרנו על יגיעות גדולות ועבודות נוראות - להישאר בין העם והיה זה כ'זילותא' לפי כבודם, וקוב"ה אומר

באר הפרשה - פרשת במדבר - שבועות

לפניו מונה אותם כל שעה (ע"ב). והוא כאדם המחבב חפצים מסוימים והוא מונה אותם בכל שעה ושעה לראות אם לא חסרו.

ונתבאר בספרים (ספר הזכות לחידושי הרי"ם זי"ע פר' כי תשא, ועוד) שתכלית המנין והספירה היה להראות לכל אחד ואחד שהוא 'דבר שבמנין' שאינו בטל אפילו באלף, ולכל אחד יש חשיבות בפני עצמו אצל הקב"ה. וע"ש זה המנין נקרא חומש במדבר 'חומש הפקודים' - אף שרק ב' פעמים נזכר בו ענין 'מנין בני ישראל', כי ענין גדול יש לו לבוא במספר בנ"י.

ביסוד זה ביאר הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (הרש משה לשבועות) דלבן תיקנו חכמים שיהיו קוראים

וכך נאמר לאחר מתן תורה 'ומשה ניגש אל הערפל' (שמות כ יח) וכתב 'בעל הטורים' כי 'הערפל' בגימטריא 'שכינה'. מכאן למד הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע (דברים, עמו' ריא) כי אם נראה לאדם ש'ערפל' מכסה אותו בחושך כפול ומכופל ידע שאין זה 'ערפל' אלא עכשיו 'שכינה' שורה ונגלית עליו. והן הן דברי הכתוב בחנוכת בית המקדש הראשון (מלכים א' ה יב) 'אז אמר שלמה ה' אמר לשכון בערפל', שנתגלה לשלמה כי כשיש 'ערפל' הרי זה סימן כי ה' אמר לשכון עליו.

שאו את ראש - חשיבות ורוממות כל יחיד שבישראל

בפרשתן (א ב-ג) 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל... תפקדו אותם לצבאותם'. וברש"י, מתוך חיבתן

המתינו לי ותראו כי רק בזכות 'השפלה' זאת ישאר נצר וזכר לזרע אהרן, וכל הכהנים ועבודת הכהונה לדורי דורות יהיו נמנים על 'יוצאי חלציהם' בזכות השפלה זאת...

ובזה מבואר הא דכתיב על שלמה המלך 'וידבר שלושת אלפים משל' (מלכים א' ה יב), כי כשרצה שלמה להרגיע סערת רוחם של המתייסרים - שיקבלו באהבה ושמחה את כל המצבים העוברים עליהם, נענה ואמר ראו נא מה היה לג' אלו ששמו מתחיל באות אל"ף (אהרן, א'לעזר א'יתמר) כי שלושת 'אַלְפִים' אלו יוכיחו כי הנראה כרעה אינו אלא טובה וברכה.

ט. עם ה' חזקו ונתחזקה, הגם שאנו נמצאים בתוך ה'חושך' ענן וערפל' אך עלינו לדעת 'כי שם האלוקים' - הרבש"ע קרוב אלינו ביותר וחפץ שנתקרב אליו, והזמן גרמא ל'קבלת התורה' מחדש.

מעשה היה בימי הרה"ק ר' דוד מטאלנא זי"ע אשר איש אחד ביקש לשלוח יד בנפשו ח"ו ועלה על הגג כשהוא מתכוון לקפוץ מן הגג עדי ארץ, ניגש אליו הרה"ק ואמר לו, וכי 'חכמה' היא לקפוץ מלמעלה למטה, הרי אפילו נער קטן וטיפש יכול לעשות כן, הבה ונראה כוחך וגבורתך אם תוכל לקפוץ מלמטה עד למעלה... ולענייננו אנו, אין חכמה כלל להוריד את האף ולהישבר, שכולם יכולים לעשות כן, אלא בזאת יתפאר האדם, שגם מצב שכבר נפלו פניו יצליח לרוממם עדי מרום...

וכבר אמרו צדיקי הדורות שיש ללמוד מהאמור במגילת רות (פ"א), שהוא מעניינא דיומא דחג השבועות, שבתחילה יצאה נעמי משדי מואב ושתי כלותיה, רות וערפה, עימה, ואמרה להן נעמי שישבו לארצם ולמולדתם, 'ותשאנה קולן ותבכינה, ותאמרנה לה כי אתך נשוב לעמך', שוב הפצירה בהן נעמי שיחזרו, 'ותשנה קולן ותבכינה עוד ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה', ופנתה נעמי אל רות ואמרה לה שובי אחרי יבמתך, ותאמר רות אל תפגעי בי לעזבך לשוב מאחריך כי אל אשר תלכי אלך' וגו', ואכן חדלה נעמי מדבר אליה. ולא מצינו ברות כשנשארה לבדה שתתן קולה בבכי, כי אכן אין טעם בבכי בלבד אלא בעשיית מעשה... וערפה שהתעסקה רק בבכיות סופה שחזרה לגילוליה ויצא ממנה גלית הרשע, ואילו רות שחדלה מלבכות ורק הלכה אחרי נעמי באשר תלך ממנה יצאה מלכות בית דוד. וללמדנו, שלא יתבוסס האדם בבכי על מצבו הרע, אלא יתחזק ויתחדש מעתה, ורק עי"ז יוכל להתעלות. צא ולמד על מעלת ההתחזקות בעת קושי חושך ואפלה, וכמו שאמרו שכל מגילת רות עוסקת בשתי אלמנות ואלמן אחד, אשר לכל אחד מהם היתה סיבה מספקת להתייאש לגמרי ו'להוריד את האף'... וכמו שאמרה נעמי בעצמה 'קְרָאן לִי מְרָא' (רות א כ) ורות ובעוז, אך בין לגבי נעמי כתיב 'ותקם' (א ו), וכן מצינו לשון זה גבי רות (ב טו) - שהתנערו מעפר והתחזקו, ורק עי"ז זכו שמהם יצא מלכות בית דוד וממנו משיח צדקנו... והדברים אמורים לגבי כל קושי ו'חושך' הן במצב הרוחני והן במצב הגשמי.

י. וכעין זה איתא מהרה"ק ה'חזוה' מלובלין זי"ע לבאר הטעם שנסמכה פרשת 'ערכין' לפרשת ה'תוכחה' בפר' בחוקותי, כי יש מקום לחשוש שמא אחר תוכחה כזו תפול רוחו של אדם בקרבו ויאמר אין לי שום ערך

אי אפשר שיחסר שום א' מישראל, ואפילו נשמות שנפלו דהיינו נשמות הרשעים אי אפשר שיאבדו ח"ו, והוא יתברך חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח.

ביו"ב ביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקושי הרי"ם ריש פר' שמות) את מאמר חז"ל (הובא ברש"י שמות א א) 'שבני ישראל נמשלו לכוכבים' - ומה ענין זה לזה. אלא, כי כמו הכוכבים הללו, כשמביטים בהם מרחוק, רואים שרבים הם עד אין מספר. אך מכל מקום אם יתקרב אליהם יראה שכל כוכב וכוכב הרי הוא עולם מלא וגדול. כך כל יהודי ויהודי, אף שהוא חלק מהכלל, מכל מקום הרי הוא עצמו עולם מלא ומיוחד בשליחותו².

ביום הזה - קבלת התורה בכל שנה ושנה

'עליונים' שישו ותחתונים עלו בקבלת תורה הכתובה מסיני, נוראות איתא ב'אור החיים' הקדוש (שמות יט ב) בגדל הקרבה ואהבת הקב"ה לבניו הנגלים בימים הללו, וז"ל. 'ויסעו מרפידים - קשה למה איחר

פרשת במדבר קודם חג השבועות (ע' מגילה לא: ובתורה קלות, ומעמם כדי להפסיק עם קריאת פרשה זו בין הקלות שבפר' בחקותי ל'שבועות') וז"ל. ונראה שיש לפר' במדבר שייכות גדולה ל'שבועות, והוא להוציא מאלה שמתרשלין ללמוד, בחשבם שלא יגיעו למדרגה גדולה בתורה. וע"ז בארתי (שמות ל יב) שמה שנאמר ענין המנין בלשון 'שאו' - שבוה מתנשאים כל אחד ממדרגתו, בראותו שהוא שוה לימנות באותו המספר ממש של הגדול, ששניהם נמנים רק לאחד, א"כ גם הוא יכול לבוא למדרגה הגדולה. ולכן קודם שבועות צריך לקרוא פרשת במדבר שהוא פרשת הפקודים שנאמר בלשון נשיאות ללמדנו שבאופן זה יכול לקבל התורה וללמדה.

ובפרט אם יתבונן ויראה שכך הוא דרך המנין והמספר שהוא נשלם דייקא מכל יחיד ויחיד. ובחסרונו יחסר המנין אחד פחות מכל המספר, וכל יהודי הינו חלק ממנין ששים רבוא נשמות ישראל, ובלעדיו אי אפשר לכל הכלל לקבל את התורה, כי אף אם יחסר רק אחד מן המנין יורגש החסרון בכולם". וכדאיתא מהרה"ק ה'מאור עינים' זי"ע (ריש פרשתן) כללא דמלתא

וחשיבות, לזה ניתנה מיד פרשת ערכין, להורות שאין לך אדם שאין לו ערך. ולעולם אל יאמר אינני שווה מאומה, כי אהבת הקב"ה לכל אחד מבני ישראל כאהבת האב לבנו יחידו (הובא באבני זכרון ערך התחזקות, מלקט יושר בפרשתן, וכ"ה במי השילוח).

יא. והרי אם יחסר אפילו אות אחת מכל דברי התורה הזאת ייחשב הספר כס"ת פסול, ומכאן, שרק ע"י כל נשמות הששים רבוא נעשית הקומה שלימה, ומכאן, ילמד שלא תיפול רוחו ולא יתייאש ח"ו, אלא ידע שבו בחר ה' לקבל התורה וחפץ יתב"ש בעבודתו ובמצוותיו.

וכך ביארו במה שאמר רב יוסף 'אי לאו האי יומא כמה יוסף איכא בשוקא', שאצל אומות העולם יש הרבה 'יוסף', המון בריות לאין תכלית עם אותו שם ומהות בלי חשיבות לכל יחיד בפני עצמו, אך לאחר 'האי יומא' - בקבלת תורה מסיני, מאותו היום והלאה אין 'כמה יוסף', אלא כל 'יוסף' יש לו תפקיד מיוחד בעולם הזה, והקב"ה חפץ בו...

יב. כלל הדברים, 'מניין' בני ישראל מורה על ב' יסודות נכבדים שהם כהונה לקבלת התורה. א. כל איש יהודי באשר הוא יש לו חשיבות עצומה לפני המקום ב"ה, וחלילה מלחשוב שהוא כבר 'עובר בטל'... אלא כביכול הקב"ה אומר 'אני צריך אותך'... וכגון בחג השבועות עליו אמרו חז"ל 'ביום חתונתו הרי זה מתן תורה', בו ביום פונה כביכול הקב"ה לכל יחיד ויחיד מבני ישראל ואומר לו רצוני 'שתיכנס עמי לחופה'. ב. כל יהודי יש לו תפקיד בעולם שאי אפשר לשום אדם בעולם למלא אותו במקומו, ואם אכן ממלא תפקידו הרי הוא כגדול שבגדולים, וזאת למדנו ממניין בני ישראל שכולם נספרים בשווה ובלא הבדל.

צא ולמד מן הסיפור המובא ב'סדר הדורות' (אות י) על רבי יהושע בן אלם שגילו לו מן השמים בחלום הלילה, 'שמח בלבבך שאתה וננס הקצב מושבו ומושבך בגן עדן, וחלקו וחלקך שוין כאחד'. כשהתעורר ר' יהושע משנתו חשב בלבו ואמר, 'אוי לי, שמיום שנולדתי הייתי תמיד ביראת קוני, ולא עמלתי אלא בתורה, לא הלכתי ד' אמות בלא ציצית ותפילין, והיו לי שמונים תלמידים, ועכשיו שקולין מעשי ותורתי עם הקצב'. מיד הלך עם תלמידיו מעיר לעיר כדי לברר מי האיש ששמו 'ננס הקצב', ואחרי חקירות ודרישות הגיע אל עירו ושאל את בני עירו היכן מקום

באר הפרשה - פרשת במדבר - שבועות

להודיע פרטן של דברים, עכ"ל. עוד הפליגו חז"ל ואמרו 'ביום חתונתו זה מתן תורה'.

וביצא בדבר מתחדש בכל שנה ושנה, כאשר בימים אלו לקראת חג השבועות תשפ"א הבעל"ט, כל העולמות העליונים מתרגשים וסוערים לקראת ה'חתונה הגדולה' בתשוקה ובשמחה עצומה - כאותה התרגשות ושמחה שהייתה בפעם הראשונה לפני 'מעמד הר סיני', כי הגה עתידים בני ישראל לקבל את התורה, והקב"ה נותן את התורה בחג השבועות הקרב ובא". כמו שאמרו חז"ל במדרש (פסיקתא זוטא ואתחנן) חייב אדם לראות את עצמו כאילו מקבל תורה מסיני.

המוקדם, כי פסוק זה (המדבר מנסיעתם מרפידים) היה לו להקדים קודם פסוק שלפניו שאמר (שם) 'באו מדבר סיני'. ואולי שהוא על דרך אומרים (בראשית רבה נה ח) אהבה מקלקלת השורה להקדים המאוחר. שלחיות כי הוא זה יום המקווה לבורא, לתורה, לעולם, לעליונים ולתחתונים, ומיום הבריאה הם יושבים ומצפים מתי יבואו בני ישראל מדבר סיני. לזה כשהגיעו שמה לא עצרו כוח לספר סדר הדבר (והדברים נוראים למתבונן במי המדובר - שכביכול הקב"ה בכבודו ובעצמו לא עצר כוח מרוב תשוקתו לתת התורה הקדושה לבניו רחומיו) ותיבך קדמה ההודעה באמרו ביום הזה באו מדבר סיני, הגיע חשוק ונחשק לחושק וחשוק ושמתו שמים וארץ, כי הוא תכלית הבריאה ותקוותה, ואחרי כן חזר הכתוב

דירתו, השיבו לו תושבי המקום שאינו ראוי לתלמיד חכם ואיש מכובד כמותו ללכת אליו, אך רבי יהושע התעקש וביקש שיגידו לו שברצונו להיפגש עמו. הלכו האנשים אל הקצב ואמרו לו שרבי יהושע בן אלם שואל אודותי, תמה ננס ושאל 'מי אנכי ומי אבותי בישראל שרבי יהושע שואל אותי, אמרו לו, עמוד ולך עמנו, חשב בלבו שכל מה שאמרו לו שקר הוא, ואמר לא אלך עמכם שאתם משחקים בי. מיד חזרו לר' יהושע ואמרו לו, אתה אור ישראל ואור עינינו עטרת ראשנו איך תשלחנו בשבילך, הלא הוא לא רצה לילך עמנו, אמר להם תדעו, שלא אשב עד שאראה אותו. הלך רבי יהושע בעצמו אצל ננס הקצב, ונפל ננס על פני רבי יהושע ואמר, מה היום מיומים שעטרת ישראל בא לפני עבדו, א"ל דבר יש לי לדבר עמך, א"ל דבר, א"ל מה מעשיך ומה מלאכתך, א"ל אדוני, קצב אני ויש לי אב ואם זקנים, ואינם יכולים לעמוד על רגליהם, ובכל יום ויום אני מלבישם ומאכילם ומרחיצם ביד, מיד עמד ר' יהושע ונשקו על ראשו, ואמר לו, בני, אשריך ואשרי גורלך מה טוב ומה נעים, ואשרי חלקי שזכיתי להיות חברך בגן עדן.

והרי לנו, כי מאחר שננס הקצב מילא את השליחות שעבורה ירד לעולם - לכבד אב ואם, שוב נחשב הוא כמו התנא הק' רבי יהושע בן אלם, עד שהם 'שותפים בגן עדן'.

יג. וכבר כתב הרה"ק ה'עבודת ישראל' זי"ע (תהילים מב) לבאר במה דאיתא בזוה"ק (ח"ג קנב): 'כרוזא כריז, כל מאן דלא יכיל למחמי מטרוניתא ייתי ויחמי עד דלא ינעלון תרעי [כל מי שרוצה לבוא וליראות את פני האדון ה', יכול לבוא באלו הימים ולהיכנס טרם ינעלו את השערים] אימתי כרוז אכריז, בארבעה עשר לירחא תניינא, דהא מתמן עד שבעה יומין תרעין פתיחין מכאן ולהלאה ינעלון תרעי', ונמצא שב' שבועות מקודם ל'מתן תורה' ננעלים השערים, ולכאורה 'אדרבה כל אשר יקרב הזמן לקדושת הזמן מהראוי שיפתחו השערים', וכיצד נועלים אותם דווקא בהתקרב חג השבועות, ומבאר באופן נורא, שאמרו חז"ל (פסחים ו:) שב' שבועות קודם הרגל שואלים ודורשים בהלכות החג, וגם בעולמות העליונים מתכוננים לקראת שבועות, ו'הכלה העליונה מתקשטת בקישוטיה בימים הללו, ולכן ניחא נעילת שערים בזמן ההוא כי אין רשות לאדם ליכנס ולא דרך ארץ הוא', ואם כי אין לנו שמץ השגה בדבריו הקדושים, אך זאת למדנו שגם השכינה הק' כביכול מכינה עצמה לקראת 'יום החתונה'.

יד. הגה"צ רבי אליהו ראטה זצ"ל סיפר, שבשנה אחת בחג השבועות בהיותו בכותל המערבי עם הרה"ק רבי שלום'קה זי"ע, קרא לו הרה"ק קודם עלות השחר, ואמר לו, כעת שואלים בשמים האם רוצים לקבל את התורה, הבה נענה יחדיו 'נעשה ונשמע', וביאר את דבריו, כי קבלת התורה צריכה להיות ברבים על כן רציתי שנאמר יחדיו נעשה ונשמע.

טו. וכבר הוכיח כן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, (הובא בהליכות שלמה פרק יב הערה 1) מדברי הגמ' (שבת קכט): שאסור להקיז דם בכל ערב יום טוב, משום שגזרו אטו יומא טבא דעצרת, שכשהיו בני ישראל במדבר סיני יצא בערב שבועות רוח ושמם 'טבוח', ואם לא היו מקבלים ישראל את התורה 'הוה טבח להו לבשריהו ולדמיהו', [ומאחר שבערב יו"ט דשבועות יש סכנה להקיז דם על כן אסרו בכל ערב יו"ט, הובא ברמ"א או"ח תס"ח י].

ובזה הם דברי הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (תו"מ ד"ה בשבועותיכם) וז"ל, הנה פסח זכר ליציאת מצרים היא זכרון למה שעבר, וכן סוכות 'למען ידעו דורותיכם' מה שכבר היה, אבל מתן תורה, הוא יום מתן תורה בעצמו, איננו זכר למה שהיה, כי היא כלה חדשה בשעה ראשונה, והיום מקבלה מנותן התורה ית"ש. עכ"ל.

ובן כתב הט"ז (או"ח מו ה) בביאור הברכה 'נותן התורה' בלשון הווה, כי הקב"ה נותן התורה בכל עת ורגע לבני ישראל, ונתינה זו באה מכוחה של הקצבה שמקבל האדם במתן תורה בחג השבועות בכל שנה ושנה.

פזק חזי מה שהעיד ה'חוקני' (בהקדמה לפירושו עה"ת) בלשון קדשו בנפשי נשבעתי אני חזקה, כי בחלומי שמעתי קול אלוקים מדבר עשרת הדברים".

ולכאורה צריך ביאור, הרי 'רוח' זו יצאה מלפני אלפי שנים, ואיזה סכנה יש בדבר לדידן, עד שאסרו מחמת זה להקיז דם בערב שבועות עד היום הזה. אלא, מבאר ב'מחצית השקל' (שם סקט"ו) ונודע דבכל הזמנים שאירע לאבותינו ענין מה, כשיגיע זמן ההוא שוב מתעורר קצת מעין אותו דבר וענין ההוא. ונמצא שאותה 'רוח' – טבוח' יוצאת מחדש בכל שנה ושנה, ורק ע"י קבלת בני ישראל את התורה הם ניצולים ממנה, מעתה יובן מה ענין יש לנו להיזהר אף כהיום מהקזת דם, ולא רק מטעם 'זכר' וסימן בעלמא, אלא כדי להחיותנו כהיום הזה בפועל ממש.

והרי 'מידה טובה מרובה', כי אם עניני הסכנה שהיו אז שבים ומתחדשים בכל שנה ושנה, ק"ו בן בנו של ק"ו שכל עניני מתן תורה – נתינת התורה, וקירבת בני ישראל אל ה' שבים להתרחש בפועל ממש בכל שנה ושנה אף בדור אחרון - בשנת ה'תשפ"א...

עוד סימוכין לכך הביאו, דהנה ידוע שאין לקצוץ צפרני הידים והרגלים ביום אחד (מג"א ריש סי' רס, מ'מגיד מישרים' שאמר כן לבי"), ומכל מקום מביא ה'ליקוטי מהרי"ח' (ח"ג דף מה) בשם הרה"ק רבי אלימלך מרודניק זי"ע (וכן הוא בחידושי הרי"ם), דבערב שבועות אין להקפיד בזה ומוותר לקוצצם ביום אחד, וטעמו ונימוקו עמו, שהרי איתא בזוה"ק (פר' אמור הובא בסוף תיקון ליל שבועות) שהטעם שאמרה תורה לספור ספירת העומר במשך שבעה שבועות, כי הם במקום ספירת שבעה נקיים מכל לכלוך וטומאה, ואחרי הספירה טובלים במקוה טהרה בליל שבועות כדי לקבל את התורה בטהרה ביום, ולטבילה זו צריך להסיר ולהוריד כל החציצות מעל גופו, ועל כן אם לא יקצוץ את צפרניו יהיו אלו חוצצים ומעכבים את הטבילה, לפיכך מותר מן הדין לקצוץ הצפרנים ביום אחד כדין טבילת מצוה.

מכאן נאמר, אם בשנת תשפ"א מתירים לנו לקצוץ צפרני ידיים ורגליים ביום אחד, ואין אומרים שהיתר זה כבר אינו נוהג בזמן הזה, ע"כ שאף עלינו להיטהר כאותה טהרה שנטהרו אבותינו בהיותם במדבר, ואף אנו נקבל את התורה ביום חג השבועות הזה בפועל ממש כמו שהם קיבלו בהר סיני.

טז. וכך כתב הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע לפרש בלשון הכתוב (שמות כ טו) 'וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק', וז"ל, הנה בכל שנה יש בחי' קבלת התורה מחדש, כי הדורות יורדים במדרגה משנה לשנה ורצונו ית' שאור קבלת התורה יופיע ויזרח גם במקומות הנמוכים בדורות השפלים. והנה ישראל כשעמדו בהר סיני הביטו ברוח קדשם על הדורות האחרונים, וראו איך הם עומדים מרחוק בתוך חושך והסתר גדול ובכל זאת מקבלין את התורה והתפלאו מאוד, וע"ז כתוב וירא העם וינועו. עכ"ל.

יז. ידועים דברי ה'ערוך השולחן' (או"ח רפד יא) המבאר בנוסח ברכות ההפטרה, 'ודבר אחד מדברין אחור לא ישוב ריקם', דבא לומר שלא יחשוב האדם שהדברים שכבר עברו כבר אין לנו בהם תועלת, וחלילה יביט על הכל כסיפור מעשה, אבל האמת דגם העבר עדיין מתנוצץ בכל עת ובכל זמן, כמו יציאת מצרים שבכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים ונמצא דבכל עת הוא יצ"מ, וכן לענין 'קבלת התורה', כל מה שהיה אז לא עברו ולא יעברו, אלא תמיד הם נוצצים ופועלים בכל עת, ולזה אומרים ודבר אחד מדברין אחור לא ישוב ריקם - כלומר אפילו אותם העומדים עתה באחור שכבר עברו, גם הם לא ישובו ריקם והם תורה שלימה, ובכל שנה ושנה בבוא חג השבועות, מתרחש שוב בזה העולם, מעמד קבלת התורה.

ואתה בן אדם, היתכן להישאר שאנן ולהיכנס לחג. לטובה, כיצד לא תתעורר לשים עין ולב לקדושת השבועות מתוך תרדמה, והרי כל העולמות המועד"ה, להתעלות מכל הבלי הזמן"י, ולהתייצב כחתן מתרגשים לקראת היום הגדול והנעלה הבא עלינו העומד לקראת חופתו.

הרה"ק מרוז'ין זי"ע לא היה אומר דברי תורה בשולחנו הטהור בליל שבועות, באמרו, הנני מרגיש כבעל השדה קודם קצירת החיטים, התבואה הישנה כבר אזלה, והחדשה עדיין לא נקצרה. כך התורה הישנה כבר נסתיימה, ואילו התורה החדשה עוד לא באה, והיינו נמי, שבכל שנה מתחדש שוב קבלת התורה כפשוטו ממש.

בסגנון זה איתא ב'רמתיים צופים' (על תנדיב"א פי"ח, אות נח) שהרה"ק 'היהודי הקדוש' זי"ע לא אמר תורה בליל שבועות כי 'דרך ארץ קדמה לתורה'... אך מה עושים בלילה הזה מכינים עצמם לקבלת התורה באימה ביראה ברתת ובזיע, ובתוך כך אחזו חיל ורעדה ופחד ויראה, ורעדו כל אבריו עיי"ש.

יח. היה אומר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם זי"ע (ליקוטי הרי"ם) שבועות הוא היום החשוב והיקר ביותר מכל השנה. עוד אמר (ליקוטי הרי"ם יוה"כ"פ) לבאר הטעם שאומרים 'והוא רחום' בתפילת מעריב במוצאי היום הקדוש, שלכאורה כבר נמחלו כל העוונות והחטאים ביום הכיפורים, ועל מה שבים לבקש 'והוא רחום יכפר', אלא על הא גופא קא בכינן, על שאין לנו את שלמות האמונה שאחר יום הקדוש הננו מזוככים מכל שמץ חטא, ועל דא קאמרינן והוא רחום יכפר. ולענייננו ייאמר, עד כמה עלינו להתחזק ב'אמונת עיתך' - באמונה בקדושת הזמן בכדי שלא נצטרך לומר לאחריו 'והוא רחום יכפר'...

יט. סיפר הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע על אבי זקנו הרה"ק רבי אלעזר מענדל מלעלוב זי"ע שאירס את בנו עם אחד מחסידיו שהתגורר בצפת, והיות ולא היה בביתו אפילו פרוטה אחת לא קבלה הכלה שום מתנות ותכשיטים הניתנות בדרך כלל כמנהג גוברין יהודאין [באמת ממון רב היה מגיע אליו מאנשי שלומו בפולין, ובפרט שאביו הרה"ק רבי משה זי"ע היה חתנו של היהודי הק', וכן חותנו היה בנו של החוזה הק' מלובלין, אך כידוע, היה אותו צדיק מחלק את הכל לעניי ירושלים, להחיות נפשם העטופות ברעב, ונשאר ביתו ריקם מכל]. הדבר היצר מאד לאם הכלה, שהייתה מרבה להפציר בבעלה כל אימת ששם פעמיו להסתופף בצל רבו - מחותנו, שיבקש מעמו שישלח איזה מתנה כלשהי לשמח לב הכלה. אך אותו חסיד היה שוכח מכל הבלי עולם בכל עת בואו להסתופף בצל הרבי. משיצא החסיד מביתו, לעלות אל הרבי ולשהות בצילו בשלושת ימי הגבלה, שבה האם ואמרה לו שיזכור לבקש מאת הרבי שישלח מתנה טובה מבית גנזיו, והוסיפה באזהרה שאם לא יביא עמו איזה מתנה מהרבי תנעל הדלת בפניו...

והנה דרכו של הרה"ק היה להתפלל מעריב ולספור ספירת העומר האחרונה אצל ציונו הקדוש של שמעון הצדיק, לאחר מכן היה הולך אל הכותל המערבי ולקבר דוד המלך. לאחר שסיים הרבי את ספירת העומר נכנס לחדר מיוחד סמוך לציון הקדוש, או אז נכנס המחותר - החסיד בלב רועד לעשות את דבר בני ביתו, בידעו ומכירו שהם בבחינת 'אומר ועושה', התקרב אל דלת החדר ודפק עליה, בעודו מהרהר, אכן, הרבי מחלק את כל מעותיו לצורכי צדקה וחסד, מכל מקום מדוע אינו שולח לכה"פ תכשיט כלשהו, ואפילו סיכה קטנה. בעודו מהרהר כך פתח הרבי את הדלת, נענה ואמר אָה, לא האמנתי עליכם מחותר שליט"א, ימים כאלה גבוהים - שלושת ימי הגבלה, וסיכה קטנה בראש...

מיד בחזור המחותר לביתו אמר לבני הבית, יש לנו מחותר המשוטט בשמי השמים - אם תוסיפו לבקש מעמי שאדרוש מהרבי היודע מחשבות תכשיטים לכלה, או אז אני מצידי לא אחזור יותר הביתה. ואף אנן נעני אבתריה, ימים כאלו גבוהים וסיכות קטנות בראשינו, כמה סיכות קטנות עם גדולות יש לנו להוציא מראשנו באלו הימים הקדושים.

והעיקר שלא לבזבז את הימים והשעות היקרים והקדושים הללו בדברי הבאי ו'במילי דשטותא'... יש שפירשו במה שנאמר (איוב א ז) 'ויאמר ה' אל השטן מאין תבוא ויען השטן את ה' ויאמר מִשּׁוּט בארץ והתהלך בה', שהקב"ה שאל את השטן מאין תבוא - מהיכן נובע כוחך הגדול להחטיא את הבריות, השיב השטן 'משוט בארץ והתהלך בה' - ממה שהאנשים משוטטים ברחובות ומתהלכים בהם, מזה באים הם לידי עבירה ועוון. ואם בכל השנה צריך להיזהר שלא להלך ריקם ולהסתובב בטל ברחובה של עיר, על אחת כמה וכמה בימים אלו.

והנה מצינו בסדר עבודת יום הכיפורים שהיה הכהן הגדול נכנס לפני ולפנים להוצאת הכף והמחתה הריקנית (בה היה מונח הקטורת), ובטרם כניסתו לצורך כך היה טובל ומקדש ידיו ורגליו, ולכאורה צ"ב, מדוע נצרכה כלל עבודה זו עם כל ההכנה הגדולה שלפניה, והרי אפשר להניח את הכף והמחתה שם באותו מקום עד השנה הבאה (ובעת שיכניס את הקטורת יוציא את הכף ומחתה שנשארו שם מהשנה הקודמת) ומהו 'הסער הגדול הלזה', אלא רמז יש כאן, כי הנחת כף ומחתה ריקם בקדש הקדשים ללא צורך הרי זה סתירה מיניה וביה... כי המקום המקודש ביותר אין מונחים בו דברים סתם ללא סיבה וצורך גבוה. וללמדנו בא, שכשם שהדברים אמורים לגבי 'מקום' קדש הקדשים, כך גם לענין קדש הקדשים שב'זמן', שביטול הזמן וההליכה ריקם באפס מעשה בימים נוראים ומקודשים כאלו אין לך סתירה גדולה מזו, אלא כל רגע ורגע צריך להיות קודש לה'.

וכבר אמר הגה"ח רבי ישראל שמעון קסטלניץ ז"ל בשם הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע, שהיה זועק (כירח האיתנים) מנהמת לבו הטהור 'מען זאל זיך נישט דרייען ווי א נאר אויפן מארק' – שלא ידמה לאותו שוטה וסכל המסתובב ביום השוק, ובמקום לנצל את הזמן לקנות 'סחורה טובה' בזול ולהרוויח הון רב במשך השנה הבאה, הינו מתעסק בזוטות ושטויות...

כ. מעשה בגביר אחד מבני היהודים שכגודל עשירותו כן גדול טפשותו, הלה נתדפק על דלתות 'ראש הישיבה' ובקשה מפיו, אבתה נפשי לקחת אחד מבחורי הישיבה כ'חתן', אבל ידע ראש הישיבה כי כסף וזהב לא נחשב בעיניו כמאומה ומקבל אנכי על עצמי לפרנס את ה'חתן' בכבוד ויקר כל ימיו, על כן יציג נא בפני את הבחור ה'אתרוג' של הישיבה, ראש הישיבה הסכים לו והפקיד בידו בחור גבוה משכמו ומעלה, מושלם ומוכתר בכל מדה נכונה... ויקחהו הגביר לביתו. בהגיעם העירה הלבישו ה'חותן' במלבושים נאים 'כמנהג בעלי בתים חשובים' הושיבו בדירה נאה כדי שיוכל לשבת על התורה ועל העבודה כהרגלו מכבר הימים, בכל שבת ומועד היה מהלך הגביר לביהכנ"ס כש'חתנו' מתלווה אליו בהליכתו ובחזרתו, וכבוד גדול היו עושים בני העיר לאותו הגביר כשהיה מהלך עם 'חתנו' הנכבד... משעברו כמה חדשים אזר ה'חתן' עוז ושאל את הגביר, ימחל נא מר, שמא יש בידכם לומר לי היכן היא בתכם ה'כלה' המהוללה אשר עמה אני עתיד להקים את בתי... ויען העשיר הטפש ויאמר... לא ולא... שמונה בנים נתן לי ה' אבל בת מעולם לא נולדה לי, תמה ה'חתן' בעיניו, א"כ לשם מה הבאתני עד הלום להיות לך ל'חתן'... וכי ל'שחוק' אני מיועד לך. אמר לו העשיר, מעודי ראיתי את הנגידים בעם מהלכים ברחובה של עיר עם 'חתניהם' וכבוד ויקר מנת חלקם בזכות חתניהם, ואמרתי לעצמי מיד כשיתן לי הקב"ה מעות לרוב 'אקנה' אף אני לעצמי 'חתן' כזה, וב"ה שזכיתי לכך... וכי יש עט סופר שיכול להביע מעט דמעט מגודל טיפשותו ואיוולתו של אותו 'חותן' ל"ע.

אף אנו נאמר, בא לו 'חתן דנן' וערך ברוב פאר והדר את 'יום חתונתו זה מתן תורה' – לבש בגדי שבת ויו"ט הנאים, בליל שבועות לא נתן שינה לעיניו ותנומה לעפעפיו, אכל מאכלי חלב למיניהם כדת וכדין, וכל זה מבלי להבין כי 'חתונה' נערכת בין שני צדדים – וצד השני (הכלה) היא היא התורה הקדושה, לקבל על עצמו מעתה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים... ובלא זה איזה פנים יש ל'חתונה' כזאת.

כתיב (תהילים מט כא) 'אדם ביקר ולא יבין נמשל כבהמות נדמו', ביאר בה הגה"ח רבי גד'ל אייזנער זצ"ל (מורשת גד חג הפסח), כי בכל יו"ט יש 'משל ונמשל', וכגון בחג השבועות המשל הוא מאכלי חלב, עשבים ופרחים המקשטים את הבית, גילוח השערות בעיו"ט וכו', שאף שמנהג ישראל קודש הוא אך אינו אלא כמשל בעלמא, ואותו אדם שבל יבין נשאר שקוע ב'משל' ולא ב'נמשל'... וזה האיש אינו אלא נמשל לבהמה, כי 'אדם' מתבונן בנמשל - בעצם קבלת התורה ובתואר כלה מאוד נתעלה.

במתק לשונו אמר הגה"צ רבי גדליה אייזמן זצ"ל, משגיח דישיבת 'קול תורה', כי אכן מותר לשבת ליד השולחן בשבועות ולאכול עוגת גבינה, אבל אסור 'לשבת' בעוגת הגבינה ו'לאכול' את חג השבועות...

מאמר נורא אמר הרה"ק מקאברין זי"ע לבאר בהא דכתיב (שמות כ טו) 'וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק', שהיו שבאו להר סיני לשמוע את האנכי ולא יהיה לך והם זכו לעמוד מקרוב, ולהתקרב אל ה', אמנם היו 'שבאו רק לראות את הטשאטשקאלאך' (את ה'מצב', את הדברים שאין בהם חשיבות) ועליהם נאמר וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק – שנשארו לעמוד מרחוק... (תורת אבות שבועות אות י). והרי שניתן 'לעמוד בהר סיני' ולהישאר מרחוק מאחר שעסוק בזוטות ובדברים חסרי ערך...

מעשה ביהודי שהוצרך לצאת למסע ארוך ומייגע, הכין האיש ברכבו מאכל ומשקה לרוב, גם בגדי חול ושבת הטמין לעת הצורך ואף לקח עמו את הפאספארט (דרכון) עם כל האישורים שהכין לעצמו ממדינות המלך שעליו

היו נמונים – ההכנה לקבלת התורה

ידוע ומפורסם כי לכל דבר שבקדושה ולקראת כל חג ומועד צריך 'הכנה' מקודם, אמנם חובה בפולה ומבופלת היא להתבונן לקראת חג השבועות, שהרי בפירוש ציוותה תורה (שמות יט יא) 'והיו נכונים ליום השלישי', וכמבואר בראשונים שכל עניין מצוות 'ספירת העומר' הוא להיטהר ולהתקדש בהכנה לקראת יום הקדוש והנורא של קבלת התורה^{כא}.

יום והקרבתם מנחה חדשה לה', ואף בגמ' מצינו (ר"ה ו') שלדעת רב שמעיה עצרת פעמים ה' (בסיון) פעמים ו' פעמים ז'^{כב}, וביאור הדברים, שקבלת התורה אינה תלויה ביום מסוים בחודש, אלא לדורות עולם ייאמר - אף בימינו אנו - בגמר הכנת בני ישראל לקראת 'קבלת התורה' בספירת חמישים יום יקבלוה בשתי ידיים מהבורא יתב"ש^{כג}.

וזכר כתב 'רבינו בחיי' לבאר במה שנאמר (שמות ג י) 'ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים', שלכאורה היה צריך לומר 'לך' ולא 'לכה', ומבאר וז"ל, ועל דרך הפשט, תוספת הה"א להורות על חמישה ימים שעתידיים שיחנו בהר

והנה, בכל המועדים אמרה תורה את הזמן בו יחול החג, 'ובחמשה עשר' וכדומה, אבל בשבועות לא נאמר בתורה זמן ויום בשנה שבו יחול החג, ורק אמרו וספרתם לכם ממחרת השבת... תספרו חמישים

לעבור דרכם - אשרת כניסה ואשרת יציאה לכל מדינה לפי חוקיה ודתיה, ואף מקומם של פנסים המאירים לא נפקד, משהרגיש כי הכל מוכן כראוי וכיאות נכנס לרכבו בכוונתו להתחיל במסעו, אך לצערו עם כל הכנותיו הגדולות לא זז הרכב ממקומו אפילו בסענטימעטער (ס"מ) אחד, מה נתברר, ש'חכם' זה הכין 'הכל בכל מכל', אבל לא שם לבו לדבר אחד והוא העיקר - למלאות את הרכב בגעז - דלק, המתאים לרכבו, ומכיוון שכן היאך יסע הרכב ובמה יגיע למחוז חפצו...

והנמשל לדידן, פעמים שהאדם מכין עצמו בכל מיני הכנות לקראת ה'יום טוב' המשמש ובא, רחץ את ביתו וקנה בגדים חדשים, גזז שערות ראשו כראוי ואף מאכלי חלב לרוב מינים ממינים שונים מילא בבית, אך את ה'דלק' - למלאות עצמו ב'תורה' ו'תפילות' לקראת החג שכח למלאות בקרבו, היאך יסע ויזוז ממקומו להתקרב ליעודו ותכליתו (אך לעולם לא מאוחר, כי תמיד ביד היהודי להתחיל מחדש - כאילו היום ניתנה, וה' יהא בעזרו).

כא. בדרך צחות מספרים על מנהג שנהגו בו בימי קדם, אשר היו מעמידים תחת החופה שני גביעים מלאים במטבעות זהב, לסימנא טבא שיזכו החתן והכלה לבנות ביתם מתוך שפע פרנסה בהרחבה, ולא תמוש העשירות מתוך ביתם לעולם, והנה אותם חתנים אשר אביהם היה עשיר היו מביאים את הגביעים והמטבעות משלהם, ואילו החתנים העניים היו נוהגים לשאול מאת העשירים 'ללילה אחד' בלבד... ולמחרת היו מחזירים. אלא שבעיר אחת היה הגביר 'קמצן נורא', וידע החתן הנצרך שאין סיכוי בעולם שיתן לו שני גביעים מלאים, על כן התחכם לבוא אל הגביר וביקש ממנו שישאל לו גביע אחד בלבד, כשבדעתו היה להניח שפיגע"ל (ראי) שעל ידי זה ייראה כאילו הניח שניים..., אמר לו הגביר, הרי כל נתינת הגביעים הוא רק לסימנא טבא, וסימן טוב יותר שלא תצטרך לבריות... ומה שאתה חושש לבזיונות שיראו בשעת החופה שלא נהגת כמנהג המקום מחמת עוני, הנה הינך אומר שאתה צריך רק לאחד, א"כ שמע מינה שאחד כבר יש לך ואינך צריך אלא לשני, ע"כ איעצך להעמיד שפיגע"ל מול אותו הגביע שברשותך..., השיב החתן, מה אעשה שאין בידי אלא שפיגע"ל בלבד... וכן לענייננו, שבועות זה השפיגע"ל של ההכנה מלפניו, וביום קדוש זה משתקף בו כל ההכנות שלקראתו, וכפי ששם החג 'שבועות' מורה עליו שהוא 'בנוי' מהשבועות הקודמים לו, ומי שטרח בערב החג אזי כשמגיע שבועות מאירים כל ההכנות באור יקרות, אך מי שלא עשה ולא כלום הרי כשיגיע החג לא 'יראו' ולא ייראה לו מאומה...

כב. הא כיצד כשחודש ניסן ואייר חדשים מלאים יחול שבועות בחמשה בסיון, אם שניהן חסרים - בשבעה בסיון, ואם א' מלא וא' חסר - בששה בסיון, כי חג השבועות הוא ביום החמישים מחג הפסח, ותלוי בקביעות חודשי ניסן ואייר.

כג. שמא תאמר, מאחר ש'קבלת התורה' תלויה בהכנה 'חמישים יום', והרי 'לב יודע מרת נפשו' היאך עברו עלי מי ספירת העומר... וא"כ 'חבל על דאבדין', ואין לי שייכות לשבועות תשפ"א, ובעל כרחי שאמתין לשנה הבאה...

משה אל האלוקים ועשה מעשה והכנה מצדו אז זכה שקרא אליו השי"ת מן ההר. והלא הדברים קל וחומר, ומה משה רבינו ע"ה שהיה 'מחציתו אלוקים' (דב"ר יא ד) הוצרך לעשות מעשה כדי שיזכה להתגלות אלוקית, אנן אזובי קיר על אחת כמה וכמה שלא יתכן שנוכה ליהנות מאור החג כי אם נבין את עצמנו בהכנה דרבה בטרם בא היום הגדול והקדוש.

וזוה לשון ה'קדושת לוי' (פרשת יתרו ד"ה ומשה עלה) 'והנה אם אדם זוכה - שומע בכל חג השבועות את הקול שמכריזין אנכי ה' אלוקיך, נמצא איך צריך האדם להכין את עצמו בהכנות רבות^י שיזכה לשמוע דיבור הקב"ה שכמה אלפים רבבות מלאכים ושרפי קודש אוחזים חיל ורעדה ורתת וזיע מאימתו יתברך, ומכל שכן אנחנו בני אדם, ולא סגי בג' ימים לבד, ואפילו אם יכין את עצמו כל השנה לא סגי, עכ"ל^י.

סיני, זהו מראש חודש סיון עד יום שישי שבו קבלו התורה, ועל כן אמר (שם פסוק יב) 'זוה לך האות' - אות ה"א הנוספת שהוא חשבון חמישה, ואמר 'בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה' חמישה ימים ובשישי תקבלו את התורה, עכ"ל. ואין זה 'דברי אנדה' אלא כך הוא פשוטו של מקרא ללמד על חובת 'העבודה' באותם חמישה ימים שקודם חג השבועות^{יד}. ועל אחת כמה וכמה בהגיע 'שלושת ימי הגבלה' עליהם נאמר בתורה (שמות יט טו) 'היו נכונים לשלושת ימים' ^{יה}.

דברים נוקבים בעניין חובת ההכנה כתב ה'אור החיים' הק' בפרשת מתן תורה דכתיב (שמות יט ג) 'ומשה עלה אל האלוקים וגו' ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר, וז"ל. ויש לך לדעת, כי בחינת הקדושה לא תקדים אלא למזמין אותה, עכ"ל, ולכן רק אחרי שעלה

לא כן הוא, אלא שמע נא לדברי הרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע (לר"ח סיון ובש"מ) שכתב שמחשבת פיגול זו אינה חידוש... אלא כבר היה כן לעולמים קודם קבלת התורה, ועל כן הגיע אליהם עמלק, וכדכתיב (שמות יז ח) 'ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידיים', ודרשו חז"ל (תנחומא בשלח כה) 'שרפו ידיהם מן התורה', ומבאר כי בני ישראל ראו 'שהם קרובים להר סיני ועדיין אינם מרגישים בעצמם שיהיו ראויים לקבל התורה, ובשביל זה היו בעצמם כמתיאשים ורפו ידם, אך זה חטא' כי צריך להאמין שהקב"ה ישפיע עליו את קבלת התורה, ועל כך נאמר 'אשר קרך בדרך, שמחמת הקרירות ורפיון ידיים כנ"ל בא עליהם עמלק לקררם עוד יותר'.

עוד יש להביא מה שכתב הרה"ק ה'בית אברהם' (במדבר ד"ה אתם) בזה"ל, והנה העבודה של מ"ט ימי הספירה האלו הוא לעלות בכל יום עוד שער משער הקדושה, ומה יעשה זה שכבר עבר כל הזמן ועדיין לא התחיל ולא זז ממקומו, אמרו ע"ז רבוה"ק זי"ע 'עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום', היינו שכבר עבר כל הזמן עד ממחרת השבת השביעית, בכל זאת בידו לתקן ולספור כל החמישים יום ולהיכנס בכל שערי קדושה. עכ"ל. ור"ל שעד היום האחרון יכול לתקן הכל, ובבת אחת 'לספור' את כל ה'חמישים יום'.

כד. וכך רמזו צדיקים במה שכתב רש"י בתחילת פר' במדבר 'מתוך חזקתן לפניו מונה אותם כל שעה', כי הנה בספירת העומר 'מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי' (למנות 'ימים' ו'שבועות', ר"ה ה), אמנם כל זה הוא עד ר"ח סיון, כי מאז ואילך הזמן יקר ובווער, ולגודל התשוקה לקבלת התורה הקריבה ובאה מונים כל שעה בפני עצמה, כי כל שעה עתה כימים רבים תחשב...

כה. ואכן, מלפנים כזאת בישראל היה פשוט בעיני המון העם להניח כל העסקים ולישב על התורה ועל העבודה. וכפי שמעידים זקני ירושלים, שלפני כשבעים שנה היו בעלי החנויות סוגרים חנותם בשלושת ימי ההגבלה, ויושבים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות בהתמדה גדולה. וכן העידו גם על קהילות הקודש בפולין קודם המלחמה, שכבר משני שבועות שקודם החג לא היה מקום פנוי בבתי המדרש, וכל הקהל עסקו אך ורק בתורה כהכנה לקראת היום הגדול. מסופר שהרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע נכנס פעם בשלושת ימי הגבלה אל היכל בית מדרשו בעיה"ק ירושלים, ונענה ואמר 'היכן הם היהודים פון דער היים (מערי פולין), שהיו בווערים ככבשן בשלושת ימי הגבלה'...

כו. דורשי רשומות מצאו, שיש כ"ו פסוקים מן הפסוק 'בחודש השלישי' ועד עשרת הדיברות [כמנין שם הוי"ה], ואילו בעשרת הדיברות עצמן יש רק י"ג פסוקים [כמנין 'אחד' - שה' הוא יחיד ומיוחד], שזה מחצית מן הסכום שיש בהכנה לקראת קבלת התורה, ללמדנו שההכנה גדולה יותר מן המצוה עצמה.

כז. ונאים הדברים למי שאמרם, כי ידוע שכאשר הוציא הרה"ק מבארדיטשוב את הס"ת מן ארון הקודש בחג השבועות היה מזיע בכל גופו מרוב פחד, והיו צריכים לעטוף את הספר תורה בשיראין כדי שלא ירטבו המעיל

באר הפרשה - פרשת במדבר - שבועות

נצב על הקושרים, ואין ספק כי יעמוד לו הדבר לסגולה יותר משאר ימים^כ.

והנן לבבם - בקולות וברקים, ובעסק התורה והתפילה

תחילה וראש לכל עסקי ה'הכנה' הוא שיבעיר האדם בקרבו אש קודש, לעבוד את הבורא ית"ש בלבב שלם מתוך התלהבות גדולה. וכאותו מאמר נורא שאמר הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (קיא: ד"ה מפני) לפרש במה שנאמר (שמות יט יח) 'מפני אשר ירד עליו ה' באש', שהוא על דרך מה שפירש אביו הרה"ק רבי אשר מסמאלין זי"ע בהא דכתיב (דברים ד כד) 'כי ה' אלוךך אש אוכלה הוא' שהכוונה לאש ההתלהבות שבני ישראל מרתיחין עצמן בעבודת הבורא^ל, ועל דרך זה פירש את הכתוב כאן, 'כי היה ירידת והתגלות השי"ת על ידי אש שלמטה וכו', כי כל שלימות האדם הוא האש והחימום שיש לו לתורה או לתפילה^ה.

וכן אמר הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע, שאכן - וודאי אפשר אף כהיום לשמוע, אלא שקודם לכן יש לרחוץ ולשטוף את האזניים מכל שמין טינוף (הרוחני), או אז יזכה לשמוע באזניו את קול ה' (עי' רמתיים צופים אות פד, בתנכ"א רבא פרק ב) כח^ה.

ודע, כי שערי סייעתא דשמיא נפתחים בימים אלו לכל הרוצה להתקרב אל הקודש, כך איתא מהחיד"א (לב דוד פרק ל"א) בשם 'בעל המכתם' שבימי הספירה בשבני ישראל התכוננו במדבר לקראת מתן תורה נמסרו להם סודות התורה ועניינים נפלאים הידועים רק ליחודי סגולה, ובוזר פירש החיד"א מה שאומרים בהגש"פ 'אילו קרבנו לפני ה' סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו', ולכאורה איזו תועלת היתה לנו בהר סיני מבלי לקבל את התורה^ק, אין זה אלא שבעת ההכנה השינוי דברים נשגבים, כי מעלת ההכנה לדבר מצוה רבה היא מאד, על כן יתעורר כל אדם לפני שבועות להיות

והקלף מהזיעה דקדושה שבאצבעות ידיו. כיוצא בזה מקובל, שבטרם נכנס לבית המדרש בחג השבועות התבטא פעם בלשונו 'איך גיי זעך זעהן מיט די לעבעדיגן' (- אני הולך להתראות עם חי העולמים), ובנוסח אחר מקובל שאמר לאחר התפילה 'איך האב גיזעהן די לעבעדיגן' (- ראיתי את חי העולמים), בין כך ובין כך היתה כוונת קדשו, שזכה להתגלות השכינה שזכו ישראל במעמד הר סיני, ולשמוע עשרת הדברות מפי הגבורה ככתוב (דברים ה כא) 'היום הזה ראינו כי ידבר אלוקים את האדם וחי'.

כח. בלשון חכמים אמר הרה"ק רבי יואל מסאטמאר זי"ע, שבני ישראל ענו ואמרו 'נעשה ונשמע' לקבל התורה, והכוונה שאם האדם משקיע חלקו בנעשה בעמל וביגיעה להכין את עצמו כראוי - יזכה לנשמע, לשמוע את קול ה' המכריז ואומר 'אנכי ה' אלוקיך'.

כט. סיפר הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע, מעשה ביהודי שלא קרא ולא שנה - שנקלע לבית המדרש בשלושת ימי הגבלה, בראותו את כל עם הקודש עוסקים בתורה בריתחא דאורייתא, חלש לבו והחל מבכה את מצבו, על שלא זכה לישב בבי מדרשא ולעסוק בתורה עם יתר אחיו. 'אבער ער איז נישט געבליבן מיטן וויינען' (הוא לא נשאר בבכיו), אלא מיהר לגשת אל ארון ספרי הקודש, נטל גמרא לידיו והחל עוסק בה בהתמדה מופלאה, ומני אז למד ולמד... ולא עזב את לימודו עד שנעשה אחד מגדולי וגאוני אותו הדור, וכיום ספרו מונח באוצר הספרים בבית. אמרו חסידים שלאביו מהרי"ד זי"ע מבעלזא היה מקום מיוחד בארון הספרים, ששם היה מניח את ספריהם של 'בעלי רוח הקודש'. וגם ספרו של אותו גאון היה מונח בין אלו הספרים. ללמדך שלכל איש יש עדיין פתח תקווה לשוב ולהתקרב אל התורה ונותן התורה, וללמדך על סגולת הימים הללו אשר נפתחים בהם שערי סייעתא דשמיא למשתוקק לזכות לכתר תורה, וכל הרוצה יבוא ויטול.

הרה"ק ה'מלאך' זי"ע (שהנהיג קבוצת עובדי ה' בארה"ב), היה יושב בכל שבוע עם חבורת אברכים עובדי ה', והיה מדריכם ומחזקם בכל עניני תורה ועבודה, והנה אף שלא החשיב אסיפה זו לביטול תורה - והרי היה יושב עמהם מדי שבוע בשבוע, מכל מקום בהגיע לשלושת ימי הגבלה וחג השבועות, הודיע לאברכים שבשבוע זה לא תתקיים חבורה, כי עבודת ימים אלו להרבות בעסק התורה, וכל הלומד תורה בהתמדה בימים אלו מובטח לו שיצליח בלימודו בכל השנה.

ל. כיוצא בדבר אומרים בשם הרה"ק המגיד מזלאטשוב זי"ע לבאר במה שאמור ב'מעשה מרכבה' בנבואתו של 'חזקאל (א כו) 'ועל דמות הכסא דמות אדם עליו מלמעלה', שכביכול למעלה על דמות הכסא נראה כפי 'מראה האדם' - כהנהגת האדם...

ודבריו אשר שמעת שם מתוך האש, עכ"ל"א. משמע מדבריו, שיש לזכור את עצם הדבר שנתן הקב"ה את התורה בקולות לב וברקים ובלפיד אש.

גם להלכה פסקו כן במור (או"ח מז ו) וז"ל. 'ועוד יש ברכה אחרת על התורה - ברוך אתה ה'... אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, ברוך אתה ה' נותן התורה. ויבין בברכתו על מעמד הר סיני, איך בחר בנו מכל האומות העולם וקרבתו לפני הר סיני, והשמיענו דבריו מתוך האש, ונתן לנו את תורתו הקדושה שהיא בית חיינו כלי חמדתו, שהיה משתעשע בה בכל יום', עכ"ל. ומשמע שמעיקרי זכירת מעמד הר סיני הוא לזכור את האש הגדולה שהייתה שם, עד שבכל יום ויום צריך הוא לכוון ולהרהר בדבר. וביאור הדברים, כי ראשונה לכל על האדם לעקור את ההתיישנות שבלבו, ולהלחיב עצמו בגשתו לעסק התורה והמצוות. לקיים כל דברי התורה באהבה ובשמחה, וכשכולו בוער כלפידים יגש לעבודת הבורא יי.

ואכן רבות מצינו את ענין ה'אש' בלשונות המקרא במתן תורה, כתיב (שמות יט יח) 'והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש', עוד נאמר (דברים יא) 'וההר בוער באש עד לב השמים', וב'מוסף' של ראש השנה (בברכת שופרות) 'דברות קדשך מלהבות אש, בקולות וברקים עליהם נגלית'. וללמדנו כי זוהי הדרך הישרה לגשת אל כל ענין ההכנה לקבלת התורה, וכ"ש לקבלת התורה גופה - באש, בהתלהבות ובחיות מתוך קולות וברקים.

וכך נצטוינו במצוות עשה ולא תעשה - לזכור בכל יום ובכל עת 'מעמד הר סיני' מתוך האש, כמו שאמרה תורה (דברים יט ט) 'רק השמר לך ושמור נפשך מאד, פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך... והודעתם לבניך ולבני בניך, יום אשר עמדת לפני ה' אלוהיך בחורב... וההר בוער באש עד לב השמים'. וכתב הרמב"ן (שם), וז"ל. 'שלא תשכח מעמד הר סיני מכל הדברים אשר ראו שם עיניך - הקולות והלפידים את כבודו ואת גדלו,

לא. וכן כתב הרמב"ם באגרת תימן וז"ל. 'וכמו כן זכרו מעמד הר סיני שציוונו הקב"ה לזכרו תמיד, וגם הזהירנו מלשכחו. וציוונו ללמדו לבנינו וכו', וראוי לכם, אחינו, שתגדלו [את] בניכם על המעמד ההוא הגדול, ותספרו בתוך קהל ועדה גדולתו והדרו, שהוא עמוד שהאמונה סובבת עליו.

לב. וכך איתא בחז"ל (שמות רבה כט ט) 'אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן, כשנתן הקב"ה את התורה, ציפור לא צייץ עוף לא פרח שור לא געה, הים לא הזדעזע, הבריות לא דיברו, אלא העולם שותק ומחריש, ויצא הקול - אנכי ה' אלוהיך'.

עוד אמרו (זבחים קטז). כשנתן הקב"ה תורה לישראל, היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו, וכל מלכי הגוים אחזתו רעדה בהיכליהן. נתקבצו כולם אצל בלעם הרשע ואמרו לו, מה קול ההמון אשר שמענו, מבול בא לעולם, אמר להם - חמדה טובה יש לו להקב"ה בבית גנזיו, שהיתה גנוזה אצלו תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם, והוא מבקש ליתנה לבניו, שנאמר (תהלים כט יא) ה' עוז לעמו יתן. מיד פתחו ואמרו - ה' יברך את עמו בשלום'.

לג. והנה אמרו חז"ל (תנחומא תשא לא) 'הלוחות הראשונות על שנתנו בפומבי, לפיכך שלטה בהם עין הרע ונשתברו', וכאן (בלוחות שניות) אמר הקב"ה אין לך יפה מן הצניעות שנאמר (מכה ו ח) 'ומה ה' דורש ממך, כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלוהיך'. ומקשה הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תשא תרל"ט), אם כן ש'אין לך יפה מן הצניעות', מדוע לא נתן הבורא מיד את הלוחות הראשונות בצנעה. וביותר קשה, הרי הקב"ה שהוא צופה ומביט עד סוף כל הדורות בוודאי ידע אל נכון שלוחות אלו ישתברו, מדוע לא הקדים מעיקרא לתת אותם בהיחבא. אלא מתרץ השפ"א, וז"ל. כי לולי ההתלהבות הקודם בפרסום לא היה אחר כך יכולת לילך בדרך צניעות. רק על ידי שכבר הקדימו בקולי קולות נתקיים אח"כ הצניעות. וזה לימוד לדורות - כי בתחילה צריך להיות בהתלהבות עצום. ואם כי לא יהי' נשאר זאת ההתלהבות כדבר של קיימא. עכ"ז הוא העצה גם לימי הירידה אח"כ.

וכבר המשילו את הדבר למשקה הקאווע, שמתחילה מרתיחין את המים עד כדי רתיחה גמורה, ולאחר מכן מכינים המשקה, וממתינים קמעא עד שיפוג חומו במקצת ויהא ראוי לשתיית אדם, ולכאורה ייפלא, מדוע אינו מרתיחין מעיקרא רק עד כדי שיהא ראוי לשתות, אלא, שבאם יעשו כן לא יהא טעם ה'קאווע' ערב לחיך כלל, כי האף אמנם שאין ביד אדם לשתות מים רותחים, מכל מקום צריכים המים מעיקרא לרתוח עד תום לבשל היטב את ה'קאווע' והסוכר, ואז כשתפוג חומם מעט יהא המשקה ערב לחיכו של אדם, והיינו שרק מים פושרים הבאים 'מכח' הרתיחה הם ערבים - ולא מים שמתחילה היו פושרים. כמו כן מוטל עלינו בקבלת התורה להתחיל עם 'ברען'

באר הפרשה - פרשת במדבר - שבועות

רב אבדימי בר חמא בר חסא, מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם, אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם'. והקשו בתוס' (ד"ה כפה) מדוע הוצרכו לכופ עליהם לקבל את התורה, והרי כבר הקדימו ואמרו כאחד 'נעשה ונשמע' מרצון. ותרצו בתוס' שמא יהיו חוזרים בשיראו האש הגדולה שיצאתה נשמתן. ולכאורה צריך ביאור, א"כ לא יעשו לא אש ולא יצטרכו לבוא לידי כפיית הר. אלא, כי אי אפשר לתת תורה ישראל אם לא יבעירו קודם לכן את רתיחת הדם וה' ברען, וממילא הוכרחו להבעיר אש גדולה בפני עם ישראל (ואם יבהלו יכפו עליהם את ההר).

גם ירבה בלימוד התורה ל' הקדושה בהתמדה ל', וכמו שכתב ה'ישמח ישראל' (ימי הגבלה ה) שרק בהיותם בהר סיני הוצרכו בני ישראל לכל אותה הכנה ופרישה, מפני שעדיין לא קבלו את התורה ל', אבל, כהיום הזה,

ומבאן נלמד עד כמה צריך להתעורר בימים אלו בהתלהבות מרובה, להתקרב באש בוערת אל הבורא ותורתו, להיות כאבותינו שזעקו 'כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע ל', רצוננו לראות מלכנו' (ילקו"ש יתרו רעו, ד"ה ואתם תהיו לי), שמרוב האש והתלהבות דקדושה לא חששו מלהכריז - 'נשמע', ורק לאחר מכן נחליט... אלא 'קפצו' וקבלו על עצמם 'נעשה' קודם 'נשמע' לה. וכבר מצינו שגשתבחו בני ישראל על שהקדימו לומר 'נעשה', וכדאיתא בגמ' (שבת פח). 'אמר רבי אלעזר, בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן, מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו, דכתיב (תהלים קג ב) ברכו ה' מלאכיו גיבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו, ברישא - עושי, והדר - לשמוע' לו.

ביסוד זה מתרצים גם את קושיית התוס' על דברי חז"ל (שבת פח). 'ויתיצבו בתחתית ההר - אמר

ורתיחה בהתחדשות גדולה, ואז ממילא ימשיך את כל השנה הבעל"ט על מי מנוחות אף כאשר יחלפו ימי ההתחלה והברען. לעומת זאת אם יהיה עכשיו 'צדיק נסתר' סופו להיות 'שוסטער' (סנדלר)..., וכלומר, שאם שלא יתלהב עתה וירתח באש קודש אלא יהא כצדיק נסתר שאין רואים עליו כלום כלפי חוץ אזי סופו שלא יצא ממנו ולא כלום. לד. בדרך צחות אומרים שלכן שגור בפי הבריות כשהם פוגשים זה את זה לשאול איש את רעהו 'וואס טוהט'זיך, וואס הערט'זיך' (מה 'נעשה', ומה 'נשמע'), להזכיר את בני ישראל את קבלתם את התורה ב'נעשה ונשמע'... לה. ואכן כל ישראל ענו פה אחד נעשה ונשמע מתוך האש שיקדה בקרבם, הא למה הדבר דומה, לשכנים הרוצים לעשות איזה שינוי בבניית חדר המדרגות, שיערכו 'אסיפה' בין כל השכנים וידונו במתינות בכל פרטי העניין. לעומתם, בעת שלשונות אש שולטות בחדר המדרגות אין הזמן גרמא ל'אסיפות', ולא יכנסו בדין ודברים כיצד פרצה השריפה וכיצד לכבותה, אלא כל עוד נפשם באפם יחישו להציל מלהבה עד כמה שעדיין אפשר להציל. ועל דרך זה היו בני ישראל באותו זמן, שכאשר אמר להם משה דברי הקב"ה תיכף ומיד אמרו נעשה ונשמע, ולא שאלו מה כתוב בה ככל גויי הארצות, כי לגודל התבערה שבערה בקרבם קפצו מיד והשיבו, וכן ממש יש לנו לנהוג בהגיע הימים הללו, עלינו לקפוץ אל תוך אש התורה, ללא כל שהיות, כי בטרם כל דבר נזעק 'נעשה' לשמוע ללמוד וללמד.

לו. הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע הקשה על הא דאיתא בגמ' (שבת פט). בשעה שירד משה מלפני הקב"ה בא שטן ואמר לפניו רבונו של עולם תורה היכן היא וכו', ולכאורה צריך ביאור, מה הייתה שאלת השטן, וכי לא ידע שניתנה התורה לישראל, הרי הקב"ה הרכין שכינתו על ההר ובקע כל ז' הרקיעים, וכל העולם ידעו מכך, ואף המלאכים עצמם (וגם השטן בכללם) נתנו מתנות למשה, ומהי השאלה תורה היכן היא, (וכן הקשו התוס' (ד"ה תורה) ותיצו 'שטרדו הקב"ה למלאך המות בשעת מתן תורה') אלא, כך דרכו של השטן הוא היצר - לקרר את האדם, לשאלו 'תורה היכן היא', איה התורה שקבלת בשנה שעברה, ולאידך, יאמר לו אינך צריך להתעורר כל כך, שהרי בשנה הבאה יבוא עליך עוד שבועות, כי בכל שנה ושנה מתחדש חג השבועות, וממנו ניקח לעבוד את ה' מתוך חמימות יתירה בשלהבת אש קודש.

והיינו דאמרו חז"ל (בר"ר יז ה) על הפסוק (בראשית ב כא) 'ויפל ה' אלוקים תרדמה על האדם - תחילת מפלה שינה', והיינו שהקרירות (המרומוז בשינה) היא תחילת מפלתו של אדם ברוחניות.

לז. וכבר אמרו (אבות א יז) 'לא המדרש עיקר אלא המעשה', כן נמי - לא די לנו בידיעת גדולת וקדושת אלו הימים, ואף גם זאת לא די לנו בידיעה שקבלת התורה היא לכל חד וחד, אלא עלינו לקיים למעשה, לפתוח בפועל גמרא או שולחן ערוך ולעסוק בדברי תורה.

לאחר מתן תורה, אזי ההכנה המוכשרת ביותר היא ועל ידי שיעסוק בתורה יזכה לקבל את ה'אור הגנוי', על ידי עסק התורה^מ. ולטהר עצמו בקדושת התורה^{מא}.

ונודע אשר הגידו צדיקים שהאור של כל יו"ט טמון במסכתא העוסקת בענייני החג [וע' בשם משמואל (שבועות) המבאר מדוע לא תיקנו חז"ל מסכתא מיוחדת לחג השבועות], וממילא האור של חג 'מתן תורה' נמצא בכל מסכתות הש"ס ובכל מקצועות התורה,

לח. היה אומר הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע לפרש בדרך מליצה את המשנה (אבות ד' י') 'הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה', שהוי ממעט לעסוק סביב התורה, ועסוק כבר בתורה כפשוטו...

וכאותה שאמרו, על מאמרו של רבי פנחס בן יאיר (ע"ז כ'): 'תורה מביאה לידי זהירות, זהירות מביאה לידי זריזות...', ולא אמר מה מביא לידי תורה, כי אין דבר שמביא לידי תורה אלא לימוד התורה בעצמה - יחטוף גמרא ויישב עצמו ללמוד, כי אם ימתין על הדבר ש'מביא' לידי תורה יישאר בהמתנתו.

וכבר אמרו, הנכנס לבית המדרש 'בניחותא', מכין לעצמו קאווע (קפה), מתבונן מי ומי מיושבי בית המדרש היום... וכו' וכו' משאר 'הכנות' ברפיון ידיים ובעצלות, זה האיש מובטח לו שמעתה ועד סוף ה'סדר' לא ילמד יותר משני שורות גמרא... מה יעשה יקפוץ בסערה (מבלי לעורר רעש גדול...) יפתח גמרא או שו"ע וישקיע בה ראשו ורובו ואז יצליח. לט. ידוע מה שאמרו חז"ל שהיו ישראל משוקעים במצרים במ"ט שערי טומאה, ולכאורה יש לתמוה שהלא מצינו שלא שינו שמם לשונם ולבושם, ואם כן איזו טומאה היה להם, ומדוע לא שמרו עליהם כל אותם גדרים לבל ישקעו בטומאה, אלא שבעודם במצרים לא למדו תורה שעדיין לא ניתנה לישראל, ובלא תורה לא יועילו כל הגדרות וההרחקות שבעולם, ומאחר שלא למדו תורה ממילא שקעו במ"ט על אף שלא שינו את שמם ולשונם.

מ. ועל ידי זה תגדל ותתרבה אצלו החשק ואהבת התורה להוסיף בלימודו כהנה וכהנה, ולאפוקי מאותם ה'באים בטענה' ואומרים כי כמו שמצינו בערבי פסחים, שיש למנוע מלאכול בעיו"ט מצה כדי שיאכלם בלילה לתיאבון כך נמי יש להמנע מתלמוד תורה בערב שבועות כדי שיקבל התורה לתיאבון, צא תאמר להם, טענה נפסדת היא טענתכם, כי בעסק התורה פני הדברים להיפך הם, דהלימוד גופא מבטל בדם תיאבון והשתוקקות ללמוד עוד ועוד. וכמו שכתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (שבועות תר"ס, ד"ה הלימוד) וז"ל, הלימוד בליל שבועות להראות חביבות התורה, כי כל חמדת עוה"ז בא מתוך הרעבון. ולפי רוב הרגילות מתמעט האהבה והמרעיב עצמו אוכל לתיאבון. (אבל) התורה כל מה שעוסקים בה ביותר מתרבה אהבה וחמדת התורה, וע"י עסק התורה בליל שבועות נתרבה הצמאון אל התורה. עכ"ל.

מספרים על הגאון הגדול רבי חיים קרייזוורט זי"ע רבה של אנטווערפן שבבלגיה, ששבת פעם את שבתו בניו יארק שבארה"ב, ובצהרי יום השבת קודש מסר שיעור בפלפול ו'לומדות' בבית מדרש מקומי, המון העם המתגוררים בסביבות בית המדרש הגיעו בהמוניהם לשמוע את דבריו הקדושים והמאלפים, ואף מרחוק באו מאות יהודים אשר שירכו רגלם כשעה ושתיים בחום הקיץ, באמצע הדרשה נענה רבי חיים ואמר, 'הנה הולך אני לומר בפניכם סגולה בדוקה להתמדה בתורה הקדושה אשר היה שווה בשבילה כל המאמץ של שעות ההליכה עד הגיעכם הנה', וכך חזר שוב ושוב על גודל הסגולה אותה עומד הוא לומר כעת ותועלתה הרב, ולאחר כל הקדמות אלו נענה ואמר, 'הסגולה הגדולה ביותר לזכות על ידה להתמדת התורה היא להתיישב ללמוד... ואידך פירושא זיל גמור.

מא. עוד טעם לשבח נתנו בחיוב ריבוי תלמוד תורה, שהלא כבר אמרו חז"ל (סוף מס' תענית) 'יום חתונתו זה מתן תורה', וידוע שאסור לקדש עד שיראנה...

מב. הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל אמר, שאף שאמרו חז"ל (ב"מ נט.) כי אחר החורבן ננעלו שערי תפילה, אך ישנה תפילה אחת שנענית בכל עת ובכל מצב, והוא 'בדוק ומנוסה', והיא התפילה לסייעתא דשמיא ברוחניות (מכתב

מאליו ח"ד עמו 77).

ומפורשים הדברים בספר חסידים (קלא), אם שואל אדם דבר שהיא שבח לבוראו כגון על לימוד תורה או דבר אחר מחפצי שמים ושופך את נפשו עליו הקב"ה שומע תפלתו אף על פי שאין בידו מעשים טובים.

באר הפרשה - פרשת במדבר - שבועות

ית צלוחא דייצלון בבית כנשתהון, פירוש, תלמודם את התפילות שיש להם להתפלל בבית המדרש. ואע"פ שלא נזכר בפסוק כי אם מלימוד ההלכות - 'את החוקים ואת התורות', מכל מקום כדי להצליח בתורה נצרכת התפילה לשפוך לבו לפני ה' על ההצלחה בתורה ומצוותיה.

כל אשר תמצא ידך לעשות עשה - וה' יגמור בעדו

ואם אמור יאמר האדם, מה כוחי כי אייחל, הרי אין ביכולתי להכין עצמי בהכנה רבה לקראת היום הגדול והנשגב הזה, מה בצע שאתייגע אם בכל אופן לא אצליח לערוך הכנה כראוי ולא אקבל את התורה, ואולי שב ואל תעשה עדיף, אף אתה אמור לו שאין הרבר כן, אלא על האדם מוטל לעשות את שלו ואז

בתפילת 'אהבה רבה' בהשתפכות הנפש, ומעומק לבם היו זועקים 'והאר עינינו בתורתך ודבק ליבנו במצוותיך' בהכנה לקראת מתן תורה^מ.

בה אמר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (הובא רבות בשפ"א) לבאר טעמה של קריאת מגילת רות בחג השבועות, כי בסופה מדובר מלידת דוד המלך נעים זמירות ישראל שריווהו להקב"ה בשירות ותשבחות (ברכות ז:), ועליו נאמר (תהלים קט ד) 'ואני תפילה', להורות, שאי אפשר לתורה בלא תפילה ואי אפשר לתפילה בלא תורה^מ.

וכך תרגם ב'תרגום יונתן' על דברי יתרו שאמר למשה רבינו (שמות יח, כ) 'והזהרתה אתהם את החקים ואת התורות והודעת להם את הדרך ילכו בה - ותהודע להן

וכבר פירש רש"י (תהלים פא יא) מה שנאמר 'הרחב פיך ואמלאהו' - ובפירוש אמרו בגמרא (ברכות ג) שפסוק זה אמור לגבי דברי תורה. וז"ל רש"י, הרחב פיך - לשאול ממני כל תאות לבך, ואמלאהו - ככל אשר תשאל אמלא. מג. וכך שגור בפי העולם, בבואנו לשמחת נישואין כיצד נדע מי הוא 'מחותן', הרי כל העם המשתתפים לבושים במלבושי כבוד זבח משפחה - בבגדי שבת ויו"ט, אמנם כשנראה אחד מהמשתתפים הפורש לצד ומפיל תחינה בדמע שיעלה הזיווג יפה ידוע נדע כי האי גברא הוא מחותן, כמו כן, מיהו 'מחותן' בנישואין הללו שבין בני ישראל עם התורה ונותן התורה - מי שעומד ומעטיר תחינה, ומפיל דמעה 'והערב נא', 'אהבה רבה... והאר עינינו בתורתך, ודבק...' ועי"ז ניהפך ל'מחותנים' עם הבורא והתורה.

מד. כשנפטר מלפני הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע ה'חסידים הלומדים שבאו אליו מפולין' נענה ואמר: בפולין אוהבים ללמוד גם אנו אוהבים ללמוד, אבל אנו מפרשים 'שמעתתא בעא צילותא' (לשון הש"ס במגילה כח:), פירוש שכדי לזכות לכתרה של תורה צריך להרבות בתפילה... והתפילה צריכה לתורה (ברכת אהרן עמוד קח).

פעם אמר הרה"ק הרבי רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע לפני תלמידיו, כי מי שלא אמר 'אהבה רבה' וברכת 'אתה חונן' בכוונה, בלתי אפשר שיחדש באותו היום חידוש אמיתי, ונענה אחד מהתלמידים - לא כיוונתי היום והעליתי חידוש בידי, ביקשו הרה"ק שיציע את החידוש והראהו איך שיש לסתור ואינו על פי דרך האמת (הובא בשו"ת מהרש"ם סוף ח"ב).

הבט וראה עד כמה צריך להפציר ולהתפלל על פתיחת מעייני האדם בתורה, מנוסח התפילה שקבעו אנשי כנסת הגדולה, שהרי לא מצינו בשום תפילה שיקבעו לשונות של בקשה ותחנונים כמו ברכת 'אהבה רבה' (אהבת עולם), שפותחים ומבקשים שישמע ה' בקול תפילותינו 'בעבור שמך הגדול', וכן מזכירים זכות אבות 'בעבור אבותינו שבטחו בך', וכל זאת כדי שנזכה לברכת 'כן תחנונו ותלמדנו', ואז ממשיכים לעורר מדת הרחמים וכופלים להזכיר את היותו אב ואומרים 'אבינו אב הרחמן', ובאים בזה לעורר 'רחמי האב על בניו', ולא עוד אלא שהבורא יתב"ש 'מרחם' עלינו תמיד, לכן גם עתה אנו מתחננים 'רחם עלינו ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל, לשמוע ללמוד וללמד, לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה', וכיוצא בלשונות אלו לא מצינו בשום מקום ובשום תפילה, אין זה אלא שעיקר העיקרים הוא הבנת התורה, ובלעדיה אין לנו חיים וקיום, ולכן, בוכים ומתחננים כ"כ על כך. מה. אמנם, מיד אחר תפילתו, יפנה לעסוק בתורה, כי א"א לבכות ולשפוך שיח ב'אהבה רבה' שיפתח ה' עיניו בתורה וכשבא 'למעשה' הילד איננו... וכבר המשיל זאת הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע, לעני שביקש והתחנן בדמעות שלישי לפני עשיר מופלג שיפרנסו, אמר לו העשיר אינני מחזיק תחת ידי מעות, גש אלי בשעה פלונית בבית העסק שלי ואמלא ידך במטבעות, הלה לא הופיע באותה שעה, למחרת שב לבקשו בדמעות שלישי, אמר לו העשיר כבר הוריתיך אתמול לבוא לבית עסקי, מדוע לא באת, נו, בוא היום.... וכך הוזה כמה ימים, וכי יוסיף עוד העשיר לשים לבו לבקשותיו... (הובא בפנינים יקרים).

יזכה שה' יגמור בעדו ויהיה מוכן ומוזמן לקבל התורה, ומוכח בן מלישנא דקרא (שמות יט יא) 'והיו נכונים', ולמה כתיב 'והיו' לשון עבר, והלא לפי דקדוק לשון הקודש הוה ליה למימר טפי 'והיו נכונים' בלשון עתיד, וכלומר, שיעשו דיני פרישה ויתכוננו במשך שלשה ימים לקראת מתן תורה ואז יהיו ראויים לקבל את התורה"ק בקדושה ובטהרה, מכאן הוכיחו צדיקי קמאי, דמכאן ראייה שעל האדם להתאמץ ולעשות את שלו עד כמה שידו מגעת^מ, ואז יזכה שהקב"ה משלים לו את ההכנה שלא הספיק בידו לעשות^מ, ולכן נאמר 'והיו נכונים'

ידוע דבר המעשה שהרה"ק מראפשיץ ראה אברך שעמד בתפילתו ביום חג השבועות ושפך לבו כמים בתפילת 'והאר עינינו בתורתך' משך זמן ארוך מאד, ושב להתחנן כבן המתחטא אצל אביו שוב ושוב, בגמר התפילה ניגש אליו הרה"ק מראפשיץ ו'גמרא' גדולה בידו, וכה אמר לו, הייתי בשמים וראיתי שתפילתך נשאה פירות ונתקבלה באהבה לרצון, הא לך גמרא ותתחיל בלימודך...

מו. איתא בחז"ל (תנחומא אמור יא) אמר רבי לוי כל פעולות טובות ונעימות ונחמות שעתיד הקב"ה לעשות עם ישראל, אינן אלא בשכר פעיה אחת שפעו ישראל בעיני ואמרו, כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע (שמות כד ז). והדבר אומר 'דרשני' וכי 'פעיה' – הגה בעלמא ללא תוכן (כדוגמת בעלי חיים ש'פועים' ומשמיעים קול באין אומר ואין דברים), הייתה כאן, והרי 'הכרזת' דברים הייתה כאן עד שאמרו חז"ל, אמר הקב"ה 'מי גילה לבני רז זה' (שבת פח.), ומדוע אמרו בשכר פעיה אחת.

ומבארים חכמי המוסר לדורותיהם, עפ"י דברי ה'תוספתא' (ב"ק פ"ז ה"ג) וכן מצינו כשהיו ישראל עומדין לפני הר סיני ביקשו לגנוב דעת העליונה, שנאמר 'כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע', כביכול נגנב הוא להם, תלמוד לומר (דברים ה כו) 'מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי' וגו', אם תאמר שאין הכל גלוי לפניו, והלא כבר נאמר (תהילים עח לו-לז) 'ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו, ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו', אעפ"י כן 'והוא רחום יכפר עון' (פסוק לח). כלומר, דבהאי קרא כתיב, שכל אמירתם והכרזתם 'נעשה ונשמע' לא היה אלא באופן של 'ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו', שמא תתמה במה כיזבו, פירשה הכתוב מיד – 'ולבם לא נכון עמו', היינו שקבלתם הייתה 'אחד בפה ואחד בלב', ומבזה יבואר הטעם שנזכר לשון 'פעיה', כי היה זה כפעיה בעלמא, קול בלי תוכן פנימי.

אך, עם כל זאת קיבל הקב"ה את קריאתם 'נעשה ונשמע' כקריאת אמת נאמנה, וכדברי המדרש 'כביכול נגנב להם', הקב"ה הסתפק כביכול באמירה בפה, אף על פי שלבם לא היה נכון עמו ולא נאמנו בבריתו, שהרי מכל מקום הסכים ליבם לומר בפיהם נעשה ונשמע כזה, ודי לו כביכול גם ב'לב נכון' כזה, ולא עוד אלא שאמר הקב"ה 'מי יתן והיה לבבם זה ליראה אותי כל הימים', ואיזה לבבם – זה אותו שהכתוב מעיד עליו 'ולבם לא נכון עמו'. ואכן, אותה פעיה אחת, הלשון (מבלי הלב) אשר השמיעה את הקריאה 'נעשה ונשמע', היא שקבעה את ייחודו ואחדותו של ישראל בעולם, והיא שהביאה עליהם ועל בניהם את כל הטובות והנחמות שעתידין לבוא עלינו ועל כל ישראל בב"א.

מעתה תבין חיזוק ותעצומות לכל איש ישראל, החפץ לעמוד בכל שנה ושנה ביום מתן תורתנו הק' למרגלות ההר הבוער באש, ומחפש למצוא בקרבו פנימה תבערה אמיתית ותשוקת לב טהור לקרוא גם הוא ככל אחיו מישראל את הקריאה הגדולה לאלוקים 'נעשה ונשמע'. אבל במסותרים יודע מרת נפשו שעדיין לא זכה לדרגה נשגבה של טהרה והתבטלות מוחלטת לרצון השי"ת כדבעי, כי גם באלה חפץ השי"ת, ופעיה זו של קריאת 'נעשה ונשמע' גם כש'לבו בל עמו' חביבה היא עד מאד לפניו ית', וזוכה על ידה בכל הפעולות הטובות ונעימות ונחמות. **מז.** וכבר מרומז כן בדברי רש"י על האמור בפרשתן (ג טו-טז) 'פקוד את בני לוי לבית אבותם למשפחותם כל זכר מבן חדש ומעלה תפקדם, ויפקד אותם משה על פי ה' כאשר צוה'. וברש"י, על פי ה'. אמר משה לפני הקב"ה, היאך אני נכנס לתוך אהליהם לדעת מנין יונקיהם, אמר לו הקב"ה עשה אתה שלך ואני אעשה שלי, הלך משה ועמד על פתח האהל, והשכינה מקדמת לפניו, ובת קול יוצאה מן האוהל ואומרת, כך וכך תינוקות יש באוהל זה, לכך נאמר על פי ה'.

הקשה הרה"ק רבי שמעון מיערוסלאב זי"ע (תורת שמעון בפרשתן), אם ממילא נעשה נס ש'בת קול' הודיעתו מנין התינוקות של בני לוי, מדוע הוצרך להלך סביבות המחנה לגשת בסמוך לכל אוהל ואוהל, ולא סגי היה שמשה רבינו ישב בביתו והבת קול תגלה לו מנין התינוקות. אלא ביאורו, כי אין הקב"ה עושה נס להיות 'א-ל-ל גומר עלי' רק למי שעשה ככל יכולתו, לא למי שיושב שאנן בביתו, וכמו שאמרו (קידושין ל:) 'אלמלא הקב"ה עוזרו לא יכול

ואשא אתכם - רוממות בני ישראל ביום הזה גבוהה עד מאד ביום הזה נתעלו ישראל עד למאד - אין הפה יכול לדבר ואין הלב יכול להשיג את גודלם ורוממותם של בני ישראל בהאי יומא. וכך אנו אומרים בסדר התפילה 'אתה בחרתנו מכל העמים, אהבת אותנו ורצית בנו, ורוממתנו מכל הלשונות'. וצריך ביאור, כי אם הכוונה שרוממנו מעל אומות העולם המדברים בשבעים לשונות, הרי זה כפל דברים, שכבר אמרנו 'אתה בחרתנו מכל העמים'. ומבאר הר"ק הר"ב מפרשיסחא זי"ע (רמתיים צופים על תנ"כ, אות כז) דאין הכוונה ביחס לשאר האומות, אלא שהקב"ה רומם והגביה אותנו במדרגה גבוהה כל כך, מה שאין בוח אפילו באחד משבעים הלשונות לבטא בשפתיים גודל הרוממות שנתעלו בני ישראל ביום זה, וזהו ורוממתנו - למעלה מכל הלשונות שיש ביד בשר ודם לפרט בשפתו ובלשונו, כי א"א לבטא אותה בשפתיים^{מט}.

נוראות מצינו בדברי ה'כלי יקר' בפסוק (שמות יט ד) 'ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי', וז"ל. הזכיר כאן שלש מדרגות זו למעלה מזו, מתחילה אמר 'ואשא אתכם על כנפי נשרים', וזהו (במדבר יא יב) 'כאשר ישא האומן את היונק', ואז הקב"ה במדרגת ה'אב' וישראל במדרגת ה'בן'. ואח"כ אמר 'ואביא אתכם אלי' משמע שתהיו שוים לי, ונהיה בשני

בלשון עבר, דאחרי שיעשה את שלו ימצא שהוא מוכן בידי שמים אף אם לא השלים בעצמו את מלאכת הקודש^{מח}.

והדברים מפורשים ב'מאור ושמש' (יתרו ד"ה ויסעו) לבאר מה שנאמר (שמות יט ג) 'ומשה עלה אל האלוקים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב ותניד לבני ישראל', שלכאורה תיבת 'לאמר' היא ייתור לשון וללא צורך שהרי תיכף נאמר 'כה תאמר'. אלא, שמשה רבינו הכין עצמו עד שעלה אל האלוקים, ועל ידי 'איתערותא דלתתא' התעורר כנגדה 'איתערותא דלעילא' כהנה וכהנה, וזהו שנאמר 'ויקרא ה' אליו מן ההר', שנגלה אליו השי"ת באתערותא דלעילא במידה גדולה הרבה יותר (היא מידת החסד שם הוי"ה). וציווהו ה' לאמר, כה תאמר לבית יעקב ותניד לבני ישראל, שהקב"ה אמר לו לאמר לבני ישראל, כה - כמו שאתה עשית והכנת את עצמך בהכנה דרבה ונגד זה בא אתערותא דלעילא כפלי כפלים עד אין שיעור ותכלית ממה שהיה אתערותא דלתתא, כן תאמר לישראל שגם המה יעשו תמיד, וע"י הכנתם באיתערותא דלתתא כפי יכולתם יזכו לקבל מלעילא שפע קודש במידה גדושה הרבה יותר, ובלשון ה'מאור ושמש' ויבוא מלמעלה השפעות טובות ורחמים גדולים, אמן.

לו' כי רצון הבורא שהאדם יעשה ככל יכולתו ואז יזכה לסיוע ממעל, ורק כשהילך משה רבינו מאוהל לאוהל זכה שיתגלה לו מן השמים והשלימו לו את המנין.

מח. אמנם אף אם מוצא עצמו עומד בעצם חג השבועות כשאנו מוכן כלל וכלל, יתחזק בדברי ה'ערוגת הבושם' (פר' אמור) בפסוק (ויקרא כג כא) 'וקראתם בעצם היום הזה מקרא קודש יהיה לכם' - שאפילו אם יעשה האדם חשבון הנפש ויראה שעברו עליו כל ימי העומר מבלי שיכין את עצמו כראוי לקראת מתן תורה, עדיין לא אבדה תקוותו, אלא וקראתם בעצם היום הזה - ביום הזה יקרא על עצמו 'מקרא קודש' - מהיום אתקרב לקדושה, ויזכה לסוף הפסוק 'יהיה לכם', כלומר שיקבל את השפע והאור היורד מן השמים בעת רצון היום.

מט. ובזה יתבאר היטב מה שכתב השל"ה הק' (אות יח) חייב אדם לשמוח בזה החג ביותר כי הוא יום שזכינו בו לכתר תורה. וכבר אמרו חז"ל (פסחים סח:) הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם מאי טעמא יום שניתנה בו תורה הוא עכ"ל. והיינו כי ביום הזה בחר ה' בעמו ישראל מכל העמים להיות לו לעם סגולה, והעלה אותם גבוה מעל גבוה יותר מכל בריה שבעולם, ואיך לא יגל לבשר ודם בזה גופא שהקב"ה אדון העולם בחר בבשר ודם כמוהו להיות קרוב אליו כל כך.

נפלאות העידו על הגר"א זיע"א (בתוספות מעשה רב סק"ו) 'ומאד שמח רבינו ז"ל ותגדל לו השמחה יותר מכל רגל, ועלז לבו בשמחת מתן תורה, והאריך בשולחנו במאכל ובמשחה ובשבחים'.

ומן העניין להביא מה שביאר ה'לבוש' (סי' תצד ס"א) הטעם שאומרים 'הלל' בשבועות - שאומרים שירה על נתינת התורה, והיינו שעלינו להודות ולשבח ולהלל את הבורא ית"ש על שנתן לנו אותה חמדה גנוזה.

מעתה צריך ביאור, מאי שנא יו"ט של שבועות משאר שבתות ויו"ט, מדוע אין צורך להתענות בו על החלום.

ומבאר החת"ס עפ"י מה שביאר ה'תורת חיים' שמסגולת 'ברכת כהנים' לבטל חלומות רעים, והטעם, כי חלום אחד משישים בנבואה הוא (ברכות נו:), וברכת כהנים הרי היא בנבואה ממש (כי אז משרה הקב"ה את שכינתו על ידם של הכהנים הנושאים את כפיהם), נמצא שחזיון החלום שהוא רק א' משישים בנבואה מתבטל בשישים בנבואות ברכת כהנים. ואכן, מטעם זה קבעו לומר בשעת ברכת כהנים את התפילה (שרוב תפוצות ישראל נוהגים לאומרו בשלוש רגלים) 'ריבונו של עולם אני שלך וחלומותי שלך וכו'.

עפ"ז אתי שפיר מדוע לא התענה מר בריה דרבינא בשבועות, כי עצם היום של שבועות מבטל בשישים את נבואת החלום (שאינה אלא אחד משישים בנבואה). כי יו"ט של עצרת הוא יותר הרבה ממעלת הנבואה... וכל יחיד ויחיד מבני ישראל נעשה משה איש האלוקים בביבול, והיינו שביום הזה מתעלה כל בר ישראל להיות יותר ממעלת הנביאים [וכבר כתב הר"ן (בדרשותיו סוף דרוש י"א) שבעת מתן תורה השינוי כל בני ישראל מדרגת 'נבואה'].

עוד מצינו להחשיבים כמלאכים ביום זה. כדכתב הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע (פר' משפטים ד"ה לא תבשל גדי), וז"ל. 'זוהו הטעם שהתירו לנו בחג השבועות לאכול (בשר) אחר גבינה בלא המתנת שיעור, מחמת שאז הוא שעת מתן תורה הקדושה, ואנו מראים עצמנו שאנו דוגמת המלאכים בשעת מתן תורה, ע"י התורה'.

אחים שוים במדרגתם, ואח"כ אמר 'ואתם תהיו לי ממלכת' בביבול, מלכים עלי, כמו שנאמר (שמואל ב' כג ג) 'צדיק מושל יראת אלוקים'.

וזוה מבואר על דרך 'מדרש חזית' הביאו הרמב"ן פרשת חיי שרה (בראשית נד א) שאל רבי שמעון בן יוחאי את רבי אלעזר בר יוסי, אפשר ששמעת מאביך מהו (שה"ש ג יא) 'בעמרה שעמרה לו אמו', אמר לו, משל למה הדבר דומה, למלך שהיה לו בת יחידה, והיה מחבבה ביותר, מתחילה קראה 'בתי', לא זו מחבבה עד שקראה 'אחותי', לא זו מחבבה עד שקראה 'אמי', כך הקב"ה מחבב את ישראל וקרא אותם 'בתי', לא זו מחבב עד שקראם 'אחותי', לא זו מחבב עד שקראן 'אמי'.

על פי זה מבאר ה'כלי יקר' מה שנאמר ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, עלי בביבול (שהיו בביבול מלכים על הקב"ה), אני גוזר גזירה והצדיק מבטלה, וזכו למעלה זו מצד היותם בני ישראל'.

ובבב' שנה ושנה הקב"ה חוזר ומרומם ומנשא את בני ישראל למעלה ראש, וכך איתא ב'דרשות חתם סופר' (שבועות תקס"ב, דף רפט.) דהנה איתא בגמרא (פסחים סח:) 'מר בריה דרבינא היה יושב בתענית בכל ימות השנה חוץ מבחג השבועות'. ושמא תאמר, והיך היה מתענה אף בשבתות ושאר יו"ט (האסורים בתענית) תשובתך בדברי ה'בית יוסף' (או"ח רפ"ח בשם הרשב"א, וכן במהרי"ל המובא במג"א סי' תרד) שתענית זו תענית חלום הייתה, לכן היה מתענה אף בשבתות ויו"ט כי התענית תועיל להמתיק את החלום הרע דווקא אם מתענה בו ביום.

נ. על פי זה מבאר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (אמרי אמת ליקוטים פסחים סח:) את דברי הגמרא (פסחים שם) כתוב אחד אומר (דברים טז ח) 'עצרת לה' אלוקיך' וכתוב אחד אומר (במדבר כט לה) 'עצרת תהיה לכם' הא כיצד חלקהו - 'חציו לה' וחציו לכם', ולכאורה איככה אפשר לקרוצי חומר להבדיל ולחלק את היום למחצית חלק שווה בשווה. אלא, כי כמו שאמר הכתוב (שמות כד ו) 'ויקח משה חצי הדם' וברש"י 'מי חילקו, מלאך בא וחילקו', כי אין ביד בשר ודם לשער במדויק כדי מחציתו, לכן הביא הקב"ה מלאך שיחלקו. וכיוצא בזה, בחג הזה כל אחד מישראל במדרגת מלאך, ושפיר אמרו 'חלקהו חציו לה' וחציו לכם' כי ביד ה'מלאך' לחלק ולהבדיל מחצה למחצה - ב' חלקים שווים (עיי"ש, דבכל יו"ט הוא כך, אבל מקור הענין של חציו לה' נאמר בחג השבועות).

תלמידי הגאון הגדול רא"מ שך זצ"ל שמעו מפיו באופן כזה, שהגרא"מ פגש פעם לאחר חג השבועות את הגאון החסיד רבי מנחם זעמבע זצ"ל (לפני המלחמה) ושאלו מה 'תורה' אמר הרבי, ענהו ר"מ, שהרבי דיבר אודות דברי רש"י הנ"ל, ושאל, כיצד נצטוונו לערוך בחג הזה 'חציו לה' וחציו לכם', והרי אי אפשר לאדם לדעת 'חציו' בדיוק... ותירץ, שאכן, בכדי לקיים כראוי חציו לכם על האדם להיות כ'מלאך', ענה לעומתו הגרא"מ, בדרך אחרת יש לומר, כי אכן לאחר קיום חציו לה' נעשים מלאך ושפיר יש בידם לקיים את החציו לכם ג"כ.

ומבאר טעמא שלכן נתן אברהם אבינו ע"ה למלאכי השרת בשר וחלב דווקא, כי אצל מלאכים ברוב קדושתם לא שייך בהם איסור זה. וכיוצא בזה אף אנו בדרגת מלאכים בחג השבועות, ויש לנו הרשות להקל באיסור זה כמלאכי השרת (עיי' בהערה) נא.

שאף הנדמים בעיניהם ל'עצי סרק' - שאין בהם לא טעם ולא ריח, לא תורה ולא מצוות, גם להם יש חלק ביום זה בקבלת התורה, אבל עליהם מוטל לנצל ככל יכולתם את הזמן הקדוש ולקבל את התורה - כי זה תכלית יום זה.

בתיב (שמות יט ו), 'אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל' וברש"י - 'לא פחות ולא יותר', כתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות חת"ס, שם"ד): 'לא יותר' - היינו שהיא מדריגה יותר עליונה שבאפשרות, ואפילו מלאכי השרת לא זכו ולא יכול לזכות יותר מזה אפילו

לעיני כל העם - נתנית התורה לכל, אפילו לפחותים

מנהג ישראל קדושים להניח עצי סרק בבתי כנסיות ביו"ט של שבועות. טעם לשבח נתן הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות מגילת רות ד"ה ויהי) שבא לומר

נא. רבים נתחבטו בהבנת דבריו, שוודאי לדידן אין שום הוראת היתר על פיהם להקל כמלא הנמא באיסור זה. יש מרבתינו שביארו בדבריו, על פי הנהגה עילאית בה נהגו קדמונים להמתין שנים עשרה שעות או 'מעת לעת' (ראה חולין קה. שכן העיד מר עוקבא על אביו), ובחג השבועות יוכלו להקל מקבלה זו ולאכול חלב אחר שש שעות מאכילת הבשר.

נב. כתב המג"א (תצד בתחילת הסימן) שנהגו להיות נייעורים בליל שבועות ועוסקים בתורה, דאיתא במדרש (שהש"ר א נ) שהיו ישראל ישנים קודם מתן תורה והוצרך הקב"ה להעירם, ולתיקון פגם זה אנו נייעורים בכל שנה בליל זה. ולכאורה תמוה, היתכן כדבר הזה ששישים ריבוא בני ישראל היו ישנים באותו הלילה, הלא מהם היו כמה נביאים וזקנים וכו', והיאך אפשר שלא בערה נפשם בקרבם לקראת המעמד הגדול שיהא ה' נראה אליהם למחרת, הבה נתבונן אם יבוא הבורא ויאמר לנו 'למחר הנני מתגלה אליכם', וכי לא היינו משכימים קום למחזה נורא הוד זה.

ומבאר הגה"ק ה'ערוגת הבושם' זי"ע (פר' יתרו ד"ה ויטיצבו בתחתית), כי גלוי וידוע לפני בורא עולם, שיבואו זמנים ורבים מבני ישראל יהיו טרודים ועסוקים ראשם ורובם על הפרנסה ועל הכלכלה, ורצה הקב"ה ללמדם שאף בעת קטנות המוחין עליהם לעזוב הכל ולקבל על עצמם עול תורה כפי דרגתם באותה העת. ע"כ הפיל עליהם תרדמה, ומתוך התרדמה מיהרו לקבל התורה, ללמדם לדורות שאף אם יישן אדם בהבלי הזמן בידו תמיד להתעורר, ולא ימתין עד שיגיעו אליו ה'מוחי' אלא בתוך מצבו יקבל על עצמו עול התורה.

איתא בגמרא (שבת פח:) 'כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה חזרו ישראל לאחוריהן שנים עשר מיל, והיו מלאכי השרת מדדין אותן', כאו למדנו לימוד עצום לדורות, שגם אם נפל האדם ממדרגותיו וחזר מרחק גדול כזה לאחוריו והתחזק ושוב חזר ונפל, אעפ"כ לא יתייאש ולא יפול ברוחו ח"ו, רק ילמד מבני ישראל בסיני שכך הייתה קבלת התורה, אחר שנפלו נפילה אחר נפילה התחזקו לחזור ולהתקרב, ורק כך קיבלו את התורה מפי הגבורה.

עפי"ז יש שביארו מנהג ישראל לאכול בשבועות יום קבלת התורה מאכלי חלב ברמז נפלא, כי בזאת נשתנה החלב משאר משקים, שהרי הם כשהחמיצו אין להם כל תקנה רק להשליכם לאשפה, לעומתו החלב משהחמיץ יש לו תקווה ואחרית, אדרבה דייקא מעתה אפשר להפכו לגבינה ושאר מאכלי חלב משובחים, כך נאמר להם לבני ישראל, זה תנאי לקבלת התורה - אין ייאוש כלל, אף מי שח"ו החמיץ את עצמו, לא יחליט שמקומו באשפתות מתוך ייאושו כי רב, וח"ו ימשיך לזרוק אבן אחר הנפל, אדרבה, ידע שמעתה אפשר לעשותו למאכל משובח ומפואר, וזהו הרמז לאדם שגם אם החמיץ לא יתייאש כי עדיין יכול להיטיב אחריתו, ואינך דומה ליין שהחמיץ כי אם לחלב שהחמיץ....

וכך ביאר המהרש"ם מבערז'אן זי"ע, שהנה מקור החלב הוא מהדם, וכדאיתא בגמ' (נדה ט:) 'דם נעקר ונעשה חלב דברי רבי מאיר', ואם כן כיצד מותר לשתות חלב שמוצאו מן הדם האסור באכילה, אלא בעל כרחך שחלב זה אין בו מציאות כלל של דם כי 'פנים חדשות באו לכאן', והשתנה לגמרי ממה שהיה. ומהאי טעמא נוהגים לאכול חלב בשבועות, להפיח בנו רוח של חיזוק שאם נשוב ונקבל עלינו עול תורה אזי תשתנה כל מציאותנו לטובה עד שלא ייזכר כלל שהיה חטאים בעבר, וכדוגמת החלב שאין לו שום שייכות לדם שממנו בא.

ה' אלוֹקֵיךָ לִשְׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם, וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם וְשָׁמַרְתָּ וְעָשִׂיתָ אֶת הַחֻקִּים הָאֵלֶּה, וּמִבְּאֵר, כִּי הִנֵּה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מְצוּוֹה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד אֲפִילוֹ לְעֶבֶדְךָ וְאִמְתְּךָ לְשִׁמּוֹחַ בְּחַג הַשְּׁבֻעוֹת, כִּי בְּחַג קָדוֹשׁ זֶה שׁוֹכֵן הַקִּבְ"ה אֲצִל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. וְהוּא אֹמֵר בְּמָקוֹם מְלִשׁוֹן בְּמָקוֹם - תַּחַת - אֵל תִּקְרִי 'בְּמָקוֹם', אֵלֹהִים 'בְּמָקוֹם', דִּתַּחַת שִׁיבֹא הַקִּבְ"ה לְהִשְׁרֹת אֶת שְׁכִינָתוֹ לִשְׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם עַל הַצִּדִּיק הַקְּדוֹשׁ, הִרְיֵהוּ מִשְׁרָה אֶת שְׁכִינָתוֹ בְּיוֹם זֶה עַל כָּל יָחִיד וְיָחִיד. וּמִסִּיִּים הַחֹתֵם סוֹפֵר בְּדִבְרֵי נִלְהָבִים וְאֵם לֹא תִאֱמִין שִׁיְהִיָּה כֵּן בְּכוֹחַךְ לִפְנֵי מִיעוֹט עֶרְכֶּךָ בְּעֵינֵי עֲצֻמְךָ, לֹא - 'זָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם', וְהִי מַעֲמָדוֹ וּמִצְבּוֹ שֶׁל הָעֶבֶד בְּמַדְרַגַּת פְּחוּתָהּ מֵאֲשֶׁר אֶתָּה עֹבְשִׁי בָּהּ. וְאֲפִילוֹ הִבִּי קִבְּלָתָהּ אֶת הַתּוֹרָה מִתּוֹךְ שְׁפָלוֹת מִצְבֶּךָ, אִ"ב אָף הַיּוֹם - 'וְשָׁמַרְתָּ וְעָשִׂיתָ אֶת הַחֻקִּים הָאֵלֶּה', וְגַם עֵתָה לֹא תִמְנַע עֲצֻמְךָ מִלְּשִׁמּוֹחַ בָּה' יי".

גָּדוֹל הַנְּבִיאִים. וְלֹא פָחוֹת פִּירוּשׁ אֵין אִשָּׁה אוֹ פָחוֹת שְׁבַפְחוּתִים שֶׁלֹּא יִכּוֹל לִזְכּוֹת לָזֶה, כִּי כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ בָּהּ בִּידוֹ לַעֲלוֹת לְמַדְרִיגָה זוֹ¹.

עוֹד אֵיתָא מֵהֶרֶה"ק ה'חֹתֵם סוֹפֵר' זי"ע (דְּרָשׁוֹת שְׁבֻעוֹת תַּקס"ב) כִּי לֹא נִתְּנָה הַתּוֹרָה לְיַחֲדִידִים כִּי אִם לְכָל־לִלּוֹת יִשְׂרָאֵל וְכו', בְּאֹפֶן שִׁיְהִיָּה לְכָל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל חֲלָקוֹ בְּתוֹרָה וְכו', וְעַל כֵּן שִׁמְחָת כָּל יִשְׂרָאֵל שְׂוִיִּים בְּחַג הַשְּׁבֻעוֹת וְכו' וּמִשּׁוֹם כֵּן נִתְּנָה הַתּוֹרָה בְּמַעֲמַד הַנִּבְחָר וְהַנִּפְלָא הַזֶּה בְּתַחֲלִיל צִאֲתָנוּ מֵעֲבֹדַת מִצְרַיִם כְּשַׁעֲדִיין לֹא הָיִינוּ כְּדֹאִים לָזֶה, לְחֹרוֹת כִּי אֵין מַעֲצוֹר וְלֹא יִתְיַאֵשׁ אָדָם מִחֲלָקוֹ בְּתוֹרָה, אֲפִילוֹ אִם יִהְיֶה בְּשֶׁפֶל הַמַּדְרַגָּה מִכָּל מָקוֹם כְּמוֹהוּ כְּמוֹ הַגָּדוֹל שְׁבַגְדוּלִים.

עַפ"י"ז מִבְּאֵר ה'חֹתֵם סוֹפֵר' מִקְרָא שְׁכָתוֹב (דְּבָרִים טו י"ב) 'וְעָשִׂיתָ חַג שְׁבֻעוֹת... וְשִׁמְחָתָהּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ אֶתָּה וּבִנְךָ וּבִתְּךָ עִבְדְּךָ... בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר

עוֹד 'חִיזוּק' מֵתֵאֲמָרָא בְּשֵׁם הֶרֶה"ק מֵהֶר"ש מִבְּעִלְזָא זי"ע, שֶׁהִנֵּה אִמְרוּ חַז"ל (פֶּסֶק"י ו' ו') 'בְּכָל יוֹם וְיוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּחֹדָשִׁים', וּמִכָּאֵן תִּשׁוּבָה לְכָל הַבָּא לֹמֵר 'חֹטֵא וּפּוֹשַׁע הַנֶּנִּי' וְאִינִי רֹאִי לְלִמּוּד תּוֹרָה, שֶׁהִרִי הַיּוֹם נִיתְּנָה הַתּוֹרָה מִחֲדָשׁ, וְכֵאלֹל אִמְשׁ עֲדִיין לֹא נִיתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, אִם כֵּן אֵין כָּל שִׁיכּוֹת לְחֹטָאִים שֶׁנַּעֲשׂוּ אֶתְמוֹל לְתוֹרָה שְׁנִיתְּנָה הַיּוֹם.

ג. כֹּה אָמַר הֶרֶה"ק רַבִּי לֵיבֵל אִיגֵר זי"ע (תּוֹרַת אִמֶּת רִישׁ יִתְרוֹ), דְּלִכְּן כְּתִבָּה תּוֹרָה עֵינִין בִּיאָתָנוּ שֶׁל יִתְרוֹ לְהִסְתַּפַּח לִקְהָל ה' לִפְנֵי הַפְּרָשָׁה שֶׁל קִבְּלַת הַתּוֹרָה, לְלַמְּדָנוּ בִּינָה, שֶׁאֵף הַגּוֹי וְהַכּוֹמֵר לַע"ז בִּידָם לַעֲזוֹב הַכָּל וּלְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשָׁה, וְזוֹ הַהִקְדָּמָה הַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר לְקִבְּלַת הַתּוֹרָה שִׁישָׂא הַיְּהוּדִי ק"ו בְּנַפְשׁוֹ שֶׁאִם בִּיד גּוֹי לְהִתְקַרֵּב עֲאֻכּו"כ בִּיד זָרְעוֹ שֶׁל אֲבֵרָהם יִצְחָק וְיַעֲקֹב לְהִתְקַרֵּב.

וְכַךְ פִּירַשׁ ה'אֲמֵרִי אִמֶּת' זי"ע (יִתְרוֹ תִּרְצ"א בְּשֵׁם הַשִּׁפְתָּ אִמֶּת) בְּלִשׁוֹן הַכְּתוּב (יֵט ד) 'וְאִשָּׁא אֶתְכֶם עַל כִּנְפֵי נְשָׁרִים וְאֲבִיא אֶתְכֶם אֵלַי', שֶׁהִנֵּה הַנֶּשֶׁר הוּא עוֹף טֵמָא כִּידוּעַ, וְבֹא הַכְּתוּב לְהוֹרוֹת לְאָדָם שֶׁאֲפִילוֹ מִתּוֹךְ בָּחִי נֶשֶׁר בְּשִׁפְלוֹת מִצְבֵּי רוּחָנִי, אִם יַעֲסוֹק בְּתוֹרָה יִקְרְבוּ הַקִּבְ"ה וְיִבְיָאָהוּ אֵלָיו, וְכֵמוֹ שֶׁהִיָּה בְּצִאֲתָהּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, שֶׁהִיוּ מְשׁוֹקְעִים בְּמ"ט שְׁעָרֵי טוֹמָאָה וְקִרְבָּם הַמָּקוֹם לְעִבּוּדָתָם.

רֹאִיָּה נִפְלָאָה הִבִּיא הֶרֶה"ק ה'אֲמֵרִי אִמֶּת' זי"ע (תִּרְס"ז) שְׁכָל יְהוּדִי בֹאֲשֶׁר הוּא בִּיכּוּלָתוֹ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁהִרִי נֹדַע שְׁקוּדָם מִתֵּן תּוֹרָה חִיזוֹר הַקִּבְ"ה עַל כָּל הָאוֹמוֹת לְשִׁאֲלָם אִם יִרְצוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, וְהִרִי שֶׁאֲפִילוֹ בְּנֵי עֲשׂוֹ וּבְנֵי יִשְׁמַעֲאֵל הִיוּ יִכּוּלִים לִזְכּוֹת בְּתוֹרָה, וְהִינֵנוּ טַעֲמָא 'כִּי הַתּוֹרָה מִקְרִבָּת אֶת כּוֹלָם אֵף אֵלּוֹ אֲשֶׁר הֵם בְּמַדְרַגָּה תַּחְתּוֹנָה', וְאִם כֵּן קֵל וְחֹמֶר בֶּן בְּנוֹ שֶׁל קֵל וְחֹמֶר שְׁבִנִי יִשְׂרָאֵל יִכּוּלִים לְהִתְעַלּוֹת בְּקִבְּלַת הַתּוֹרָה וְאֲפִילוֹ אִם הִגִּיעוּ לְשֶׁפֶל הַמִּצְבֵּי.

עוֹד בְּעֵינֵינוּ זֶה, כְּתִבָּה הֶרֶה"ק ה'יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל' (יִתְרוֹ אוֹת ו'), כִּי מִטְבַּע הַנֶּשֶׁר לְהַחֲלִיף נִצּוֹתָיו תִּדְרִי, וְכִדְכָתִיב (תְּהִלִּים קג ה) 'תִּתְחַדֵּשׁ כְּנֶשֶׁר נְעוּרִיכִי' וּפִירַשׁ רַש"י 'כְּנֶשֶׁר הַזֶּה שֶׁמִּחֲדָשׁ כְּנָפָיו וְנִצָּחָה מִשְׁנָה לְשִׁנָּה', וְכִנְגֵּד זֶה דִּיבֵר הַכְּתוּב לְהִתְחַדֵּשׁ 'כְּנֶשֶׁר' מִבְּלִי לְהִבִּיט עַל מִצְבּוֹ עַד עֵתָה.

נד. נוֹרָאוֹת מִצִּינוֹ בְּדִבְרֵי הֶרֶה"ק ה'חִידוּשֵׁי הַרִי"ם' זי"ע (הוֹבָא בְּלִיקוּטֵי יְהוּדָה) בְּפִירוּשׁ מֵה שֶׁאִמְרוּ חַז"ל (אֲבוֹת ג טו) 'הַמִּבְזָּה אֶת הַמוֹעֲדוֹת אֵין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא', שֶׁהַכוּוֹנָה הוּא עַל פִּי מֵה שֶׁנֶּאֱמַר לְגַבִּי שְׁאוּל הַמֶּלֶךְ 'וּבְנֵי בְלִיעַל אִמְרוּ מֵה יוֹשִׁיעֵנוּ זֶה וְיִבְזָהוּ' (שְׁמוּאֵל א' י כז), וְכִלּוֹמֵר, שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה וְהָאִמִּירָה שֶׁאֵין בִּידֵי דְבַר פְּלוֹנִי לְהוֹשִׁיעַ הִיא גּוֹפָא ה'בְּזִיוֹן', כִּי"ב, יִתְפַּרֵּשׁ גַּם כֵּאֵן, בְּהִגִּיעַ יָמֵי חַג וּמוֹעֵד וְהָאָדָם אֹמֵר לְעַצְמוֹ 'מֵה יוֹשִׁיעֵנִי זֶה' - מֵה יוֹסִיף לִי חַג הַשְּׁבֻעוֹת הַזֶּה, הִרִי כִּבְר עֲבָרוֹ עָלַי עַד הַיּוֹם כֵּךְ וְכֵךְ חֲגֵי שְׁבֻעוֹת, כֵּךְ וְכֵךְ יָמֵי יו"ט בִּימֵי חֲלָדִי, וְנִשְׁאֲרָתִי בְּמִצְוֹתַי וּבְמַעֲרֹמֵי בְרו"ג

מהרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (לר"ה סיון קט. ד"ה ואמר) פירש מה שנאמר (שמות י"ז) 'ויתיצבו בתחתית ההר', שהכוונה שהיו בתחתית המדרגה ולא לו ג"כ ניתנה תורה, אם כן 'הכל יכולין לקבל התורה יהיה מי שיחיה אפילו בבחינה תחתונה יכול לקבל'. עוד איתא שם (ד"ה ואמר), וז"ל. ואמר שכל בר ישראל יכול להשיג חיות ה' יתברך, אפילו הקטן שבקטנים והפחות שבפחותים והשפל שבשפלים יוכל להשיג חיות השי"ת, ועבירה היא בדינו שאנו ישינים בתרדמת הזמן, כי בשעה אחת יכולים להשיג עוה"ב שלימה, ומכמה שעות שהשי"ת נותן לאדם שיחיה כמה עוה"ב יכולים להשיג, עכ"ל.

והגבלת - הקדושה והגבולות כתנאי לקבלת התורה בתחילת דבר ה' אל עמו, כהכנה לקראת מעמד הנורא של נתינת התורה, אמר הבורא ית"ש אל משה 'וקדשתם^י היום ומחר^י (שמות י"ז), והכוונה בזה להוסיף בגררי קדושה וטהרה^י, וכמאמר צדיקים

הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (לר"ה סיון קט. ד"ה ואמר) פירש מה שנאמר (שמות י"ז) 'ויתיצבו בתחתית ההר', שהכוונה שהיו בתחתית המדרגה ולא לו ג"כ ניתנה תורה, אם כן 'הכל יכולין לקבל התורה יהיה מי שיחיה אפילו בבחינה תחתונה יכול לקבל'. עוד איתא שם (ד"ה ואמר), וז"ל. ואמר שכל בר ישראל יכול להשיג חיות ה' יתברך, אפילו הקטן שבקטנים והפחות שבפחותים והשפל שבשפלים יוכל להשיג חיות השי"ת, ועבירה היא בדינו שאנו ישינים בתרדמת הזמן, כי בשעה אחת יכולים להשיג עוה"ב שלימה, ומכמה שעות שהשי"ת נותן לאדם שיחיה כמה עוה"ב יכולים להשיג, עכ"ל.

ולא יתלונן לומר רחוק אנכי מהתורה - עדיין עלי להלך 'דרך רחוקה' עד קבלת התורה, כי איתא

ו'מה יושיעני החג הקדוש הזה', מדוע תאמר לי שדייקא בחג זה אגאל ממלחמת היצר הנלחם עמי בכל כחו, מדוע דייקא עתה אזכה להיושע בכל מיני ישועות גדולות בכל מילי דמיטב מברכות התורה, באורך ימים ובעושר וכבוד יש שהביאו סמך לדבר, שהביזוי הגדול ביותר הוא 'מה יושיענו זה' - עפ"י מאמרנו ב'עלינו לשבח' בנוסח שתקנו יהושע בן נון, שהעכו"ם 'מתפללים אֵל אֵל לא יושיע'. והרי לך, שבזה הננו מבזים את מהות העבודה זרה בב' תיבות - 'אֵל לא יושיע', זוהי אפסיותה של ע"ז...

ודע שאדרבה, 'והיה אמונת עתך' - כפי האמונה שיאמין שהמועד הוא זמן גרמא להיושע בכל מיני ישועות, והוא עת רצון שהקב"ה משפיע עלינו בטובו הגדול 'ברכת מועדיך לחיים ולשלום לשמחה ולששון', כך יהיה בפועל ממש 'חוסן ישועות חכמה ודעת' ורוב שפע וברכה עד בלי די.

נה. על כן יאמרו המושלים, לאחד שהיה בבית חתנות ושכח שם חפץ כלשהו, באישון לילה נזכר מאבדתו ומיהר להשים פניו לעבר האולם בו נערכה החתונה אולי יש תקוה והחפץ במקומו מונח, כאשר הגיע למקום והנה חושך ואפילה מקדמים פניו, השולחנות עומדים נכלמים בצידי האולם, ואין ברחבי האולם אלא שיירי מאכל ועצמות מושלכים על הארץ, עד שאי אפשר להאמין כי לפני שעות ספורות ממש האיר ההיכל באור יקרות והיתה סעודה ערוכה בכלים נאים ומפוארים. וחשב לעצמו, מה בצע בכל 'שמחת הנישואין' כשסוף דבר נשאר מכל ה'רעש' רק מקום חשוך ו'עצמות' על הארץ... אחר כמה רגעים שב ואמר, לא כי, אם החתן קידש את הכלה ואמר 'הרי את מקודשת לי' הרי לנו רווח גדול מכל החתונה, והיה שווה כל הטירחה וההוצאות סביב הנישואין, אולם אם לא היו קידושין אזי שאלתו במקומה עומדת... הרי בסוף לא נשאר אלא עצמות וקליפין...

והנמשל הוא, לסוף כל האדם ההולך בדרך כל הארץ למקום מנוחתו, מורידים אותו לבור חשוך וצלמות, ולא נותר ממנו כי אם עצמות מושלכות, ואם היו 'קידושין' - שקידש את עצמו בכל מיני קדושות אם כן יש תועלת מרובה בכל ירידתו לעולם הזה ושנות חייו עלי אדמות, ואם אין כאן 'קידושין' אזי באמת 'מה בצע בדמי ברדתי'... וזהו שאמרו (עירובין נד.) 'האי עלמא כבי הילולא דמיא', לרמז על תכלית חיי האדם בזה העולם, שאם 'קידושין' כאן הכל כאן, ואם לאו מה קנית....

נו. וכבר המשילו בעלי המשל [ומקור הדברים ב'רוקח' לעניין שיחה בשעת התפילה בהלכות תשובה כו], למה הדבר דומה, לאב המדבר עם בנו, שממידת דרך ארץ היא שיפנה הבן ויעמוד כנגד אביו פנים אל פנים, אבל אם יפנה לו עורף יענישו האב על חוצפתו, שהרי מראה לו בזה שאינו רוצה לשמוע דבריו, והכי נמי הקב"ה יורד ובא להעניק לנו את תורתו על כן מוטל עלינו להתקדש ולהיטהר ובכך הננו כביכול פונים אליו פנים בפנים - לשמוע את דבר ה', אבל מי שאינו מתקדש ומיטהר הרי הוא כבן המפנה עורפו ח"ו לפני בורא כל עולמים, ואוי לאותה בושה וכלימה.

בפסוק (שם ה) 'והייתם לי סגולה', שהקב"ה מבקש מישראל שיתנו לו צורת 'סגול' החקוקה בפניהם, אלו השתי עינים והפה, לשומרם בקדושה, שלא יסתכל אדם במקומות האסורים^{יח} וכן יהא נזהר מלדבר לשון הרע ורכילות ושאר דיבורים אסורים.

ובמו שדרש הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע (קדושת לוי ליקוטים) 'אותיות סעפ"ן, הנה אות סמ"ך הוא סגור מכל הצדדים, מה שאין כן בכל הכ"ב אותיות, שאין אות סגורה בהם, והרמז כאשר תסגור עיניך שלא להסתכל ברע ח"ו ותסגור פיך שלא לדבר דבר רע אז תהיה צדיק' ותהיה כלי מוכשר לקבל את התורה הקדושה.

חסר או מלא (כדאיתא בדרך פוי:), מעתה יש לתמוה מדוע קבע הקב"ה לדורות את חג השבועות ביום החמישים לספירה ולא ביום נ"א שבו ניתנה התורה. ומבאר המהרש"א (ע"ז ג. ח"א ד"ה בתוס' בד"ה ביום השישי), שכשיצאו ישראל ממצרים לא היו ראויים עדיין לקבל את התורה עד שנטהרו מטומאת מצרים, 'ועל כן היתה המהרה במספר שבעה שבועות ויום חמישים שהם מספרים קדושים... ולפי שביום נ' נגמרה המהרה שזכינו אחר כך ביום נ"א לקבל התורה, קבע הש"י אותו יום חמישים לחג שבועות, כי יראת חטא קודם לחכמה במעלה ובזמן'. עכ"ל. וללמדנו כי עיקר קבלת התורה תלויה ועומדת בגדרי קדושה וטהרה^{יט}.

בעצרת נידונים – ראש השנה לסייעתא דשמיא בתורה ועבודת ה' בשנה הבעל"ט

כתב השל"ה הק' (אות יט), זה לשון 'תולעת יעקב' (דף נח), ודע, כי כמו שבראש השנה רצה הקב"ה

והנה ידועה הקושיא, שהרי לכולי עלמא נתינת התורה בהר סיני הייתה ביום נ"א לספירה [ומחלוקת ר"י ורבנן (בשבת פוי:)] אם ניתנה תורה בו' סיון או בו' בו תלויה ועומדת אם אייר של אותה שנה היה חודש

והנה, בהגדה (של פסח) אנו אומרים 'אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו', והתמיהה מפורסמת כי מה רוח יש בזה, יש מבארים, שבעמידת בני ישראל כשפניהם אל ההר, הרי שראשית לכל דבר היה בזה הפניית עורף לכל הבלי העולם שמחוץ להר סיני. וזה עצמו מעלה גדולה ונשגבה. ועאכ"כ טובה כפולה ומכופלת שגם כאשר זכינו ו'נתן לנו את התורה' היה זה באופן שדיבר עמנו 'פנים בפנים' - הפנים אל ההר והעורף לעולם שמעבר... כי הא בלא הא לא סגיא.

נז. והעיקר להתרחק מתחילה שלא להתקרב אל צד היצר כלל וכלל. וכביאורם של צדיקים (גבורות ארי בסוף הספר בליקוטים נחמדים, יש מביאים כן בשם הגר"א) על דברי הכתוב קודם מעמד הר סיני 'הגבל את ההר וקדשתו' (שמות יט כג) שע"י עשיית גדרים וסיגים נעשה קדוש, וזהו 'הגבל את ההר' - פירוש עשה גדר מסביבות ההר ויקרא שמך קדוש, ע"י האותיות שסביב לתיבת 'הר', כי קודם לאות ה' ור' יש ד' וק', ולאחר אות ה' ור' יש ו' וש' - ויחדיו הם עולים לתיבת 'קדוש', והיינו כי רק על ידי 'הגבלות' וסיגים, אפשר לאדם לבוא לידי קדושה, להתקדש בקדושה של מעלה.

נח. מעשה נורא שמעתי מאיש צדיק, שבבחרותו הוצרך לעזוב את הישיבה בה למד בירושלים מפני סיבה שהיא... והלך לשאול את הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע האם לילך ללמוד בישיבה בתל אביב, והלך ר' שלומ'קה למקווה כדרכו בקודש, ולאחר מכן אמר שאינו יכול לענות... לאחר שנתיים אמר ר' שלומ'קה למשמשו הרה"צ ר' אליהו ראטה שיברר אודות אותו בחור על מצבו הרוחני, הלך ודרש וחקר, וסיפר לר' שלומ'קה שהלה עבר ללמוד בישיבה בתל אביב ועלה ונתעלה בתורה וביר"ש, אמר לו ר' שלומ'קה 'האסט מיר מחייה געווען', כי אכן בהיותו במקווה בזמנו 'ראה' שיצליח ויתעלה מאוד בת"א, אלא שלא היה יכול לענותו כי 'איך האב נישט קען נעמען אויף מיין פלייצעס' (לא יכולתי לקחת 'על הכתפיים' שלי את האחריות) לשלוח בחור לתל אביב... והדברים מבהילים, כי כבר נודע שהיה הרה"ק עונה על שאלות של חיים ומוות כפשוטו, והיו הדברים כ'אורים ותומים' ממש, ואילו זאת לא היה ביכולתו...

נט. וכך אמר אחד מצדיקי הדור שליט"א, שהנה לא נזכר בתורה אימתי היה קבלת התורה, רק כתיב (שמות יט טז) 'ויהי ביום השלישי', ו'שלישי' זה היינו שלישי למצוות פרישה שנאמרה להם, והרי שיום קבלת התורה אינו בזמן מסוים אלא לפי ה'פרישה', כי ההתקדשות והפרישה היא נותנת אחיזה ושייכות לקבלת התורה, ומבלעדיה אין לאדם כח לקבל את התורה.

ומוסיף השפ"א - וכמו דאיתא במדרש (תנחומא יתרו י"א) שכל הנביאים וחכמים שבכל הדורות כבר קיבלו חלקם בתורה במעמד הר סיני, אלא שדבריהם נתפרשו כל אחד בשעתו ובזמנו, כמו כן בכל חג שבועות זמן מתן תורתנו מקבלין בני ישראל חלק התורה המתחדשת על כל ימי השנה, ואח"כ מוציאים מן הכח אל הפועל כל אחד במקומו ובשעתו. וזה ההתחדשות תלוי בפי הכנת כל אחד^{סא}. ובזה יתיישב על נכון - 'התקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך' שיכין כל אחד את עצמו לקבל חלק מהתורה המתחדשת לו בכל שנה, שאינה ירושה קבועה אלא היא מתחדשת בכל עת. ויום זה שורש התורה של כל השנה^{סב} (שפ"א שם).

בדברים האלה מובא בשם הרה"ק ה'אבני נזר' זי"ע (נאות הדשא, דברים מפי השמועה, שבועות אות ג), שהימים דומים לימי זריעה שכמה שהאדם זורע בימים אלו כך יוכל לקצור לעתיד בימי הקצירה^{סג}. ובספר 'דרך המלך' להרה"ק מפיאסצנא זי"ע (שבועות ליל ב

להשגיח ולדרוש מעשה בני אדם, כי הוא יום הבריאיה הראשונה וחידוש העולם, כן רצה ביום מתן תורה, שהוא מורה על חידוש העולם להשגיח ולדרוש על מעשה העולם ולדונו על פירות האילן. כמו שאמרו במשנה (ר"ה טו.) 'בעצרת נידונים על פירות האילן'. וכבר ביארנו, כי הפירות ההם הנשמות הפורחות מאילנו של הקב"ה, והעולם נידון ביום זה על התורה שניתנה בו שבטלו עצמם ממנה, והוא אמרם 'על פירות האילן' בלא השלימים בתורה ובמצות כראוי, עכ"ל^ס.

ובך כתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (שבועות תרס"א) המנהג לעסוק בתורה בליל החג, דאיתא (אבות ב יב) 'התקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך'. וקשה דכתיב (דברים לג ד) 'מורשה קהילת יעקב'. אלא יש לומר, דהתורה נקראת 'עין חיים', וכמו שאילן מוציא פירות בכל שנה ושנה, כמו כן התורה הקדושה מתחדשת פירותיה בכל שנה, ולכן בעצרת נידונים על פירות האילן (ר"ה טו.), שנידונים על ההתחדשות התורה שנקראת 'עין חיים'. ולכן נקרא יום הביכורים שהוא ענין ההתחדשות.

ס. מצינו בגמ' (מגילה לא:) 'עצרת נמי ראש השנה היא' ועל כן צריך לקרוא בפרשת הקללות שבפרשת בחוקותי קודם שבועות כדי שתכלה שנה וקללותיה, וכבר נודע מה שאמר הרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז' זי"ע כי האימה ופחד מ'יום הדין' שבשבועות הוא גדול לאין ערוך מאימת הדין של ראש השנה, כי בר"ה דנים על ענייני גשמיות ופרנסה, וכלשון קדשו 'א קולעיטש ארויף א קולעיטש אראפ' (-לחם יותר או לחם פחות), אבל בשבועות, הרי הדין הוא על ענייני רוחניות, עד כמה יזכה לשפע רוחני לכל השנה...

עוד אמר הרה"ק רבי ברוך^ל, כי כמה 'עשיר' הוא שבועות עד שראש השנה נצרך 'ללוות' ממנו את ה'אתה נגלית'... (כלומר, שבראש השנה אנו מזכירים בתפילת מוסף את מעמד הר סיני, ובזה רוצים אנו לעורר זכותם של ישראל), ומכאן תלמד מעלת האי יומא.

סא. ובזה יובן מה שכתב ה'אור המאיר' (דרוש ספירת העומר ד"ה ואיתא בזוהר) ועוד צדיקים, דבכל שנה יש בחינה חדשה של קבלת התורה, ואין לך שנה שקבלת התורה היא כבשנה שעברה, אלא תמיד מתחדשת באופן חדש, והיינו טעמא, כי הכל תלוי לפי מדת ההכנה של בני ישראל, ואינה דומה הכנה של שנה זו לעבודתם בשנים עברו. עוד כתב (דרוש לשבועות) שעל האדם לערוך חשבון הנפש האם במצב שהוא עומד בו היה יכול לקבל את התורה מסיני, והאם הוא ראוי לקבל עתה את התורה בשנה זו בחג השבועות.

ובה מבאר את הכתוב (שמות יט יט) 'ויהי קול השופר הולך וחזק מאד' דנכתב בלשון הווה - הולך וחזק, ולא כתיב הלך... כי עדיין הוא מתחזק משנה לשנה, ואינו דומה קבלת התורה של תשפ"א לאותו של תש"פ, כי רבה מעלתו יותר ויותר (נמצא שלעומת מיעוט הדורות ההולך ומתמעט כך מתגדלת נתינת התורה משנה לשנה, ועיי' בית אהרן פרשת יתרו, ד"ה ויעל עשנו).

סב. ובזה ביאר ה'שפת אמת' זי"ע (תרל"ה ד"ה כמו) מה דאיתא בגמ' (פסחים סח:) שרב יוסף היה שמח ביותר ב'יומא דעצרתא' וביקש שיכינו לו בשר מובחר לסעודה כי 'אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא', שלא נזכר בגמ' אי לאו 'מתן תורה' אלא 'האי יומא', והיינו לאותו יום ממש בו אמר רב יוסף את דבריו, כי היתה כוונתו לנתינת התורה המתחדשת בכל שנה.

סג. וכנגד זה דיבר הרה"ק רבי מאיר מאמישינוב זי"ע כשאמר לחסיד אחד בערב חג השבועות 'אל תהיה שוטה', וכשתמה הלה מאי קאמר, הסביר לו, שהרי אמרו (חגיגה ד.) אי זהו שוטה - זה המאבד כל מה שנותנים לו,

'הולך וחזק מאד', כלומר, שבמעמד הר סיני ירד השפע שהחזיק כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש עד סוף כל הדורות, ודבר זה חוזר ונשנה בכל שנה ושנה מחדש.

ופשוט שאם הוא יום הדין, הרי הזמן גרמא להתפלל לפני ה'ס', אז יעלה בידנו לפעול בו ישועות גדולות ברוחניותס', לזכות לקבל את התורה באמת ובלבב שלםס' לו ולזרעו אחריו, בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות על ישראל שלום. וכמו שכתב ה'פלא יועץ' (ערך עצרת) 'ומה טוב דבר בעתו, לשפוך נפשו בימים האלה ובזמן הזה שיזכה הוא ובניו לבתרה של תורהס', ללמוד וללמד לשמור ולעשותס'.

תרפ"ט) הולך אף הוא בדרך זו, ומבאר, שכל אחד מישראל מקבל בחג השבועות נבואה סתומה, זה החלק שהוא עתיד להשיג בתורה במשך כל השנה, אמנם נעלמה וסתומה היא מן האדם, וההארות וההתעוררות שזוכה להן באמצע השנה הם הם השפע הבא אליו מאותו אוצר שקיבלו בעצרת.

איתא מהרה"ק ה'אור המאיר' זי"ע (מגילת רות ד"ה או יאמר וכן אדם) לרמז בדברי הפסוק (שמות יט) 'ויהי קול השופר הולך וחזק מאד', שמפרש חזק מלשון הגמרא (עירובין יד.) 'ים שעשה שלמה היה מחזיק מאה וחמשים מקוה מטהרה', וזהו שקול השופר של מעמד הר סיני הוא

והכא הרי ניתנה לאדם שעת הכושר להתעלות ולהרבות הונו ורכושו הרוחני, ואם לא יתעשת לקלוט מן האור והשפע היורד באתערותא דלעילא ישאר בלא כלום ח"ו, נמצא שמאבד מתנה טובה שנותנים לו.

סד. וז"ל הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרמ"ג ד"ה וכו'), וכתוב (תהילים קמה יח) 'קרוב ה'... לכל אשר יקראוהו באמת' ואין אמת אלא תורה (ע"ז ד:), שכל תפלה הבאה מתוך דברי תורה מתקבלת, כמו שאמרו בגמ' (ברכות לא.) לעמוד לתפלה מתוך דברי תורה. ומכש"כ בזה היום שהוא כולו תורה הוא עת רצון לעבודה שבלב זה תפלה, לכן הרמז במגילת רות בלידת דוד המלך ע"ה שורש התפלה. עכ"ל.

סה. רמז נאה אמרו במה שאמרו חז"ל (מכילתא שמות כ) שהקב"ה נגלה לבני ישראל בהר סיני כ'זקן מלא רחמים', שהרי זה כדוגמת כלי מלא אשר בכל נענוע קל יישפך המשקה אשר בתוכו, כך הקב"ה מלא רחמים, שברצונו לתת לנו את התורה בלי גבול בהשפעות עד בלי די, אין לנו אלא 'לנענע' כביכול את כסא הכבוד בתפילותינו, ומיד יישפכו עלינו שפע רחמים וכל טוב.

סו. ידוע על הרה"ק ה'עטרת צבי' מזידיטשוב זי"ע, שהיה מתחיל להתפלל בשעה מקודמת בבוקר, ובמשך שעות רבות האריך בתפילה עד השעות המאוחרות של אחה"צ. אמור מעתה, אם צדיקי קמאי האריכו בתפילה ביום חג השבועות מה נעני אנן אבתרייהו.

כיוצא בזה מפורסם על הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע, שבבית מדרשו ארכה תפילת 'אהבה רבה' שעות רבות, וברשפי אש והתלהבות קודש שפכו לבם לפני בורא כל עולמים שיצליחו בתורה ויראת שמים. הרי לך הוראה מפורשת ממעשיהם של צדיקים שאי אפשר להצליח בתורה ובעבודה כי אם בכח התפילות שיתפללו ביום זה, שיקבל ה' ברחמים וברצון את תפילתנו.

מסופר על אחד מתלמידי הגה"ק ה'חתם סופר' זי"ע, שנשא אשה בעיר הסמוכה לראפשיץ, ובחג השבועות שהה בצלו של הרה"ק מראפשיץ זי"ע, ויהי כאשר חזר אל רבו נשאל על ידו היכן שהה ביום טוב, וכשהשיב שהיה בראפשיץ בירר אצלו החת"ס מה ראה ושמע שם, התחיל התלמיד לתאר איך היה נראה בית המדרש בעת ברכת 'אהבה רבה', שכל המתפללים שפכו לב כמים בתחינות ובקשות שיפתח ה' לבם בתורתו, מששמע החת"ס את דבריו הפליג מאד בשבחם.

וז"ל הרה"ק ממנוקאטש זי"ע בספרו 'שער יששכר' (מאמר חג הביכורים אות צג) נוהגים הצדיקים החסידים להאריך בברכת אהבה רבה ביומא דשבועות החג הקדוש הזה.

סז. יש האומרים, שלכן חל יומא דהילולא של דוד המלך בחג השבועות, כי הוא חיבר את ספר התהלים, ואמרו (מגילה יח.) 'כיון שבא דוד באתה תפילה', להורות שכדי לזכות לקבלת התורה צריך לשפוך הרבה תפילות ובקשות. וראה ב'כף החיים' (תצד לה) שהפליג מאד בסגולת אמירת ספר תהלים בחג השבועות, וז"ל. והיום הקדוש יומא דהילולא דיליה, עוד יעלה לרצון ביותר אמירת תהילותיו. וכן כתב ב'בן איש חי' (שנה א במדבר ד) שנוהגים לומר כל ספר תהלים בחג השבועות.

סח. הרה"ק ה'קדושת לוי' זי"ע אמר פעם בחג השבועות, בראש השנה הקב"ה נוהג כמלך, שהרי 'מלך במשפט יעמיד ארץ' (משלי כט ד), ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול (קידושין לב:), אבל בחג השבועות הרי הוא כרב

תיקון ליל שבועות - גדולת וקדושת הלילה

כתבו הפוסקים (עי' מ"ב תצד סק"א) בשם האר"י הק' (שער הכוונות) 'כל מי שלא ישן בלילה כלל ועיקר ויעסוק בתורה מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק'. וראה כמה חשוב הוא הלימוד בלילה זה שהרי כמעט שלא מצינו לשון כעין דא 'מובטח לו שישלים שנתו...'^{סט}. והוסיף עוד האר"י הק' ולא עוד אלא שהוראת חיי האדם בשנה החיה תלויה בענין זה.

ומקור הדברים הוא ממה דאיתא בזה"ק (בהקדמה, ח"א ה.) "ו"ל. והוה רבי שמעון וכלהו חברייה מרגנין ברינה דאורייתא, ומחדשן מלין דאורייתא כל חד וחד מנייהו, והוה חדי רבי שמעון וכל שאר חברייה, אמר לון רבי שמעון, בני, זכאה חולקבון, בגין דלמחר לא תעול כלה לחופה אלא בהדיכו, בגין דכולהו דמתקנין תקונהא בהאי ליליא וחדאן בה כלהון יהון רשימין וכתיבין בספרא דדכרניא, וקב"ה מברך לון בשבעין ברכאן ועטרין דעלמא עלאה וכו'. בתרגום ללה"ק. והיו ר"ש וכל החבריא עוסקים בתורה כל אותו הלילה, וכל אחד ואחד מהם היה מחדש בדברי תורה, והיה ר"ש וכל החבריא שמחים, אמר להם ר"ש, בני, אשרי חלקכם

כי לא תבנם הכלה - השכינה, לחופה למחר אלא עמכם, משום שכל אלו המתקנים את תיקוני הכלה בלילה הזה, ושמחים בה, כולם יהיו רשומים וכתובים בספר הזכרון, והקב"ה מברך אותם בשבעים ברכות ועטרות מעולם העליון. ובהמשך הענין (ט.) דכל מאן דאשתתף בהדה בהאי ליליא יהא נטיר עילא ותתא כל החיה שתא, ויפיק שתא בשלם - כל מי שהשתתף עימה בזה הלילה, יהא שמור למעלה ולמטה כל אותה השנה וישלים שנתו בשלום^{עא}.

ובספ"ק הביאו מהירושלמי (ירושלמי זה אינו לפנינו) שאמר רבי חייא למחר אכתוב בפיתקא, אל תקרי עצרת תהיה לכם אלא תחיה לכם. ומבואר שם, שאכן מזה הלילה תוצאות חיים לכל השנה^{עב}.

ובדאיתא בזה"ק (ח"ג צה.) 'ועל דא חסידי קדמאי לא הוו ניימי בהאי ליליא והוו לעאן באורייתא, ואמרי נתי לאחסנא ירותא קדישא לן ולבנן בתרין עלמין' - ולכן לא היו חסידים הראשונים נמים בשינתם בלילה זה, והיו עוסקים בתורה, באומרם הבה נבוא לירש את התורה שהיא ירושה קדושה לנו ולבנינו בזה ובבא^{עג}. ויזהר האדם למלאות ולנצל בראוי את הלילה הקדוש.

- המלמד תורה, ורב שמחל על כבודו כבודו מחול (שם), על כן ימחל נא לכל עמו בני ישראל על כל חטאיהם ופשעיהם.

סט. כה אמר הרה"ק רבי שלום בער מליובאוויטש זי"ע בליל שבועות (תורת שלום ספר השיחות, עמוד 3), שיש תחת ידו כתי"ק מזקיני הרה"ק ה'צמח צדק' זי"ע שכתב בהאי לישנא 'אני מבטיח למי שיהיה נייער בליל שבועות כל הלילה [ויעסוק בתורה ביגיעה] יזכה לכתר תורה', והיה מסיים הרש"ב, שה'צמח צדק' היה פוסק ומורה הוראה, וכשם שפסקו בבית דין של מטה כך פוסקים גם בבית דין של מעלה, לכן צריך להיות ער בליל שבועות ולהתייגע בתורה, והוסיף עוד, שזקיני דייק בלשונו ואמר 'שיהיה נייער בליל שבועות', כי העיקר הוא 'מ'זאל ניט שלאפען', פירוש, שלא יתן לזמן הגדול לחלוף מבלי לנצל הזמן בעסק התורה.

ע. הנה נסדר לומר דברי הזה"ק האלו בתיקון ליל שבועות קודם אמירת תרי"ג מצוות, ומדרכו של עולם לאמרו בסוף הלילה לקראת בוקר, ומה יפה ונעים אם ישכילו ללמדו בתחילת הלילה, כי אז יגשו אל הלילה הקדוש באופן אחר לגמרי.

עא. הנה לא מצינו בזמנים אחרים הבטחה נפלאה כזו, על כן, בעת עסקך בתורה בלילה הגדול הזה, התבונן נא באלו ההבטחות, ובבואך לידי 'נסיון' להפסיק ממשנתך ע"י עצמך או ע"י אחרים (וד"ל) זכור שאין זה 'עסק' כדאי להפסיק מהלימוד בהאי ליליא.

עב. וכך דרש הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (תרע"ב) מה שנאמר (שה"ש ה ב) 'אני ישנה ולבי ער', 'ישנה' בגימטריא שס"ה, כנגד שס"ה ימות החמה שהאדם ישן בהם, אך 'וליבי ער' הוא כנגד חג השבועות, שהוא לב השנה (ובאותו לילה ייעורים כל הלילה).

עג. הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל ראה פעם יהודי מתנמנם בתפילת שחרית בחג השבועות (לרוב עייפות מלימודו בכל הלילה), משהקיץ, שאלו ר' חיים, וכי ראית מימך חתן המנמנם בעמדו תחת חופתו, כי אכן יום חתונתו זה מתן תורה. בספר הליכות שלמה (פ"ב הערה 13) מובא שאחד שאל את הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, שהוא מכיר

ידוע מה שהעתיק השל"ה הק' (מסכת שבועות פרק נר מצוה אות ח) מכתי"ק הגה"ק רבי שלמה אלקבץ זי"ע אשר מתאר סדר לימוד החבריא בליל שבועות, וז"ל: ובעת שהתחלנו ללמוד המשנה ולמדנו שתי מסכתות זיכנו בוראנו ונשמע את קול המדבר וכו', שמעו ידידי המהדרים מן המהדרים ידידי אהובי, שלום לכם, אשריכם ואשרי יולדתכם, אשריכם בעולם הזה אשריכם בעולם הבא, אשר שמתם על נפשכם לעטרני בלילה הזה, אשר זה כמה שנים נפלה עטרת ראשי ואין מנחם לי, ואני מושלכת בעפר חובקת אשפות ועתה החזרתם עטרה ליושנה. התחזקו ידידי, התאמצו אהובי, שמחו ועלצו, ודעו כי אתם מבני עליה וזכיתם להיות מהיכלא דמלכא, וקול תורתכם והבל פיכם עלה לפני הקב"ה ובקע כמה אורים וכמה רקיעים עד שעלה, ומלאכים שתקו, ושרפים דממו, והחיות עמדו, וכל צבא מעלה והקדוש ברוך הוא שומעים את קולכם... עם כל זה נתעליתם ואשרי יולדתכם ידידי אשר

שמוא יאמר אדם, מה אני ומה חיי - וכי תעלה על דעתך שאני הקטן והשפל יש בידי להכין קישוטי בלילה לשכינה הקדושה... ישמע נא לדברי ספר 'סדר היום' (סדר חג השבועות) שהביא את דברי הזוהר הללו, והוסיף נוראות אשריו ואשרי חלקו הזוכה לכל הכבוד הזה, אשר יוצרו כביכול מתפאר ומתקשט בו, ואל יקל בעיני האדם הדבר הזה, כי (אף ש)האדם הוא שפל ואפל בבחינה אחת, אבל בבחינה אחרת גדול כחו עד מאד, וכידו להעמיד כל העולמות כולם, מה שאין מלאך משרת יכול לעשות בן, והוא הנותן כח וחיל כביכול לבזר עולם כדכתיב (דברים לג כו) 'רוכב שמים בעוזך'... וצריך כל אדם עם היותו קטן מהקטנים והדיוט שבהדיוטות להחשיב עצמו ולהתגדל ולהתנשא על הענין הזה - לומר אולי על ידי יבא איזה ענין ודבר להפיק רצון הש"י, ואל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניו... ובהיות האדם מקל עצמו בעיניו, באומרו 'מה אני ומה חיי' שיבא תקון העולמות על ידי או קלקולן... עכ"ל ע"ד.

את טבעו וכח גופו, ויודע בעצמו שאם ינדד שינה מעיניו כל הלילה ויהגה בתורה תהא תפילתו בשחרית נים ולא נים תיר ולא תיר, ונפשו בשאלתו מאי עדיף טפי, השיב לו הגרשז"א בדעת תורתו, אף שלהלכה וודאי עדיפא שחרית שהיא הלכה על פני המנהג שלא לישן בלילה, אך על 'נפשות' בניך יש לך להיזהר ולהישמר... (וכלומר, שח"ו ילמדו ממך להקל במנהגי קודש שבנ"י זהירים בו).

ידוע דבר המעשה, שהגאון רבי חיים לייב אויערבאך (אביו של הגרשז"א) היה נוהג לעלות ביום החג למעונו של הגה"צ רבי משה יוסף הופמן זצ"ל דיין דפאפא שהיה דר בסוף בעיה"ק ירושלים ת"ו, לברכו בברכת החג. בשנה אחת ראה הגרשז"ל שפני הדיין מאירים ושמחים עד מאוד, שאלו הגרשז"ל לשמחה מה זו עושה. נענה לו הרב מפאפא שלא היה בדעתו לספר לו, אך מאחר ששאלו מעצמו יגלה לו רז חזות לילה. בשנות בחרותי למדתי בישיבתו הרמה של הכתב סופר זי"ע, והיה שגור בפי הבחורים משמיה דהחתם סופר זי"ע שמי שילמד כל הלילה בלא היסח הדעת כלל - מתוך רציפות המחשבה, יזכה לגילוי אליהו. והנה רבים ניסו שם לעשות כן ולא עלתה בידם, ואף אני עצמי ניסיתי שנים רבות ללמוד כל הלילה בלא היסח הדעת, אך עדיין לא זכיתי לכך.

בהאי שתא למדתי כל הלילה ברציפות המחשבה, והנה זה עידן ועידנים אשר מתקשה אנכי בהבנת איזה קטע בזוה"ק, בלילה זה בא לפני זקן אחד וביאר לי את הדברים באר היטב, אחר גמרו סגרתי עיני להתבונן במחשבתי בפירוש, אך משפקחתי את עיני פרח לו איש האמת, הבטתי בשעון וראיתי שכבר עלה השחר, והבנתי שזקן זה אליהו הנביא היה, וכי לא אעלוז ואשמח בכל לבי ונפשי.

עד. וזה לשון ה'פלא יועץ' (ערך עצרת), וקריאת התורה בליל עצרת בסדר המתקן מרבנו האר"י ז"ל היא נפלאה ועושה רושם למעלה, קשויטין אל השכינה. אשרי ילוד אשה שזכה לכך, אשר מלך העולם איום ונורא, מלך גדול אשר לגדולתו אין חקר, המשילו במעשי ידיו, ורוכב שמים בעזרו, וישראל עושה חיל ומוסיף כח בפמליא של מעלה, על זאת יגל יעקב ישמח ישראל בעושי יעלזו חסידים בכבוד ויהיו רק עסוקים בסדר הלמוד כל הלילה, אל דמי להם, בשפה ברורה ביראה ואהבה ושמחה רבה יותר ויותר ממוצא שלל רב, בתת לב מה נעשה בשמים ממעל על ידינו, ומה הימים האלו ומה הגיע אלינו. ובכן עושה אלה הנה שכרו אתו, בני סמיכי וחיי אריכי ומזוני רויחי, כמו שכתוב בזהר הקדוש, ולפי גודל השכר, שממנו נדע שעושה נחת רוח גדול למעלה, לו בכח יגבר איש להעביר שנה מעיניו ולהיות ער כל הלילה, ובלבד שלא יהא יושב ובטל או מדבר דברים בטלים או אסורים וכו', אבל עבדי ה' העומדים בבית ה', בלילה הזה לה' צריכים להיות עוסקים בתורה כל הלילה בלי הפסק, ולפום צערא אגרא. עכ"ל.

באר הפרשה - פרשת במדבר - שבועות

ומצינו ל'שבט מוסר' (פל"ד אות יט) שכתב וז"ל. גם כשקורא הפרשה בתורה, ידמה בעיניו כאילו התיבה (הבימה) שעומד בה הוא הר סיני וכאילו אותו שעה מתקבלת מהר סיני (עיין זוהר ויקהל דו.) וכאילו הקב"ה ופמליא שלו עומדים שם כשם שהיה בשעת מתן תורה, וכאילו משה רבינו ע"ה האומרה וכל הקהל העומדים סביב לסיני לשמוע מפיו תורה (ועיין בשל"ה מסכת שבועות פרק דרך חיים תוכחת מוסר רנט).

וילמד ק"ו, כי אם נפסק בשו"ע (סימן קמא סעיף א) שצריך הקורא בתורה בכל ימות השנה לקרוא מעומד, והטעם מבואר בלבוש (שם) כי משה רבינו ובני ישראל היו עומדים בשעת קבלת התורה, ומכאן שיש צד השווה בין הקריאה בספר תורה לדורות למעמד הר סיני, קל וחומר בעת קריאת התורה בשבועות, שהקריאה מעוררת את הזמן שעתה הוא מקבל את התורה בנתינתה מסיני ע"י.

כאיש אחד בלב אחד – האחדות כתנאי לקבלת התורה

בתיב (שמות יט ב), 'ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני ויחן שם ישראל נגד ההר', והביא רש"י מהמכילתא 'כאיש אחד בלב אחד'. וכמבואר בספה"ק שהאחדות היא ההכנה ותנאי לקבלת התורה. כי גדול כח האחדות לעמוד בפני היצר הרע, וכפי שביאר הגאון רבי עקיבא איגר זי"ע (דרו"ח עה"ת הנדפס מחדש, פר' יתרו) ש'ההר' הוא היצר הרע הנקרא 'הר' (סוכה נב.) וזהו ויחן שם ישראל באגודה אחת, כנגד ההר - זהו הכח נגד

נדרתם שינה מעיניכם, ועל ידיכם נתעליתי הלילה הזה, לכן חזקו ואמצו ועלצו בני ידי המהדרים, ואל תפסיקו הלימוד, כי חוט של חסד משוך עליכם, ותורתכם עריבה לפני הקב"ה. לכן עמדו בני ידי על רגליכם והעלוני ואמרו בקול רם כיום הכיפורים ברוך שם כבוד וכו'.

הרי לך, שקדושת ליל שבועות כקדושת יום הכיפורים ע"ה. ובפרט אם עוסק בתורה אשר הוא מעלה את השכינה בזה, והוא מבני היכלא דמלכא, וייכנס עם הכלה - שכינתא קדישא לחופה [ואף שהדברים נאמרו בשרפי עליון כדוגמת הבית יוסף וחבריו, אך אפס קצתו שייך בכל אחד ואחד, וכדברי החת"ס הנזכרים שאפילו אילני סרק הם כגדול שבגדולים].

כתב ה'מגלה עמוקות' (בהגותו למחברת הקודש סוף דף קי) דהנה, ב'שער הכוונות' (שער רוח"ק ט.) מביא בשם האריז"ל שהניעור לילה אחת ועוסק בתורה כל אותה הלילה יהיה נפטר מכרת אחד. ואם בשאר ימות השנה מועיל להיות ניעור לכפר על כרת אחד, הרי הלימוד בליל שבועות מועיל לכפר על כמה וכמה בריתות (עי"ש ביאור הדבר).

נקבלת יום זה – מתן תורה בעת קריאת עשרת הדברות אף בדור אחרון

איתא במדרש (פסיקתא פי"ב הובא בילק"ש יתרו רמז רעא) 'אמר הקב"ה לישראל, בני היו קורין את הפרשה הזו בכל שנה, ואני מעלה עליכם כאילו אתם עומדים לפני הר סיני ומקבלין את התורה, שנאמר (שמות יט א) 'ביום הזה באו מדבר סיני' ע"י.

עה. בספר 'יפה ללב' (תצד ב) הביא מספר אמרי נועם (סוף פרשת פנחס) ש'יום כיפור' הוא כנגד 'שבועות'. על כן אנו עושים בשבועות כמו ביום כיפור - להיות נעורים כל הלילה כמו הכהן הגדול ופרחי כהונה שהיו ניעורים כל הלילה בליל יום הכיפורים.

הרה"ק רבי העניך מאלכסנדר זי"ע (חשבה לטובה שבועות) כתב ששבועות הוא כמו יום הכיפורים שהרי אמרו (ירושלמי ביכורים פ"ג ה"ג) שהנושא אשה מוחלים לו על כל עוונותיו, ואם כן שבועות שהוא 'יום חתונתו' יש בו מחילת עוונות כמו יום הכיפורים.

עו. מענין לענין, מה רב טוב הצפון לבני ישראל בקבלתם את התורה, כדאיתא בירושלמי (ר"ה פ"ד ה"ח) 'אמר רב משרשיא בשם רב אידי בכל הקרבנות כתיב חטא (שעיר עיזים לחטאת) ובעצרת אין כתיב חטא' – דכתיב (במדבר כח ל) 'שעיר עיזים אחד לכפר עליכם', כך אמר להן הקב"ה, מכיון שקיבלתם עליכם עול תורה מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימיכם.

עז. ומהאי טעמא אמרו גדולי הדורות (עי' סיפורי חסידים שבועות, על הרה"ק רבי חנוך מאלעסק זי"ע), שזמן קריאת התורה מסוגל הוא להתפלל על החולים שיבראו, כי במתן תורה נתרפאו כל החולים, ועתה כשקוראים בתורה מתעורר ביחד עם 'מתן תורה' גם אותם נפלאות שנעשו באותה שעה.

אמרים 'לא תגנוב' ותו לא, ומאחר ששני הלוחות שווים בגודלם היו, נצטרך לומר כי האותיות של הדברות האחרונות גדולות היו בהרבה מדברות הראשונות, - וטעם הדבר כדי שיהא נראה וניכר לכל חיוב הזהירות בדברות אלו - בין אדם לחברו, יותר ממה שנוהר בבין אדם למקום, כי עיקר העיקרים הוא 'בין אדם לחברו'. וכלשונו של הרא"ש בפירושו למס' פאה (א א) כי הקב"ה חפץ יותר במצוות שיעשה בהם גם רצון הבריות מבמצוות שבין אדם לקונו. וכבר אמרו חז"ל (סוטה יד.) 'תורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים' ע"ט. ומטעם זה קוראים מגילת רות בחג הזה, כמו שאמרו (רות"ר ב יד) 'מגילה זו [רות], אין בה לא טומאה ולא טהרה, ולא איסור ולא היתר, ולמה נכתבה, ללמדך כמה שבר טוב לגומלי חסדים'.

ובפירוש אמרה תורה (דברים מז י"א) 'ועשית חג שבועות לה' אלוקיך מסת נדבת ירך אשר תתן כאשר יברכך ה' אלוקיך. ושמתח לפני ה' אלוקיך... והלוי אשר בשעריך והגר אשר בקררך'. והיינו שעיקר 'מצוות היום' של חג השבועות הוא 'נדבת ירך אשר תתן' לכל הנצרכים כפי הצטרכויותיהם. וכתב הגה"ק רבי חיים ויטאל זי"ע (עץ הדעת טוב פרשת ראה) שממה שנאמר תחילה 'מסת

היצר הנדמה להר"ע' (דברים אלו ממש איתא גם בתורת אבות בשם הר"ק רבי משה מקוברין זי"ע).

וכך איתא במדרש (ילק"ש נצבים רמז תתק"מ) בנוהג שבעולם, אם נוטל אדם אגודה של קנים שמא יכול לשברם בבת אחת, ואילו נוטל אחת אחת אפילו תיגזק משברן. ובפשטות הכוונה שאי אפשר לשבור את כל אגודת הקנים כאחד, אך ביתר עומק יתבאר, כי ע"י ה'אגודה' מתחזק כל קנה וקנה, ואף כל יחיד מהם נעשה כברזל ושוב אי אפשר לשבורו. ועל דרך זה כאשר ישראל מתאגדים כאחד נוסף בזה לכל אחד ואחד כח גדול - עד שאין היצר הרע יכול לשברו ולהכניעו תחת ידו.

דרך ארץ קדמה - זהירות יתירה בבין אדם לחברו

כתב המבי"ט (בית אלוקים שער היסודות פי"ב), הנה חמשת הדברות הראשונות שנכתבו ב'לוח' הימין משני הלוחות מדברים ממצוות שבין אדם למקום - אנכי, לא יהיה לך, שבת ושאר הדברות שעל האדם לקיימם בינו לקונו, ואילו חמשת הדברות האחרונות מדברים מ'בין אדם לחברו' כ'לא תרצח' ו'לא תגנוב'. והנה המתבונן יראה כי דברות של בין אדם למקום ארוכות המה, ואילו המצוות שבין אדם לחברו נאמרו בקוצר

עז. ובזה פירשו מה דאיתא בגמ' (שבת פח.) 'כפה עליהם הר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם', ולכאורה תיבת שם אין לה ביאור, והיה לו לומר 'ואם לאו כאן תהא קבורתכם' שהרי תחת ההר הם עומדים. אלא ביאורו, שכפיית הר כגיגית מורה על התאחדות והתכנסות ישראל כאחד, שכביכול כולם נמצאים בתוך גיגית אחת, וכך אמר להם הקב"ה, אם לאו - שלא תהיו בגיגית אחת יחד עם כל בני ישראל, 'שם' - בעצם שהייתכם חוץ לגיגית תהא קבורתכם, כי אז לא יהיה בכם כח לעמוד כנגד היצר.

כדי לשבר את האוזן במעלת מדת האחדות, נתנו המושלים ללמוד מקדירה של 'טשולנט' (-חמין שנוהגים לאכול בשב"ק), שטעמו המיוחד מצטרף מכל מיני מאכלים שונים שמקבצים לתוך גיגית אחת, והנה אם יבשל הבשר בפני עצמו והעדשים ושאר הקטניות בפני עצמם ירגיש בכל אחד את טעמו בלבד, אבל אחרי שצירפם יחד בתוך קדירה אחת מקבל כל גרגיר וגרגיר מטעמם של כל המאכלים יחדיו, וניתוסף בהם טעם לשבח, וזו גם מעלת האחדות, שכל אחד משתבח מחמת היותו עם חבריו בחטיבה אחת, אבל אם יהא כל אחד בפני עצמו, הגם שיהא מופלג בתורה ויראה, לא תקלוט נפשו את המעלות שיש בחבריו.

עט. וביאר הגר"א מוילנא זי"ע, כי הנה מדרך הרוצה לבדוק מה טיבו של ספר מסוים הוא לעיין בתחילת הספר ובסופו ומזה יבין באיזה ענין עוסק המחבר, וכמו כן בספר התורה הזה אפשר ללמוד כמה חשובה מדת גמילות חסדים ממה שפתחה תורה וסיימה בגמילות חסדים.

כשבנה גאב"ד פוניבז' זצ"ל את ישיבתו הרמה בעי"ת בני ברק יצ"ו הקים באותו זמן גם מוסדות לילדים מפליטי המלחמה שלא היה להם אב ואם ולא מצאו מנוח לכף רגלם... שם ניתן להם כל מחסורם באכילה שתיה לינה, מלבושים וכו' וכל הצטרכויותיהם ברוחניות ובגשמיות. באותם זמנים כשהגיע פעם למצב כספי קשה שאלוהו מדוע הקים מר שני מוסדות כאחד, וכי לא עדיף להקים את הישיבה ורק לאחמ"כ כשתעמוד הישיבה על מכונה יהא מע"כ פנוי לפתוח עוד מוסד, ויענם הפונוביז'ער הנה אמרו חז"ל 'תורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים', וכלומר, שכדי להצליח בקיום הישיבה עלינו לעסוק בד בבד עם גמילות חסדים, כי הא בלא הא לא קיימא.

חוזק לעצמו, ומשפיע על עצמו שפע רב מכל העולמות. וכך ביארו (בעין זה אמר הרה"ק רבי העניך מאלכסנדר זי"ע, הובא בשש"ק, שבועות כד) בקרא דכתיב בנעמי בעת שניסתה לשלח את רות מעל פניה, כתיב בה (א יח) 'ותרא כי מתאמצת היא ותחדל לדבר אליה', ולכאורה תיבת 'היא' אינה מן המניין, כי לא היה לו לומר אלא 'ותרא כי מתאמצת'. אלא 'מתאמצת' מלשון אמיץ כוח, שבאותה שעה ראתה נעמי כי מתאמצת היא - שהיא עצמה מתאמצת ומתחזקת בחסד שעשתה - שנתנה לה להלך עמה לבוא תחת כנפי השכינה, על כן ותחדל לדבר אליה^{פב}.

שובו לכם לאהליכם - העיקר לקיים את התורה בשוכם לביתם מהר סיני

ידועים דברי הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע בספרו קדושת לוי (לשבועות ד"ה נשאלתי), 'נשאלתי במדינת ליטא

נרבת ירך אשר תתן' דהיינו שיתן מרכושו כפי יכלתו לעניים ואביונים, ורק אח"כ 'ושמחת לפני ה' אלוך' - מכאן למדנו שיסוד ועיקר גדול בחג הזה לדאוג תחילה לצרכי הזולת ורק אח"כ ישמח את עצמו ובני ביתו, כי מצות נתינת צדקה לזולת וחג השבועות שבו מקבלים את התורה הן תרי רעין דלא מתפרשין, והא בהא תליא^{פא}.

ומבאר ה'רבינו בחיי' דלכן ציוותה תורה על כך יותר מבשאר מועדים, כי חג המצות שבעת ימים הוא, ואז הכל מבינים כי צרכי עמך מרובים, ויש לתת עבור 'קמחא דפסחא', וכיו"ב בחג הסוכות שמשך זמנו שמונת ימים אז 'איש לרעהו יעזור'. וכאן באה התורה לזרז, שאף בחג השבועות שאינו אלא יום אחד מכל מקום - וחג שבועות מסת נרבת ירך אשר תיתן כאשר יברך ה' אלוך^{פא}.

ידע שלא זו בלבד שאינו נחסר במה שנותן מדיליה ומסייע בעד אחיו, אלא אדרבה בזה הריהו משפיע

פ. פעם אמר הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע (בקידוש היום של חג השבועות) טעם לשבח במנהג ישראל תורה לאכול מאכלי חלב בחג השבועות לסימן שיהא היהודי רך כחמאה, וכמו שאמרו חז"ל (תענית כ.) לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז (בית דלי עמו' ז).

בדרך רמז פירשו בהא דכתיב ב'שירת הים' (שמות טו ח) 'וברוח אפיך נערמו מים נצבו כמו נד נזלים', שלכאורה 'נד' היינו חומה העומדת על תילה, ואילו 'נזלים' הוא כמשמעו שהם נזלים והולכים, ומה שייך לומר 'נד נזלים', אלא רמז יש כאן על חובת האדם להיות כלפי עצמו כ'נד' - לשמור על כל מצוות התורה והגדרים והסייגים מבלי לזוז מהם כמלוא נימה, אך כלפי אחרים יהיה בבחי' נזלים, כדבר רך ונמס...

פא. וידועה הסגולה שכתב הרה"ק רבי חיים פלאג'י לתת בערב שבועות צדקה כשיעור פעמיים ב"ן. ויתנם לת"ח עני ועניו, והוא תיקון... והוא סגולה לחשוכי בנים ומקרב הגאולה.

פב. פעם נסע הרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע לשהות בצל קדשו של הרה"ק רבי יחזקאל מקאז'מיר זי"ע בחג השבועות, משנכנס ובא לקבל שלום מהרה"ק מקאז'מיר אמר לו הרה"ק, הרי תלמידים וחסידים יש לכם בראדאמסק ומה לכם כי באתם אלי, נענה ה'תפארת שלמה' ואמר, באתי הנה לזכות לקבלת התורה בצל הקודש אצל הרבי, אמר לו מהר"י מצינו שאמרה תורה (שמות יט ד) 'וירד משה מן ההר אל העם' וברש"י הביא מן המכילתא 'מן ההר אל העם - מלמד שלא היה משה פונה לעסקיו אלא מן ההר אל העם', ולכאורה צריך ביאור, וכי 'עסקי ממון' היו לו למשה רבינו, ומהו שלא היה משה פונה לעסקיו, אלא, שעסקיו היינו עסקי רוחניות, והיינו כי הוא עצמו היה אמור לעלות בהר סיני לראש ההר, ולקבל את התורה מאת הבורא יתברך בכבודו ובעצמו לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף, ובזמן שכזה וודאי שברצונו היה לערוך הכנה דרבה לקראת יום קדוש זה, ואעפ"כ - 'לא היה משה פונה לעסקיו', אלא לאחר שהיה בשמים ושמע מפי הגבורה שעליו להכין את העם לקראת מתן תורה בקולות וברקים, מיד פנה מן ההר אל העם - להכין כראוי לקראת מתן תורה, ולא הביט כלל על הכנת עצמו לקראת המעמד הנשגב והאדיר של קבלת התורה. וכיוצא בזה צריך כל מנהיג בישראל וכל יהודי לנהוג - לדאוג לזולתו, לחזקם לעודדם ולהכין לקראת נתינת התורה. כשמוע ה'תפארת שלמה' דברים אלו מפורשים, פנה וחזר לעירו, להדריך את קהל עדת צאן מרעיתו.

מעשה היה בחבר מרעים מחסידי הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע שרצו לשהות בצל רבם בחג השבועות, ויצאו למסעם מבעוד מועד - כמה ימים קודם חג השבועות, אך על אם הדרך נשברה העגלה, אחר החיפוש מצאו עגלה חדשה, אך דא עקא שזו החדשה קטנה הייתה מהישנה, ומקום היה בה רק למחצית מהנוסעים, והוכרחו מחציתם להישאר באותו מקום נידח עד כלות החג.

כלעומת שבאה. על פי זה מבאר הטעם שנקרא חג השבועות - 'עצרת', שמשמעותו לעצור בתוכו את כל השפעות החג (ועיי' ש מה שמבאר עוד). ולמדנו מדבריו שעיקר תכלית היום טוב הוא להמשיך את הארות החג וקבלת התורה גם למחרת^פ ולאחר זמן.

ביותר הדברים אמורים כעת בעידן כלולות בני ישראל עם התורה הקדושה, שעלינו לראות שיהיה בניין עדי עד, בקשר של קיימא, ולהמשיך את לימוד התורה והעסק בה^{פד}.

ובך נצטוונו לקראת מתן תורה וקדשתם היום ומחר^{פה}, ורמזו יש בו שלא יעבור ויצא היו"ט כלעומת שבא,

מפני מה נקרא חג שבועות בשם עצרת, והלא לא נזכר בתורה שם עצרת רק בשמיני עצרת, ומבאר בכמה אופנים, ובפירושו השלישי כתב על פי דברי הרמב"ן (אמונה ובטחון פי"ט) על הפסוק (שה"ש ב ז) 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ', שבאשר מרגיש בקרבו רגשי התעוררות לאהבתו וליראתו ית' יעשה לה 'כלי' ע"י קיום מצוה או לימוד התורה בכדי לעצור ולשמר בתוככי נפשו רגשי קודש אלו, וזהו שאמר הכתוב 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה' - שנתעורר בכך מידת האהבה להשי"ת, אזי 'עד שתחפץ', מלשון חפץ וכלי, כלומר שתיכף ומיד תעשו כלי ובית קיבול לאגור ולשמור אותה התעוררות לאורך ימים לבל תפוג ותיעלם

בין הבחורים שהוקצה עבורם מקום על העגלה החדשה היה הרה"ח ר' אלימלך רומפלער זצ"ל שהיה אז עלם צעיר, אך משראה כי כמה מחבריו נאלצים לחוג את חג השבועות במקום נידח, אמר לנפשו וכי אסע מכאן ואומר 'שלום עלי נפשי' בשעה שחבריי וידידי יישארו במקום זר לחוג את היו"ט - לא כך היא דרכה של תורה, ולא כך היא דרכה של חסידות.

והנה, ידוע כי הרה"ק מהר"א זי"ע היה נותן התייחסות מיוחדת לאורחים שבאו לשהות בצל קורתו להתחמם לאורו, אך כאן, משהגיעו הקבוצה הראשונה לא זכו מעמו לשום קרבה והתייחסות, רק לאחר החג משבאו הקבוצה השנייה ששהו בחג באותו מקום נידח - ואחר החג מצאו עגלה שתביאם למחוז חפצם, קיבלם הרה"ק בסבר פנים יפות, ואף אמר להם 'מיילעך ווייסט ווי א חסיד דארף זיך צו פירן' (אלימלך ידוע היאך על חסיד לנהוג), שיש ליהודי לוותר אפילו על ההתעלות בצל רבו בחג השבועות, בכדי להיות לעזר לאחיו.

פג. כן כתב הרה"ק ה'בית אברהם' (שבועות ד"ה ישלם) וז"ל, חג הקדוש הזה נקרא חג שבועות שהוא לשון שבועה. כמו בעת שמקבלים חיילים חדשים לצבא משביעים אותם שבועת אמונים לקבל עליהם עול המלכות, כמו כן בחג הקדוש הזה שמקבלים התורה מחדש, בהקריבכם מנחה חדשה, אז בשבועותיכם, עכ"ל, ר"ל, שהיות שבחג השבועות מתחדשת נתינת התורה על כן צריך להישבע מחדש לקבל על עצמו עול מלכות שמים. ושם החג מורה על תכליתו להתחדש בקבלה גמורה מכאן ואילך כי זה כל מהותו ועניינו של החג.

פד. והנה כתיב (שמות טו ט) 'אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל' - שלל ראשי תיבות ש'ובו ל'כם ל'אהליכם. כי עיקר מלחמתו של יצר - האויב הגדול, לקרר את האדם כששב לאהל ביתו - אחר מעמד האדיר של קבלת התורה, לכבות את ה'אש הגדולה' אשר ראו עיניו במעמד הר סיני, ולומר לו, אכן, קבלת את התורה, אך 'מפטירין כדאשתקד', שוב לאהליך - להנהגתך ולסדר יומך כעד השתא, ומה לך לשנות סדרי בראשית ולקבל על עצמך עול תורה ועבודה... כעין זה מרומז נמי בפרק 'אשת חיל' (משלי לא) המרמז כולו על התורה (עיי' רש"י שם פסוק י) 'בטח בה לב בעלה' - ומדוע, כי 'ושלל לא יחסר' והיינו שבהגיעו ל'שובו לכם לאהליכם' - גם אז 'לא יחסר המזג', ואינו חוזר לסדר יומו ולהנהגתו שקודם קבלת התורה, אלא יהא 'מוסיף והולך' הן בכמות הן באיכות, כל אחד לפי מה שהוא.

איתא בגמ' (ב"ק נה.) ה'רואה טי"ת בחלום סימן יפה לו, רמז נתנו בדבר בדרך צחות, שהנה עברנו זה עתה ז' שבועות של הספירה, ואחריו השבוע השמיני יש בו קדושה של שבעת ימי התשלומין, ועיקר המעלה הוא להמשיך גם בשבוע התשיעי...

פה. וכמו שאיתא מהרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע (עניני שמנ"ע, פסח) שהבקשה בתפילת המועדים 'והשיאנו ה' אלוקינו את ברכת מועדך' היא מלשון נישואין. מעתה יש לומר דכמו שבכל 'נישואין' מבקשים 'שיהיה בנין עדי עד', א"כ, אף כאן עלינו לבקש ולעשות פעולות שישארו הבנין אף לאחר החג ולנצח נצחים.

משל לאחד הנכנס לשמחת נישואין וברצונו לדעת מיהו החתן, שהרי הכל עוטים בגדי שבת ויו"ט, אמנם כאשר יראה למחרת היום מי עדיין נשאר לבוש בבגדי שבת ויו"ט ידע שהוא 'חתן דנן'. כיו"ב, מיהו ה'חתן' ביום חתונתו זה מתן תורה, מי שנשאר עם התורה גם לאחר שבועות...

אלא אף למחרת היו"ט יזכור שאך זה עתה קיבל את התורה^פ. והדרך אשר יראה בה אור - לקבוע את החג בנפשו, על ידי שיקבל עליו קבלה^פ אחת ואפילו קמנה^פ, שישמרנה כבבת עינו גם לאחר החג - כחק ולא יעבור, וזו הקבלה תהא לו כחוט המקשר אותו אל היו"ט^פ.

ועובר' (שבת קה:), הרי שמכשילו בדברים קלים וקטנים שאדם דש בעקביו כי משם יבוא להפילו לבסוף בע"ז רח"ל, וממנו ניקח לעבוד את השי"ת ב'מידה טובה מרובה', שעל ידי ההתחזקות בקבלות קטנות, דרגא בדרגא, סוף שיבוא לעבודת ה' בשלמות^פ.

ומאויבי תחכמני, כשם שדרכו של היצר הרע שאין מפתה את האדם בבת אחת על דברים גדולים, ולא יפתנו מיד לעבוד עבודה זרה, אלא 'כך אומנתו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו עבוד ע"ז והולך

יה"ר שנזכה לקבל את התורה בשני ידיים, אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד^פ, להעמיד דורות נאמנים לה' ולתורתו, עוסקים בתורה ובמצוות לשמה על ישראל שלום, וזכותיה דדוד מלכא משיחא יעמוד לנו לזכות לביאת גואל צדק בב"א.

פו. הרה"ק התיבות שלום זי"ע שאל פעם כמה מבחורי הישיבה 'אימתי הוא זמן קבלת התורה בחג השבועות', נענה האחד ואמר בזמן עלות השחר, לעומתו השיב רעהו בעת קריאת עשרת הדברות בקריאת התורה, השלישי השיב באופן אחר... עד שאמר להם הרבי, זמן קבלת התורה הוא בשעה שאדם מקבל על עצמו את התורה. אף אנו נאמר לפי דבריו - שבכל יום מימות השנה יש בידינו לזכות שוב ב'מתן תורה', אם אך נקבלנה בשתי ידיים.

פז. כשהיו שואלים את כ"ק האדמו"ר מסקולען זי"ע בזמנים טובים, רבי, איזו קבלה ניקח על עצמנו, והיה עונה 'קבלת עול מלכות שמים' היא ה'קבלה' הטובה ביותר.

פח. וכך אמרו בדרך צחות, שכשם שהרוצה לישא אשה, הרי כל הממון הרב שהוציא על שכירת בית חתנות ועריכת סעודת נישואין אינם מעלים ואינם מורידים אם לא יתן לכלה (לפחות) 'שוה פרוטה' עבור הקידושין, כך אי אפשר 'ליום חתונתו זה מתן תורה' מבלי שיתן מעצמו לפחות 'משהו'...

פט. וכך כתב הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע (פרי צדיק משפטים אות ג) שגדר מצות זכירת מעמד הר סיני שנצטוונו בכל יום הוא לזכור הקבלה דנעשה ונשמע. וכמו שהיה הרה"ק מלובלין זי"ע אומר בכל בוקר הריני מקבל עלי להיות אדם טוב. יעו"ש.

צ. וכבר נודע מפי ספרים וסופרים שאין לאדם לקבל עצמו דברים גדולים ונשגבים, כי אז לא יצליח להחזיק בהם ומה הרוויח בכל קבלותיו, אלא אדרבה יקבל עליו קבלה קטנה שבידו לעמוד בה, וכן פירש ה'חתם סופר' זי"ע בשם רבו ה'הפלאה' זי"ע (דרשות ח"ב, פסח רעט. ד"ה שמור) את דברי הגמרא (תענית י:): 'פסיעה גסה נוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם', שאדם צריך להתקדש מדריגות מדריגות לאט לאט, אבל פסיעה גסה שרוצה לעשות בפעם אחת - נוטל ממאור עיניו, כי יפול ירידה פתאומית על ידי התגברות היצר, משא"כ אם הולך בהדרגה יוכל לעמוד על משמרתו, ומזמן לזמן יתעלה עוד ועוד עד שיזכה לבוא אל דרגתו הראויה. וקבלה קטנה זו תהא אצלו כחוק בל יעבור, ובכל מצב ישמור לקיים את קבלתו כבבת עינו.

דברים כדרכנות כתב בזה ה'אוהב ישראל' (ליקוטים חדשים פרשת ויקרא) 'בעינינו ראינו רבים מן החסידים שנעשו משוגעים ח"ו, או בעלי מרה שחורה, ומאין נמצא הדבר הזה, אם מן התורה ח"ו - אדרבה התורה עוד משמחת את הלב וכו', אם מן המצות - הלא 'פקודי ה' ישרים משמחי לב' (תהלים יט ט), אבל הענין הוא, כי האנשים ההם הם הרוצים לעלות אל ה', והסולם נעלמה מעיניהם, כי אינם עובדים את השי"ת בהדרגה ותופסים דבר שאין שייך להם, בלי שום קריאה ורשות מן השמים', לפיכך אסור ללכת בגדולות כדי שלא יפול משם, אלא יעלה במתינות ובהדרגה, וכל יהיה בטוח בדרכו.

צא. וכה אמר פעם הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע (תורת יחזקאל שבועות) בליל שבועות, דהנה שנינו (שבת לד.) 'שלשה דברים, צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשכה, עשרתם ערבכם הדליקו את הנר', ובגמרא 'שלשה דברים צריך למימרניהו בניחותא, כי היכי דליקבלינהו מיניה', היינו שיאמר הדברים לבני ביתו בדרכי נועם ולא בכעס כדי שעי"ז יקבלו את דבריו ולא יחללו את השבת קודש ח"ו, ולא נאמרה הוראה זו בשלשה דברים אלו דוקא, אלא ללמד על הכלל כולו יצא, שכאשר רוצה בשר ודם שדבריו יתקבלו באזני חברו עליו לדבר בניחותא ובקול נעים, וזה כלל גדול בתורה. ובזאת נענה הרה"ק במליצה לשמים, 'רבונו של עולם, אתה נותן לנו היום את התורה, צריך למימרניה בניחותא בשובה ונחת, כי היכי דלקבליה מיליה, ונזכה לקבל את התורה באהבה וברצון'.

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית 'בני אמונים'

382

פרשת במדבר

תשפ"א

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמונים

להתאסף לפני הארון ולהתפלל על כבוש יריחו, וכן תתוספנה לתפלה שלוש מעלות: א. 'מקומה' לפני ארון ה'. ב. 'צורתה' - ברב עס. ג. 'מועדה' - בשבת, שהוא זמן המועד לתפלה, והתפלה מתקבלת בה ביותר. כפי שנקרא בראשי התבות של שמה: 'שגורה תפילתי בפי'.

באופן נוסף באר רבי ראובן מרגליות:

בנוגע למצות התפלה הביא הרמב"ם (ספר המצוות עשה ה) את דרשת חכמים (מדרש הגדול ראה) מלשון הפסוק (דברים ו א): "ואתו תעבד" - "עבדהו במקדשו", ובאר הרמב"ם: "כלומר: ללכת שם להתפלל בו ונגדו". מדברי הרמב"ם מוכח שהלכה זו היא חלק בלתי נפרד ממצות התפלה, ולכן מעשר הדין ראוי היה שיתפללו ישראל דוקא לפני ארון ה'. לפי זה מובן מדוע בקש יהושע מבני ישראל שלא יתרחקו מהארון בשבת יותר מאלפים אמה.

רבי זלמן סורוצקין למד מדברי המדרש הללו מקור לכך שיש להתפלל דוקא בבית הכנסת, וכמאמר חכמים (ברכות ו א): "אין תפלה של אדם נשמעת אלא בבית הכנסת". שהלא יהושע הורה לשבת בתחום הארון בשבת כדי שיוכלו להתפלל לצדו, הרי שבמקום המקדש התפלה נשמעת יותר. ואם כן, כיום שחרב המקדש, על האדם להקפיד ולהתפלל במקדש מעט.

'חמשה מאמרות': נפש תיה' אר"ח תג; ג' אונים לתורה'

בזכות נדגל' - 'מלא ה' כל משאלותיך'

"איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו" (ב ב)

דרש הי"טח משה:

כפי שבמדבר חנו השבטים על דגליהם סביב למשכן, כך גם אנו; בכל מקום שבו אנו עומדים להתפלל, עלינו לכוון את פנינו ולבנו כנגד מקום המקדש (ברכות ל א), ובשכר זאת תתקבל תפלתנו לרצון. לענין זה רמז דוד המלך באומרו (תהלים כ ו): "ובשם אלקינו נדגל" - כשנזכיר 'שם אלקינו' בתפלה, נדגל - נכון פנינו ולבנו כנגד המקדש, כפי שהיה כשסבבו הדגלים את המשכן, ואזי מבטחים אנו כי "מלא ה' כל משאלותיך".

'תפלה למשה' תהלים כ ז

'מלוי ידים' ל'אמן'

"אלה שמות בני אהרן הכהנים המשחים אשר מלא ידם לכהן" (ג א)

דרש רבי יעקב ליב בענדזאמין:

"מלא ידם לכהן" - סופי תבות 'אמן'. משמעות לשון 'מלא ידם' היא חנוך, כדברי רש"י (שמות כח מא): "כל מלוי ידים - לשון חנוך". מכאן רמז לחובת חנוך הבנים לעגית אמן על כל ברכה. כפי שפסק הרמב"ם (ארו"ח קכד ז): "ילמד בגיו הקטנים שיצענו אמן, כי מיד שהתינוק עונה אמן, יש לו חלק לעולם הבא".

על האדמו"ר בעל 'שפע חיים' מצאנו מספר כי נהג לחלק בשבת פרות לילדים קטנים. הם היו מברכים לפניו והוא היה עונה אחריהם 'אמן'. היתה זו עבודת קדש מיוחדת בעבורו, ואף כאשר שכב על ערש דוי כשהוא מסבב ביסורים, לא ותר על מנהגו זה. למרות חלשתו הרבה ישב במשך שעה ארפה וענה אמן אחר הילדים שברכו על פרותיו.

'חלק יעקב': 'דרכי הלכה' [להגות] שמרלר
הל' ברכות הנהנין סי' כה

בפרושו לפסוק הביא רש"י את דברי המדרש על פסוק זה (במ"ב טו): "כשהלך להקריב את יריחו, אמר להם יהושע: 'עתידי' אתם לעשות שם את השבת, אל תרחקו מן הארון יותר מן אלפים אמה לכל רוח, למה? שתהיו רשאים לבוא להתפלל לפני הארון בשבת".

ויש להבין מדוע הקפיד יהושע שיתפללו דוקא לפני הארון, הלא אף אם יתרחקו מהארון יוכלו להתפלל במנוח בכל מקום שיהיו?

באר האדמו"ר רבי חיים אלעזר שפירא ממונקאטש: באותה שבת שבקש יהושע מהעם לשבות בקרבת הארון נפלו חומות יריחו (ירושלמי שבת א ה). הפלתו, כידוע, לא התבצעה באמצעים גשמיים, אלא היה צריך להתפלל ולבקש על כך. וכפי שכתב ה'כלבו' (סי' טו) שתקן יהושע את תפלת "עלינו לשבת" בשעה שבכש את יריחו. לפיכך בקש יהושע שבאותה שבת יחנו סמוך למשכן, כדי שיוכלו

ברוך שייצרנו בבחינת 'בראשית'

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם" (א ב)

לכאורה, די היה לכתוב: "שאו את כל עדת בני ישראל", מדוע נקט הכתוב: "שאו את ראש...?"

פרש רבי שלמה יהודה טאבאק מסיגוט:

בקשה התורה להדגיש בכך כי לכל יהודי יש עוד מיחד שלשמו נשלח לעולם, ומעולם לא נשלח אדם לבצע יעוד זה לפניו. לפיכך אמר הכתוב: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל". ללמדך שכל אחד מבני ישראל הרי הוא בבחינת 'ראש' וראשון ביחס לתפקיד שלשמו נברא, ומפני חביבותם זו הם נמנו.

בכך יש לפרש אף את סדר השבחים בתפלת 'מודים דרבנן': "ויצרנו יוצר בראשית"; לכאורה לפי סדר הבריאה היה צריך לשנות את הסדר: "יוצר בראשית ויצרנו"? ויש לומר כי כונתנו לשבח בכך על המעלה האמורה שייצירתו של כל אחד מישראל היא בבחינת "יוצר בראשית" - שמועלים לא נוצר אדם כמותו.

ערך ש"י

קיום מצות 'אהבת' במניית הברכות

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם" (א ב)

מלשון הרמב"ם (תפלה ז טו) על תקנת מאה ברכות: "ומונה כל הברכות עד שישלים מאה ברכות", ד"מ הגר"ז מבריסק, כי מעלה מיוחדת בקיום התקנה היא למנות בפעל את הברכות עד להשלמת מאה.

על פי דברי רש"י בפסוק הקודם: "מותוך חבתו לפניו מונה אותם כל שעה", באר הגר"ז זילברשטיין רבה של 'רמת אלחנן' אף את טעם מניית הברכות: כפי שצוי הקדוש ברוך הוא למשה למנות את בני ישראל נבע מחמת רב חביבותם לפניו, כך גם מניית הברכות היוצאות מפיו נועדה כדי להראות את אהבתנו לקדוש ברוך הוא.

'תשובות והנהגות' ח"ב סי' קכט; 'חשוני' חמד' יומא נה א

עקר התפלה - כנגד הארון

"איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו" (ב ב)

לפני עשרים שנה בליל שבועות תשס"א נפטר הרה"ג רבי משה הורוויץ, אחד מהמיוחדים שבאברכי פולל 'חזון איש'. לאחר פטירתו התגלה בחלום לחברותא שלו ואמר לו: "יש להקפיד על עניית אמן, שכן בשמים כוועסים שלא עונים אמן" (נוטרי אמן' ח"ב עמ' שכ).

"אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר מאמן שישראל עוניו" (דבר"ר ז א).

יגדל' (ה): העקר הרביעי - קדמות ה'

מציא כל נמצא

העקר הרביעי מלמד אותנו כי השם יתברך קדם לכל נברא, והוא ברא את הבריאה יש מאין. שלא כבשר ודם שאינו יכול ליצר אלא על בסיס חומרים קיימים, העולם שברא הקדוש ברוך הוא הוא יצירה חדשה לגמרי. לפני בריאת העולם לא היה קים דבר מלבד ה', אפילו משגי הזמן או המקום לא היו, וה' יתברך הוא 'המציא כל הנמצא' (רמב"ם, פיה"מ סנהדרין הקדמה לפרק י, סודי התורה א א).

עקר אמונה זה בא להוציא מדעת הטוענים שהבורא יתברך ברא את העולם מחומרים שהיו קיימים כבר, וכפי המספר במדרש (בר א ט) שפילוסוף אחד טען בפני רבן גמליאל: 'יצר גזול הוא אלקים, שמצא סמימים טובים שפינו אותו: תהו, ובהו, וחשך, ורוח, ומים ותהומות'. רבן גמליאל דחה את דבריו בתורם בצטטו פסוקים המלמדים שכל הברוא שפנה אותו פילוסוף נברא על ידי הקדוש ברוך הוא. על החשך נאמר (ישעיה מה ה): 'יוצר אור ובורא חשך', על הרוח נאמר (עמוס י): 'יוצר הרים ובורא רוח', וכך המשיך רבן גמליאל והביא פסוקים המפרשים כי ה' ברא את כל הדברים שפנה אותו פילוסוף.

מקורו של עקר זה מצטט הרמב"ם (פיה"מ שם) את הפסוק (דברים לג כ): 'מענה אלקים קדם'. הכוונה 'אלקים קדם' מלמד אותנו כי ה' קדם לכל, וכל הנבראים נבראו על ידו יש מאין. וכפי שפרש אף הספרותנו כנוי זה (שם): 'א-לה קדמו וכל זולתו מחדש מאותו'.

הבורא הוא קדמון לכל הנבראים

את עקר אמונה זה מתאר המשורר בפסלים: 'קדמון לכל דבר אשר נברא'. לשון 'נברא' משמלת דבר שנוצרה 'יש מאין', למפת זאת לשון 'נוצר' מסמלת דבר שנוצר מחומר קיים, וכמשמעות השגורה לתאר: 'יצור' - המקצב חמרים ויוצר מהם דבר מה. לפיכך בבית זה המלמד על קדמות ה' דקדק המשורר ונקט: 'קדמון לכל דבר אשר נברא', ולא 'אשר נוצר' לכן הבית הבא, המלמד שהוא יתברך קדם לכל הנבראים וכל חמר לכל הנוצרים' שפירגתם נמוכה יותר (מגיד דקדק שפירג שער החמרים).

המשורר מדגיש כי הבורא הוא 'קדמון לכל דבר אשר נברא' - לא רק לנבראים שהתפרשו במלאכת הבריאה, אלא גם לאותם נבראים שבריתם לא התפרשה בתורה. וכפי שכתב רש"י בפסוק: 'בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ' (בראשית א א), נבחרה בריאת הנבראים כלם: 'את השמים' - לרבות תולדותיהם, ו'את הארץ' - לרבות תולדותיה' (שם). אף על פי שיש נבראים שבריתם לא נכתבה בפרוש, עלינו לדעת כי כלם נבראו על ידי הבורא יתברך.

הזמן נברא בבריאת העולם

כפי שהתבאר, אף המשוג 'זמן' נברא

בעת בריאת העולם. נתן לזמן זאת אף מופך שבצורתה על שמירת השבת כתבה התורה (שמות כ א): 'כי ששת ימים עשה ה' ולא: כי בששת ימים עשה ה', משום שכוונתה ללמדנו כי עצם המשגים 'מים', שבת וכל משגי הזמן, הם חלק ממעשי בראשית (פיר צדיק ח"א קדשת שבת מאמר ב). יסוד זה אף נרמז בפסוק הראשון בתורה: 'בראשית' - את מסגרת הזמן המאפשרת לאדם את הבדיל בין עבר לעתיד ובין ראשית לאחרית - 'ברא אלקים' (לוקוט קהתי קדש עמ קנב, בשם האדמו"ר רבי משה צבי מסרנא).

משמעות המשוג 'קדמון' בפני בני תמותה היא קדמותו של פרט אחד באופן יחסי לפרט אחר, בתוך מסגרת הזמן הקיימת בתודעתנו מראשית ימות עולם ועד עתה. אולם כאמור הקדוש ברוך הוא קדם אף למשג 'זמן', ולפיכך אין ראשונותו כיתר הנבראים שפנה אותם לפני שהם ראשונים ביחס לחבריהם, אלא 'ראשון ואין ראשית לראשיתו'. ראשונותו של הבורא היא בלתי מוגבלת ובלתי משגת, שהרי הוא 'מעלה מן הזמן ואין לו שיכות למשגי הזמן המפרים בקרבב בידו אנוש התנוגים תחת קמשתל הזמן (סוד הגיבור)'. דרך מותו' (לצמח צדק) באמת אקלות א'.

הקדשת לוי' (משפטים) מבאר כי עקר אמונה זה הוא ההסבר לעצדה שמוחשבתו של האדם אינה יכולה לתפס את ההשגה האלקית, ואלו דבריו: 'כי אי אפשר למחשבה להשיג מחמת דמחשבה היא מחדשת, והקדוש ברוך הוא קדמון לכל'. המחשבה היא בריאה מחדשת שנוברא על ידי הבורא, כיתר הנבראים, ויכולה היא לפענח דברים שיש לה מכנה משתף אתם, אבל אי אפשר להשיג באמצעותה את מהות הבורא. מחשבתו של האדם מוגבלת לא רק משום שהיא תלויה בכחות הגוף המוגבלים, אלא משום היותה היא עצמה בריאה מחדשת כשאר הנבראים.

בשחון במי שברא יש מאין

אדם המפנים יסוד זה יבטח בה' ולא יאדא ממוראות הזמן. גם אם מתגשגש עליו צרה חסרת עילוי מכל צד, ואין הוא רואה שום פתח הצלה באפק, ידע ויזכר כי אותו בורא קדמון שיצר את הנבראים כלו יש מאין, יכול לעמוד לימינו ולהמציא לו פתח הצלה.

על פן אמרו חכמים (ב"ר סח ב) כי בצאת יעקב מבאר שבע, לאחר שנטל עשו את כל זמנו והותירו בערום ובחסר כל, אמר את פרק חכ"א מספר התהלים הפותח בפסוקים: 'שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי; עזרי עזרי עזרי' (תהלים קל"ג א). עשה שמים וארץ - ויבאר זאת המשגיח הגה"צ רבי אליהו לופיאן כאשר ראה יעקב כי הוא נותר בדידו ריקות, התחזק במדת הבשחון ואמר: 'מאין יבא עזרי' - דוקא מה'אין, בוסח אני כי: 'גבר עזרי'. שהלא: 'עזרי עזרי' ה' עשה שמים וארץ - ויבא השמים והארץ נבראו 'יש מאין' (לב אליהו בראשית ע"ט).

קדמון לכל דבר אשר נברא ואולם אין הפונה קדמון בתוך מסגרת הזמן הקיימת, כמורגל בלשון בני אדם אלא הוא ראשון ואין ראשית לראשיתו שהרי אף הזמן הוא בריאה שהוא יתברך ברא.

תפלה שסגרה מעגל

מעבודה, והחלטתי לנצלם לעשית סדר בביתי. במהלך העבודה נתחלתי בקפסות קרטון סגורה, וכאשר פתחתי אותה גליתי כי היא מכילה אסף של קלטות ישנות מתקופת ילדותי. התחלתי לעבר על הקלטות; אחת מהן נשאה על גביה מדבקה שבשרה על תכנה: 'מסבת סיום חמשה חמשי תורה - סיון תשס"ב'. היתה זו קלטת-מוזרת מאותה מסבה מרגשת שחיותי כילד, ורשמתי נותר בי עד עצם היום הזה.

החלטתי להאזין לקלטת, ולקול צלילי המסבה החלו רגשותי לגאות. בבת אחת נשאבתי אחרונה לאותם ימים רחוקים שבהם הייתי ילד תמים ויגיש כל כך. התרגשותי הגיעה לשיאה כששמעתי אותה, הרבה, מתחיל לדבר עם הילדים הרפים על חשיבות למוד התורה ועל היותם ישים לנו, ילדי הקמד, כשאנו זוכים לסיים את כל חמשת החמשים.

הדברים החמים שיצאו מפיו קורנו בבת אחת את מוסר האיטימות שעטף אותי במשך שנים כה רבות. כאלו הקלטות הגיעה לסיימה מצאתי את עצמי טובע בים של דמעות ונועה בככי חסר מצעורים.

כאשר סגרת רוחי נרגעה הבטתי בקלטת, והמלה 'סיום' כמו זרחה מעל פניה לגנז עיני. לב האבן שבחתי התרפה, וקול בתוכי קרא לי לנצל את הרגע הקדוש הזה. כעור באפלה גששתי את דרכי לבית הפנסת הסמוך ושלפתי מהארון את הגמרא הראשונה שנחתלתי בה. היתה זו מסכת ביצה מבארת. התחלתי ללמד אותה במסרה לסיים.

למוד עלה לי בקשי רב. עשרות פעמים חשבתי להשבר, אולם מלותיך החמות עזו הדדו באוזני ונתנו לי כח להמשיך הלאה בחרוק שנים. כך נאבקתי במשך קמחצית השנה. בכחות על אנושיים חטפתי עמוד ועוד עמוד עד שזאתי לברך על המגמר.

בקשתי לערוך סיום ענק ומפאר כראוי, אולם בודד הנני ולא מצאתי עם מי לחגג, מלבד קודשא בריך הוא ושכינתיה. הגעתי היום לכאן כשבני בבוד קל והתלבטתי בפנה כדי ללמד את הקטע המסים את המסכת. תוף של למוד הפלגני מחשבובי אל תקופת ילדותי, אל ימי התם והטהר שבהם חשתי כילד המאשר בתבל. לך שזכה לסיים חמשה חמשי תורה, ונרקע שמעתי את קולך, הרבה, מורום ומחנה...

הנה שוב אני זוכה לסיים. והפעם, לראשונה בחיי, אני מסים מסכת שלמה מתלמוד בבלי...

לשמוחשובות אלו מתרוצצות במחי הדיקטון את עיני, ומבעד למסך הדמעות הבחנה, לא פחות ולא יותר בה, רבה' יענקל' האהוב, שבזכותו הגעתי עד הלום.

הייתי צריך כמה שניות להבין שאניני הוזה. פן. זהו הרבה בכבודו ובעצמו. משמים שלחו לי אות, להראות לי כי מנחתי - חסאתי התקבלה לרצוני!

הנני שב לתורה, בשמחה ובגילה. שלובי ירוע יצדו הרב ותלמידו הצעיר בדרך השבב אל מקום הרנה והתפלל, אל אותו מקום ששם החל הכל, לחגג את סגירת המעגל. לחגג סיום מסכת-חיים רותית בדידות וסבל ותחלתם של חיים עשירים בתוך, חיים שיש בהם אהבת תורה ויראת שמים.

הרעים שגורעו בלבן של נחמן הקטן, באותה תפלה חמה ותמימה של רב בישראל על נפש תלמידיו הרפים, אז באותו לילה רחוק, נכטו במשך שנים. פרוותי המפארים נקצו זה עתה, בדיק בצללה המוקבל שבו שב הרב למקום תפלתו הקבוע להתפלל על נפש תלמידיו הרפים בהווה. אפופי רגשות ופרדו השנים זה מה, אולם הקשר ביניהם לא פסק והוא ממשיך עד עצם היום הזה. כמה וכמה מסכתות סים נחמן מאז ועד היום. גם ביה כשר בישראל הקים, ושלחבת התפלה עודנה מאירה את דרכו במסלה העולה בית א-ל.

'החנוד והמנחה' גליון כב

הספור המחזק שלפניכם נשמע מכלי ראשון מפי בעל המעשה, הר"ח רבי יעקב ר. שלי"ט"א, מלמד דרדקי בעיר הקדש ירושלים מה עשרות בשנים. יש בספור כדי לעורר את הלבבות לגדל כחה של תפלה הנשאת מעמק הלב, כת שלעתיים יוצא אל הפעל רק לאחר עשרות שנים, אולם לעולם אינו שב ריקם.

לא היה זה בקורו הראשון של רבי יעקב במקום שממנו לא זזה השכינה, בכתל המערבי. במהלך השנה זכה לפקד את המקום לא מעט פעמים, אולם בכל שנה מתחדש, בבקור המיוחד הזה הוא מתרגש במיוחד.

היותו משמש כמלמד דרדקי לתשכ"ר שלא טעמו טעם חטא, הוא מתרגש בכל פעם מחדש בראותו את הצפייה וההתרגשות על פניהם של תלמידיו הרבים לקראת סיום למוד חמשה חמשי תורה.

בכל שנה מחדש, ביום שלפני מעמד הסיום המפאר, כאשר התרגשותם של הילדים גואה ומגיעה לשיאה, רבי יעקב אינו שב לביתו. עם סיום הלמודים הוא מנחב את רגשותיו הגואים הישר אל המקום הנכון ביותר אל שער התפלה.

מונהג של קבע עשה לו, עוד מהיותו משמש כמלמד צעיר לזמים, לפני עשרות שנים, לשהות בלילה שלפני סמוך ונראה לשריד בית מקדשנו. שם הוא נותר דורך לרגשות ההודאה והתפלה המציפים אותו: הודאה על הזכות הגדולה שנקלה בחלקו להצליח לסיים להקנות לתלמידיו את התורה שבכתב. ובקשה על העתיד, שיתן ה' ואור שמחת התורה האורח על הלבבות הרפים, ימשיך להאיר להם את דרכם לצאת, עדי יגדלו לאילנות וברבא בכרם בית ישראל.

עשרות שנים החזיק רבי יעקב במנהג קדוש זה, והפעם, פתחה לו הפתעה מיוחדת. עם סיום תפלתו הוא פנה אל הרחבה המקרה הסמוכה לכתל, שם בשש לשבת לופוט קמטא. הוא צעד לעבר ארון הספרים שבקצה הרחבה המקרה והחל לסקור בעיניו את הספרים. לפתע הגים מהפנה בחור גבוה וחסון שכפה קטנה עטרה את רעמת תלמידיו. הבחור הביט ברבי יעקב ולפתע פתח בזעקה: 'אוי, רבי! אני לא מאמין!' ולאחריה פרץ בככי חסר מצעורים.

לרבי יעקב ארכה פחות מדקה כדי להזכר בנחמן... תלמידו מראשית שנותיו כמחנה. נחמן זה, שבא מוקע משפחתו קשה, נשר מהלמודים בגיל צעיר יחסית ומאז נקלמו עקבותיו.

ברגע הראשון נבהל רבי יעקב לראותו במראהו שרשק את מצבו הרוחני הירוד, אולם מיד התעשת. הוא הבין כי הבחור שרוי בסערת רגשות והציע לו לצאת עמו לשאף בצותא אויר ירושלמי ויחזיר לגולל את ספורו.

יצאו השנים בצותא אל מחוץ לרחבת הכתל, ונחמן החל לספר את ספור חייו:

'בדואי הרב זוכר את התקופה שבה עזבתי את החדר. היה זה לאחר תקופה ארכה שהמלמדים לא ראו ממני נחת. מאחורי לא היתה משפחה תומכת, והדרך לרחוב היתה קצרה. מהא ועד היום איש לא התענן בי. במשך תקופה ארכה שוטטתי ברחובות ככלב עיזב ובודד, עד שהחלתי לקחת את עצמי בידים.

התחלתי לעבד בעבודות מזדמנות, ולבסוף התבססתי והתקבעתי בתחום השפוצים. במהלך השנים התחלתי איהרה לי פנים, רכשתי לי שם אמין ומקצועי, וכיום אני בקלן שפוצים המעסיק תחתיו עשרות רבות של פועלים.

יש לי הכל, אף אין לי כלום. נותרתי בודד, ללא מורים, ללא חברים, ללא משפחה, וגרוע מכל - הקשר שלי עם הקדוש ברוך הוא רופף. בקשי שאני מתפלל, וכמעט שאיני פותח ספר. במשך שנים הייתי את חיי בריקות ובדידות עד שהגיעי המפנה בהפסטה גמורה.

בערב פסח האחרון התפנו לי כמה ימים ריקים

ר"ת	יציאה	כניסה
20:45	20:09	18:53
20:43	20:11	19:10
20:46	20:12	19:04
20:44	20:09	19:09

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

חוט של חסד

בס"ד בר"ה

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

פרשת במדבר • ד' סיון תשפ"א • גליון 721

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 • ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

שהייתה נכונה בשעת הריקודים הסוערים בהדלקה - אותה אמונה יוקדת גם עכשיו בתוך ים הכאב הדמעות והשכול.

וגם האמונה בצדיק רבי שמעון בר יוחאי, שזהו יום שמחתו, והוא הבטיח שהוא פוטר את כל העולם מן הדין, והוא אמר שכל עניינו הוא האהבה. אנחנו לא מבינים כלום, אבל גם כשהדין נראה כל כך קשה ונורא אנחנו מאמינים שגם זו אהבה גדולה מאוד של הצדיק, ושכל הקדושים עלו לשמיים נקיים ורבי שמעון פטר אותם ואת כל עם ישראל בזכותם - מכל דין.

אמונה היא תמיד המחשבה הראשונה, הראשית, וזה המישור הראשון ויש הרבה מה להאריך בזה. ובעזרת ה', ברצוני להקדיש לכך מאמר נפרד בשבוע הבא.

התשובה הנצחית

והמישור השני הוא שכשכואב לנו, כשה' יתברך קורא לנו ומעורר אותנו, אנחנו חייבים להתעורר.

גם זה נפסק להלכה ברמב"ם: "מצוות עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבוא על הציבור... ודבר זה מדרכי התשובה הוא. שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להם... וזה הוא שיגרום להם להסיר הצרה מעליהם. אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקרי (מלשון מקריות). הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להידבק במעשיהם הרעים. ותוסיף הצרה צרות אחרות..."

אחים ואחיות, שותפים לכאב, ה' לא צובט אותנו. ה' בעט בכולנו בעיטה קשה וכואבת. עם כל האמונה שהכול לטובה, ועם כל הביטחון שלנו שבדודאי הצדיקים האלה בפטירתם ביטלו מעלינו גזרות נוראות - בכל זאת אי אפשר שלא לקחת את הדברים כהתעוררות גדולה.

מי שאומר "הכול לטובה" ורוצה להמשיך הלאה בחיים כאילו כלום לא קרה, זה ברור שאין לו שום קשר עם המשך בעמ' 3

כמו שאומר רבי נחמן על השאלות שאין עליהן תשובה: "וצריך רק להאמין ולשתוק שם". וזו אותה השתיקה שגזר הקדוש ברוך הוא על משה שראה את מותם האכזרי של עשרת הרוגי המלכות: "שתוק, כך עלה במחשבה".

האמונה הנצחית

את ספרי "בגן האמונה" פתחתי בעובדה שהחיים הם חידה ומלאים בשאלות. לכולם יש שאלות רבות על מהלכי החיים שלהם בכלליות ובפרטיות, שאלות שמתעצמות לנוכח אסונות קשים. אבל האמונה היא תשובה על הכול, תרופה לכול, ונחמה לכול.

לרבינו הרמב"ן היה תלמיד ששכב על ערש דוי והרמב"ן ביקש ממנו לשאול כמה שאלות בשמיים ולחזור אליו בחלום עם תשובות. וכשהתלמיד סוף סוף חזר לרבו הוא רק אמר לו: "רבי היקר, בעולם שלך אין תשובות, אבל בעולם העליון שאני נמצא בו - אין שום שאלות". ועל אותו משקל ישנה אמרה מאחד מגדולי ישראל שאמר שעם אמונה אין שאלות ובלי אמונה אין תשובות, כי על ידי האמונה האדם עולה לעולם אחר, שהוא עולם האמונה.

לכן לשאלות הזועקות מתוך הכאב הגדול נוכל לענות אך ורק מתוך התורה. לא מתוך סערת רגשות אלא ממש מתוך ההלכות שמכתיבות לנו את אורח החיים היהודי. ונענה בשני מישורים:

המישור הראשון הוא מישור האמונה. בשולחן ערוך נפסק: "לעולם יהא אדם רגיל לומר כל מה דעביד רחמנא לטב עביד". זו האמונה, והיא לא משתנה בשום זמן ובשום מצב. עברנו צרות ועברנו אסונות, ויהי רצון שלא נדע עוד צער, אבל שום מקרה מצער ככל שיהיה לא יזיז את האמונה אפילו בכהוא זה.

אותה אמונה שה' הוא אבא אוהב ועושה רק טוב

הדברים נכתבים בכאב גדול בימי השבעה לקדושי מירון

התורה הנצחית

ביום הגדול ביותר והמרגש ביותר, ובשעה הגורלית ביותר, ובמקום הקדוש ביותר בעולם אהרן הכהן מאבד שני בנים, שני צדיקים עליונים. בסך הכול היו אז בכל העולם רק ארבעה כהנים חוץ ממנו בעצמו שהיה הכהן הגדול; והנה, ביום הראשון לכהונה, חצי מהם מתים. כמה שאלות היו אז למתבונן מן הצד? וכל שכן כמה שאלות היו יכולות להיות לאהרן ולכל אלה שחוו את האסון על ברשרם?

ועל כל השאלות האלה ישנן רק שתי תשובות בתורה: האחת היא התשובה של משה שהיא מסר נבואי מפי ה' שכבר צפה ואמר מראש "בקרובי אקדש", והשנייה היא השתיקה של אהרן שדמם בפיו, וגם בלבו ולא התרעם ולא שאל, ואפילו לא בכה. לפי אחד התרגומים הוא אמר תודה ושיבח את ה', כפי שהבאתי לפני שנים אחדות.

וזה נראה כאילו הדברים כל כך עדכניים ועכשוויים ומשקפים כל כך טוב את האסון הקשה שפקד את כלל ישראל בליל ל"ג בעומר במירון, בעלות הקדושים בסערה השמימה בשיא השמחה, בשיא ההתרגשות, בחצות לילה, במקום הקדוש והמקודש. ממש בזרועותיו של גדול העולם, רבי שמעון בר יוחאי.

וגם התשובות הן בדיקו אותן תשובות. נכון, היום אין לנו נביא שיחשוף בפנינו את מה שנאמר מאחורי הפרגוד. אבל התורה היא נצחית, ודבריו של משה מאירים לנו גם היום כספירים, ואנו יודעים שאותם קדושים היו נבחרו האומה, קרבות ציבור. רבי שמעון לקח מאתנו את הקדושים והקריב אליו.

אבל התשובה העיקרית שלנו היא השתיקה של אהרן

מ"ה ה' אלוקיך שואל מעמך?
כי אם להרבות באהבת חינום!

גם אני קבלתי על עצמי להתחזק באהבת חינום לעילוי נשמת מ"ה הנסכים

יהודי יקר, זכור לדרוש ולבקש גאולה בכל יום | רבונו של עולם, אנו הילדים שלך רחם עלינו ושלח לנו גאולה היום ברחמים

תורה ותפילה

בפרשתינו (במדבר ד כ) כתוב: "וְלֹא יָבֹאוּ לְרֵאוֹת כְּבִלְעַת אֶת הַקֶּדֶשׁ וְיָמְתוּ", רש"י במקום מביא שיש איסור להסתכל על כלי המקדש אפילו בזמן שמקופלים אותם לתוך הנרתיק שלהם. ומובא בגמ' (יומא נד) שאחר שבאו לארץ ישראל הותר להסתכל על הכלים, ואף היו מראין לעם ישראל בשלושת הרגלים את הארון והכרובים כדי להראות חיבת ה' לבניו.

על כל פנים למדנו שיש איסור מיוחד נאמר בתורה, שלא להביט במקום שבו נמצאת השכינה. רבינו בחיי (שמות כה, ית) מביא על דרך הפשט, מהו העניין הנפלא שהראו הכרובים לעם ישראל את גודל חיבתם לפני המקום. כי הענין הוא, שנעד ונשכיל כי כמו שהקשר של איש ואשה הוא קירבה גמורה ללא אמצעי אחר המקשר ביניהם, (כלומר בני זוג לפי האמת לא צריכים מישהו שיתווך ביניהם) כך הקשר של עם ישראל להקדוש ברוך הוא, הוא קשר ישיר ללא אמצעי. לפי שאומות העולם מקבלים את השפע שלהם מה' על ידי אמצעי, [השר והמזל המשפיע עליהם], באים הכרובים ללמדנו שאין הדבר כן אצל עם ישראל, כי עם ישראל מקבלים את השפע ישיר מה', ללא צורך באמצעי אחר.

מוסיף רבינו בחיי ואומר: "ועוד טעם אחר, כדי שנתעורר בתפילותינו ובכל שאר העבודות [המצוות], שלא נשים אמצעי בין הקב"ה ובינינו, ומן הטעם הזה הונחו לפני ולפנים במקום השכינה, הוא התל שהכל

פונים בו לתפילה". להורות לנו שהבקשות שאנו מבקשים בתפילה, אנו מבקשים מאת ה' ממש, לא משום שר, אין כל מערכת לקבלת פניות, אלא הש"ת בכבודו ובעצמו מאזין תפילה, שומע כל בקשה, והוא יתברך בכבודו ובעצמו שופט כיצד למלא אותה.

ובפרט כאשר אנו מתקרבים ליום של קבלת התורה, צריכים אנו להתכונן עם הרבה תפילה לזכות לקבלת התורה, כי הקב"ה נותן את התורה, אבל קבלת התורה תלויה בנו, לפי מה שהאדם מכין את עצמו בכיסופים ותפילות. הן אמת שאי אפשר לזכות להשגות התורה רק על ידי העמל והגיעה בתורה בבחינת: "יגעתי ומצאתי תאמין", אבל יחד עם העמל צריך גם כן להתפלל לפני הקב"ה שישפיע לו חכמת התורה, כמו ששינוי בגמרא (נדה ע:): שכדי להחכים בתורה צריך לבקש רחמים ממי שהחכמה שלו, שנאמר (משלי ב-ו) כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. ומסכת הגמ' מאי קא משמע לן [רש"י: "למה ליה למימר להו ירבה בשיבה, הואיל וברחמים הדבר תלוי"], דהא בלא הא לא סגי" [כלומר אי אפשר לזכות לתורה ללא עמל וללא תפילה].

נמציו למדים דברים ברורים מדברי רבי יהושע, כי כדי לזכות לכתרה של תורה צריך לשלב שני דברים גם יחד, מצד אחד צריך להתייגע בתורה: "ירבה בשיבה וימעט בסחורה", אך יחד עם זה: "יבקשו רחמים ממי שהחכמה שלו", צריך גם כן לבקש רחמים מהקב"ה שישפיע לו מחכמת תורתו.

אמרו בענין המבואר בתורה ח' שעקר הרה"ח חיים הוא בהתורה והצדיקים דבקים בתורה, ועקר הרה"ח חיים הוא אצלם, שעל כן נמצא שבנוסף לענין ההתקשרות הנצרך קודם התפילה, כמו שאמר רבינו (בספר שיחות הר"ן סימן ריב) שצריך לומר קודם התפילה "הריני מקבץ עצמי לכל הצדיקים", הרי לפי המבואר פנים נמצאיים למדים שגם קודם למד התורה צריך להתקשר לצדיק, כי בזה שצדיק רבינו שצריך לקבל הרה"ח חיים מהצדיק ולא אמר שבנוסף להלמד בתורה שצליה מרחפת רוח האלקים יכולין כבר לקבל הרה"ח חיים. נמצא שבהקשר לקבלת התורה הוא להתקשר לצדיק שגם דבקים בתורה ודרךם מקבלין הרה"ח חיים הנמצא בתורה. (שי"ק ו - רנו)

אמר מוהר"ן ז"ל כי ארבעים ואחת דברים נשתנה נקנית בהם [המבוארים במסכת אבות] הם כנגד ארבעים ותשעה ימי הספירה, והפדה הארבעים ותשעה הוא תפילה. (נחלי אמתה סימן כ).

ויש לרמז ענין זה בדברי החכם מכל אדם (קהלת ד-ט): "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם", כלומר "טובים השנים" - העסק בתורה ובקשת הרחמים ממי שהחכמה שלו, "מן האחד" - ממי שעוסק בתורה ואינו מבקש רחמים, "אשר יש להם שכר טוב בעמלם", כי בזכות שני הדברים יש להם שכר שיצליחו בעמלם בתורה.

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה" קו ההלכה הספרדי: 3030*

(דרך שיחה חלק א' עמ' ע"ז).

הפסדתי תפילת שחרית באופן שאני צריך להתפלל תשלומין, האם אני יכול לעלות חזן למנחה וכך לכוון שחזרת השי"ת תיחשב כתפילת תשלומין?

יכול לעשות כן. (משנה ברורה סימן ק"ח סעיף קטן ד') וגם בתפילת שחרית יכול לעשות כן אף שיש בה ברכת כהנים יכול להשלים על ידה את תפילת ערבית שהפסיד ואין ברכת כהנים נחשבת להפסק. שו"ת שואל ומשיב (מהדו"ת חלק ד' סי' ס"ח).

אני מעוכב זיווג ושמעתי מחבר שישנה סגולה ללכת לכותל המערבי במשך ארבעים יום ולהתפלל, האם יש מקור לסגולה זו?

בספר טוב ירושלים הביא שקבלה בידינו שהתפילה בכותל המערבי מתקבלת ברצון ואינה חוזרת ריקם, כי השכינה אינה זזה ממקומה. וצדיקים רבים היו מיעצים בעת צרה וחולי ללכת ולהתפלל ארבעים יום רצופים ליד הכותל המערבי. ומי שגר רחוק יכול לעשות כן אף על ידי שליח. ובשו"ת תשובות ונהגות (חלק ה' סימן קס"ה) כתב שמי שגר רחוק יכול לעשות כן ארבעים יום בבית הכנסת שילך ארבעים יום רצופים לבית הכנסת ויתן משהו לצדקה ויאמר כל פעם שכשיעזור לו הקב"ה יאמר נשמת כל חי. ע"כ לא היה בלוקוס יוסף דיני הנהגה בכותל המערבי (אות ג')

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

שאלות שנשאלו בקו ההלכה

כעת לנקביו חייב להיכנס לבית הכיסא ורק לאחר מכן יברך אשר יצור. הליכות עולם (חלק א' פרשת ויצא אות ד').

אשה הרגילה להניק את בנה בלילה ומתוך כך יש לה תחושת צמא גדולה ורוצה לשתות מבקבוק מים שליד המיטה, האם צריכה ליטול ידיים לפני כן?

אם קשה עליה הדבר יכולה לשפשף את ידיה בבגדים ולברך על המים ולשתות. אור לציון (חלק ב' פרק א' אות ח') על פי השלחן ערוך (סימן ד' סעיף כ"ג).

ילד קטן פחות מבר מצווה שרגיל להתפלל שלש תפילות ביום, וביום אחד החסיר תפילה מסיבה כל שהיא, האם צריך לעשות תפילת תשלומין, או שבידל קטן אין דין תשלומין?

כשם שיש דין באדם גדול שאם הפסיד תפילה צריך להתפלל תפילת תשלומין, (שלחן ערוך סימן ק"ח) כך יש דין לחנך ילד קטן שאם שכח תפילה שיתפלל בתפילה הבאה פעמיים ויעשה תשלומין לתפילה שהחסיר. הגרי"ש אלישיב (תפילה כהלכתה פרק א' סעיף י"ג) והגרי"ם קנייבסקי

אני אוהב מאד לעשות התעמלות, ויש לי מכשירי כושר בבית לחזק את השרירים וכדומה, האם מותר לי לעשות התעמלות בשבת?

עיקר האיסור לעשות התעמלות בשבת מופיע בשלחן ערוך (סימן ש"ח סעיף מ"ב), ושם מביא שהסיבה לאסור הוא באופן שמתכוון להזיע ועושה כן לרפואה, מכל מקום אם עושה כן כי מתענג מכך מותר. שלחן ערוך סימן ש"א סעיף ב'. ולכן במקום שעושה כן כדי לשמור על כושר גופני ואין כוונתו להזיע מותר להתעמל אף שמתעמל על ידי כלים כגון קפיצים ומשקולות וכדומה. אור לציון (חלק ב' פרק ל"ו הלכה י"ב). והגרש"ז אויערבך התיר לעשות כן רק לצורך חולה חלש שזקוק לחזק את שריריו. (שלחן שלמה סימן ש"ח סעיף ס"ו בהערות).

יצאתי מהשירותים ולא בירכתי ברכת "אשר יצר" עד מתי אני יכול עדיין לברך ברכה זו?

יכול לברך עד שבעים ושתיים דקות אחרי שיצא מבית הכיסא, ובתנאי שאינו צריך לנקביו שוב, אבל אם צריך

לאכול על קידוש השם

**לרגל יום פטירתו של מייסד החסידות,
רבי ישראל בעל שם טוב הקדוש
(ד' סיון)**

"סע נא לקוריץ העיר", הורה מרן אור שבעת הימים, הבעל שם טוב הקדוש, לאחד מתלמידיו, "שם תפגוש את רבי יצחק. תבקש ממנו להתארח בביתו ושם תלמד אורחות חיים בעבודת השם".

התלמיד לא הרבה אחר רבו, לא שאל מיהו "רבי יצחק" האמור, אלא נטל את חפציו וצוּרו ויצא לדרך. אך דרכו רגלי התלמיד בשערי קוריץ, החל לשאול את היהודים שנקרו בדרכו האם מכירים הם יהודי בשם "רבי יצחק".

הראשונים ששאל נדו בראשם לשלילה. לא שמעו מעולם על יהודי תלמיד חכם בשם זה המתגורר בעיר. סבר התלמיד שבבית הכנסת לבטח יהיה מי שיכירו. אך עד מהרה התבדה.

גם זקני העיר שישבו בבית הכנסת רוב שעות היום ולמדו - לא ידעו לומר לו על צדיק ורבי יצחק שמו...

נאמן למצות רבו חיכה התלמיד יום ויומיים בעיר, ובכל פנים יהודיות שנתקל, היה מיד שואל: "כלום מכיר הינך את רבי יצחק?".

ביום השלישי חל מפנה כאשר פגש את בער'ל.

בער'ל זה חטטן גדול היה, במחילה מכבודו, וכיון שנשאל אודות "רבי יצחק" לא הרפה מן האורח ובטבורו של רחוב החל מגלגל בזיכרונות ומוציא בשפתיו שם אחר שם, כל כינוי שדמה לרבי יצחק נשטח ונבדק עד תומו, ואז אורו עיניו כשמיד הועמו בשנית.

"איני יודע אם לאיש זה אתה מתכוון", התנצל בער'ל לפני האורח, "שכן איש המוני וגס הוא, כל ימיו מבלה הוא בבקתתו ואינו מגיע כמעט לבית הכנסת. אך הוא היחיד בעיר זו שאליו יכול אני להפנותך. איציק'ל שמו..."

האורח ניגש בלית ברירה לפאתי העיירה, שם פגש את איציק. גבוה ורחב גוף היה האיש, והאורח מצאו עומד בחצר הבית כשהוא מוציא דגים מלוחים מתוך חבית ענק שעמדה בחצר.

"שלום עליכם רבי יצחק", פנה האורח ביראת כבוד, בטוח היה שלפניו עומד צדיק נסתר.

איציק נחר בבזו "רבי יצחק? לא רבי אני ולא רב. מה

האורח
ליתא כסן
שלושה יען כי זר
ברוח לב.

תרצה?
ביקש בנימוס
בביתו יומיים -
הוא בעיר. איציק הסכים

בשהותו שם עקב האורח בשבע עיניים אחר בעל הבית, שמא קם הוא בחצות לילה או מעין זה, אך איציק זה שחי בגפו היה עסוק כל היום בשלושה דברים: לאכול ולאכול ולאכול.

בזמנים שבהם לא עסק בהבאת המאכל אל פיו, היה עסוק בהתקנת דברי המאכל או בשניה קצרה וחטופה.

לאחר שלושה ימים נפרד ממנו האורח, אך לפני ששב לרבו הקדוש החליט לשאול את איציק מדוע הוא אוכל כל כך הרבה.

איציק ניאות לספר: "ילד קטן הייתי בעת שהגיעו גויי העיירה והכריחו את אבי להמיר את דתו. אבי סירב כמובן, והאחרים העלוהו על המוקד ושרפוהו על קדושת השם.

אבי היה רזה ודל, כחוש בשר, ותוך רגעים מספר כילתה האש את גופו.

באותו הרגע, המשיך איציק במונולוג המצמרר, "נשבעתי בלבי שאני אוכל ואוכל ולא אפסיק מלאכול, כדי שאם ישרפוני הגויים על קדושת שמו יתברך - האש תבער זמן רב וכבוד ד' יתגדל בעולמו..."

כששב התלמיד אל רבו, מרן רבי ישראל בעל שם טוב, אמר לו הצדיק: "שלחתוך לביתו של כפרי גס כדי שתלמד שגם מאכילה בלי סוף, ובכמות בלתי אנושית, ניתן לעבוד את ה' ללא הרף..."

האמונה, ולמעשה אין לו שום קשר עם החיים. כי גם מי שישן את החיים מתעורר מבעיטה. ומי שלא מתעורר, זה אומר שהוא כבר מת לגמרי. הקדושים האלה חיים וקיימים ומנוחתם על כנפי השכינה בהיכלא דרשב"י, אבל אנחנו כאן בעולם הזה - אסור לנו להיות מתים, אסור לנו להמשיך ב"חיים", כי אם ה' קורא לנו ומעורר אותנו זה אך ורק בגלל שה' אוהב אותנו ורוצה שנחיה באמת, שנתעורר על החיים שלנו.

אהבת ישראל נצחית

ונכון, שאף אחד לא יכול לומר מה ה' רוצה, אבל בהתייעצות עם גדולים וטובים, בשמיעת הכאב של המשפחות, וברחשי הלב של כל לב יהודי - ברור ופשוט שה' יתברך רוצה מאתנו חיזוק גדול מאוד באהבת ישראל. הנשמות הקדושות התאחדו במותם למקשה אחת, כדי שאנו נתאחד כולנו למקשה אחת בחייו.

כתוב בספרים הקדושים שהנשמות הקדושות שנהרגות במיתות משונות, אלה נשמות שעוד לפני שירדו לעולם הזה הן הסכימו וידעו שהן כאן לזמן קצוב על מנת להסתלק ולכפר על עם ישראל. אז הנשמות האלה מסרו נפשם עלינו, כדי שאנחנו נתעורר לאהבת ישראל במסירות נפש, כדי שנצא מגדרנו, שנצא מעצמנו, בפרט עכשיו בסוף ימי הספירה שבהם אנו מתקנים את עניין אהבת החברים ובעבר חג השבועות שכל מתן התורה היה בזכות האחדות של "וייחן שם ישראל כנגד ההר" - כאיש אחד בלב אחד". ואני רוצה להבהיר למעשה מה הכוונה "אהבת ישראל במסירות נפש": **אהבת ישראל במסירות נפש פירושה תפילה על עם ישראל במסירות נפש.**

אצלנו בישיבה זו הנהגה שבשגרה לעשות שעה התבודדות על עם ישראל, ואני מדריך את כל התלמידים שלי להקדיש חלק מהתבודדות האישית לתפילה על עם ישראל. אבל מאז האסון הגדול אנחנו רוצים להתעורר באמת, והתחלנו בישיבה לקבל על עצמנו בסייעתא דשמיא לעשות חצי שעה של תפילה והתבודדות **בכל יום** על עם ישראל. ונכון שזה קשה מאוד, ואין לנו זמן וכו' - אבל זו בדיוק פירושה של אהבת ישראל במסירות נפש.

גם בזה אני מקצר במקום שראוי להאריך, והמקורות רבים, ועוד אקדיש לכך מאמר בפני עצמו בסייעתא דשמיא, אבל הרעיון הוא שה' רוצה שנתעורר, והדבר החשוב ביותר הוא **שעם ישראל יחזרו בתשובה ויחיו באמונה שלימה על פי התורה בשלימות**, ולכן על זה צריך להיות עיקר התפילה. וחשוב להדגיש ולבקש **שהכול יהיה ברחמים**. ועיין במדור השאלות והתשובות ששם כתבתי הדרכה קצרה ומעשית לתפילה על עם ישראל.

ראינו שהרמב"ם כותב שכאשר לא מתעוררים זה גורם לאסונות נוספים. אנחנו לא רוצים אסונות נוספים, אנחנו רוצים שהבעיטה הזאת תהיה הבעיטה האחרונה, הבעיטה שתוביל ל"בעיטה" בת"י, שזו הגאולה השלימה שכבר הגיע זמנה ועיתה ברחמים גדולים בקרוב ממש, כי עת לחננה כי בא מועד.

בברכת שלום ומבורך משה

הסדרה לשלום הבית
מאת הרב שלום ארוש
052-2240696

שלום הבית שלי
הרב שלום ארוש שליט"א

המרדף היומי

אמרתי לה: את צריכה להבין שהתשובה מתחילה עם חיוך, ובשביל זה את צריכה לראות את הנקודות הטובות של עצמך ולדעת שאת טובה.

אני טובה? אמרה האשה - אני מלאה עוונות ופגמים ועצבות, ואני צועקת על הילדים והורסת אותם ומשגעת את בעלי.

במה אני טובה?

את טובה! אמרתי - את מלאה מצוות ומעשים טובים ומסירות נפש ורצונות וכסופים. תגידי בפה מלא: אני טובה.

האשה התחילה לגמגם. היא פשוט לא הצליחה להוציא את המלים האלו מהפה, כל כך היצר הרע הרגיל אותה להסתכל על החסרונות שלה, והכניס אותה לרדיפה עצמית עד שהיא הגיעה לדימוי עצמי שלילי נורא.

דיברתי עמה באריכות וחיזקתי את נפשה עד שהצלחתי להוציא ממנה חיוך

ואת המילים: אני טובה. ואחר כך גם הדרכת אותה כיצד לעשות התבודדות נכונה של נקודות טובות והודאה, והבעל והאשה הלכו לביתם מעודדים ושמחים.

את היא שאיך מרוצה מעצמך ורודפת את עצמך כל היום, ולכן את כבר לא מסוגלת אפילו להגיד פרק תהילים מרוב העצבות שיש לך. ה' יתברך רק רוצה שתתני חיוך ותשמחי בעצמך.

את שואלת על מה לעשות תשובה? תני חיוך! זו התשובה שאת צריכה לעשות.

כי לחזור בתשובה זה לחייך. למה? כי שמחה זו אמונה.

כשאדם מחייך זה ביטוי לאמונה שלו, שהוא יודע שאין עוד מלבדו, ושהוא בידיים הטובות של ה', וה' אוהב אותו ומשגיח עליו ומנהיג אותו, וגם כל הנפילות והכישלונות הם מאיתו יתברך ולטובה.

לכן מי שרוצה לחזור בתשובה צריך קודם כול לתת חיוך ולתת לבורא עולם להנהיג אותו.

אז מה אני צריכה לעשות? שאלה האשה.

צריכים לדעת, שלכל אדם יש יצר רע לרדוף את עצמו, ולהרגיש שאינו טוב, ובמיוחד יש את היצר הזה לנשים, שהיצר הרע מתלבש עליהן הרבה יותר בעניין זה, ולכן הן צריכות ללמוד איך להתחזק ולהתגבר על היצר הרע של הרדיפה העצמית.

לעיתים הרדיפה העצמית כל כך גוברת, עד שהאשה כבר אינה יכולה לזוז, מרוב העצבות והייאוש האוחזים בה.

כמו שהיה מעשה, שבאו אלי זוג להתייעץ, והאשה התלוננה:

אני לא יכולה לעשות כלום, לא להגיד תהילים, לא להתפלל, מה ה' רוצה ממני? מדוע הוא אינו מניח לי לעבוד אותו? על מה אני צריכה לעשות תשובה?

אמרתי לה: ה' יתברך לא רוצה ממך כלום, אדרבה, הוא מאד מרוצה ממך ומתפאר בך!

הרה"ק ר' אברהם מרדכי אלטר מגור זצוק"ל
"אמרי אמת" מגור, ו' סיון

לאורם נלך
הילולא דצדיקא

מרבית החסידים היו טרודים רוב ככל היום בפרנסתם, ואע"פ כן עורר והתקין שכולם ילמדו לכל הפחות שעה אחת ביום, אחר תפילת מנחה. וציווה "שלא ייראה ולא יימצא באותה שעה בבתי החסידים שום הולך בטל, ואפילו הקובעים עיתים לתורה שעות הרבה בלילה, אל יוצאו את עצמם מן הכלל בשעה זו". היה מקפיד על זמנו, והיו לו שיעורים קבועים בכל יום בכל מקצועות התורה, כנגלה ובנסתר. ביניהם היו שיעורים שהקדיש להם לא יותר מחמישה או עשרה רגעים. החסידים סיפרו אגדות על דריזתו. הרבי לא סירב אף פעם לבוא לברית מילה, אולם התנה במפורש שלא יפסיד זמן לריק, ברית מילה בהשתתפותו, יחד עם סעודת המצווה ואמירת דברי תורה, ארכה כחצי שעה. בשנת הת"ש, הורה הראשונה לחורבן יהדות פולין, ניצל בנס מעמק הבכא ועלה לארץ ישראל בלוויית בניו וכמה מבני משפחתו. מאז הועתק מרכז חסידות גור לירושלים עיר הקודש.

שיברו של הרבי היה מר. מתוך מאות אלפי חסידיו נותרו בחיים עשרות אלפים בלבד. למעלה ממחצית צאצאיו נספו ובכל זאת המשיך הרבי לחזק את חסידיו בדברי אמונה כי כל מה שהקדוש ברוך הוא עושה הוא לטובה, ושצריכים להאמין שכל שנתקיימו כל התוכחות שבתורה כך יתקיימו כל הנחמות. כשהגיעו פליטים ניצולי שואה, הורה לבניו ולחסידיהם לטפל בהם בגשמיות ורוחניות.

יומיום לפני חג השבועות תש"ח אמר למקורביו "אני רוצה לעלות למעלה". חשבו שרוצה לעלות לדירתו, שהייתה בקומה העליונה. אולם הוא הוסיף: "צריכים אותי שם". ובחג השבועות שנת תש"ח, בעת מלחמת השחרור, החזיר רבי אברהם מרדכי את נשמתו הטהורה לבוראה. זכותו תהא מן וציה עליו.

בד' בטבת שנת תרכ"ו נולד בשטוט"צ לגאון הקדוש רבי יהודה אריה לייב בעל "השפת אמת" בן - רבי אברהם מרדכי אלטר, נכד לבעל ה"חידושי הרי"ם" זצ"ל.

לרבי אברהם מרדכי נולדו חמישה בנים כאשר רבי מאיר הבכור נהרג על קידוש השם בשואה, ובנו השני רבי יצחק אלטר נפטר בחי' אביו ר"ל.

רבי אברהם היה זריז מאוד, לא איבד רגע לבטלה, עוד מילדותו חינכו אביו, בעל השפת אמת, להיות זריז, והדריכו שלא להרבות במחשבות יתירות, רק לשמוח בחלקו וללמוד תורה בשקידה. "ותקח לך מדת הדריזות שמביא לידי חסידות... כי ברגע אחד בזריזות יעלה לך יותר מכל אלה החשובות". כבר מילדותו היה רבי אברהם מרדכי מחבב במיוחד את ארץ הקודש. כשהיו מגיעים שלוחים מארץ ישראל לבאיו, האדמו"ר בעל "שפת אמת", והיו רוצים לתת לו מזכרת מארץ ישראל, היה אומר לשליח: לך אצל בני ר' אברהם מרדכי ותן לו המתנה, כי הוא אוסף כל חפץ מארץ ישראל. חיבה זו היא שעמדה בבסיס יחסו לארץ ישראל ולמצוות העלייה אליה.

לאחר פטירת אביו בה' שבט תרס"ה, בגיל חמישים ושמונה שנים בלבד, מאורע שזעזע את כל חסידות גור, הפצירו בו החסידים למלא את מקום אביו. רבי אברהם סירב במשך כמה חודשים אך בחג השבועות התרצה וקיבל עליו את עול הרבנות. היה מעורר את חסידיו שלא יבטלו זמנם, אלא ירבו בשקידת התורה. והיה רגיל לחזור על דברי הרבי הזקן מקוצק שהיה אומר: "רוצה אני שלא תחטאו לא מחמת האיסור, אלא מחמת שלא יהיה לכם פנאי לחטוא". מגודל חשיבות שמירת הזמן בעיניו ניתן ללמוד מהעובדה המדהימה כי היה לו שיעור קבוע עם נכדו בין 10:53 ל 11:00 ובשיעור זה הספיקו לגמור מסכת שלימה תוך חודש ימים.

קו האמונה
02-6444250

נעשה ונשמע
כאיש אחד הלא אחד

אני אוהב כל יהודי
I love every jew

אני אוהב כל יהודי
לרכישת סטיקרים ומוצרים נוספים:
050-9931931

שידור חי

על ידי הרב שלום ארוש שליט"א
בכל יום שלישי, בשעה 20:00

שאלות ותשובות

ניתן לשלוח שאלות במייל
me5812210@gmail.com
או כמסרון לנייד:
052-6672221

בהמשך למאמר ראש הישיבה, מתעוררת שאלה

שאלה:

שמעתי מכבוד הרב, שצריכים להתחזק בתפילות על עם ישראל במסירות נפש, ולהקדיש לכך חצי שעה בכל יום. חצי שעה זה הרבה זמן, אבל אני מוכן להתאמץ. ובכל זאת אני מרגיש שאין לי מה לומר חצי שעה. אשמח לקבל מהרב כיוונים והדרכות.

תשובה:

אשריך. הזוהר הקדוש אומר "אשרי מי שזוכה לדבר על אזוניים שומעות". אשרי שדברי מתקבלים, ואני רואה את ההיענות הגדולה בשיעורים ובשידורים; ואשריך שיש לך לב לשמוע את הצורך העמוק והגדול של עם ישראל בתפילות וזעקות לה' יתברך.

ואכן, מה לא עושים בשביל עם ישראל? מה זה חצי שעה ביום?

תפילות פועלות. רבי מאיר התפלל על רשעים שיחזרו בתשובה והם חזרו בתשובה. תשובה שאם יהיו כמוך עוד מאה אלף איש - אנחנו נעלה כולנו ביחד חמישים אלף שעות ביום שעם ישראל יחזרו בתשובה שלימה. זו תהיה "רעידת אדמה" בשמיים. רבי שמעון והצדיקים מזעזעים את כיסא הכבוד מלמעלה, ואנחנו בתפילותינו נזעזע את כיסא הכבוד מלמטה, עד שנראה בעינינו את הפירות, עד שנראה בעינינו את עם ישראל מתחזק כנגד כל הפיתויים והבלבולים של הדור, ועד שנראה בעינינו בשוב ה' לציון ברחמים.

לשאלתך. כדאי מאוד להחזיק בדף קטן או לסדר בראש כמה נקודות יסודיות שעם ישראל יתחזקו בהן, ועל כל נקודה ונקודה אפשר להאריך מספר דקות בפרט על הצדדים המעשיים של קיום הנקודה.

לדוגמה: להתפלל על הנקודה הענקית **שכל עם ישראל יאמינו באמונה שלימה שהכול לטובה ויאמרו על הכול תודה**, שזה המפתח לגאולה השלימה ולביטול כל הצרות כמו שהבאתי בספרים ובחוברות בשם רבי נתן מברסלב והדברים מפורסמים.

אז באמת אפשר לומר את זה בכמה שניות: "ריבונו של עולם יהי רצון שכל עם ישראל יאמינו שהכול לטובה ויאמרו על הכול תודה".

אבל אם אתה מבין שמדובר בדעת גדולה והיא תלויה בלימוד ובשמיעת שיעורים ובהרבה תרגול מעשי בפועל ויש בה הרבה מאוד צדדים מעשיים - אז אתה יכול להפריד את זה להרבה חלקים ולהתפלל על זה בקלות לפחות חמש דקות בלי להאריך ובלי לחזור על עצמך.

תבקש מה' שכולם יזכו ללמוד את הספרים והחוברות של התורה (ומומלץ ממש לפרט את שמות הספרים והחוברות שעוררו אותך); ותבקש שהחוברות והספרים של התורה יגיעו לכולם; ושכל אחד יזכה **לקרוא וללמוד**; שכל אחד יזכה **להבין** את המסרים; ושכל אחד יזכה ממש **לדעת ולהתחבר** והדברים יתיישבו לו על הלב; ושכל אחד יזכה **לקיים ולהקדיש זמן** ניכר ביום להודות

לה'; וכאן אפשר לפרט: על צרות, על חסרונות, על מניעות, על עיכובים, על מחלות, ועל תאונות וכו' - שכולם יחיו את האמונה שהכול לטובה בכול מכול כול; ולסיום להתפלל שכל אחד יזכה **להפיץ** בעצמו ולדבר איש עם רעהו ואישה עם רעותה בכל הזדמנות מעניין התודה, על שהתודה תתפשט ותהיה נחלת הכלל ושיחה בפי הכול.

ועל המשקל הזה ובאופן הזה אכתוב עוד כמה נקודות שחשוב מאוד לשלב בתפילות על עם ישראל, ובעיקר על התשובה של עם ישראל.

ובמעט מחשבה תוכל לִפְתֹּחַ כל נקודה להרבה מאוד נקודות מעשיות קטנות. וכמובן, אלה רק דוגמאות מעטות על קצה המזל.

ולפי כן חשוב לי להדגיש שגם אם אין לך ממש דיבורים חדשים ומפורטים, עצם זה שאתה חוזר כל החצי שעה על המילים: "אבא, תרחם על כל עם ישראל ותחזיר אותם בתשובה ברחמים" - זה טוב מאוד! זה נפלא ומצוי! ואשרי חלקו של מי שיעשה את זה בתמימות. אבל זה ברור שכאשר יש בתפילה התחדשות וזרימה של עניינים רבים - יש לתפילה יותר חיות, ויותר קל לדבר עם ה' כדבר איש עם רעהו כמו שמלמד רבי נחמן.

הנקודות הן: שכל עם ישראל יחזרו בתשובה בלי ייסורים, ואפשר לבקש כאן בפרטיות על שבת וכשרות וטהרת משפחה ולימוד תורה ושלא ינשרו בחורי ישיבה ובנות ישראל ושיפתחו ישיבות וכוללים ושיעורים ומסגרות לבעלי תשובה וכו'.

בפרט צריכים להתפלל על תיקון הברית של עם ישראל, שכל הגברים ישמרו את הברית. וכאן אפשר להאריך שילמדו את הספר "בריתי שלום" ויעשו התבודדות יומית וחשבון נפש על תיקון הברית ויתרחקו מכל עבירה ומכל קשר פסול וישמרו את העניינים בשלימות ויתרחקו מהמכשירים הטכנולוגיים הטמאים, מהאינטרנט והטלפונים החכמים והרשתות החברתיות, שיהיו קדושים וטהורים.

ושכל בנות ישראל תלכנה בצניעות וילמדו את הספרים שמדריכים את בנות ישראל להיות נשים כשרות גם בלבוש וגם בדיבור וגם בכל העניינים.

ושכל עם ישראל יזכו להתקרב לדרך התפילה וההתבודדות ולעשות לפחות שעה התבודדות בכל יום וחשבון נפש, וגם כאן ניתן להאריך שילמדו את הספרים השייכים וילמדו ויבינו ויקיימו ויפיצו, וישברו את כל המניעות בכל יום מחדש ולא יעבור עליהם יום בלי שעה התבודדות.

חשוב לי שוב להביא את דברי קדשו של רבי יהודה זאב ליבוביץ' שהזהיר ואמר שחייבים לבקש מה' תשובה ברחמים וגאולה ברחמים, כי כאשר מבקשים על משהו שיעוררו אותו משמיימים אפשר חלילה לעורר אותו גם על ידי מכות ר"ל, אבל אנחנו רוצים שעם ישראל יתעוררו ברחמים על ידי ספרים ותפילות והפצות, על ידי דעת ושירים וריקודים, ושהגאולה תבוא ברחמים גדולים ועצומים בזכות תפילות ישראל במהרה בימינו אמן.

בס"ד בר"ה

שבת משוש ליבנו נהפך לאבל מחולנו

דמוע תדמע עיינינו ועפעפינו יזלו מים

בלב קרוע ומורתח המומים ומזועזעים עד דכדוכה של נפש

מהאסון הכבד שפקד את כל עם ישראל בהר מירון ביום חתונתו וביום שמחת ליבו,

ביומא דהילולא של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי

"מוסדות חוט של חסד", רבניה, תלמידיה ומשפחותיה

שולחים אנו את תנחומינו לכל משפחות קדושי מירון

עם פטירתם הטראגית בדמי ימיהם של יקיריהם ועלייתם בקטירא חדא בעיצומו של שמחת הרשב"י.

הצער הוא של כלל ישראל, והמסר הוא לכלל ישראל.

כ"כ תנחומינו להרה"ח ר' מאיר נחמן שיבלחט"א

ולבנו ר' נתן אלחדד שליט"א חתן מו"ר הרב שליט"א שיבלחט"א

עם פטירת שני זכי הנפש בעלי מידות טובות ומעוטורות, ליבם בער לה' ולתורתו ולצדיקיו

הבה"ח יוסף דוד ז"ל והנער משה מרדכי ז"ל

וכן תנחומינו למשפחת תלמידנו היקר - משפחת צרפתי, עם פטירת אבי המשפחה

תלמיד מובהק למו"ר הרב שליט"א, אשר פעל רבות לקירוב לבבות לאבינו שבשמים

ר' משה שמחה צרפתי ז"ל

גדול כים שבדרך מי ידפא לך

השי"ת בעל הרחמים יחון וירחם עלינו ידפא לבבנו הנושברים ימנע משחית ומגפה מעלינו ויאמר די לצרותנו ונוזכה במהרה בנחמת ציון וירושלים ומהר ד' דמעה מעל כל פנים.

נוזכה כולנו. להתחזק ולהתאחד באהבת ישראל אמיתית

רבנן ותלמידיהון

חיזוקון

לומדים הלכה

חג שבועות

נאמר בתורה
'ושמחת בחגך',
ולמדו חז"ל שאין
שמחה אלא בשר ויין.
ולכן מצוה לאכול
ביום טוב בשר בהמה
דוקא, כדי לקיים
מצות שמחה
(בהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

בלעדי לשותפים:

כל הלימוד
תורה שלו נזקף
לזכותך

תזכה עוד היום
לפדיון נפש אישי
מאת הרב שלום
ארוש

תמונה של הרב
אשר תפאר את
ביתך או קמיע
לשמירה לבחירתך

02-5308000

העמותה רשומה לצורכי
מס לפי סעיף 46

שותפות
במפעל הזנה
"כפה פרשה"
מצילה את דור
העתיד

בדיחות הדעת

שוטר: "את יודעת באיזו מהירות נסעת?"
נהגת: "סליחה אדוני השוטר, אני מצטערת, פשוט יש לי קלאוסטרופוביה".
שוטר: "מה קלאוסטרופוביה???"
נהגת: "גברת, את מבולבלת לגמרי. קלאוסטרופוביה זה פחד ממקומות סגורים".
נהגת: "כן בדיוק, אני יודעת, הקניין יסגר בעוד 40 דקות!"

העלון מוקדש לרכאות

אמנדה בת ארלין

ולזיווג הגון שירה בת אביבה

להקדשת העלון: 02-5308000

השיחה והשיתוף של הצוות, יורידו בע"ה את האפשרות שידביקו לילד סטיגמה של "מפריע" או של ילד "לא מטופל" וגם יגרמו בע"ה לשיתוף פעולה פורה לטובת הילד לכשהוא יתחיל טיפול מסודר. תוך כדי שיתוף פעולה וידוע של הצוות החינוכי, חשוב עד מאוד לנסות ולאתר בכל דרך אפשרית, את הסיבה להתנהגות החריגה ואז להתפלל הרבה על הילד, לקבל יעוץ ועזרה מקצועית ולטפל בבעיה תוך כדי שיתוף פעולה מלא של הצוות החינוכי.

סיבות לבעיות התנהגותיות

מגוון בעיות רגשיות, הם אלו אשר גורמים לילדים להתנהג בצורה כזו, לדוגמה: חוסר ביטחון, הרגשת דחייה, תסכול, חוסר בתשומת לב, קשיי תקשורת, בעיות בבית, בעיות מול הצוות ועוד. הסיבות לרגשות אלו גם הן מרובות ומגוונות ולא תמיד הסיבה המשוערת היא הסיבה "השורשית". מאחר והבנת הסיבה היא בדרך כלל מחצית הדרך לטיפול ולהצלחתו, עלינו לחקור היטב ולהבין מה היא שורש הבעיה, לא תמיד נדע מהי הסיבה השורשית ולכן עלינו להיוועץ במחנך, בגננת, ביועץ בית הספר או באיש חינוך, אבחון או טיפול. הצעד הראשון, הוא ההבנה וההכרה שישנה בעיה המצריכה בדיקה, והמשך ההתקדמות כמו שהסברנו.

בהצלחה!

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל
לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

סמכות הורית ומשמעת בגיל הרך פרק יג'

"שלום דודי, מה שלומך? איך היה היום בגן?" שואלת אימו של דודי את בנה בן הארבע וחצי, לאחר שחזר מיום הלימודים בגן. אך דודי אינו עונה. הוא מסתם משהו בשקט ומנסה להתחבא בתוך עצמו, תוך כדי שהוא נכנס הביתה. "דודי, הכל בסדר?" היא ממשיכה לשאול, אך דודי אינו עונה.

סליחה, ציור ומתנה קטנה

אמא של דודי, שהרגישה שקרה היום משהו בגן, התקשרה בערב לגננת להתעניין. הגננת סיפרה, שאכן הייתה היום תקרית מצערת עם דודי: "דודי רב עם חבר על האופניים וכשהחבר הפעיל כוח וסרב לתת לדודי את האופניים, דודי הכה אותו, ונשך אותו ביד" אמא של דודי התנצלה בפני הגננת על המקרה המצער והבטיחה לשוחח איתו ולהסביר לו כיצד ילד יהודי צריך להתנהג במקרים כאלו. היא גם בקשה את מס' הטלפון של החבר בכדי להתנצל בפני אימו ושדודי יבקש מהחבר סליחה, יצייר לו ציור ויקנה לו מתנה קטנה.

הקרב האחרון על חייו

הגננת שמחה מאוד על שיתוף הפעולה ושחה כבדרך אגב "אני רואה שאת מאוד משקיעה בחינוכו של דודי, אז אני מרשה לעצמי לספר לך שזה לא מקרה בודד וזו לא התקרית הראשונה שדודי מעורב בה. ברוב הפעמים שדודי מחליט שמגיע לו חפץ מסוים, או אם חבר "מתחיל איתו" זה בד"כ לא נגמר יפה. דודי מתרגז וצורח ומתנהג ממש כחיה פצועה וכאילו זה "הקרב האחרון על חייו" הכאות ונשיכות הם רק חלק מההגנה שלו ובהזדמנות זו הייתי שמחה לקבוע פגישה מסודרת ולשוחח על מצבו החברתי בגן". אמא של דודי נבהלה מהשיחה וממש לא ידעה כיצד להגיב. מתחת לאף שלה גדל ילד שמחה ונושך ילדים בגן, בבית זה לא קורה, בדרך כלל הוא מתנהג יפה וכמעט ואין לו התפרצויות, אבל בגן? איך היא לא שמה לב? ולמה עד עכשיו לא שיתפו אותה, מה לעשות???

ילד רע?

הורים יקרים! על פניו נראה שצריך לבדוק ולשוחח

קשיי התנהגות-מה הם אומרים?

קשיי התנהגות מוחצנים, אגרסיביות, התקפי זעם, הרסנות, פגיעה בחברים, מריבות וויכוחים הם בהחלט אירועים המפריעים למהלך החיים התקין ובמיוחד בגן או בבית הספר. הבעיה החמורה ביותר היא, שילדים הנתפסים בעיני הצוות החינוכי ובעיני חברים כילדים "מופרעים" ומפריעים" עשויים עד מהרה להפוך את התנהגותם לדפוס התנהגות קבוע ולבעיה הקשה יותר לטיפול. מבעיה קטנה, הניתנת לפתרון ע"י מספר מפגשי טיפול והדרכה, נהיית לנו ח"ו בעיה גדולה יותר. ברגע שהילד מקבל סטיגמה של ילד מופרע, הוא מתחיל להאמין למה שהוא חושב שחושבים עליו, הוא מפנים את הקביעה עליו ולאט לאט מתחזקת בתוכו התודעה שהוא כזה ואין מה לעשות. לעיתים, הבעיות הנלוות לבעייה האורגנית, מקשים מאוד את העבודה החינוכית עם הילד.

הזמן הוא קריטי

לכן, כל יום שעובר הוא קריטי. כאשר אתם רואים בבית או שומעים מהגן וביה"ס שהילד קצת "לא רגוע" שישנה איזו שהיא "בעיה" חשוב מאוד לשתף את הצוות החינוכי ולנסות לגבש איתם עמדה מה אפשר לעשות עם ההתנהגות של הילד.

אמור 3 פעמים ביום בכוונה גדולה:

"ריבונו של עולם אנו ילדיך רחם עלינו
שלח לנו גאולה שלימה
ברחמים ולא בדין היום אמן"

יהודי יקר!

שלא יעבור האסון הזה
ושגרת החיים תשכח זאת ממך!

ילדים, בחורים ומבוגרים
קפחו את חייהם - קדושי מירון!
עלינו לעשות כל יום מעשה למען הגאולה.

איטש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ד סיון תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 6:53 תל-אביב: 7:08 חיפה 7:01 מוצאי שבת: ירושלים: 8:10 תל-אביב: 8:12 חיפה: 8:13 ר"ת: 8:45

פרשת במדבר

ללמד תורה לתלמידים

"אם אחד נשאר אני בא ללמד..."

שאיפת חייו של הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל היתה להרביץ תורה לתלמידים. בזה ראה את יעודו בחיים ולא הסכים לוותר על כך בשום אופן. מעשה שאירע בשנת תשכ"ח. תלמידי השיעור שלו אירגנו נסיעה לנתניה לשבוע ימים מטעם 'ועד הישיבות' כדי לנפוש ולאגור כח ללימוד התורה. שאל רבי בן ציון: "כולם נוסעים?" ענה אחד התלמידים כי הוא נשאר מסיבה כלשהי. אמר לו רבי בן ציון: "אם אחד נשאר אני בא ללמד כרגיל!" ואכן במשך שבוע ימים מידי יום ביומו הגיע כרגיל ולימד תלמיד אחד במשך למעלה משלוש שעות כל יום, סוגיות קשות במסכת יבמות. האיר המזרח

התשוקה ללמד...

לאחר טיפול רפואי שעבר רבינו הגרא"מ שך זצ"ל, החליטו בני ביתו כי בתקופה הקרובה לא ייצא מחוץ לבני ברק כדי לשמור על בריאותו. באחד הימים נכנס הרב יוסף גולדנשטל זצ"ל (מייסד ישיבת אופקים) לביתו של הרב שך להזמין למסור שיעור בישיבת אופקים. כדרכו למסור שם שיעור מידי פעם. אך בני הבית סירבו בתוקף בנימוק שחובתם לשמור על כוחותיו ובריאותו של הרב שך.

כששמע הרב שך, אמר לרב יוסף: "הקב"ה נתן לי חיים בכדי שאפעל עוד בעולם. אני אניע איתך ברכבך". הוא סיכם עם רבי יוסף את היום והשעה שאז ימתין לו ברכבו במקום פלוני ומשם יסעו יחד לאופקים. ואכן הרב שך יצא בחשאי ונסע עמו לאופקים.

בני הבית שלא ידעו מאומה החלו לחפש אחריו ולא ידעו לאן 'נעלם'... רק לאחר כמה שעות עלה על דעתם שמא נסע למסור שיעור באופקים. ביררו בטלפון אצל רב יוסף והשיב להם שמוסר כרגע שיעור לבני הישיבה באופקים.

הלמות עמלים - ח"ב

תכלית המבחן - לעודד התלמידים...

סיפר הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א כי בשעה שנבחן אצל כ"ק האדמו"ר מסלונים (בעל הנהגות שלום) כדי להכנס כתלמיד מן המניין בישיבתו, שאלו הרבי: "מתוך כל דפי הגמרא שברצונך להבחן עליהם, איזה מהם שגור על לשונך ואתה יודע אותו היטב?" הצביע רבי יעקב מאיר על תוספות מסויים.

נענה הרבי והגיב: "עתה אצא מן החדר למשך מחצית השעה, ובנתיים חזור שוב על דברי התוס' עליהם אשאל אותך בבחינה..."

סיים רבי יעקב מאיר ואמר: "עד אז הורגלתי כי תכלית המבחן הוא 'להכשיל'... לתפוס את התלמיד בקלקלתו היכן אינו יודע... ואילו עכשיו הראה לי ה'נתיבות שלום' כי אדרבה חפץ הוא בהצלחתי, ולכך נועד המבחן, בזה נטע בי עידוד וחיזוק להתעלות בתורה.

מתוך מאמר

מצוה ללמד תורה לתלמידים, גם אם אינם בניו ובני בניו!

נלמד מהפסוק: "ואלה תולדות אהרן ומשה" (פרק ג-א)

וכתב רש"י (עפ"י גמ' סנהדרין יט:): ואינו מזכיר אלא בני אהרן ונקראו תולדות משה, לפי שלמדן תורה... שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו. עכ"ל. ומוסיף השל"ה הק': ולא תאמרו "כאילו" ילדו, ולא ילדו ממנו. כי אדרבה הוא ילדו בעצמו, כי אביו ואמו נתנו לו הגוף, והרב משפיע בו נשמה... על כן אשרי מי שעושה כן ולומד ומלמד בן חברו תורה, ובחינם, אז שכרו כפול מן השמים. עכ"ל.

הטור כתב כי ללמד ילדים קטנים מותר בשכר משום שנחשב כמקבל שכר על שימורם. והוסיף הדרכי משה (בשם הגהות מיימוניות) שהוא הדין מותר לקבל שכר כדי ללמד אדם שקשה ללמוד.

ונשאל כ"ק האדמו"ר גאב"ד אונגוואר, הגאון רבי מנשה קליין זצ"ל (בשו"ת משנה הלכות חלק ה' סימן קעו): הרי "מה אני בחינם אף אתה" נאמר ביחס לכל אדם, ומניין לנו להבדיל בין אדם קל-הבנה לאדם קשה-הבנה? וביאר גאב"ד אונגוואר שמה שכתב ה'דרכי משה' "אדם שקשה ללמוד" אין הכוונה שהוא מחוסר הבנה וכדומה, אלא שבמציאות קשה ללמוד עמו. והיינו שהקושי אינו בתוך הלימוד [שאז בוודאי מצוה ללמדו בחינם], אלא הקושי הוא להתחיל ללמוד עמו, שנדרש ביטול זמן והתאמצות גדולה כדי להכניסו ללימוד. וקא משמע לן בזה שמותר לקחת שכר גם ללימוד עם אדם מבוגר שלא צריך שימור, אך גורם הוא לטרחה יתירה לזה שלומד עמו.

את אמרת חז"ל (אבות פ"א מ"ד) "אם אין אני לי מי לי, וכשאני לעצמי מה אני, ואם לא עכשיו אימתי" פירש החתם סופר לענין לימוד תורה לתלמידים. וכך דרש: "אם אין אני לי מי לי" - אם אינו "נאה מקיים" גם תלמידיו לא יצליחו. "וכשאני לעצמי" - היינו צדיק גמור לעצמי, אך איני מעמיד תלמידים - "מה אני?" ואם יאמר: בבחורתי אעשה לעצמי וכשאזדקן אלמד תלמידים וארויח שניהם. על זה נאמר: "ואם לא עכשיו אימתי".

הגאון רש"י? אויערבאד זצ"ל הורה למלמדים שיש ללמד את העניינים הנלמדים לפני התלמידים, בבקיות ובבהירות, בכדי שהתלמידים לא יתקשו להבין את הסוגיא הנלמדת. והיה אומר בדרך מליצה: אם חז"ל אמרו "דברה תורה כלשון בני אדם", א"כ בני אדם ודאי שצריכים לדבר בלשון בני אדם...

לקרב רחוקים ולסייע בידם לזכות באושר הרוחני שבחיי תורה ומצוות!

נלמד מהפסוק: "הקרב את מטה לוי" (פרק ג-ו)

ובמדרש רבה (פרק ג) הביאו חז"ל על פסוק זה את הפסוק "צדיק כתמר יפריח כאזן בלבנון ישגה" ודרשוהו חז"ל על שבט לוי. וכתב בצוואת הבעל שם טוב שישנו צדיק שנמשל ל"אזן" שאף שהוא גדול בתורתו, אינו משפיע על הזולת, כארז שהוא גדול אך אינו נושא פירות. מאידך, יש צדיק שנמשל ל"תמר" שמשפיע על הרחוקים ומקרבם לאביהם שבשמים כתמר שמפריח פרי. על שבט לוי דרשו פסוק זה. שאף שהיו עוסקים בתורה כארז, היו פורחים כתמר להשפיע על הבריות ולקרבם לתורה.

רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל מוכיח (בספרו בן יהוידע - חגיגה ג.) כי אף הרחוקים מלימוד התורה, מידעיתה ומהבנתה. בכל זאת, כאשר אוזניהם קולטות דברי תורה וקדושה, אף שלפי שעה אינם מבינים מאומה, השפעתן של הדברים רבה ביותר על רוחם ונשמתם וברבות הזמן ישאו פרי הלולים!

ההוכחה לכך, ממה שאמרו חז"ל בגמרא (שם): מעשה ברבי יוחנן בן ברוקה ורבי אלעזר בן חסמא שהלכו להקביל פני רבי יהושע בפקיעין. אמר להם: מה חידוש היה בבית המדרש היום? אמרו לו: בפרשת הקהל נאמר "הקהל את העם האנשים והנשים והטף" ודרש על זה ראב"ע אם אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע, טף למה באים? כדי ליתן שכר למביאיהן! אמר להם: מרגלית טובה היתה בידכם ובקשתם לאבדה ממני?

ולכאורה תמוה: ממה נפשך, אם נשים מבינות הדרשה, נמצא שהן בכלל האנשים שבאים ללמוד. ואם אינן מבינות, אם כן, יש לשאול על הנשים עצמן למה באות? הרי שמיעה בלי הבנה אין כל תועלת בה! ומבאר ה"בן יהוידע" שבשמייעת הנשים ישנה תועלת כמובא ב**זוהר הק'** (פרשת שלח) שהנשים יושבות בגן עדן ויש להן השגה בעסק התורה... מפני שבעולם הזה שומעות דברי תורה מהחכמים הדורשים בציבור, ואף שאינן מבינות נשמתן קולטת אותם דברי תורה. עיי"ש.

לפי מתרץ הבן יהוידע את פשר אמרתו של רבי יהושע שאמר "מרגלית טובה היתה בידכם". ומשמע שרבי יהושע הרגיש קשר אישי ומיוחד עם דרשה זו של חז"ל. וצריך להבין: מה שייכות יש לו לרבי יהושע עם דרשה זו ומה חידוש יקר כל כך מצא בדרשה שכה שמח בו?

אכן לאור האמור מובן היטב, שהרי שנו חז"ל במסכת אבות (פ"ב) על רבי יהושע: "אשרי יולדתו!" משום שמיום שנולד לא הוציאתו אמו מבית המדרש כדי שלא יכנסו באזניו אלא דברי תורה. ולכאורה: איזו תועלת תגיע לרבי יהושע מאותם דברי תורה, הרי כל עוד תינוק הוא אינו מרגיש בהם כלל, ובחינם טרחה אמו להכניס עריסתו לבית המדרש?

אכן לפי הדרשה שדרש רבי אלעזר בן עזריה שנשים באות לשמוע כי יש להם תועלת אף שאינן מבינות, משום שנשמתן קולטת, נמצא, שגם רבי יהושע בן חנניה היתה לו תועלת במה שהיה בבית המדרש מלידתו, לפי שנשמתו קלטת את הדברים ששמע.

הוא שאמר רבי יהושע: "מרגלית טובה היתה בידכם" שכן הרגיש שדרשה זו של רבי אלעזר נוגעת במישרין אליו, ולכן כה שמח בה, כי ממנה למד שיפה עשתה אמו במה שהכניסו לבית המדרש אחר לידתו, ולא טרחה לחנם, שכן תועלת רבה היתה במה שנכנסו דברי תורה באוזניו.

בדרשה שנשא **הרב מפוניבז'** - **הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן** זצ"ל אחרי השואה, בלונדון, במהלך חיפושיו אחרי עקבות אבודים של ילדי ישראל, תינה בזעזוע נפשי עמוק את כאבו וצערו על הטרגדיה הנוראה שפקדה רבים מן היתומים האלה אשר "מצילהם" הנוכרים העבירו אותם לשמד. וכך אמר:

"אנו שרויים כעת באותו מצב טראגי שהיה מנת חלקו של נח בתיבה אחר המבול, אשר ברגע שהיה מסוגל לפתוח צוהר ולהביט בעדו החוצה, נוכח לראות שכל העולם חרב... וכאשר שלח לבסוף את היונה, כדי לבדוק אם שרד משהו מן העולם שלפני המבול, הביאה לו "עלה זית טרף בפיח..."

לבלי ידח ממנו נידח...

אחת הדמויות המופלאות ורבות ההוד בקירוב רחוקים לתורה, בחמישים שנה האחרונות, היה ללא ספק הגה"צ **רבי ירחמיאל קראם** זצ"ל (שנסתלק מעמנו לפני כחודש וחצי). בעלון הקודם ("איש לרעהו" פרשת בהר בחוקות) סיפרנו על מעשיו הכבירים לזיכוי הרבים ועל גדלותו העצומה בידעית התורה ובהרבצתה. כעת נציץ מעט על פעילותו העניפה להצלת כמה שיותר נפשות מבאר שחת, להוציא יקר מזולל לבלי ידח ממנו נידח, ולהשיב אלפי משפחות תועות לאביהם שבשמים.

זכה הרב ירחמיאל להכניס ילדים ונערים למוסדות תורה ומתיבתות בהקף עצום. הוא לא הסתפק במועט. בשעה שהיו פעילים ידועים מכניסים בודדים, היה הוא באותו פרק זמן ממלא אוטובוס שלם, כפשוטו. ועשה זאת אחר עבודת שטח מוקדמת לקבל הסכמת ההורים.

וסיפר יו"ר "לב לאחים" **הרב אליעזר סורוצקין** שליט"א שבאחד הפעמים כשהרב ירחמיאל הלך להכניס ילדים לבתי ספר תורניים והוא התלווה אליו. הביא אוטובוס למלא בו את הילדים כשהוא אומר להרב סורוצקין: "אתה תעמוד בדלת האחורית ותשמור שהילדים לא יברחו..."

ואגב, יש לציין שגדולי העוסקים בקירוב, קיבלו ממנו השראה לפעילותם. כאשר קבוצה מיישבת חברון ביקשו לעשות פעילות קירוב בדרום, ובאו לשאול את **רבינו הגרא"מ שך** זצ"ל, אמר להם: "המורה-דרך של הפעילות בדרום הוא הרב ירחמיאל קראם תלכו אליו ותעשו ככל אשר יאמר לכם". וכשנשא פעם הרב סורוצקין דברים בכנס "לב לאחים" בדיוק אז נכנס הרב ירחמיאל. הפסיק דבריו והכריז בהתרגשות: "ברגע זה נכנס לאולם מורי ורבי בפעילות!"

וסיפר הרב ירחמיאל: פעם נסע לבית ספר ממ"ד ומילא כדרכו את הרכב בילדים לקחתם לבית ספר תורני (כמובן בתיאום עם ההורים שחפצו שהבן "יכנס לדת באמת" כלשון אחד מהם). פתאום המנהל יצא החוצה והחל לצעוק ולזעוק. בדיוק ברגע זה החלה להשמע הצפירה של יום השואה. מיד נעמד המנהל בדומיה. ניצל זאת הרב ירחמיאל ולקח מהר את הילדים לדרכו... [בהרגשה שבכך עושה משהו אמיתי, רוחני ותכליתי יותר, לזכרון קדושי השואה].

בבתי הספר של ה"חינוך העצמאי" בימים ההם, היו ילדים רבים בערי השדה שהוריהם לא חשבו לשולחם לישיבה קטנה. היה זה הרב ירחמיאל שהמציא את המושג "טיפול בבוגרי כיתות ח" - לפעול שיעברו ללמוד בישיבה קטנה. לא כל ההורים שיתפו פעולה. הוא עבר במשך השנה בכל כיתות ח' בבתי הספר ולא חסך שום מאמץ להביא אותם לישיבות קטנות, גם במקרים שהעלות הכספית היתה עליו בלבד.

ועדיין לא נחה דעתו של הרב ירחמיאל בכל פעילותו העמוסה והמורכבת. באחת התקופות הקים הוא בעצמו ישיבה ומתיבתא בחזון יחזקאל, מהכספים שגייס, כאשר לעצמו לא לקח פרוטה! היו שם ישיבה קטנה ומתיבתא, ואף כולל לאברכים. הוא כיהן כראש הישיבה וכראש הכולל. זו היתה גם הזדמנות בשבילו לממש את שאיפתו להעניק מתורתו הרחבה ומשיעוריו העמוקים לאחרים.

מצודתו של הרב ירחמיאל היתה פרוסה בכל רחבי הארץ וגם מחוצה לה. ומתוך כל רבבות הילדים שהכניס למוסדות, זכה שיקומו מהם הרבה משפחות של תלמידי חכמים מופלגים ורבנים ידועים, כדוגמת אותו ילד (אחד מיני רבים), יחזקאל חלילי שמו (לימים רבה של יבנאל), סיפר רבי יחזקאל, שכילד, עמד ברחוב והפריח בועות סבון על העוברים ושבים. הרב ירחמיאל עבר שם וגם הוא "ספג" כמה מהם. הוא קרא לילד, והלה ברח הביתה מחשש שמא הרב יענישו על משובתו. אך הרב ירחמיאל רץ אחריו ודפק בדלת ביתו. הילד רעד מפחד והאמא הסבירה שהוא סובל משעמום, למחרת בא הרב ירחמיאל לקחתו למוסד תורני. כיום הוא מכהן כרב, כאמור, וכבר הספיק להוציא לאור כחמישים ספרים חשובים!

ועוד דוגמא: בהלווייתו של הרב ירחמיאל שהתקיימה בערב שבת ואנשי הח"ק ממהרים. הופיעה אשה וטענה כי אחיה המכהן כרב בפנמה דורש שלא יקחו את המטה בטרם יפרד ממנו... היא קירבה את הטלפון, ממנו נשמע קולו של האח הסופד בבכי קורע לב: "לא אשכח איך הגעת לאחי הגדול באשדוד. תפסת ברעמת שערך וזעקת: "מה יצא לך מהחיים הללו? בא עמי לישיבה ותראה מהו עונג אמיתי!" לא ויתרת ושכנעת את הורי ולקחת אותו לישיבה, כיום מתוך 11 ילדים, תשעה הלכו בעקבותיו לישיבות ונעשו מרביצי תורה נודעים. כיום יש ב"ה 300 נכדים בהיכלי התורה ובכוללים. כולם הם בניך ונכדיך!" כך בכה עליו הרב מפנמה, כשהקהל גועה עמו בבכיה.

להוציא יקר מזולל...

סח הגאון **רבי אהרן קוטלר** זצ"ל שכל הצלתו מחיי חולין לחיי תורה, נזקף לזכותו של הגה"צ **רבי אליהו לופיאן** זצ"ל וכך סיפר: "אחותי הגדולה נתפסה לקומניזם. היא עסקה במקצוע המתמטיקה. אף אותי לימדה מקצוע זה ברמה גבוהה. הצלחתי לפתור בעצמי בעיות סבוכות וזה נתן לי סיפוק רב".

"אחותי שילדה אותי להתמסר למקצוע הזה באומרה: "במוחך הגאון, אם תקדיש כשרונותיך למקצוע זה תוכל לצמוח כאחד מגדולי המתמטיקאים בעולם. לעומת זה, אם תתמסר ללימודי קודש - הוסיפה בנימת זילזול - מה יצא ממך..."

"אך ההשגחה העליונה רצתה אחרת: באותו זמן פגש אותי רבי אליהו לופיאן. הוא הבין בעיני רוחו ש"יצא ממני משהו" גם בלימודי הקודש, ולאחר שנודע לו על הלחץ הכבד שמופעלים עלי שאתמסר למתמטיקה, שידל אותי לעבור לקעלם. עברתי לשם והתאכסנתי בביתו תקופה ממושכת, עד שמבחינת גילי יכולתי לעבור לסלבודקה, שם המשכתי לעלות במעלות התורה..."

הלמות עמלים - ח"ב

"מה שייך להפריד בחור מדף גמרא?"

סיפר תלמיד ישיבת טשעבין לשעבר: בזמן המבחנים לישיבות כאשר כל חברי למדו, אני שיחקתי וכמובן לא הצלחתי במבחן. על שאלות פשוטות השבתי שלא כענין. הצוות התאכזב, אך הגאון **רבי אברהם גנחובסקי** זצ"ל שישב מהצד פנה אלי לפתע: "האם אתה נכדו של פלוני? והתחיל לספר סיפורים על סבי. למחרת קיבלתי תשובה חיובית שהתקבלתי לישיבה.

אך ראשי לא היה מונח בתורה ולא התחלתי ללמוד, היו אתי בעיות קשות עד שצוות רבני הישיבה החליטו לזרוק אותי. כאשר הודיעו לי זאת לא הופתעתי, קיבלתי את הבשורה בשוויון נפש. ארזתי את חבילתי והתחלתי לצאת.

והנה בפרוידור היציאה פוגש אני בדיוק את רבי אברהם, זה שכנראה בזכותו התקבלתי לישיבה, הוא שאל אותי בחביבות: "מה שלומך להיכן אתה נוסע?" אמרתי לו שהחליטו בישיבה לזרוק אותי ואני הולך הביתה, ואין בכוונתי לחפש ישיבה אחרת אבל אני מקווה להמשיך לשמור מצוות.

פנה אלי רבי אברהם בהתרגשות כשכולו תמיהה: "מה שייך להפריד בחור מדף גמרא? זה לא יתכן! כנראה לא הבנת נכון את מה שהתכוונו לומר לך. לא זרקו אותך מהישיבה! תחזור ללמוד כרגיל והכל יהיה בסדר". דבריו עוררו בי לשנות דרכי ועשיתי כדבריו. איש מהצוות לא ניגש יותר לומר לי מילה מאז. וכך ישבתי ולמדתי בישיבה ברצינות עוד שלוש שנים!

אני יכול כיום לומר בוודאות, כי רק הודות לכך שלרבי אברהם היה איכפת ממני, נזקפת לו כל בנין האישיות הרוחנית שלי, ונשארתני בן תורה בזכותו.

עפ"י אגן הסהר

"וביארנו חז"ל (במד"ר בראשית לג) מהו "טרף" נקטף! [כמו "טרף טורף יוסף"]. באותה שעה גדול היה צערו של נח: לא די שהכל נמחה, נשאר רק שריג זית ועלה בודד, והנה באה היונה וקטפתו. הלא אילו הניחתו במקומו, היה צומח ונעשה אילן גדול... והנה אנחנו בדיוק באותו מצב. "טרף טורף יוסף"...

נהגו רבותנו שאף בעלי עבירה חמורים לא היו מרחיקים אותם לגמרי, שכן דוקא הקירוב והקשר המסויים עמם, ריסן והשפיע עליהם שלא יהיו גרועים יותר, וכאותו מעשה שאירע עם הח"ח, כאשר באסיפת רבנים ביקשו להוקיע ולהרחיק לגמרי פרנסי מפלגה מסויימת שהיו פורקי עול.

אמר להם הח"ח, שגם בתקופת משה רבינו היו בעלי עבירה מפורסמים דתן ואבירם, ובוודאי הכיר משה את טיבם, ואעפ"כ הזמינם לכל אסיפה חשובה. מדוע נהג כך עמם בקירוב זה? משום שהכיר שאלמלא כן עלולים להתדרדר ולהיות גרועים יותר...

החזקת לומדי תורה

הזכות לתרום...

באחת העיירות שהתארח הגאון **רבי אלחנן וסרמן** זצ"ל עבור עריכת מגבית לישיבתו, הוזמן לשאת דברים בבית הכנסת. הוא הלהיב את הציבור לתרום שמונים דולר לשבוע שלם של לימוד תורה. אך הנה נכנס באמצע "רב" המקום וביקש להשמיע כביכול "דברי סיוס".

הלה דיבר כרבע שעה על נושא אחר, ובכך טישטש את הרושם הכביר שהשאיר רבי אלחנן בדבריו וצינן את האוירה. לבסוף הפטיר בהדגשה: "כל דולר שתרימו למען הישיבה, קודש הוא, אפילו דולר אחד ויחיד". במקום השמונים דולר עליהם דיבר רבי אלחנן, הפליג הלה בחשיבות הדולר האחד ובהשפעת דבריו התחייב הקהל כולו ביחד, סכום אפסי, פחות ממאה וחמישים דולר שהיה בו משום עלבון צורב.

הרב עם עוד מנכבדי הקהל נכנסו לבקר את רבי אלחנן והחלו להתנצל: "מן הסתם נושא מר בלבו תרעומת עלי בגלל המגבית הזעומה". להפתעת כל הנוכחים התחייב רבי אלחנן והשיב לו בפנים מסבירות:

בתורה נאמר שהשי"ת בחר בבצלאל בן אורי לעשות את המשכן. נתאר חזון, שמשה רבינו הולך במחנה ישראל, פוגש יהודי ושואל אותו "אולי אתה בצלאל בן אורי" והאיש משיב: "לא! אנוכי ראובן בן יעקב", ממשיך משה ופוגש ביהודי אחר ושואלו: "צריך להקים את המשכן אולי שמך בצלאל?". וההוא גם משיב בשלילה. האם יעלה על הדעת שמשה רבינו יתרעם עליהם מדוע לא נקראו בשם בצלאל בן אורי ומדוע לא הם נבחרו על ידי ה' להקמת המשכן?!

הפטיר רבי אלחנן: מה מקום לתרעומת יש לי, אם ביהמ"ד שלכם פשוט לא נבחר להמנות על בוני התורה בזמן הזה, ואין לכם הזכות לתמוך במשכן העדות...

אור אלחנן

לתמוך בלומדי תורה כדי שיוכלו לעסוק בתורה ללא טרדות ! נלמד מהפסוק: "מטה זבולן" (פרק ב-ז)

ולכאורה, מדוע לא נאמר "ומטה זבולן" (עם ו' החיבור) כדרך שנאמר בשאר שבטים: **וכתב בעל הטורים ליישב: "למי שזבולן היה מפרנס ליששכר, וראיתי בתנחומא הטעם שלא אמר "ומטה" זבולן כמו שכתב בזבולן, ללמד שהיה זבולן עוסק בפרקמטיא ונותן לתוך פיו של יששכר, ולפיכך לא רצה הכותב לעשותו טפל לו, לומר ששכרו גדול כמותו. וכן הוא אומר "עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר". וכתוב: "כי בצל החכמה בצל הכסף", לכן חשוב הכל כמטה אחד, וכאילו אמר יששכר מטה זבולן".**

באגרת שכתב הגרי"ז **סולוביצ'יק** בז' ניסן תרצ"א במעלת החזקת התורה בישיבות, כתב בין היתר את הדברים הבאים: "הישיבות ומקומות שקידת התורה ברבים, הם יסודי ועמודי בית ישראל לתורה ויראה וכל יקר סגולת ישראל, הם המבצרים שבהם שמורה קיום הדת והתורה בקרב עם ישראל, שתתקיים למורשה לנו ולבנינו אחרינו עד עולם... אך מהישיבות תצא תורה לעם ישראל לכל מקומות מושבותיהם, הרבצת תורה והיראה ומדות טובות... והן הן שעמדו לנו בכל משך גלותינו..."

"ובעת הזאת שהעולם שומם מתורה ויראה ובתי כנסיות ובתי מדרשות שוממים, הלא אך אל הישיבות ענינו שיקימו לנו גדולי התורה רבנים ובעלי הוראה, ובלעדי הישיבות אין תורה ואין יראה. רק הם המקלט היחידי לבית ישראל להותיר לנו שריד ברוח התורה והמצוה. ואך בהם תקות ישראל לבלתי תשכח התורה... רק הם תלמידי הישיבות הלומדים מתוך עוני ומחסור השומרים את תורתנו... והחובה על כל ישראל לתמוך ולהחזיק את בתי ישיבות אלה... וע"ז באנו בברית "ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת", כדברי חז"ל שהזהרנו בזה על החזקת תורה בישראל..."

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

לא בשמים היא! / הרב נפתלי וינברג

לי ספק שכמה בגדים נקרעו שם, למרות שזה התרחש בשבת. ידוע לי על מקומות שהחליטו לשנות, וכל חלוקה מתנהלת בסדר וללא שאחד יחטוף מהשני. אך מה עם שאר המקומות? האם אנחנו יכולים לתת לזה להמשיך?

במשך שנים השתתפתי בברכת כהנים בכותל המערבי. מעמד כל-כך טהור, אצילי, ברכת השם! אבל איך נזכה לברכה עם כל מה שמתרחש באוטובוסים הלוד וחזור? האם תוכל לזכות בברכה כשאתה דורך על מישור בדרך? כשאתה דוחף את הזולת? כשאתה עוקף את מי שהיה לפניך בתור?!

נקודה נוספת, כיום כשיש מחלוקת בתוכנו, מלבד האיסור הנורא וחילול השם שיש מעצם המחלוקת. אמצעי התקשורת מביאים את הדברים השליליים בתוך דקות לכל העולם, האין לך חילול השם גדול מזה? וועל התביעה על כך, במיוחד לבני התורה, נכתב באריכות בעלון "איש לרעהו" פרשת אמור עה"פ "ולא תחללו... ונקדשתי בתוך..."

* * *

אז מה למעשה?

אנחנו כבר למודי-נסיון, ולצערנו ניתן לקבוע בפה-מלא שאם לא "נתפס את ההזדמנות" כעת בשתי ידיים, היא פשוט תחמוק לנו מבין האצבעות. לא חבל?

אבל כדי שיחול שינוי אמיתי בכל התפיסה של דרך ארץ לזולת, לא די בפעולה חד פעמית. שינוי אמיתי מצריך פעילות לאורך זמן ובעקביות.

נכון. זה גם מצריך משאבים רבים, אך מה לא עושים בשביל להציל נפשות? וכי ישנו איזה סכום שעם-ישראל לא היה מוכן לשלם כדי למנוע את האסון?!

מכה עצומה שכזו של ארבעים וחמש קרבנות, נשמות קדושות וטהורות, חייבת לגרום לנו עליה עצומה בכל הנושא של "בין אדם לחברו", חלילה וחס אם לא נעשה דברים למעשה לשפר את המצב. דיבורים אינם מספקים במצב כזה, יש לעשות!

הדבר בידנו. ומכאן מופנית הקריאה להירתם למען התוכנית. איננו רוצים לחשוף כאן את הפרטים, משום שאין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין. אבל יש לנו רעיון עליו ניתן לומר - באופן כמעט וודאי - שבכוחו לחולל שינוי מן הקצה אל הקצה.

ומכאן הפנייה לנדיבי-עם מהארץ ומחו"ל: תרימו טלפון ל-02-5671812 ותשמעו איך אפשר לשנות. זו האחריות שלנו בעת הזו ובשם השם נעשה ונצליח!

מי מנהיג את העולם? מי אחראי לכל מה שקורה בעולם? מה השאלה: הקדוש ברוך הוא האחד והיחיד!

התשובה נכונה, אבל כל נשכה שמאז בריאת אדם הראשון האציל בורא-עולם חלק מהאחריות על הברואים, עלינו - האנשים הקטנים.

לא פעם מתרחשים בעולמנו מאורעות, בהם לפי המבט האנושי לא ניתן להצביע על אף אשם: הקב"ה מסובב מה שמסובב ולנו לא נותר אלא לשתוק.

והאמת, מדובר בתוכנית ארוכת-טווח שנמשכת אלפי שנים!! החל מבריאת העולם דרך הרגע הזה ועד ביאת משיח צדקנו במהרה. אין לנו שום אפשרות לקלוט את העומק וההיקף של המאורעות - גם אם ינסו להסביר לנו את זה. על אחת כמה וכמה כאשר אף אחד לא מסביר לנו...

אז מה נותר לנו? לדעת שכל מה שעושה השם לטובה, ולהתחזק.

* * *

יחד עם זאת, אסור לנו. פשוט אסור לנו לברוח מאחריות, לעצום את העיניים ולומר: זהו. בגלל שאני לא מבין מה קרה - אז הוא בעצם לא קרה. לא ולא!

עלינו לנסות להבין מה נדרש מאתנו, ומה מידת האחריות שאנו חולקים ביחס לכל מאורע, ומכאן למה שזה מחייב אותנו לתקן, להשתנות לטובה. הרי למטרה זו בדיוק ברא הקב"ה בראים בעולם: כדי שהם יתקנו את מעשי העולם, ולא כדי שחלילה יימלטו מאחריות.

אך כדי לתקן צריך לחתור להגיע לשורש הבעיה, ומכאן השאלה הפשוטה: מה היה הגורם העיקרי לאסון מירון?

אוי. זו שאלה כל-כך לא פשוטה! היא הרי נוגעת לחשבונות שמים, ולגזרות שאין לנו סיכוי לקלוט אותם בכלל! נכון. אך זה עדיין לא פותר אותנו מלהתייב מול המציאות, ולנסות להבין בשכל הכי פשוט שלנו: מה דורשים מאתנו לשנות ברגע זה?

* * *

בימים האחרונים התקשרו אלינו מספר אנשי חינוך, וכולם פה-אחד ביקשו לעורר על נקודה מאוד מאוד פשוטה - אותה ניתן לסכם בשתי מילים: לא לדחוף!

אולי זה מאכזב להפיק ממאורע כל-כך נורא, מסר כל-כך פשוט. יותר נוח לברוח לעולם המסתורין ולעניינים נשגבים, אך האם כך נבצע את האחריות שהוטלה עלינו? הקב"ה רוצה שנפיק משהו תועלת, מעשי, האם יש לנו את הפריבילגיה לברוח ל'רמז' ו'סוד' לפני שלמדנו פשוט-פשוט?

והפשוט הפשוט הוא: לא לדחוף!

מדוע זה נראה לנו תופעה נורמלית כאשר אנשים דוחפים? למה איננו נזעקים נוכח חוסר הדרך-ארץ שבכך? וזה קורה בכל מקום, בתור לאוטובוס, בקברי צדיקים, בחנויות ובטישים. אני נזכר כרגע באירוע בו השתתפתי, היו שם המון אנשים - מהם מבוגרים ונכבדים - וברגע שהחלו לחלק מה שחילקו התפרצה הסתערות רבתי עד שפשוט לא האמנתי למה שעיני רואות! האם זו התנהגות נורמלית? כולם קפצו אחד על השני, בעיני ראיתי כמה אנשים שסבלו חבלות, ואנשים נתלו עליהם ממש, אין

שמענו מהרב יעקב הלל שליט"א על מה שתלמידי רבי עקיבא מתו "שלא נהנו כבוד זה בזה" - באסון הנורא במירון היו כל היהודים, מכל הזרמים, מהארץ ומחו"ל, מדת הדין הכתה את כולם. זהו סימן עבורנו שכל עם ישראל צריך לעבור שידרוג בנתינת כבוד זה לזה, למרות שבים ל"ג בעומר היינו צריכים לחגוג את סיום תקופת המיתה של תלמידי ר"ע, המוות המשיך להכות בנו ל"ע. אולי המספר של 45 נספים שזה הגמטריה של המילה "אדם" מלמד שצריך לכבד כל אדם באשר הוא למרות חילוקי הדעות שיש בין "אדם" ל"אדם".

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

ליקוטים וסיפורים נפלאים

פרשת במדבר

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני" (א, א)

מדוע ניתנה התורה "במדבר" ?

באחת השנים, לקראת 'סוף הזמן' בישיבת לומז'א, ניגשו עשרים ושישה תלמידים להיפרד ממורם ורבים מרן הגאון רבי יחיאל מיכל גורדון זצוק"ל. כל אחד מהם היה אמור לפנות לדרכו, למקומו ולחיו. ביקש ראש ישיבת לומז'א לצייד אותם בצידה לדרך, משהו שיתאים לכל אחד ואחד מהם. חיפש ומצא! בני - פנה לתלמידיו האהובים - רבים מכם יזכו בוודאי לקבל משרות רבנות, ואחרים לא יזכו. הבה ואספר לכם סיפור שישמש לכם כעין מורה דרך לחיים.

הצאר הרוסי, ניקולאי הראשון, יצא פעם לערוך סיור במדינות מלכותו. כשהגיע אל המדינה הראשונה ונתקבל בברכה על ידי המושל המקומי, פנה אליו הצאר ושאל: "איך אתה מנהל את עניני המדינה?" - "לפי החוק ככתבו וכלשונו!" - השיב המושל. נתן בו הצאר מבט מאיים וקבע: "אתה מפוטר!" אלפי האזרחים הוכו בתדהמה. נבצר מהם להבין: במה חטא המושל?! אך איש לא העז לערער על דברי הצאר - במיוחד לא על ניקולאי הראשון ימ"ש שנודע כעריץ קשה לב וכונה "צאר הברזל". בערב, בעת המשתה החגיגי, לאחר שהצאר לגם כמה כוסות 'וודקה' ורוחו הייתה טובה עליו, אזור עוז אחד מאנשי הפמליה המלכותית, ושאל אותו לפשר החידה המוזרה, ומדוע הדיח את המושל מכהונתו רק משום שהוא מדקדק בספר החוקים.

השיב הצאר ואמר: "כדי לנהל מדינה על פי החוק, ככתבו וכלשונו, אין צורך במושל. בשביל זה יספיק סמל משטרה!..." עד כאן ה'צידה לדרך' בו צוידו בוגרי לומז'א (כעדות אחד מבוגרי הישיבה בספרו 'ברכתו של הרבי').

המסר שעולה מן סיפור ה'צידה לדרך' הוא חד וברור: כדי להתנהל כיהודי מוכרחת ה'תורה' להיפך ל'תורת חיים'. שכן השולחן ערוך החמישי, מעולם לא הודפס, וכדי לדעת כיצד להתנהל על כל צעד ושעל אי אפשר להתנהג כסמל משטרה, בעל ראש קטן, שפוטר את עצמו בכך שנוהג "על פי הספר", אלא יש להפעיל גם את ה'תוונת דליבא' - שפת הלב (סנהדרין לה)!

שמא יש כאן ביאור חדש אודות הסמיכות של פרשת במדבר לחג השבועות. כאשר

"במדבר סיני" (א, א)

במדבר כאן איתא: התורה נתנה בג' דברים, באש, במים, ובמדבר.

אמר המהר"מ שפירא מלובלין, לומדים מכאן שהתורה ניתנה בכל המצבים האלו, כאשר רצון ה' הוא שיהיה לנו מסירות נפש לשמור המצוות בכל האופנים.

"באש" אצל אברהם אבינו, שנכנס לכבשן האש למען שמו ית'. "במים" אצל נחשון בן עמינדב, שקפץ למים בקריעת ים סוף. "במדבר" שבני ישראל הלכו במדבר בארץ לא זרועה ארבעים שנה, ולמדו שם התורה והמצוות.

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבותם במספר שמות" (א, ב)

גם בפרשת פנחס כשנמנו בני ישראל כתוב: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל... לבית אבותם".

נשאלת השאלה: מדוע בפרשת במדבר נוספות המלים "במספר שמות"? מהו ההבדל בין המניינים?

אלא, שמניינים של עם ישראל, המזכרת בפרשת במדבר, נעשתה בסמוך לצאתם ממצרים. רצתה התורה להדגיש את מעלתם שלא שנו את שמם במצרים, לכן אומר הפסוק: "לבית אבותם במספר שמות" - בני ישראל נקראו בשמות אבותיהם. (בעל הטורים)

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל" (א, ב)

אומר החידושי הר"ם, הקב"ה ציווה למנות את בני-ישראל, מפני ש'דבר שבמניין לא בטל'. הקב"ה לא רצה שבני ישראל יתבטלו ברוב בין האומות, לפיכך ציווה למנותם ועשאים ל'דבר שבמניין' שאינו בטל.

ור' אריה לויין אמר, התורה פונה בזה לישראל ואומרת הגביו למעלה את הראש - מקום מושב השכל והשתדלו לעלות מעלה מעלה, למרום פסגת הדעת.

"אין לך אדם שאין לו שעה"

(משניות אבות ד, ג)

אדם שאין לו שעה ביום

(לעצמו, להתבוננות פנימית)

הוא לא אדם!

(הרה"ק הרבי רבי אלימלך)

מליץ ענין צוקללה"ה)

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין ביוש

רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים

"מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא בישראל" (א, ג)

מסופר על הרה"ק רבי חיים בעל ה"דברי חיים" מצאנז זיע"א, שבהיותו בן ארבע שנים בלבד ידע בעל פה את כל התרי"ג מצוות, כפי שסידרן הרמב"ם זיע"א. שאלו את חיים הפעוט מה ראית ללמוד בעל פה את כל תרי"ג המצוות? והשיב: נוכחתי כי חיילים חייבים לדעת בעל פה את כל הפקודות היוצאות מפי המפקד, אנחנו היהודים, חיילים אנו בצבאו של ה', ועל כן עלינו לדעת בעל פה את כל פקודותיו וחוקיו, היות ואני רוצה להיות חייל טוב בצבא ה', לכן למדתי בעל פה את החוקים.

"כל יצא צבא" (א, ג)

בספר ברכי נפשי מהרב יצחק זילברשטיין מסופר: ניגש אלינו אדם צעיר, שיש לו כבר נכדים רבים, והתברך בשפע כלכלי, וסיפר בצער רב שבמשך ימי חייו עשה עבירות רבות, עד כדי כך שהוא אינו יודע כיצד יוכל אי-פעם לכפר עליהן. הוא ביקש שנייעץ לו מה לעשות. נקל להבין את הרגשתו המסואבת של אדם כזה, המכיר את האמת, ויודע שהמעשים שעשה לא היו צריכים להיעשות. לאחר שפירט בפניי חלק מהדברים התברר שאכן יש לו ברשימה

גם עבירות גדולות רח"ל, ועכשיו כשהוא מתבגר וחושב על החיים, העבירות הללו מציקות לו מאוד. אדם זה רוצה לעשות תשובה, אבל בגלל חומר העבירות הוא אינו יודע מה עליו לעשות, במה להתחיל ועל מה להתמקד.

אדם זה התברך, כאמור, בפרנסה טובה, ונחשב כבעל-אמצעים. יעצנו לו שישתמש בכספו שניתן לו על ידי השי"ת, וייקח את אחד מנכדיו, או כמה מהם, ויגדל אותם לתורה, וידאג לקרבם אל גדולי התורה, כדי שילמדו מהם את דרך האמת. הנכד הזה, אמרנו לו, והמעשים הטובים שיעשה בזכותך, יכפרו עליך ועל מעשיך! הבאנו לפניו מעשה, שסופר על ידי הגאון רבי בנימין מנדלזון זצ"ל, רבה הנערץ של קוממויות, ומובא בספר 'זכרונם לברכה'. אל האדמו"ר רבי יחיאל מאלכסנדר היו מגיעים בחורים בגיל גיוס, שחששו מאוד מהגיוס לצבא הפולני, וביקשו ממנו

שיברך אותם שלא יצטרכו להתגייס. לאחד הבחורים מן העיר ביאלה, הורה הרבי שאם ברצונו להשתחרר מן הצבא, הוא מציע לו ללמוד סדר טהרות בעיון.

הבחור ציית להוראה, וקיים את דברי האדמו"ר, והחל ללמוד טהרות. למרות זאת גוייס הבחור לצבא, אבל בהיותו חסיד אמיתי, האמין באמונה שלימה בעצתו ובברכתו של הרבי, והמשיך לעסוק במשניות טהרות בעיון. כבר בימים הראשונים לגיוסו, מצא הבחור חן בעיני המפקדים, ואחד הגנרלים מינה אותו למזכירו האישי. בלילות, בתום עבודתו בלשכת המפקד, המשיך הבחור להגות בלימודו, כמצוות הרבי.

פעם, בעת שעסק בלימוד המשניות, נכנס המפקד לחדרו של הבחור, ותפס אותו 'על חס' באמצע הלימוד. הבחור היה בטוח שהגיע סופו... להיתפס בלימוד משניות, ועוד על ידי הגנרל בעצמו?! - הלא אין 'עוון פלילי' גדול מזה! אבל הגנרל הרגיע את הבחור, ואמר לו, כמלחשי-סוד: אל תיבהל, גם אני יהודי כמורך, וכיוון שאני רואה שאתה לומד משניות טהרות, אגלה לך שכשלמדתי בפעם האחרונה את המשניות הללו, נשארתי בקושיה, וברצוני שתבאר לי את הדברים...

הבחור לא האמין למשמע אוזניו, אבל משראה שהגנרל מדבר ברצינות, האזין לקושייתו, ואף ביאר לו את המשנה בטוב טעם ודעת. הגנרל התעניין מאיזו עיר הגיע הבחור, ומשמע שמוצאו מהעיר ביאלה, המשיך להתעניין בשמות הוריו והוריו-הוריו. כששמע את שמו של הסבא, התכרכמו פניו, והוא פנה ואמר לבחור: אתה יודע מה עשה לי סבא שלך? - אני הייתי בחור יתום, וכשהסבא

שלך שמע שמתכווננים לגייס את אחד מנכדיו לצבא, פעל אצל הממונים שישלחו אותי במקומו, וכך יוצא שכל מה שאני נמצא כאן בצבא, במקום הנידח הזה, זה בגללו! אם הייתי רוצה, הייתי נוקם בך עכשיו את נקמתי, אבל כיוון שהסברת לי כל כך יפה את דברי המשנה, הנני מודיע שאני מוחל לסבא שלך על חטאו במחילה גמורה, ואתה - משוחרר לגמרי מן הצבא, ברגע זה. עכשיו הבין הבחור מדוע אמר לו הרבי מאלכסנדר שילמד משניות טהרות. כשחזר הבחור אל הרבי, אמר לו האדמו"ר - 'כל מה שלמדת טהרות, וכל הליכתך לצבא, היה כדי שתשמע מפיו שהוא מוחל לסבך בלב שלם...' תלמד מכאן, אמרתי ליהודי שהגיע אליו וסיפר על חטאיו, שלפעמים הנכדים מכפרים על חטאי הסבא... לכן תעשה כעצתי הנ"ל ותגדל את נכדיך לתורה.

"איש ראש לבית אבותיו הוא" (א, ד)

כאשר היה הצדיק רבי צבי הירש מרימינוב נער קטן כבן עשר, התייתם מהוריו. מפני

"בְּנֵךְ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ" לְקִוְחוֹת פְּרִימִיּוֹם בְּלֶבֶד

הרה"צ ר' אֶשֶׁר פְּרִינְד אָמַר פֶּעַם לְאַחַד מֵהַתּוֹרְמִים שָׁלוֹ:
"אַתָּה יוֹדֵעַ, הַיּוֹם אֶמְרָתִי לַרַב־ש"ע שְׁאֲנִי צָרִיךְ שְׁנֵי מִלִּיּוֹן דּוֹלָר עֲבוּר עֲלוּיּוֹת בְּנִיָּה לְבֵית הַחֲלָמָה וְעוֹד".
וְמָה הַרַב־ש"ע עָנָה לָהּ? אָמַר לוֹ ר' אֶשֶׁר: הוּא אָמַר לִי שְׁאֲנִי צוֹדֵק, וְאֶכֶן אֲנִי לֹא בּוֹנֶה אֶת זֶה לְעֶצְמִי, אֲלֹא עֲבוּר נְצַרְכֵּיכִים, וּבְאַמֶּת הַכֶּסֶף מְגִיעַ לִי, הִנֵּה הוּא, קַח, בְּבִקְשָׁה.

לעי"נ האשה החשובה מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים

ונתנת התורה בוודאי הייתה דבר חדש, וא"כ כיצד נתנה תורה בשבת.

אלא, המדרש מביא (פסיקתא חדתא), שעם ישראל אמרו נעשה ונשמע, הייתה כוונתם בכך שכבר אבותינו קיימו ועשו מצוות התורה, קודם ששמענו זאת במתן תורה, וזהו נעשה קודם לנשמע, וא"כ לא הוי דבר חדש והיה מותר להם לקבל התורה בשבת.

זה שאמר להם הקב"ה לאומות העולם, 'הביאו ספר יוחסין' זה הספר תורה, שבו כתוב המצוות, והביאו את אבותיכם, ונראה כמה מצוות הם כבר עשו, וא"כ אצלכם זה דבר חדש, ואסור ללמוד דבר חדש בשבת.

(אלופי יהודה)

"בני נפתלי" (א, מב)

בכל השבטים שנמנו כתוב "לבני", ולבני נפתלי שנמנו אחרונים כתוב "בני".

יש להסביר העניין, כי האות ל' יש לה צוואר גבוה, וזה מרמז על גאווה, ובכל השבטים שנמנו, היה מקום למחשבה של גאווה, אני נמנית לפניך, ואולי כי אני יותר חשוב ממך, אבל נפתלי שנמנה אחרון, לא היה בו שום מקום לגאווה, לכן לא מוזכר אצלו האות ל', אלא כתוב 'בני נפתלי' ולא 'לבני'.

(אגרא דכלה)

"בני נפתלי תולדותם"

למשפחותם" (א, מב)

אצל כל השבטים נאמר "לבני", פרט לנפתלי שנאמר אצלו "בני" ויש להבין ענינו של דבר?

ברם, המפקד הנוכחי הרי נועד לקבוע את מספרו של כל שבט לחוד, שכן מפקד כללי כבר נערך באותה שנה והסיכום היה עתה כמקודם (עיין רש"י). נמצא שהיה צורך לפקוד כל שבט ושבט ולקבוע את מספר נפשותיו. אבל לאחר שכבר נפקדו כל השבטים ונשאר רק שבט נפתלי, כבר היו יודעים ממילא את מספר נפשותיו, בהתאם למפקד הכללי הקודם, ולא היה עוד צורך לפקדו. לכן לא נאמר "לבני" כי אם "בני נפתלי" שכבר נתברר ממילא מה מספרם של אלה...

(מעיינה של תורה)

"מבן עשרים שנה"

ומעלה כל יוצא צבא

בישראל" (א, מה)

מצבם הדחוק של בני משפחתו מסרו את הנער שיעבוד כשוליה בביתו של חייט פשוט...

לאחר שנים רבות, כאשר היה כבר צדיק מפורסם, ישב רבי צבי הירש בקרב חסידיו ואמר להם: אני, לא זכיתי ללמוד מאבי דבר, משום שנתייתמתי כאשר הייתי נער קטן. ואולם, מאותו חייט ששהיתי בביתו למדתי שני דברים חשובים: א. לא לקלקל דברים חדשים. ב. לתקן, ככל האפשר, דברים ישנים...

"איש ראש לבית אבותיו הוא" (א, ד)

דרכו של עולם, כשעולה אדם לגדולה ונעשה ראש ומנהיג, טיבו נעשה יותר גרוע משהיה לפני - כן, "וישמן ישורון ויבעט", (כדרך שאנו מוצאים אצל ירבעם בן נבט, שבתחילה היה צדיק והוכיח את שלמה המלך, ואילו משעלה על כסא המלוכה נעשה חוטא ומחטיא את הרבים). לפיכך מעידה

כאן התורה, כי "ראש לבית

אבותיו הוא" - שכל אחד מהם

נשאר תמיד כמות שהיה ("הוא

- בצדקו מתחילתו ועד סופו").

"ויתילדו"

משפחותם לבית

אבותם" (א, יח)

רבי מאיר יחיאל הלוי מאוסטרובצה נולד להורים פשוטי עם. אביו היה אופה כעכים, ולא נודע בייחוסו הרם. פעם ישב עם רבנים וצדיקים שהתאספו באספה ציבורית חשובה, ובתוך הדברים הזכיר כל אחד את אבותיו מדור דור וציטט מאמרותיו בקודש.

כשהגיע תורו של רבי מאיר יחיאל אמר: "אבי זכרוננו לברכה למד אותי כלל גדול בחיים, אין דינם של מיני מאפה טריים שזה מקרוב נאפו כהרי מיני מאפה שבאו בירושה מדורי דורות", ומיד החל לומר דברי תורה משל עצמו...

"ויתילדו על משפחותם" (א, יח)

הביאו ספר יחוסיהם (רש"י)

איתא במדרש, בשעה שקיבלו בני ישראל את התורה, נתקנאו בהם אומוות העולם ואמרו מפני מה ראו אלו להתקרב יותר מאתנו, סתם ה' פיהם ואמר להם הביאו להם ספר יחוסיהם.

הקשו המפרשים, הרי הכל מודים שבשבת ניתנה תורה (שבת פו), והרי נפסק בשו"ע (יו"ד סי' רמ"ה) שאסור ללמוד דבר חדש בשבת,

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי

ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים

בבית-הכנסת של רבי זלמן סורוצקין התעורר ויכוח בין אחד המתפללים ובין הגבאים. אותו יהודי סבר שראוי לו לשבת במקום מכובד מזה שהועידו לו הגבאים.

אמר רבי זלמן: "התורה מספרת כי בסדרי המסעות והחניות של בני-ישראל 'ויעשו בני-ישראל ככל אשר ציוה ה' את משה, כן חנו לדגליהם וכן נסעו'. הם לא רבו מי ילך בראש ומי בסוף, אלא עשו כפי שהורו להם.

"כך צריך לנהוג גם בבית-הכנסת. יש לקבל באהבה וברצון את החלטות הממונים על שיבוץ המקומות, וכבר אמרו חז"ל (תענית כא, ב) 'לא מקומו של אדם מכבדו, אלא האדם מכבד את מקומו'".

"וימת נדב ואביהוא" (ג, ד)

למה נאמר "וימת" בלשון יחיד, ולא "וימותו" בלשון רבים? אלא, הרי אמרו חכמינו "לא מתו נדב ואביהוא אלא על שלא היו להם נשים", אם כן הרי היה כל אחד מהם בבחינת "פלג גוף", ורק שניהם ביחד היוו גוף שלם ועל כן נחשבו שניהם כגוף אחד ויאה להם לשון יחיד.

זה גם מובנם של דברי הכתוב "ובנים לא היו להם" מאחר שלא נשאו להם נשים ולא העמידו בנים, יאה לומר על שניהם "וימת" בלשון יחיד...
(מעיינה של תורה)

"אל תכריתו את שבט משפחת הקהתי"

(ד, יח)

הקדוש ברוך הוא הזהיר את הכהנים שיכסו היטב את כלי המשכן, כי אם יתרשלו ולא ישימו לב, והלויים יזונו עיניהם מכלי המשכן - ימותו הלויים, והאשמה תהיה תלויה בכהנים שהתרשלו.

אמר הגאון רבי משה כלפון הכהן זצ"ל בדרשתו: הכהנים לא עשו כאן מעשה בידים, רק התרשלו - אבל הקולר תלוי בהם! אם כן, כאשר יש בקהילה אנשים הזקוקים לעזרה - סעד גשמי או רוחני, חיוזק ועידוד - לא יעזרו לנו תירוצים שלא ראינו, לא הבחנו, לא שמנו לב.

אם נתרשל מלעזור - יתבעו אותנו!

מעשה נפלא שספר הגאון רבי חיים שינקר - ראש ישיבת "דרכי משה". המעשה מתייחס לאותן שנים שבהן למד בבחורות ביישיבת פוניבז', והיה ישן באותו חדר יחד עם הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל והגאון רבי משה אהרן ברורמן.

באחד מערבי השבתות, דקות ספורות לפני הדלקת נרות, נכנס לחדרם אחד הבחורים שבישיבה ובידו מעטפה עם סכום כסף גדול מאד, ובקש להטמין את הכסף בחדרם עד מוצאי שבת.

הבחור היה חתן כשבוע לפני החתונה וקיבל מהוריו את הכסף כתשלום עבור הדירה בה יגורו הוא וכלתו, והיה אמור מיד אחר השבת להעביר את הכסף לבעל הדירה.

כאשר התקרבה השבת, חשש הבחור להשאיר את הכסף בחדרו, שמא הידיעה על הכסף הרב תגיע לאזנים שאינן ראויות. החתן נכנס לחדרם, סגר את הדלת וסיפר את הסיפור.

שואל האור החיים הק' מדוע בכל שבט ושבט חזרה התורה ואמרה "כל יוצא צבא"? היתכן שכל איש מבין עשרים ומעלה, מכל שבט בישראל, היה יוצא צבא? הרי בדרך כלל לא יתכן שבתוך עם שלם, לא ימצאו גם חולים וחלשים, ועוד אחרים שאינם ראויים להיות בצבא.

אלא נס גדול עשה ה' לישראל, שכל איש בהם מבין עשרים שנה ומעלה, היה גיבור וראוי לצאת בצבא.

(אור החיים)

"איש על דגלו באותות... יחנו בני ישראל"

(ב, ב)

אחד מכל שלשה שבטים נשא דגל הכולל בתוכו את סמליהם של שלשה שבטים.

על פי מה נקבע מי מבין השבטים ישמשו כנושאי הדגלים? דבר זה נקבע על פי הנרמז בברכותיו של יעקב אבינו לבניו, כל מי שאליו פנה יעקב בלשון נוכח, נתמנה לנושא הדגל:

ראובן - "ראובן בכורי אתה"

יהודה - "יהודה אתה יודוך אחיך"

יוסף - "מא-ל אביך ויעזרך"

דן - "לישועתך קויתי ה'"

(בעל הטורים)

"ושניים יסעו" (ב, טז)

מספרים על הגה"ק רבי יואל מסאטמר זצ"ל, כשביקר בירושלים נכנס לתלמוד תורה, ובחן את התלמידים הצעירים. הרבי שאל מה הפירוש "ושניים יסעו"? אחד הילדים ענה בתמימות, ושניים יסעו - השנים נוסעים...

כל השומעים העלו חיוך על שפתייהם. והמלמד דרדקי רצה לתקן את הטעות שיצא מפי הילד, חייך הרבי מסאטמר ואמר: מה אתם רוצים, הילד כל כך צודק ואומר נכון, "ושניים יסעו": השנים נוסעים וחולפים ועוברים במהירות.

"שש מאות אלף ושלוש מאות אלפים וחמש מאות

וחמישים" (ב, לב)

כאן חוזר הכתוב ומודיע סכום מספר כל ישראל, שהיו שש מאות אלף ושלוש מאות אלפים ותק"נ אע"פ שכבר הודיע הכתוב דבר זה לעיל, כדי להודיענו פלא גדול שאע"פ שעברו מן המניין ועד התחלת המסע עשרים יום, לא פחת מספרם ולא מת אחד מהם. וזה פלא גדול שבהמון גדול כ"כ של ששים ריבוא לא ימות בעשרים יום אפילו אחד.

לכן אומר הכתוב למטה: כן חנו לדגליהם וכן נסעו. כלומר: משעה שנמנו חנה כל אחד באהלו עד שנסעו, ולא מת אחד מהם.

"ויעשו בני ישראל ככל אשר ציוה ה' את משה

כן חנו לדגליהם וכן נסעו" (ב, לד)

ליקוטים וסיפורים נפלאים

התברר שבסוף הארון למטה נוצר פתח קטן בין הארון לקרש בגב הארון, וכאשר הניחו שם ביום שישי את הגרב ועליו את כל הכביסה, הסדק התרחב מעט מחמת עומס הכביסה והגרב נדחף ונפל דרך הסדק למטה.

התברר שהיה כאן נס גדול, כי בדיוק במקום שבו נפל הכסף היה פתח של צינור ביוב, והכסף אמור היה ליפול שם ולהיעלם, אלא שמסמר שבלט בסוף הארון גרם שהגרב נתפס בו ובזכותו לא נפל הגרב לגמרי לביוב.

אבל מה הסתודדו לפני כן שני הבחורים? התברר שכאשר הבחור בן ציון ראה שאין את הכסף ואין במי לחשוד אלא בבחור הצעיר, הוא פנה לבחור אהרן ואמר לו: "לפני שאנחנו הולכים לחשוד במישהו, צריך לזכור את דברי החפץ חיים שאמר שהסיבה שהקדוש ברוך הוא ברא לאדם סברה עקומה היא כדי שכאשר הוא רוצה לחשוד במישהו שעשה איזה דבר, צריך קודם לדון לכף זכות אפילו בסברה עקומה. לכן בוא נחשב בסברה עקומה לאן יכול הכסף להעלם". וכך הגיעה המחשבה, אולי כאשר הארון היה מלא בבגדים נדחף מעט הקרש של הארון ונוצר סדק קל והכסף נפל שם...

בימי ספירת העמר הללו, ימים בהם אנו מתכוננים לקבלת התורה, ראוי לזכור יסוד זה, שגם במקום שנדמה לאדם שהוא הצודק, ויש לו הוכחות על כך, בכל זאת זה לא מוכרח, וצריך עוד ועוד לבדוק אם לא טעה במעשיו. (שלמים מציון)

מתן תורה - תשפ"א

"והערב נא ה' אלוהינו"

הגאון רבי זבולון גרז זצ"ל, אב"ד רחובות, סיפר מעשה מופלא שהיה עד לו במחיצת רבו הגדול, מרן הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, הסבא מסלבודקה.

ה'סבא', כידוע, היה מגדולי המחנכים בדורו, אשר עיצב את אישיותם של מרבית מרביצי התורה בדורות האחרונים, שנמנו על תלמידיו ותלמידי תלמידיו.

מנהג היה לו ל'סבא' לקרוא בכל ערב לשלושה בחורים שונים מהישיבה, איתם עסק בשיחה תלמודית על הסוגיא הנלמדת בישיבה, ובין השיטין הדריכם באורחות חיים, וישר נתיבותיהם על דרך המלך, בחכמה ובתבונה יתרה הנודעת לו, לאיש ענק הרוח.

בערב אחד, כאשר הגיע תורו של רבי זבולון להיוועד עם ה'סבא', הוא נכנס אליו עם שני בחורים נוספים, שאחד מהם היה 'עילוי' עצום ומתמיד גדול, שהקדיש את כל עתותיו לתורה, ונחשב לאחד מטובי בניה של הישיבה.

כשנכנסו לחדרו, הסתכל ה'סבא' בעיניים חודרות לכוון פניו של הבחור ה'עלוי', והתבטא במלים חריפות: "או! יש לך פרצוף של גוי!"

חברי החדר שמחו מאד על האפשרות לעזור לו, ומיד מצאו מקום ראוי להטמנת הכסף - בתוך ארון הכביסה מתחת לכל הבגדים.

הם לקחו גרב גדול, שמו בתוכו את הכסף, הוציאו את כל הכביסה מהארון, ואת הגרב עם הכסף הניחו בתחתית הארון, ולאחר מכן החזירו את הכביסה למקומה, באופן שאף אחד לא אמור להעלות על דעתו שבתוך הכביסה מונח גרב שבתוכו סכום כסף כה רב.

במוצאי שבת חזר הבחור כדי לקחת את כספו, ולהפתעתו הכסף איננו... חברי החדר היו בהלם גמור: לאן נעלם הכסף? הם הוציאו את כל הכביסה ובדקו בגד בגד, אולם הכסף לא נמצא. החדר בכללותו היה מסודר לגמרי, כך שלא היה ניכר שביקר בו איזה גנב, אי לכך הפלא היה גדול, לאן הכסף נעלם?...

בין הבחורים שהיו בחדר באותו יום, היה בחור חדש משיעור א' שעתה התחיל את דרכו בישיבה.

הבחור היה שקט ועדין, לא הכירו אותו מספיק כדי לדעת אם תוכו כבד.

הבחור הצעיר שהיה בחדר והיה עד לכל מהלך הטמנת הכסף. טבעי מאליו שהחשד ייפול עליו.

הבחור הצעיר לא היה טיפש, והתחיל לדמיין לאיזו צרה צרורה הוא נכנס.

בתחילה ייגשו אליו הבחורים החשובים הללו ויאמרו לו בשקט: "לכל אחד יש ניסיונות, אנחנו מבינים שכנראה לא עמדת בניסיון ולקחת את הכסף, בוא תחזיר את זה בשקט ולא נספר לאף אחד ונגמור את הסיפור".

הוא כמובן יכחיש את הכל מכל וכל, שלא נגע בכסף ואין לו מושג היכן הוא ולאחר מכן סיפור הגניבה יתפרסם בישיבה, וכולם יאמרו מי יכול להיות שגנב את הכסף, כנראה הבחור הצעיר, שהרי כל חברי החדר הם בחורים צדיקים.

הבחור ממשיך בדמיונו ואומר לעצמו: "אפילו אם אני ארצה לשלם את הכסף הזה רק כדי להסיר מעל ראשי את הביזיון הנורא הזה, אין באפשרותי לעמוד בסכום כל כך עצום.

אפילו אם הורי ימכרו את ביתם, שגם זו דירה עלובה בדמי מפתח, גם כן לא יצליחו לשלם את הסכום הזה".

חלפו עוד כמה דקות שהבחור שקוע בדמיונותיו, ולפתע קורה דבר מעניין, הבחור בן ציון פלמן מסתודד עם הבחור אהרן ברוורמן, לוחש לו באזנו איזה משפט קצר, ולאחר מכן שניהם משתתקים וחושבים...

לאחר דקה הבחור ברוורמן מתעשת, מוריד את הכובע ואת החליפה ולאחר מכן מוריד גם את הסוודר.

לבו של הבחור מתחיל לרעוד, הוא בטוח שהוא עומד עכשיו לגשת אליו... וסופו קרב. אבל לא, במקום לפנות אליו הוא מתכופף לתוך הארון שהיה עמוק, מכניס את ראשו, ולא הסתפק בכך אלא נכנס כולו בתוך הארון. הבחור רואה ומתפלא מה הוא עושה שם, הרי כבר הוציאו את כל הדברים מהארון, וכולם ראו שאין בתוכו כלום, ומה יש לו להמשיך ולהתבונן שם ולהיכנס לתוכו.

חצי דקה הוא שהה בארון, ולהפתעת כולם הוא יוצא כשבידו הגרב עם הכסף.

ליקוטים וסיפורים נפלאים

"וחיי עולם נטע בתוכנו"

סיפר הגאון ר' אריה שכטר, באחד המקרים, בתקופה שבה פעלתי בתחום הגיור והתודעתית מקרוב לנושא הזה, נודע לנו על גוי המבקש להינשא לאשה יהודייה. כדי שיוכל לשאת אותה, הוא בא להתגייר. את האשה שלחתי לצרפת, כדי שתהיה הרחק ממנו. שוחחתי איתו ואמרתי לו כי לפני שחושבים על גיור, עליו ללמוד שנתיים במסגרת מתאימה, שיחקור את היהדות לאורך ולרוחב, ורק אם יהיה ראוי יגיירו אותו. אחרי שנתיים של לימודים, הוא בא לגאון רבי נסים קרליץ שליט"א שיגייר אותו. רבי נסים לא הסכים. שאלתי אותו: "למדנו רבינו, מדוע האיש אינו יכול להתגייר, הרי הוא למד יהדות במשך שנתיים?" אמר הרב: "הבחור הזה מכור למוסיקה, מי שמכור לעוד משהו, לא יוכל להתחבר לקב"ה עד הסוף!". הזוג לא השלים עם ההחלטה הזאת. הם חיפשו ומצאו מישהו שיסכים לגייר אותם. לאחר מכן הם נישאו, אך כעבור זמן החבילה התפרקה. (דרשו)

"יום אחד הוסיף משה מדעתו" (שבת פז.)

העניין שמשה רבינו הוסיף יום אחד מדעתו, היא בכוונה מיוחדת, כי כאשר יראו ישראל כי יום המוגבל הגיע ואין השי"ת נותן את התורה, יחשבו שאינם ראויים לתורה ויהיה להם שברון לב ושפלות רוח ואז יהיו מוכשרים ביותר לקבל את התורה. זהו "מדעתו" זה היה דעת משה, שאל התורה צריך להיות לב נשבר, ובזה יוכל לקרב לב ישראל לאביהם שבשמים. בזה מתורצת גם קושיית המגן אברהם איך אנו אומרים בששי בסיון "יום מתן תורתנו" והלא לא ניתנה התורה רק ביום השביעי לחודש סיון, כי באמת יום הששי גרם לכל הקבלה, כיון שזה הביאם לידי הכנעה להיות ראויים לכך. (מאיר עיני חכמים)

"וארשתוך לי לעולם..." (כתובה לחג שבועות)

מדוע אומר הקב"ה לכנסת ישראל וארשתוך לי לעולם, מן הראוי היה לומר 'ונשאתיך לי לעולם' שהרי תכלית האירוסין היא הנישואים, האירוסין הם רק שלב ביניים עד הנישואים. אלא, יתרון גדול יש לתקופת האירוסין על פני הנישואין. קודם הנישואין שני בני הזוג משתדלים להרשים אחד את השני, ונוזהרים לא לפגוע בצד השני, כל פעולה ופעולה הנעשית, נבדקת בשבע עיניים ובהירות מירבית טרם חתימה על שטר ההתחייבות (קידושין), אבל לאחר הנישואין שכבר נעשתה ההתחייבות, פחות מקפידים על כל צעד ושעל... אומר הקב"ה לכנסת ישראל: אני רוצה אתכם לעולם, אבל שהיחסים בינינו יהיו יחסי אירוסין ולא יחסי נישואים שתבדקו כל מעשה וכל פעולה שלכם שאין בה משום פגיעה בקוב"ה... לכן 'וארשתוך לי לעולם...' דווקא!

(מתוך מדבש)

הבחורים קפאו על מקומם. הם לא הורגלו לשמע מפי ה'סבא' סגנון משפטים כמו זה.

ככלל, ה'סבא' היה ידוע כמי שזהיר מאד בדבריו ובורר את מילותיו בקפידה.

ה'סבא' הפר את הדממה כששאל את אותו תלמיד: "תאמר לי, תלמידי היקר: מהיכן אתה מגיע?"

מי ששמע את הדברים, היה בטוח שמן הסתם יש דברים בגו, והתלמיד אכן הגיע ממקום בלתי ראוי.

אך לא - בתחילה אכן חשש הבחור להגיב, אך לבסוף אזר אומץ ואמר בפני רבו בהכנעה: "מורי ורבי, עפר אני תחת כפות רגליו, ומבקש אני את סליחתו, אבל בא אני מהישיבה הקדושה, שם הייתי היום מעלות השחר, ועד עתה לא עזבתי את בית המדרש".

שוב נעץ בו הרב עיניים חריפות, ושאל: "תאמר לי בזה הרגע: מה עשית שם, בבית המדרש?"

ושוב מי ששמע את הדברים הרבה לעצמו: "מי יודע מה עשה אותו הבחור בסתר ובאין רואים..."

הבחור נעמד ואמר ברגש: "מורי ורבי, עפר אני תחת כפות רגליו, אולם ישבתי מהבוקר ועד הלילה ולא פסקתי מלהגות בדברי תורה. בנוסף התפללתי כראוי, ואף למדתי מוסר. מלבד זאת לא עשיתי מאומה!"

לשמע דבריו הגיב ה'סבא': "נו, אם כן, כמה צודק אני שיש לך פנים של גוי!" וכאן הסביר ה'סבא' את פשר דבוריו בנימת תוכחה: "הרי כל כך הרבה למדת! כל כך הרבה התפללת! למדת מוסר! התנהגת במידות טובות! עלית והתעלית - מדוע לא רואים את השמחה על הפנים שלך?! יהודי חייב להקרין אושר! לשמוח בלמוד התורה ובקיום המצוות! (דרשו)

"אשר בחר בנו - אשר נתן לנו"

הגאון ר' שמחה וסרמן (בנו של הג"ר אלחנן וסרמן הי"ד) שאל: למה כאשר האדם עולה לתורה עליו לברך פעמיים, לפני העלייה ולאחריה?

ועוד, למה בברכה שלפניה מברכים "אשר בחר בנו" ובברכה שלאחריה מברכים "אשר נתן לנו"?

והוא מסביר: אם קיבלתי מתנה ארוזה בנייר עטיפה יפה, אני אומר לנותן תודה רבה. למה תודה? אולי בפנים יש דבר שאני כלל לא צריך? אלא אומרים תודה על עצם נתינת המתנה, על תשומת הלב, כי אם נותן המתנה נתן לי מתנה, הוא ודאי אוהב אותי. לאחר שפתחתי את העטיפה וראיתי שם דבר שעוזר לי מאוד אני שב ואומר פעם נוספת תודה. התודה הראשונה הייתה על תשומת הלב, על האהבה, ולאחר שרואים מה היא מכילה, התודה היא על המתנה עצמה. כך לגבי הברכה על ספר התורה, כאשר אנו ניגשים לתיבה לפי הזמנתו של הגבאי, ואנו רואים שמונח שם ספר תורה, עדיין אנו לא יודעים מה כתוב בפנים, מה תוכן המתנה, לכן נאמר תודה על עצם הדבר שקבלנו מתנה, ולכן נברך "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו". אבל לאחר הקריאה בתורה וגילוי התוכן של המתנה, כמה היא נפלאה ויקרה, נאמר תודה אחרת "אשר נתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו" כעת התודה היא על התוכן.

ליקוטים וסיפורים נפלאים

"שלי ושלכם שלה היא"

מעשה שהיה לפני שנים רבות בכולל 'בית דוד' עם אברך שהיה אחד מגדולי השקדנים, וממש לא פסק פומיה מגירסיה. פעם, בשעות הצהריים, צלצל הטלפון הציבורי בכולל, ועל הקו הייתה אשתו של הת"ח ההוא, שביקשה לקרוא לגאון ר' יצחק זילברשטיין.

וכך מספר הרב, משעניתי לטלפון, סיפרה אשת הת"ח שהיא עובדת כמורה בבית ספר ביישוב מרוחק, וזמן הנסיעה מהישוב ההוא לבני ברק הוא למעלה משעה.

"זה עתה הגעתי מהעבודה, וכולי מיוזעת ועייפה, וכאשר רציתי לפתוח את דלת הבית, שמתי לב

ששכחתי את המפתח בבית הספר", סיפרה האשה.

"בדרך כלל יש לנו שני מפתחות נוספים אצל שני שכנים, אבל רצה השי"ת ושניהם אינם בבית, ואני נמצאת במצב מאוד קשה, כאשר הילדים הקטנים שזה-עתה שבו מהגן והחיידר, נמצאים לידי, וכולם רוצים להיכנס הביתה, והדלת סגורה."

הצדקת הזו המשיכה ואמרה, שהיא אינה רוצה לבקש מבעלה שיבוא הביתה עם המפתח, כי אני סבורה שהילדים הקטנים שלנו צריכים לראות דוגמה למסירות נפש לתורה, ולדעת שגם במצב כזה, כאשר המפתח כל כך חסר לנו, אין אנחנו מטריחים את האבא הלומד תורה להגיע עם המפתח."

האשה שאלה האם יש לי עצה עבודה, כיצד להתנהג.

שמרתי את הדבר בליבי, וזכרתי שהתפעלנו מאוד מהנהגתה של אשת-חבר שכזו, שגם כאשר אגלי הזיעה נוטפים ממצחה, לאחר יום עבודה קשה הרחק מן הבית, אין היא רוצה להטריח את בעלה.

הקב"ה ראה את כל זאת, ובאורח-פלא זימן אלינו לכולל טלפון נוסף, שהגיע הפעם מבית החולים 'בילינסון', ושם ביקשו מאיתנו תשובה לשאלה דחופה, והוצרכנו לנסוע לבית החולים, ומכיוון שכך - לקחתי איתי את המפתח, ובדרך לבית החולים בפתח תקווה סרתי לבני ברק, ומסרתי את המפתח למעונו של הת"ח. כך ניצלו האישה וילדיה, מסבל רב.

לאחר המקרה ההוא, החלטתי לשמור את הדבר בליבי, ולראות כיצד ישלם השי"ת את שכרם של בני-זוג צדיקים שכאלה.

לא יתכן, אמרתי בליבי, שהקב"ה המשלם שכר טוב ליראיו, לא יפרע להם שכרם מושלם.

שנים חלפו, והאברך המשיך לשקוד על תלמודו יומם ולילה, כשאשתו מסייעת לו ומסירה מעליו את ההטרדות וההפרעות.

יום אחד הגיעה אלינו פנייה מאחד מבתי הדין החשובים, ובה הודיעו שהם מחפשים דיין למשרה שהתפתה בבית הדין שלהם.

אנשי בית הדין ביקשו לברר על האברך ההוא, ושאלו האם אנחנו ממליצים עליו למשרה הנכבדה, והאם הוא ראוי למלא את תפקיד הדיין.

בוודאי שהמלצנו עליו בכל פה, והאברך הפך לדיין מן המניין בבית הדין ההוא, ומעמדו עלה לאין ערוך.

כעבור עוד תקופה, קיבלנו פנייה נוספת, והפעם מאנשי עיר פלונית, המעוניינים למנות את הת"ח-הדיין לרב ומורה צדק בעירם, ושאלו את דעתנו לכך.

גם הפעם הענקנו למינוי המלצה חמה, והוא קיבל את המשרה התורנית הנכבדה. התקיים באשה ההיא הפסוק (משלי לא, כג) 'נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ'. וברוך משלם שכר טוב ליראיו. (דרשו)

"א"ר יוחנן מלמד שהחזירה הקב"ה על כל אומה ולשון ולא קבלוה עד שבא אצל ישראל וקבלוה" (ע"ז ב, ב)

תמוה, וכי איכא ספיקא כלפי שמיא, והרי ידע בבירור שלא ירצו לקבלה, מפני מה סובב הקב"ה אצל האומות?

אמנם כוונתו ית"ש הייתה בכדי שלא יהיה קטרוג על השפע שישפיע לישראל בניו אהוביו, שהרי ק"ו הוא, אם לעוברי רצונו העכו"ם שמיאנו לקבל את התורה, לא חסר כלום ונשפע להם כל מחסורם ועוד יותר, על אחת כמה וכמה שישאל קדושים שקיבלו את התורה והקדימו נעשה לנשמע, בוודאי שמגיע להם כל טוב וראויים הם "להשפיע להם חכמה עושר וכבוד".

(הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע)

"והגית בו יומם ולילה" (יהושע א, ח)

בחג השבועות עם ישראל מקבל את התורה ביראת כבוד - מעמד הר סיני. התורה היא תורת חיים והיא היסוד לקיומו והנהגתו של עם ישראל.

נשאלת השאלה: אם הקב"ה מצווה: "והגית בה יומם ולילה" מדוע הקב"ה לא מאפשר לנו ללמוד תורה בקלות - שכל אחד יגיע בקלות להיות מורה הוראה בישראל! מדוע אם כן הקב"ה

אמר רבי שמעון בן לקיש, התורה שניתנה למשה, כתובה באש שחורה על גבי אש לבנה (שקלים טז):

ה'שחר' רמז הוא עבדנו שהפאבים והיסורים שיש לאדם באים אליו כדי שיעמיד אותם ללבו, ויחבר את הסבל שהגיע אליו ויקשר זאת עם הקב"ה שמהיה כל מצב כדי שנפיר אותו ונחיה עמו בכל מצב.

כשאדם מעמיד את הלבן מאחורי השחר, הוא מקבל בהירות ומסוגל לקרא מה שכתוב, לפענח את המסר האלוקי שנתן לו, כפי שהדיו השחר נכתב על גבי קלף לבן...

(כ"ק האדמו"ר מספינקא שליט"א)

ליקוטים וסיפורים נפלאים

והדברים כה נוקבים - אימתי האדם "יוצא ממצרים" - רק בשעה שהוא "מקבל את התורה"...

"שישו ושמחו בשמחת התורה"

מדוע נאמר שישו ושמחו בשמחת התורה ולא נאמר שישו ושמחו "בתורה"? מסביר בעל "הבית אברהם" על פי המדרש הידוע, שכאשר רצה הקב"ה לתת את התורה, פנה קודם אל אומות העולם והציע להם את התורה, אלא שהם דחו אותה, ולא רצו לקבל את התורה, לפי זה, שישו ושמחו בשמחת התורה, היינו אנו מתבקשים לשמוח 'בשמחת התורה' בשמחתה של התורה עצמה, ששמחה וצהלה כאשר נודע לה שאומות העולם מסרבים לקבל את התורה, והיא ניתנת לעם ישראל. (ויזרע יצחק)

רקידה של מצוה

נהוג בהרבה בתי כנסיות וישיבות לרקוד בליל שבועות אחר תפילת החג, וכן היה נהוג בישיבתו של הגרש"ז אוירבך ז"ל. פעם ניגש אחד התלמידים ושאל לרבינו הא"י מוטר לרקוד ביו"ט, הרי מבואר בשו"ע (של"ט, ג) שאין לרקוד בשבת ויו"ט. השיבו הגרש"ז אוירבך במתק לשונו: בחתונה שלך אתה רוצה שירקדו, אף הקב"ה רוצה שירקדו ביום הנישואין שלו שהוא יום קבלת התורה, וזהו רקידת מצווה שמותרת בשבת ויו"ט.

הסגולה הגדולה

מסופר על הגאון הגדול רבי חיים קרייזווירט ז"ע רבה של אנטוורפן שבבלגיה, ששבת פעם את שבתו בניו יורק שבארצות הברית, ובצהרי יום השבת קודש מסר שיעור ב'לומדות' ופלפול בבית מדרש מקומי. המון העם המתגוררים בסביבות בית המדרש הגיעו בהמוניהם לשמוע את דבריו הקדושים והמאלפים, ואף מרחוק באו מאות יהודים אשר שירכו גלגל כשעה ושתיים בחום הקיץ. באמצע הדרשה נענה רבי חיים ואמר, 'הנה הולך אני לומר בפניכם סגולה בדוקה להתמדה בתורה הקדושה אשר היה שווה בשבילה כל המאמץ של שעות ההליכה עד הגיעכם הנה', וכך חזר שוב ושוב על גודל הסגולה אותה עומד הוא לומר כעת ותועלתה הרבה.

לאחר כל ההקדמות, נענה ואמר: 'הסגולה הגדולה ביותר לזכות על ידה להתמדת התורה היא להתיישב ללמוד'.

יפי רצון

שנצב לקבל את התורה בשתי יציות,

"אורק ימים בימינו ובשאלה עושר וכבוד"

אמן ואמן

רוצה שרק מי שבאמת רוצה ללמוד וילמד תורה מתוך עמל - הוא יזכה ליהנות ממנה? התשובה לכך היא: שהקב"ה מחפש את אלו המבקשים תורה באמת לאחר שהוא מבחין שהאדם מתעקש הוא פותח לו את מעיינות החכמה...

משל למה הדבר דומה: לגבאי בית הכנסת שפתח גמ"ח לכלי עבודה. יום אחד הגיע אליו מישהו וביקש מסור חשמלי מיוחד מאד. הגבאי הסביר שאין לו זמן והפטיר: זה במחסן. הלך זה, חיפש ולא מצא. חזר אליו. אמר לו: נראה לי שזה אצל אימא שלי בבית. הלך אותו אחד, חיפש ולא מצא. אמר לו: לא מצאתי. חשב בעל הגמ"ח ואמר: נראה לי שזה בבית הכנסת... הלך ולא מצא. חזר ואמר לו: לא מצאתי. אמר לו המשאיל: זה אצלי על השולחן... משמץא, אמר לו השואל: למה טרטרט אותי?! השיב האיש: מסור זה דבר יקר, אני משאיל אותו רק למי שצריך באמת. איך אני אדע מי צריך באמת? אם אחרי כל הטרטור הזה שעברת, עדיין אתה מבקש למוצאו - סימן ברור הוא שאתה באמת רוצה וצריך - ולך אתן ותוך כדי מסר לו את מבוקשו... והנמשל: כיצד הקב"ה יידע אם באמת האדם רוצה ללמוד? הוא מערים עליו קשיים בלימוד, אם הוא מתעקש ולא מוותר, מיד הקב"ה פותח לו את מעיינות החכמה ולפתע הלומד מתחיל להבין... ודווקא לו יאה להיות מנהיג ומורה הוראה.

"כי הם חיינו"

הגאון רבי מאיר גריינמן המשיך משל יפה על חשיבות הזמן. במפעל למילוי בקבוקים ישנו מסוע, שעליו נוסעים הבקבוקים, וכל בקבוק בהגיע תורו, מתמלא וממשיך לנסוע. אם בקבוק אחד לא יתמלא, הוא לעולם יותר לא יתמלא, הוא ימשיך לנסוע ריק.

כך אנחנו מול הזמן: המסוע זה החיים שנוסעים, והזמן הוא הבקבוק. זמן שלא נתמלא, לעולם יישאר ריק. אם מלאת אותו בדפי גמרא, הרי כל תביה היא מצוה בפני עצמה - כמו שאומר הגאון מוילנא, ואם כן הרווחת הרבה מצוות, כי בכל דקה אפשר ללמוד כמאתיים תיבות, אבל אם חלילה ביטלת את הזמן, הרי לעולם הוא לא יחזור!

(דרשו)

"זכר ליציאת מצרים"

שאלו את הרבי מגור, בעל ה"חידושי הרי"ם" זצ"ל, מדוע אנו אומרים בקידוש ליל חג השבועות שהוא "זכר ליציאת מצרים", הרי כל יציאת מצרים הייתה למען חג השבועות, עבור מתן התורה, כמו שנאמר: "בהוציאך את העם ממצרים - תעבדון את האלוקים על ההר הזה", אם כן, יציאת מצרים הייתה טפלה, והיא הייתה רק הגורם לחג השבועות, מדוע אנו אומרים שחג מתן תורה הוא זכר ליציאת מצרים.

והשיב, והדברים כפשוטם, שכן עד שלא קיבלו את התורה, לא הייתה יציאת מצרים בשלמותה... אמנם הם יצאו ממצרים, אבל מצרים לא יצאה מהם, היו ספוגים בטומאתה ובזוהמתה...

{ אז נדברו }

פרשת במדבר תשפ"א | סדר: "ובאו כולם בברית יחד נעשה ונשמע אמרו כאחד..." | עלון מס: 512

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

יענקי שלי... לגשת לכוון ההצלה... אבא רוצה לשמוע שבחרת בחיים...

כשהיינו שם במירון... בשעות הקשות האלו של שנים שלוש בלילה... אחד הדברים שהכי זעזעו אותנו!! היה זה הקריאות של הכוונים... הוקראו שם רשימות ארוכות של שמות יענקי רייזנר וקובי ושלמה ורוני ואלחנן... לגשת לעמדה של זק"א... לגשת לעמדה של יד עזרא ושולמית... הוררים דואגים לכם!!! רוצים לשמוע שהכל בסדר... כשעמדתי שם מול הרשימות הארוכות האלו... הבנתי שמאחורי כל שם כזה שמקריאים כאן יש מעגל סגור של אבא ואמא שליכם יוצא בדאגה ומתחננים... אנא... בננו היקר... תבא לעדכן אותנו שאתה חיי! תעדכן אותנו שנשאת בחיים!!!

וחשבתי לעצמי... תאר לעצמך שהיענקי הזה שכעת מקריאים את השם שלו... הוא בחור משיבה קטנה... והוא בדיוק עשה איזה תרגיל... הוא נסע בלי רשות ההורים... (להם הוא אמר שהוא נשאר בשיבה ליל ששי... ולמשיג הוא אמר שהוא נוסע הבייתה...) וכמובן שהוא הזהיר את כל החברים ואת כל מי שהוא פגש שם באלף אזהרות שלא יגלו להורים שהוא פה... וכעת ההורים שלו מחפשים אותו (והם חושדים מאוד ברצינות שהוא שם כי הם מכירים אותו...) והם רוצים לשמוע שהכל בסדר!!! והוא כעת שומע את הכוון של הצלה שמכריז: יענקי תבא מהר... ההורים שלך מחפשים אותך...

מה נראה לך??? שיענקי ילך במו ידיו להסגיר את עצמו ל"שלטונות" ולגלות להורים שהוא נסע לשם... מה אתה אומר??? אז תתפלא לשמוע... שאיך שאני זוכר את עצמי בגיל הזה... לא הייתי הולך!!! מה אני משוגע... עד שהצלחתי להסתיר מההורים שלי שאני פה... שאני בעצמי אשרוף את עצמי ואגלה להם שהייתי פה... מה... נפלתי על הראש??

אבל כנראה שהתבגרתי במשך השנים והיום אני מבין ש... ש... יענקי רוץ תסגיר את עצמך... רוץ לעמדה של הצלה ותצעק: אבא לא לדאוג!! אני פה!! אני בריא ושלם... אולי קצת שובב... אתה יכול לצעוק עלי קצת... אבל זה בסדר אבא... יש לך על מי לצעוק... אני בריא ושלם...

כשחשבתי על זה... פתאום קפצה לי הגמי בשבת שמדברת על ערב חג עצרת... הגמי' אומרת שבה' בסיון יוצאת רוח מסוכנת שנקראת טבוח!! שהיא מיועדת לטבוח את הבשר והדם את כל מי שלא מוכן לקבל על עצמו עול תורה... ותמיד הפריע לי: מה זה הרוח המפחידה הזו בדיוק עכשיו בערב יום טוב?? הרי בערב יו"ט לא אומרים תחנון... לא אומרים יענקי ה' ביום צרה... מכינים עוגות דבש... עוגות גבינה... קונים פרחים... הכל שמח וחגיגי ומרגש... כ"ע מודו דבעינן לכם... אז בדיוק היום יוצאת כזו רוח תוקפנית ומסוכנת שרוצה לטבוח את כל מי שלא מקבל על עצמו הרגע עול תורה?? למה?? למה ככה?? זה לא מסתדר לי עם האוירה... אבל לא!!! זו טעות!! טעות בכל הגישה!! כשאותו אבא דואג הכריז בכונן: יענקי שלי תבא לעמדה של זק"א... מה אותו אבא הזהיר שם?? יענקי... תבא לכאן מהר... אחרת אני חונק אותך ורומס אותך למוות... לא!! ממש לא!! אז מה כן?? אותו אבא אמר: יענקי שמעתי שיש פה אסון... שמעתי שאנשים נרמסו ונחנקו למוות... אני מתחנן לפניך: תעדכן אותי שזה לא קרה לך!!

האסון קיים!! האסון קרה... האסון הוא עובדה!!! כעת אבא רוצה לשמוע שיענקי שלו לא שם...

זה בדיוק הזיקא ושמיא טבוח... הרוח עצמה לא טובחת... לא הורגת... לא עושה כלום... רק מה?? היום זה ערב שבועות!! היום מי שמקבל על עצמו עול תורה בוחר בחיים... ומי שלא... אוטומטית הוא בוחר בדרכי מוות... לא הזיקא טובחת!!! אלא הוא בעצמו טובח את עצמו...

אז כעת... בערב חג השבועות יוצאת זיקא של בת קול שמנהמת כיונה ומכריזה: יענקי שלי... תבא מהר לעמדה של הצלה... תבא לעדכן אותי שבחרת בחיים... אני רוצה לשמוע שאתה חיי!!!

יענקי שלי... לא משנה מה היה עד עכשיו... לא משנה מה הנפילות הרוחניות שהיו לך עד עכשיו... עכשיו אבא שבשמים דואג ורוצה לשמוע שאתה חיי!! כמו שיענקי נסע למירון זה לא מעניין את אף אחד עכשיו... עכשיו אבא רוצה לשמוע שיענקי נשאר בחיים... על אותו משקל: ויסעו מרפידים... כעת לנסוע מרפידים... לרוץ מהר מהר להר סיני... להתחבק עם אבא שבשמים ולהגיד לו: זה בסדר... אני חיי! אני מקבל על עצמי עול תורה!!!! אתה לא איבדת אותי!!!

קשה לומר את המשפט הבא אבל צריך שזו האמת... כמה שהרשימה של המ"ה נספים באסון מירון... כמה שזה מזעזע ושובר את הלב של כולנו... בתור יהודים אנחנו מאמינים שיש רשימה הרבה יותר מזעזעת ושוברת לב... זו רשימה של יהודים שבערב חג השבועות הקב"ה מבקש מהם תקבלו על עצמכם עול תורה והם אמרו לא!!! והם הפסידו את העולם הנצחי שלהם... אתה מסוגל לעכל שהרשימה הזו היא יותר כאובה ומזעזעת?? סו"ס הרשימה של ה-45 נספים זה נשמות יקרות שקיבלו ע"ע עול תורה וחלקם בחיים... הם מזומנים לחיי העוה"ב... אבל באותה שעה ישנם אנשים שמתהלכים כאן בחיי חיותם בריאים ושלמים והם טרגדיה מהלכת!!! דווקא אנחנו לא בוכים עליהם... אבל אבא שבשמים לא מפסיק לזכור עליהם... כי הם מפסידים במו ידיהם את עולם הנצח שלהם... אז זהו!! שכל שנה בערב חג השבועות יוצא כרוז מהכוון השמימי וקורא לכל אחד ואחד מאיתנו בשמו האמיתי: יענקי שלי... אבא שבשמים מחפש אותך... אתה מבטיח לי שאתה מקבל על עצמך עול תורה?? מבטיח?? אני רוצה לשמוע כן... תרגיע אותי שבחרת בחיים... ואנחנו נרוץ לכוון... לא נעשה חשבונות מה היה... מה עשיתי... מה אני שווה... כעת אבא שבשמים רוצה לשמוע שבחרתי בחיים!!! וכיון שקבלתם ע"ע עול תורה... מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימכם...

להשתתפות בהוצאות

הגליז:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

בדואר:

פולק- רח' גאולה 15,

חיפה

תודה מראש!!!

ההגבלה

כן... זה יצא בדיוק התאריך של מלחמת עמלק!!! בדיוק בתאריך הזה עמלק בחר לצאת במלחמה בישראל... עמלק לא התבלבל בתאריך... הוא ידע טוב מאוד למה הוא בחר את התאריך הזה... דווקא רגע לפני שעם ישראל צריכים להגיע להר סיני... עמלק בכוונה רוצה לגנוב את ההצגה **ולכן דווקא אז יובא עמלק!!** הוא רוצה שבמתן תורה אנחנו נהיה עסוקים איתנו... **אבל לא זה עזר לנו!!** נלחמנו בו בזריזות... ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו... וה' אומר למשה רבינו כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע כי מחה אמחה...

מה קרה?? למה צריך לכתוב זכרון בספר?? אתה יודע למה??

כי... כשצריך לעשות משהו וכעת אין לי זמן לזה... מה עושים? עושים תזכיר!!! זה הסיפור... מצטערים... כעת אין לנו זמן אליך לעמלק... יש לנו כעת דברים יותר חשובים... יש לנו כעת מתן תורה!! אבל אנחנו לא מטייחים... סו"ס יש פה עמלק ואנחנו לא מעגלים פינות... אנחנו רושמים לעצמנו תזכיר... יש פה איזה עמלק שאמנם כעת אנחנו סוגרים אותו בתוך קופסא ושמים אותו בצד כדי שלא יפריע לנו בחתונה הגדולה... (אנחנו לא ניתן לו את התענוג הזה...) אבל בעזה"ש... שלא יחשוב שנשכח אותו... עוד רבות רבות בשנים מידי שנה בשנה עם ישראל יזכור בפה ולא ישכח בלב את אשר עשה לך עמלק... אבל לא עכשיו!! עכשיו אין לנו זמן אליך!!! עכשיו אנחנו עושים הכל כדי לשים אותך בצד ולסיים איתך כמה שיותר מהר... לא בגלל שאנחנו מוותרים לך אלא בגלל שאנחנו יודעים שהנצחון הכי גדול מצידך זה להצליח להסיח את דעתנו מהנושא החשוב ביותר כעת... הלא הוא מתן תורה!!!! ואת ההישג הזה אנחנו לא ניתן לך...

בטח כל אחד מאיתנו חושב לעצמו... מה קרה? מה ה' רוצה לעורר אותנו? סו"ס בקושי הספקנו ללקק את הפצעים אחרי האסון הכבד במירון... ושוב מידת הדין מתוחה... שוב מחוץ תשכל טיל ומחדרים אימה... אז מה קורה פה?? מה כעת ה' רוצה לרמוז לנו??

אז ברור שה' רוצה לעורר אותנו!! וצריך לחשוב על זה ואנחנו עוד נחשוב על זה...

אבל סו"ס אנחנו כעת בערב מתן תורה!!!! זה ימים גדולים... זה ימים בוערים... זה ימים כ"כ חשובים שגם אם הערבים שולחים מאתיים רקטות... מי יודע אם כל הבלגן הזה שהם עושים זה לא מעשה שטן בשביל להסיט את תשומת לב שלנו ממעמד הר סיני!!!

ואנחנו לא ניתן להם את התענוג הזה!! לכן דבר ראשון עכשיו!! עיקר העבודה שלנו זה לא להתבלבל... לא להיכנס לזה... להמשיך להתמקד בהכנות הקדחתניות של קבלת עול תורה ולא לתת לעמלק את הרפידים שהוא כ"כ רוצה להרפות אותנו...

אה... אבל תכל'ס מה יהיה?? תכל'ס... הערבים משתוללים... שולחים טילים... משתקים את כולנו... ומה יהיה הסוף?? אתה מוטרד מה יהיה עם הערבים?? מי ישתק אותם??

אז כעת אני אגלה לך סוד היסטורי: מושגים ביהדות... חוף ממלחמת עמלק שהייתה בימים אלו... הייתה עוד מלחמה ממש בתקופה הזו... אבל לא רק בתקופה הזו... אלא גם באזור הזה!!! בחודש אייר סרני פלשתיים ניצחו את ישראל ואז הם לקחו את ארון ברית ה' אליהם... עכשיו שים לב: לפלשתיים היו אז חמש ערים... מה שמות הערים?? א. **אשדוד** ב. **קרית גת** ג. **עקרון** ד. **אשקלון** ה. אחרון חביב: **עזה**!!!! אה... השמות האלו מוכרים לך מאיזהו מקום? אז זהו! שפעם לא רק עזה הייתה שייכת לפלשתיים אלא גם אשקלון ואשדוד וקרית גת ועקרון... גם הם היו שייכים לפלשתיים... **אז מה קרה פתאום שהיום יש באשדוד יותר ממאתיים אלף יהודים? אתה יודע איפה קרתה התפנית??** תקשיב מה קרה... הפלשתיים לקחו את ארון ברית ה' דבר ראשון לאשדוד!!! ברגע שארון ברית ה' הגיע לאשדוד... באותו רגע אשדוד נשמעה באשדוד... הקב"ה היכה את הפלשתיים במכות נאמנות וביסורים קשים... היה שם הרבה צבע אדום... הפלשתיים האשדודים ראו שארון ברית ה' מכה בהם... הם לקחו אותו משם היישר לקרית גת... הופה... אשדוד נשמעת כעת בקרית גת... "ותהי יד ה' בעיר מהומה גדולה מאוד, ויך את אנשי העיר מקטון ועד גדול..." אנשי קרית גת ראו שהמצב קטסטרופה והם החליטו להסב את ארון ברית ה' לעקרון... ומשם לאשקלון ומשם אחר כבוד לעזה... **אבל כאן הפלשתיים קיבלו שכל!!** הם קראו מפה והם קלטו שארון ברית ה' מכה בהם ולא חפץ בהם!! הוא לא חפץ באקצא... אלא חפץ באבן השתייה... וחמשת סרני פלשתיים ביחד החליטו לכבד את ארון ברית ה' ולכבד את רצונו שהוא בחר בנו מכל העמים!! ורק בנו ולא בהם!!! כמה שהיה קשה להם לבלוע את הגוללה... אבל אחרי כאלו מכות שהם קיבלו לא נותר להם אלא להודות בזה ואז הם שלחו עגלה חדשה רתומה לפרות ועליה ארון ברית ה'... ונתנו לפרות ללכת מעצמם... והפרות הלכו הלך וגעו והגיעו לא פחות ולא יותר לבית שמש!!!! ומאז!!! מהתקופה הזו ואילך "ותשובנה הערים אשר לקחו פלשתיים מאת ישראל לישראל..."

כתוב כאן נתון ברור: שאם אשדוד היום היא עיר יהודית מובהקת והיא לא נראית כמו רצועת עזה... זה רק בגלל שפעם הפלשתיים ניסו לערער על עם הנבחר... הם ניסו לטעון שהם עם הנבחר ולא אנחנו... ולכן הם ניסו לקחת את ארון העדות... הם ניסו לענוד על האבצע שלהם את טבעת הנישואין שקודשא בריך הוא נתן לכלתו במתן תורה... והם מהר מהר החזירו בבחלה ובחרדה את הטבעת הזו בחזרה!!! הם החזירו את זה מיוזמתם!!!! אז אם לפליסטנאים יש זכרון קצר והם לא זוכרים את הסוף המר שאירע להם כשהם ניסו להציק לכלתו של ה' (כמו שכתוב בספר שמואל א' פרק ד' ה' ו...) אם לפליסטנאים יש זכרון קצר והם לא יודעים נביא... אבל לכה"פ שאנחנו נדע את המושגים האלו!!!

מומלץ בחום לעבור על הפרקים האלו בימים אלו... כל האומר פסוק בזמנו מביא גאולה לעולם... אותו ארון ברית ה' שהיכה בפלשתיים בימים ההם!!! הוא הוא זה ש"ויהי בנסוע הארון ויאמר משה, **קומה ה' ופוצו אויבך וינוסו משנאך מפניך...**" ה' ציל אותנו ופיץ את אויבנו וינסו את משנאיו מפניו... ולא יתן לבן דוד הסודר להסיט את תשומת לבנו מהר ה'...

אל דאגה... אותו ארון ברית ה' שתר לנו מנוחה אז... ימשיך לתור לנו מנוחה... והוא ינקום דם אויביו... **ואילו אנחנו??** אנחנו נתמקד בימים אלו ללכת אחרי ארון ברית ה'... לעסוק בתורת ה' ולדעת שהדבר היחיד שצריך להטריד אותנו ולהעסיק אותנו בימים אלו להיות הכי קרוב לארון ברית ה'... להאזין הכי חזק שאפשר בתורת ה' והארון ישא את נושאינו... וינקום בסרני פלשתיים הנוחרים שעדיין לא למדו לקח... ובנוחו יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל... המקום ירחם עליהם ויוציאם מצרה לרווחה מאפלה לאורה ומשיעבוד לגאולה...

כן... לא הייתי מאמין בחלומות הכי פרוצים שיום יבא ואני אוציא חוברת שהשם שלה יהיה המילה שהכי שנואה עלי בחיי... **ההגבלה!!!** פעם הייתי משתולל כחיה פצועה וזועק: אל תגביל אותי... אל תצר את דרכי... אל תציב לי לי גבולות... והנה... בעקבות האסונות שהיו והידי הפיצוצים שעדיין נשמעים... פתאום השם **הגבלה** מקבל מימד אחר... מימד של שלושת ימי ההגבלה האהובים שבאור פניהם נתת לנו ה' אלוהינו תורת חיים ואהבת חסד...

נושא זה מבואר בהרחבה בהקדמה לחוברת זו...

ניתן להשיג בפלא: 0548446691

לצערנו: עקב המצב הבטחוני, והאיחור בהוצאת חוברת זו, אשר ע"כ צמצמנו את מוקדי המכירה, והרי הם כדלהלן:

אשדוד - 0504120311

בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב', מוש' צוויבל.

רחובות: 0548423047

חדש: תפרת: 0556705003

בני ברק: קבוץ גליות 9 - 0556728458

חזון איש 34 (פנינת דסלה, דריימוס) 0527117271

ירושלים: מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית וגן: רח' הרב פרנק 29 קומה ב'.

רמת ד"ר רובין 47 קומה ב'

חדש: תל ציון: אהבת ישראל 13/13 (ארון חשמל)

קליין: אהבת שלום 25 - 0527150166

קרית ספר: מרומי שדה 3 - 052-7174781

פיצוץ: בראשית - ברכפולד: 0527137444

צפון: חיפה: תפארת ישראל.

נווה שאנן: טרומפלדור 3 רבינסקי 0527622736.

רכסים: הורדים 4' קריצלר לתאם 0548415410

כרמיאל - 0527136165 משפחת שטיימן.

טבריה - 0548441354

מה בחוברת??

- איך נערכים כבר בחג השבועות שלא יקרה מה שקרה ארבעים יום לאחמ"כ??
- מה פשר העייפות הכרונית שמצויה לפעמים דווקא בבחורים בני עליה???
- מה עושים אם הגיע חג השבועות ואני למרגלות!! יותר מידי למרגלות הר סיני? אני מרגיש בתחתית!! תחתית ההר?? האם זה תקין?

בחג השבועות קבלנו מתנה... מה קבלנו??

בשבוע האחרון כל מי שהיה במחיצתי היה צריך לסבול... השבוע ערכתי סקר נרחב... כל מי שהיה ברדיוס של הד' אמות שלי... הצמדתי אותו לקיר וסיקרתי אותו... ואני רוצה לשתף גם אותך קורא יקר בסקר:

ובכן: תגיד לי קורא יקר: אתה רוצה אריכות ימים??? **כן!!!**

אם ככה אין בעיה... אני מברך אותך שתזכה לחיות עד מאה ועשרים שנה לא פחות... **אבל!!!** היות ואני רואה שאתה כ"כ חפץ בחיים... אני רואה שיש לך כזה רצון לחיות... אז אני רוצה לברך אותך בעוד ברכה... בעזרת ש' כשתגיע לגיל מאה ועשרים ואז אתה תפטר מן העולם בשיבה טובה... אני מברך אותך **שתזכה שוב!!!** שוב לחזור לכאן לעולם הזה לעוד מאה ועשרים שנה מלאות וטובות... (כמובן לא פחות...)

הופה!!! כאן כולם נרתעים אחורה!!! לא לא... לא תודה... תחזור בך... אני מוותר... אל תברך אותי כזו ברכה... לא רוצה לחזור לכאן עוד פעם... מספיק לי פעם אחת... **אתה קולט מה קורה פה???**

כככולם רוצים אריכות ימים!!! כל מי שהצטתי לו אריכות ימים... הוא עשה פותח את ידיך... בטח... תביא... אני רוצה לחיות כמה שיותר... אבל ברגע שאני רק מציע לו שתזכה לחיות עוד הפעם ולחזור לכאן שוב... **פה כולם מסרבים באדיבות!!!** לא... לא תודה...

איך אתה מסביר את זה??? אני לא מבין: ממה נפשך: אם אתה כ"כ אוהב את החיים... ולכן אתה רוצה לחיות הרבה... אז למה לא לחזור לכאן שוב??? ואם אני מציע לך כ"כ בנדיבות לחזור כאן שוב ואתה דוחה את זה בשתי ידיים... אז למה בקדנציה הזו כ"כ חשוב לך אריכות ימים?

מה אתה אומר על השאלה הזו??? זה לא צחוק!!! שאלתי המון אנשים את אותו שאלה... וכולם עונים את אותה תשובה!!!! כולם רוצים אריכות ימים אבל רק בסיבוב הזה... אף אחד לא רוצה סיבוב נוסף...

השאלה היא למה?? מה ההבדל???

אז לא נעים לומר... הסקר הזה הביא אותי לאיזה הכרה נוקבת שלא נעים להגיד אותה בקול: כנראה... כנראה שכן אדם לא כ"כ אוהב לחיות... הוא בעיקר לא רוצה למות... או יותר נכון: רוצה לדחות את המוות!!! מה שנקרא דחינות!!! ממילא... כשאתה שואל אותו היום אם הוא רוצה אריכות ימים... הוא אומר לך כן!!! אבל זה לא בגלל שהוא כ"כ רוצה לחיות... אלא הוא פשוט רוצה לדחות את המוות... לדחות את השינוי סטטוס... (וההרהרה: שברגע שאתה מציע לו לחזור לכאן שוב הוא אומר לך: בחחיים לא!!!) עכשיו: איך אתה בולע את הנתון הזה?? נכון שזה לא תקין??? תסכים איתי שלא!!! זה לא אמור להיראות ככה... תסכים איתי שיהודי אמור לרצות לחיות לא רק בגלל שהאופציה השניה

זה מוות... כזו תפיסה אמנם מתאימה לגוי!!! אבל יהודי שאמור להבין שיש תוכן לחיים וערך לחיים... הוא אמור לרצות את החיים כי יש לי פה מה לעשות... יש לי פה סידורים... (ואם ככה... אז מאותה סיבה יהודי אמור גם לא לרצות לחזור לכאן שוב... כי יהודי רוצה לעשות הכל ולסיים הכל כעת ועכשיו).

זה הפשט: "אורך ימים בימינה..." בתורה יש סגולה מיוחדת לאריכות ימים!! **אתה יודע למה? מסיבה פשוטה מאוד:** כי בן אדם שאין לו תורה ואין לו תוכן לחיים... אז אין לו באמת סיבה מנומקת למה הוא רוצה לחיות... כשהוא מבקש מהרבש"ע אריכות ימים... הרבש"ע שואל את אותו יהודי: כן בני היקר... בשמחה... אתה רוצה חיים... גם אני מלך חפץ בחיים... אבל תסביר לי... תנמך לי בשביל מה??? מה הבהילות שלך לחיות?? אה... אתה בסה"כ רוצה לדחות את המוות בעוד כמה שנים...?? זה כל הסיפור??? נו... תסכים איתי שזו משאלת לב מאוד חלשה... ממש לא מנומקת... (זה לא סתירה שהקב"ה נותן חיים גם למי שרוצה לדחות את המוות אבל להגיד שיש לו פה מסמך חזק... טענה מבוססת... זה לא...) אבל כשמגיע יהודי ואומר: רבש"ע החיים חשובים לי!!! יש לי מה לעשות בחיים!! יש לי יעד בחיים!! אני יודע לייקר את הזמן... ואני צריך!! צריך זמן בשביל לנטוע את החיי עולם שנטעת בתוכי... ולכן!! לכן תן לי רבש"ע אריכות ימים... פה יש בקשה אמיתית!! יש פה בן אדם באמצע הקניות... והזמן קצר והמלאכה מרובה והפועלים עצלים ובעל הבית דוחק והוא מבקש מהחנווני בנימוס שלא יסגור לו את החנות באמצע שהוא מעמס לעגלה... כי הוא צריך להשלים את רשימת הקניות... **זו בקשה חזקה שמתקבלת אפילו בועדת חריגים!!!** זו כבר סיבה לכשעצמה למה אורך ימים בימינה... זה לא רק שבכח סגולת התורה אדם זוכה לחיים... זה הרבה יותר מזה... ה' נותן חיים בשפע למי שחפץ בחיים!! למי שיש לו צורך בחיים... אבל מי שרק רוצה לדחות את המוות... זו כבר בקשה ברמה אחרת... (אגב: זה לא סתירה שלפעמים יש חשבונות שמים שישנם נשמות שמסיימות את התפקיד שלהם בזמן מועט ועל זה נאמר: אנו רצים לחיי העולם הבא, יש כאלו שהחיים שלהם רצים מידי והם נפטרים בחצי ימיהם... הרציה הזו לחיי העולם הבא... ככה משמע מסיפיה דקרא גבי והם רצים לבאר שחת ואכמ"ל)

הדברים קצת נוקבים... אבל תחשוב על זה... אני חושב שהדברים הפשוטים האלו הם מאוד מאוד אמיתיים... שמרוב שזה אמיתי... לא נעים לחשוב על זה... **ואם נתבונן זה!!! זה חג השבועות!!! זו ההנהגה של חג השבועות!!!** חג השבועות זה הרי לא יום הדין... זה לא ראש השנה... מי שאמר לך שחג השבועות זה יום הדין על כל השנה תגיד לו שהוא טועה! כי רק בר"ה באי עולם עוברים לפניו כבני מרון ולא בשבועות... **אבל מה כן? מה בכל זאת כן קורה בחג השבועות?** אומר האר"י: **עיקר הוראת חיי האדם תלויה ביום זה!!!**

מה כתוב כאן??? כתוב כאן שבעוד ארבעה חודשים כל אחד מאיתנו יבקש זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים... ואז הרבש"ע ישאל למה? בשביל מה?? אני מוכן!!! מוכן בשמחה לתת לך חיים אבל תסביר לי בשביל מה... נו... תסביר... **אז הנה!!!**

קצת מושגים ביהדות... מה זה תורה???

האר"י הקדוש אומר: שעיקר המשמעות של החיים והמטרה שלהם זה התורה... במה זה מתבטא?? איפה אתה רואה את זה??

אז מושגים ביהדות: בא נשאל שאלה יותר בסיסית: מה ההבדל בין תורה לעבודה?? אז כמובן שהראש השטחי והרדוד של דורנו יודע לסווג שתייריה זה ליטאים ועבדידה זה חסידים... אבל ב"ה גדלנו בשנה... ובא נרשה לעצמנו להבין את הדברים ברובד טיפ טיפה יותר מרומם...

מה המשבצת של תורה ומה המשבצת של תפילה??

אז בקצרה ממש: לצורך העניין אנקוט בכמה משלים שממחישים:

ובכן: התפילה היא התחזוקה של הרכב... הדלק... הביטוחים... התקינות של הרכב... ואילו התורה?? זו עצם הנסיעה ברכב!!!

מי שנוסע ברכב לא תקין... **זו סכנת מוות!!!** אתה יכול להתהפך... אבל מי שיש לו רכב הכי תקני שיכול

שאתה מזיז איזה שלחן... או מנצח את האויב... והנה פה יש לך פעולות הכי "כבירות" והכל נעשה בכזו מהירות וקלות זה... זה הכישוף שבמחשב (עכ"פ במשחקי ילדים...)

ומי יודע... מי יודע אם הקב"ה לא נתן לנו את הניסיון הזה בתור מדגם... הקב"ה רוצה להעביר לנו מסר: קינדלעך זה לא משחקי מחשב... זה המגרש האמיתי לגמרי של כל יהודי בעבודת ה'!!!

אם רשב"י פעם אמר ליהודי שתדע לך שבכל מילה תורה שלך אתה בורא עולמות ע"ג עולמות... אז פעם יהודי היה מסוגל להאמין לרשב"י... אבל היום כבר צריך מדגמים!!!! אז הנה... הקב"ה הביא לנו את הלחיצות כפתור האלו שחופרות ברגע אחד... ובונות מגדלים ברגע השני... ונופלות לתהום משניה השלישית... ויוצאות משם ברגע הרביעי... ואם זה מושך אותנו!!!! אז צריך לדעת שזה באמת ככה!!! אבל לא במשחק... אלא באמת!!! בתוך הבית מדרש... מול התורה הקדושה...

תחשוב שמה שראית בתור ילד מול הג'מבו... אין שהכל מתעופף בשניות והכל מתרחש בלחיצות כפתור... תחשוב שזה מה שנעשה באמיתי! לגמרי באמיתי מול התורה הקדושה... מול חיי תורה...

אין צורך ללכת לכישוף של המחשב שיספק לך את המקסימום יעילות במינימום מאמץ... יש לנו את זה מול הדף גמ'... שגם אם קשה ללמוד ולפום צערא אגרא... זה כבר בונוס!! זה כבר טוב באחד מצער ממאה שלא בצער... אבל לפני הצער... המאתים מילים בדקה שזה עדיין לא כרוך בצער זה מגדלים שלימים שנבנים בשניות... רק לשבר את האוזן: בספר יצירה כתוב שכל אות זה כמו אבן!!! וכל מילה זה הרי כמה אותיות... וכמה משפטים זה כבר מדרכה של אבנים משתלבות... וכשיהודי לומד תורה הוא פשוט בונה בניינים בעולמו הרוחני... תחשוב שאתה פותח את הפה ותוך דקה מאתים אבנים של אבן ירושלמי מסתדרות על הקיר... תוך שעה יש לך כבר בנין... כן!!! זה לא דימיון שלי... זה רשב"י... ואשים דברי בפין לנטוע שמים וליסוד ארץ... כי השמים החדשים והארץ החדשה אשר אתם עושים... זה כח של תורה!!!

אנחנו פה בשביל לבנות את העולם הנצחי שלנו... בשביל לנטוע את החיי עולם שלנו... שם פוגשים את הבניינים שנבנו... שם פוגשים את הגן בעדן מקדם שמלאה באילנות שאנחנו נטענו... אבל כאן אנחנו פוגשים רק את השתילים!!! כאן אנחנו פוגשים את החיטה ושעורה וחרצן במפלות יד... כאן אנחנו עומדים מול מילה תורה... שהיא כמו גרגיר קטן של תפוח... ושם זה אילן דחיי! כאן אנחנו עומדים מול מצוות שמתגלגלות לנו בין הרגלים... מול מעשה חסד... מול אינספור רגעים של ישב אדם ולא עשה עבירה... ושם זה מתורגם לעולמות שלימים!!! זה התפקיד של התורה!

ברוך אלוהינו... ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו, אגוטע יו"ט.

את עצמו למכונת הנשמה... היהודי מנתק את הפלאפון ומרדים את כל הכוחי ועוצם ידי ואת כל חובת השתדלות שמוטלת עליו... וכעת הוא נכנס למכונת הנשמה של האמונה שהכל תלוי ברצונו של הקל הגדול הגבור והנורא... קונה הכל... ויהודי חייב את המכונת הנשמה הזו בשביל לחיות!!! אבל!!! תפילה לבד זה לא מספיק...

אתה יודע למה זה לא מספיק?? מסיבה מאוד פשוטה:

כי לדאבוננו הרב... יש כמה נפגעים באסון האחרון שב"ה ניצלו ממוות... הם כעת מורדמים ומונשמים... ועל כל נשימה תהלל קה...

אבל בינינו... זה תכל'ס?? זה מצב אידיאלי להיות מורדם ומונשם??

לא!!! למה לא?? נו... תגיד אתה למה לא??

מה פירוש למה לא... בן אדם חי... זה... זה בן אדם פעיל... הולך... חוזר... מדבר... שמח... עצוב... לא משנה מה אבל העיקר שיהיה חיוני... ואילו בן אדם מורדם ומונשם הוא... הוא לא פה!!! הוא אמנם לא שם - הוא אמנם חי!! אבל הוא... הוא לא פעיל... ולכן כולנו מתפללים מעומק עומק לב... שה' ישלח להם רפואה שלימה במהרה ויחזרו לאיתנם הראשון כאחד האדם... **פה מגיעה התורה!!!** התורה היא השלב שאחרי הניתוק ממכונת הנשמה... כן... אתה חי... ב"ה התחברת לחמצן האלוהי... התפללת וכעת אתה ב"ה נושם... עכשיו הלאה... מה הלאה... סו"ס אתה פה... הקב"ה שלח אותך לכאן... בשביל מה?? לא רק בשביל לשרוד ולא למות... ה' רוצה אותך פה... בשביל יעד מסוים...

פה התורה נכנסת לתמונה!!! התורה היא מגרש העשייה... כשיהודי עוסק בתורה או מתנהל לפי התורה... הוא פועל... מייצר... הוא בונה עולמות ע"ג עולמות... כל מילה תורה זה בניה של עולמות... בניה של בית החתנות שלנו עם ה' לנצח נצחים... בתורה בונים!!! בונים עולמות שלימים שהקב"ה רוצה לבנות אותם והוא רוצה שדווקא אנחנו נעשה את זה... בעבודת ה' אנחנו לא בונים עולמות!! רק **מחיים** את העולמות!!! מזינים את העולמות... ואילו לבנות את העולמות ולייצר עולמות חדשים?? זה התפקיד של התורה!!!

תסלח לי: בשלושים שנה האחרונות יש מושג חדש שנקרא משחקי ילדים במחשב!!! לדאבוני הרב זה כבר היה גם בדור שלי... היה לנו מחשב בבית (מסיבות הכרחיות) ושם היו משחקים של ילדים והייתי משחק בזה ימים ולילות... **מה כ"כ מכשף במשחקי ילדים של המחשב??**

אתה יודע מה?? כי אתה יושב מול משחק... ובלחיצת כפתור אחת אתה חופר מנהרה ארוכה... בלחיצת כפתור השניה אתה מתעופף עד השמים... ובלחיצת כפתור השלישית אתה יורה מטח של יריות על האויב... ואז אתה מוצא את האוצר... וכל ההישגים האלו בכמה לחיצות כפתור... לענ"ד זה הכישוף של משחקי מחשבים!!! אנחנו רגילים להזיע הרבה עד

להיות ומשום מה הוא לא נוסע ברכב... כעת אין סכנת מוות... אבל בשביל מה קנית רכב??...

התפילה היא הדלק... היא התחזוקה היומיומית של כל העולם שלנו... היא המזון של כל העולמות... היא המטען שמזרים חיות בעולם...

אבל תורה?? תורה זה השלב הבא... יופי... העולם כבר מתחזק... צמיגים תקינים... יש דלק... יש הכל... נו... עכשיו צריך להתחיל להתניע!!! סו"ס בשביל מה נברא העולם?? לא רק בשביל להתקיים... אלא בשביל לנוע קדימה!!! הקב"ה ברא את הבירה בשביל שהיא תהיה דולקת!!! שתדלוך ותרוץ קדימה... זה כבר המשבצת של תורה!!! תורה זה "ואשים דברי בפין לנטוע שמים וליסוד ארץ..." פה בעוה"ז יש לנו כח לברא עולמות חדשים... שמים חדשים וארץ חדשה ע"י עסק התורה... ע"י קיום התורה... ע"י בית של תורה... ובמקביל!!! צריך לתחזק את העסק... התפילה היא התחזוקה היומיומית!!! ואילו התורה זה התכלית של העולם... להניע אותו קדימה... לייצר ולהצמיח ממנו את מה שה' רוצה שנעשה בו... (במילים אחרות: העולם הזה הוא האתר בניה של העולם הבא... ובונים באמצעות התורה... הקראונו של הקבלן, והפיגומים וכל תנאי העבודה זה כבר שייך לתחום של תפילה...)

רוצה עוד דוגמא?? תורה זה חלבונים ותפילה זה פחמימות!!! כידוע: גוף האדם צריך גם חלבונים וגם פחמימות... פחמימות זה דלק... לחם וסוכר זה פחמימות... פעם לא הרגשתי טוב... אבדתי נוזלים וכמעט התעלפתי... הגיע איש הצלה ומה הוא נתן לי?? לא תאמין!!! הוא נתן לי כמה כפיות של סוכר וגם תפוצ'יפס מלא במלח... והוא אמר לי זה!!! זה מה שאתה צריך כעת... צריך סוכר ומלחים... היידד!!! ממש נהייתי מהרעיון... יופי... אני בעד... מהיום אני מתחיל להרביץ כמויות של סוכר... לשפוך מלח בכמויות... לא ככה?? **אבל לא!!!! כלום יודעים שלא...**

פחמימות סוכר ומלח זה דבר הכרחי... בשביל מה?? **בשביל לא למות!!!**

אבל בשביל להיות בריא וחיוני וחזק ופעיל?? בשביל זה צריך בעיקר אוכל עשיר דווקא בחלבונים... דווקא פחות בפחמימות... הבנת??

פחמימות צריך בשביל **עצם החיים!!!** אבל הלאה... אחרי שחזרת לעצמך... עכשיו צריך בעיקר לאכול דגים... פירות וירקות... ביצים... (ושאר התפריט אצל התזונאי...) על אותו משקל: מה ההבדל בין תורה לתפילה!

תפילה זה **פחמימות!!!** ואילו תורה זה **חלבונים!!!**

תפילה זה המכונת הנשמה של החיים... יהודי כל יום צריך לחבר את עצמו למכונת הנשמה של קשר לה'... כן... הקשר לה' זה המטען של יהודי... יהודי בלי קשר לה' הוא נחנק! הוא מת!!! יהודי שאין לו תקשורת קבועה עם ה'... אז במילים אחרות לא זורם לו חמצן למוח... אין לו את הסוכרים ואת האשלגן שיש במלח וזה... **זה עוד רגע למות!!!** בשביל זה יש תפילה!!! תפילה היא מכונת הנשמה!!! יהודי כל יום נכנס לבית הכנסת ומחבר

הצעה לקבלה מעשית בתורה לקראת שבועות...

יש מושג יהודי שנקרא חומש רש"י... מה זה חומש רש"י??? זה צדיקים כאלו שלומדים חומש רש"י... כלומר: כמו שיש כאלו שלומדים "אור החיים" על התורה... ויש כאלו שלומדים "מנחת חינוך" או קצוה"ח מידי שבת על הסדר... או יש כאלו שלומדים חומש רש"י... **אז זהו שלא!!!** צריך לדעת ש"חמשה חומשי תורה" זה הספר תורה של העם היהודי... שאת זה יהודי חייב לדעת! נקודה!!! שים לב: חומש זה לא נשים נזיקין... זה לא מסוג לעיין ולא לבקיאות... **אלא זה התורה!!! התורה בעצמה!!!** אז האם צריך ללמוד חומש עם רש"י? או עם רמב"ן? או עם אור החיים? לא יודע!! מה שבטוח צריך ללמוד חמשה חומשי תורה... וללמוד את זה **טוב!!** שיהיה מובן ושתדע מה כתוב שם!! זה הכל!! (ותסלח לי... קרה לא פעם שנעורתי בחומש עם פירוט "פשוטו של מקרא..." אתה יודע למה??? כי הייתי פשוט צריך להבין מה כתוב... ובאותו מקרה דווקא הפירוש הזה עזר לי להבין...)

רק לצורך המחשה: רוצה דוגמא בסיסית מה נקרא ללמוד חומש **טוב??** **יש לי דוגמא אקסמפלי:** כעת אנחנו אווזים בפרשת במדבר! סליחה על השאלה: אתה יכול להגיד לי מה כתוב בפרשת במדבר?? לא!! לא בקשתי וורטים... לא בקשתי דרשות לשבת אופרות... אני בסה"כ רוצה סקירה בסיסית מה כתוב בפרשה... זה הכל... מה בקשתי??? נו... אתה מסוגל להגיד לי מה כתוב?? **תשעים אחוז מהאנשים לא יודעים להגיד!!!** (כולל אני...) אם אתה רוצה... דבר איתי ב"בעלותך" שמה... בקברות התאוה ובמעשה מרים... תדבר איתי בחטא המרגלים... שם דווקא אני יודע טוב... אתה יודע מה... דבר איתי בסוף פרשת קורח... שם יש את כל הגופי תורה של "מתנות כהונה"... עשיתי שטייגן בורעים... שם אני יכול לדרוש לך כל פסוק "תרימו" אתם... גם אתם... כדגן מן הגורן וכו'... אבל לא!! אני דווקא מתעקש על פרשת במדבר!! תגיד לי בשתי מילים מה הנושאים של פרשת במדבר... **אתה לא יודע!! כי גם אני לא יודע!!!** (סליחה ממי שכן יודע...) נכון??? נו... מה זה אומר שאני לא יודע... זה אומר שאני לא יודע מה כתוב בתורה!! לא מדברים פה על משניות... לא גמ'... לא קדשים ולא טהרות ואפילו לא בקיאות בנביא... אנחנו מדברים על תורה!! אנחנו לא יודעים מה כתוב בתורה... **זה לא בא בחשבון!!! ובשביל זה!!! בדיוק בשביל זה** יש תקנת חז"ל מיוחדת!! דינא דרבנן!! מה שנקרא "שנים מקרא ואחד תרגום"!! שנים מקרא ואחד תרגום זה לא סוג של תיקון או תפילה... וזה גם לא מתחיל ונגמר בתקנת חז"ל כמו נטילת ידים או עירובי תבשילין... יש פה משהו מעבר לזה!! חז"ל פה התערבו בסדר הלימוד האיש של הפרשה ולא יודעים להכניס בלוח הזמנים סדר לימוד שבועי בחמשה חומשי תורה!!! (שתבין: חז"ל בדרך כלל לא מתעבים בתוך הלימוד של השיבות... אם ראש ישיבה החליט השנה ללמוד בבא בתרא חז"ל לא יתערבו ויגידו לו ללמוד במועד... על זה נאמר אין אדם לומד אלא מה שלבו חפץ... גם כשיש דין שישואלים ודורשים מענינו של חז"ל יום קודם החג? זה בעיקר בייחם לתלמידים שכבר שואלים את הכל... שיש דין קריאה לשואל בעניני חז"ל פה מתעבים לנו בסדרי הלימוד... ומכתיבים לנו: אדוני היקר: מידי שבוע אנחנו דורשים ממך לעבור על פרשת שבוע... ולמה??

מסיבה פשוטה מאוד: אם תגיע לגיל ארבעים ויתברר שמעולם לא למדת סוגיה של מורה במקצת... נו... זה לא בהכרח עמארת... ס"ס במקום ללמוד סדר נזיקין... החלטת להקדים וללמוד סדר מועד ונשים... כמו כן: אם תגיע לגיל חמשים ויתברר שמעולם לא ידעת שיש עשר ספירות שלשונות... נו... אז כנראה שאין לך עסק בנסתרות... אבל אם הגעת לגיל 22 והתברר שאתה לא יודע את פרשת ערכין וחרמין ותמורה **שבסוף פרשת בחוקות... זו כבר בורות גמורה!!!** שים לב: אני חוזר ומדגיש: מי שלא יודע מסכת ערכין ותמורה... נו... זה לא בהכרח עמארת... ס"ס "כולי הנני בנקיור חזק" אבל לא תשכח שיש גם פרשת ערכין ותמורה שבתכנן! **בסוף פרשת בחוקות...** ואם אתה לא יודע זו עמארת! לא רק מדרבנן אלא **בעיקר מדאורייתא!!!** כי זה תורה שבכתב ממש!! בדיוק על זה נאמר הביטוי בגמ': "אפילו תניקוט של בית רבן יודעים אותו..." **על זה אין תירוץ... זה א' ב' של יהודי!!**

רק מה?? שוב... המושג ללמוד חומש... נכנס לנו לאיזה קטגוריה של "חומש רש"י" או וורטים לפרשת שבוע... או אפילו לשנים מקרא ואחד תרגום... אז זהו!!! שצריך לדעת ש**זו התורה בעצמה!!!** אתה חייבים לדעת!!! **ולכן למסגרת** תשמע לי... אם אתה מחפש אתה קבלה טובה לזה השבועות... להוסיף משהו משמעותי בדיעת התורה... הקבלה שצריכה להיות ראשונה בתור זה פשוט להתחיל ללמוד שנים מקרא ואחד תרגום **בענין** ושבו: מה זה בענין?? פשוט לדעת מה כתוב!!! מה כתוב בספר תורה של העם היהודי... להפסיק לחשוב שזה וורטים... להפסיק לחשוב שזה משהו למגור מסוים שזה בקטע של תנ"ך או בקטע של הפירוש חומש רש"י... זו התורה שלא תהא מוחלפת!!! אם אתה רוצה אתה יכול להתחיל בפרשה של "בחדש השלישי לצאת בני ישראל ממצרים..." תלמד את זה בענין!! את "יום אשר עמדת לפני ה' אלוךך בחורב" ואתה תהיה מופתה לגלות שאתה לא יודע מה כתוב שם... **אבל בהגה השבועות הזה...** יוצאים לדרך!!! הסוף לעמארת בתורה

וסימך: בל"ג בעומר ח"י רותל... ובחג השבועות זה כ"ד רותל...

היום יום רביעי... ב' בסיון!!! תושבי הכפר גיא החרשים שבנחלת בנימין מגיעים בבוקר לתפילה... אחרי התפילה השמש דופק על השלחן ומכריז: ר' מרדכי מזמין את כל תושבי הכפר לקידוש בפרס התאנים שלו לרגל קצירת ביכורי התאנה... אוהו... כולם מחייכים... רק לשמוע על עץ התאנה של ר' מרדכי זה כבר עושה מצב רוח לכולם... בטח... עץ התאנה של ר' מרדכי הצליח לאתגר אותנו השנה... היה פה הרבה עקשן...

מה קרה?? אז דבר ראשון: ר' מרדכי הוא לא עשיר גדול... מדובר ביהודי עובד ה' שאין לו בעולמו אלא ד' אמות של הלכה... והוא בסה"כ רצה לזכות להקריב ביכורים ולכן הוא זרע כמה עצי תאנה... רק בשביל לקיים את המצווה... לפני ארבעה חודשים... ככה באמצע חודש אדר... בשיא הקור... היה פה קידוש מיוחד לרגל המעמד המרגש "יורד אדם לתוך שדהו ורואה תאנה שביכרה" והנה עכשיו... ארבע חודשים לאחמ"כ ברוך ה' הגיע הזמן "לארות" את התאנים ולהעלות אותם למקדש בשמחה... אמנם אנחנו יחסית מאוד קרובים לירושלים... ממש מרחק של כמה שעות הליכה... אז אנחנו אמנם מפסידים את החוויה המעצימה של "בית ה' נלך" של אלפי מביאי הביכורים שעושים צעדה במשך כמה ימים בגיל ורנן בתוף ובכינור... אבל מצד שני המעלה שלנו שאנחנו זוכים להביא תאנים טריים ולחים ויפים... לא כמו אלו שמביאים מהצפון והדרום שעד שהם מגיעים זה כבר רגוגרות וצימוקים... **אגב: במאמר המוסגר: לפעמים זה**

ממש לא נעים... אל תשכח שתאנה שמתחילה להתייבש היא עוברת שלב כזה שהיא מסרחת ונהיית מוקצה... (כל השם מוקצה לקוח מהשלב הזה של קיץ התאנה שיש שלב שהיא נדחית מאכילה ולא ראייה!!) ותחשוב מה שזה חקלאי שעולה לירושלים במשך כמה ימים עם הביכורים... ס"ס הוא מגיע כבר ממש קרוב לירושלים... הוא רואה את עשן המערכה מיתמר למרחוק... עוד קילומטר שתיים הוא כבר מגיע לעמדה של עיטור ועיצוב הביכורים... ופתאום פנצ'ר!!! פתאום הוא מריח ריח לא נעים... והריח הלא נעים מגיע מהחתך בכבודו ובעצמו... מהתאנה של הביכורים בכבודה ובעצמה... כן... זה שלב... זה נורמלי... אבל ס"ס זה לא נעים... לא מכובד... לא תכלס להיכנס לירושלים עם ביכורים דסרי ריחיהו... (צ"ע: אם נותן לכהן תאנים שכעת אינם ראוים אם יוצא יד"ח...) אין ברירה... זזים לצד... פותחים שטיח... שוחחים עליו את התאנים... מתיישבים בצד ומתחילים ללמוד... זה יכול לארוך יום יומיים ואפילו שלוש... ואם שבת קודש תגיע באמצע... אז נלמד סוגיית מוקצה בעיין... (אפילו ר"ש דלית ליה מוקצה וקיי"ל כדאי ר"ש לסמוך עליו בשעת הדחק ולהקל באופנים מסוימים במוקצה... אבל בכזה מוקצה ד"ל חזי ודחיא בידיה" אפילו ר"ש מודה) טוב... עד כאן במאמר המוסגר... עכ"פ נחזור לעניינינו... ר' מרדכי מזמין את כל תושבי הכפר למעמד לקיטת התאנים של הביכורים... וכולם מחייכים... אתה יודע למה כולם מחייכים?? כי דבר ראשון חוץ מביכורים יש פה עוד אירוע!!! יש פה חגיגה כפולה!! נו... תנחש מה?? אל תשכח בשדה האילן ואנחנו כעת בערב חג העצרת... נו... העיתוי הזה מזכיר לך משהו?? בטח!! המשנה הראשונה במסכת שביעית... עד אימתי חורשין שדה האילן ערב שביעית, ב"ש אומרים: כל זמן שיפה לפני, ובית הלל אומרים: עד העצרת, וקרובין דברי אלו להיות כדברי אלו... אז הפעם זה לא רק סתם ביכורים... אלא זה גם המעמד החגיגי של הוצאת המחרשה משדה האילן לקראת שנת השמיטה... (לפני חודשים בערך... כאן במדור הזה... חגגנו את הוצאת המחרשה משדה האילן שזה בפסח... אבל בשדה האילן התאריך הוא עצרת) לא רק קרני השור מצופים זהב!!! כעת גם המחרשה עומדת ביציאה מהפרדס... גם היא מצופה זהב... מניחים עליה שרשראות... כן... משום שמחת המצווה... זה הביטוי הראשון שלנו לחביבות שנת השמיטה!! זה מעמד מרגש בפני עצמו... דמעות נשפכות שם... דמעות של גיבורי כח עם הרבה תפילה שה' יתן לנו כוחות לעמוד בזה... אבל עדיין... מה פשר החיוך המשושע שכולם מחייכים מול עץ התאנה של ר' מרדכי?? אז הסיפור הוא כזה: היה פה עקשן גדול סביב עץ התאנה הזה... הסיפור הוא שר' מרדכי שיהיה בריא... הוא נטע בסה"כ שלוש אילנות של תאנה בבית סאה... והוא הרי לא חקלאי בנשמתו... הוא בסה"כ לוי עובד ה' מרום שהשתוקק לזכות בביכורים... ממילא הוא לא טרח ללכת כל יום לטפח את האילנות ולהשקות אותם ולפסח ולזמור ולאלבך וכו' וכו'... ממילא אתה מבין לבד שעצי התאנה שלו צמחו בהתאם... ומידי פעם באו להגיד לו... ר' מרדכי הצדיק... חבל... לך תטפל בעץ התאנה שלך... אם לא תעשה משהו אז לא יהיה לך אפילו תאנה אחת שביכרה... והוא תמיד הנהן בראשו כן כן... נכון... צריך לטפל בזה... אבל עליו נאמר כמו על דוד המלך אמר לפניו: **רבונו של עולם, בכל יום ויום הייתי מוחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות...** ותכלס... ר' חצקל החקלאי ראה שזה לא תכלס... הוא כ"כ אחוז מר' מרדכי... מהדבקות שלו בתורה... והוא החליט לתפוס את העניינים לידיים והוא התחיל לטפל בשלושת עצי התאנה... מה לא עושים בשביל לעשות קורת רוח לר' מרדכי שיוכל לעלות את הביכורים לירושלים...

אבל!!!! דא עקא שר' חצקל כנראה נזכר יותר מידי מאוחר... הוא נזכר באמצע החורף האחרון... ותכלס... שלושת עצי התאנה של ר' מרדכי... מחוסר טיפול עקבי... הם לא מי יודע מה... ופתאום התעורר חשש!!! שהם עצים מידי חלשים... שאין בהם מספיק כח כדי להניב יכול של ככר דבילה של ששים מנה... אוהו... כאן יש הלכה למשה מסיני: שאם יש ג' אילנות לבית סאה... והם יכולים לעשות ככר דבילה של ששים מנה!! מותר לחרוש כל בית סאה בשבילם לכה"פ עד חג עצרת... אבל אם לא... אם הם לא עושים ככר דבילה של ששים מנה... אז גם לפני עצרת אסור להרוס כל בית סאה בשבילם אלא רק מלא האורה וסלו... ר' חצקל החקלאי עשה את החשבון שבאקבע הזה יתן שאין טעם אפילו להתחיל להשקיע... אם בתקופה הבערת שלפני חג עצרת... לקראת הלקיטה... אם אי אפשר לזבל ולחרוש את כל האזור ולרענן אותו... אז אין סיכוי בכלל להגיע לשלב של לקיטת התאנים... וכאן כל הכפר נכנס לתמונה... כולם טיכסו עצות... והתגייסו כולם לטובת השלושה אילנות של ר' מרדכי... תחשוב מה שזה!!! תחילת חודש אדר... כולם מדברים על הג' אילנות של ר' מרדכי... מה יש?? עוד חודשיים וחצי ר' מרדכי רוצה לתת ביכורים... ואם האילנות האלו לא משפרים בחדש הקרוב... אם הם לא מתעבים ומתחזקים... אז זהו!!! השדה מאבדת את השם שדה אילן והיא מקבלת דין של שדה לבן ומותר לעבוד אותה רק עד הפסח ולא עד העצרת... ואז הפסדנו את הביכורים... כל הישוב התמסר לאילנות... מה לא עשינו... הבאנו את הזיבול הכי יוקרתי... חרשנו... זמרנו... הורדנו מפה ומשם כדי לתת לו יותר עוצמה... ואז לקראת פסח קראנו למומחה מיוחד מטעם הלשכה הגזית (שהוא אחראי על הבקורת של הכלאים בחוה"מ פסח) בקשנו ממנו שיתן דיאגנוזה... וב"ה הוא אמר שזה בסידור... אמנם על הגבול... אבל ניתן לומר שהם יכולים לתת... כל אחד ככר דבילה של ששים מנה... עכשיו אנחנו מבין למה כולם שמחים... עליו... דאגנו ללו... וב"ה הנה ר' מרדכי שמלאכתו נעשתה ע"י אחרים וזה כעת לארות את התאנים וכולנו בעוה"ש יחד איתו בית ה' נלך... עכשיו מן כל זה קשור לחי' רותל?? פשוט ראיתי שהחזו"א אומר: שככר דבילה הוא בערך שמונה רותל!!! יופי... רותל זה מילה שמצלצלת לי באזור של חג השבועות... אם ככה בא נסכם: ג' אילנות צריכות לתת כ"ד רותל בערב שמיטה בשביל שיהיה אפשר לחרוש בשבילם בית סאה עד עצרת... אם נזכור את זה... ניתן לציין בסיפוק שהתחלנו ללמוד מסכת שביעית על רגל ימין...

עם סגירת הגיליון. כמה מילים על המצב הבטחוני.

עם סגירת הגיליון... עקב המצב הבטחוני הקשה... אנחנו כאן בהודעה חשובה ומצילת חיים מטעם "פיקוד העורף" **ובכן:**

בחור יקר: חשוב מאוד שתדע!!! שבימים האלו כשמודיעים שחוסל אחד הבכירים בזרוע הצבאית של החמאס... על פי רוב מדובר בצעיר בן 22 או בן 24... במילים אחרות: משגרי הרקטות לכיוון עוטף עזה זה בדרך כלל בחורים בשיעור א' או שיעור ב' ישיבה קטנה... מי שכבר משגר רקטות לכיוון אשקלון תניבות אופקים... זה כבר צריך להיות בחור "מבוגר" שעוד רגע עולה לישיבה גדולה של בית חנוך... ובחור משיעור ב' ג' משיבה גדולה הוא כבר חופר מנהרות ושולח טילים לגוש דן... ובחור בקיבוץ הוא כבר מהנדס טילים **ובכיר**

רציני מאוד בזרוע הצבאית של החמאס...

ואם ככה!!! אז קדימה... אתם בתמונה!!! אתם הזרוע הצבאית של תורה מגנא ומצלא... אל תאמר נער אנוכי!!! כי המחבל הזה שמצליח כעת לשחק חצי מדינה - **הוא לא אמר נער אנוכי!!!** הוא יודע להכיר טוב מאוד את היכולות ההרסניות שלו... והוא יורה עם כל הכח ומצלח...

אז בבקשה!!! בחורים יקרים: אנחנו צריכים להכיר בכוחו לכה"פ כמו שהם מכירים בכוחם... אני מכיר הרבה בחורים שיש להם משיכה חזקה לכדורגל... בדיוק השבוע נסעתי במונית ליד איזשהו מקום וראיתי שם איזה "שיעור כללי" משהו אמר לי: צא אליהם... תעשה להם פרצוף... שיתביישו... שילכו משם... אמרתי לו: צר לי!!! יש לי איזושהי רתיעה מלדבר נגד היצר של כדורגל... **אתה יודע למה???** כי הטבע הזה של בחור צעיר להיאבק ולהילחם ולנקוט צד מול יריב ולהתמלאות באש יוקדת של רצון לנצח אותו זה יצר בריא... זה יצר אנושי... **ובעיקר יצר יהודי!!!** יהודי נקרא ישראל מלשון **כי שריתו!!!** ממילא בחור שלוקח את היצר הזה לכדורגל זה כמובן עצוב וחבל... חבל מאוד שהתכונה הזו מנווטת למקום כ"כ חסר תוכן... ולכן צריך לקחת את התכונה הזו כמות שהיא ולגייס אותה לתורה!!! אסור לדכא אותה... צריך אותה - רק במקום הנכון... כמו שר' יוחנן ראה את עוצמת הלוחמה של ראש השודדים ריש לקיש... רבי יוחנן הצביע עליו ואמר: **חילך לאורייתא!!!** אני צריך את זה!!! בדיוק את זה!!! את התכונה הזו בדיוק!!! מה שעשית עכשיו בתור שודד... אני רוצה את זה עצמו--- רק בתורה!!! אל תשתנה... אל תעזי לדכא את התכונות הלוחמניות האלו שיש לך... תקח אותם כמות שהם לאורייתא!!! (ובאמת ריש לקיש לקח את זה לתורה... ולא חלפו ימים רבים וכל מימרא שרבי יוחנן אומר... ריש לקיש מסתער עליו בעשרים וארבע קושיות...)

זה הפשט הפשוט של המילים **חילך לאורייתא!!!** רבי יוחנן לא ניסה למתן את הטבע הנאבק והלוחם של ריש לקיש... **חס ושלום!!!** קח את התכונה הזו בעצמה ורק תנווט אותה למקום הנכון...

זה מה שאני טוען... (לא יודע אם אני צודק) כשאני רואה בחור שיש לו משיכה ללוחמה!!! למאבק!!! וזה כעת מתפרק לכדורגל... אני לא מוכן "לרדת" עליו... אני חס על התכונה הזו... היא תכונה טובה!!! תכונה יקרה!!! אנחנו צריך אותה... רק דבר אחד: חבל... תקבל על עצמך לקחת את התכונה הזו כמות שהיא... **רק למקום הנכון!!! חילך לאורייתא!!!** אז הנה... ערב חג השבועות... זה הזמן המתאים ביותר לקבל החלטה!!! בא נחליט שאנחנו מעבירים את היצר של הכדורגל ולוקחים אותו כמות שהוא למחוז אחר לגמרי... והנה!!! המשחק כעת בעיצומו...

מצד אחד עומדת קבוצה של כמה אלפי טרוריסטים בגיל שלך!!! כן... שחקני החמאס... יש לו מאמן מצאצא... הוא חדור מוטיבציה... חדור רצון... מאמין בשליחותו... נחוש לאחוז במסגד אקצא ולהגיד כולה שלי!!!

ומי עומד מולו??? מי החברותא שלו??? אתה!!! אתה עומד מהעבר השני ואתה יוצא עליו בהפגזה קרקעית עם עמל התורה... תורה בטהרתה... תורה בקדושתה... כל ההבדל בינך לבינו שהקול קול יעקב והידיים ידי עשיו... הוא מגיע עם הידיים ואילו אתה נלחם נגדו בחלונות הגבוהים... בהקול קול יעקב!!! כן... שישאל סבא נאבק מול עשיו... הוא הבין שלא מלכלכים את הידיים פיזית מול המפלצת שקוראים לה עשיו... אם כבר נאבקים מול... נאבקים מולו בחלונות הגבוהים... (כן... היום אין אחד שלא מבין... שהמאבקים האמיתיים ביותר נעשים דווקא בצווארון לכן מול מקבלי ההחלטות ולא מול עשן ואש... גם ה"בכירים" של החמאס מבינים את זה מצוין...)

אז בא נצא למאבק!!! נצא למלחמת חורמה מול המחבלים והטרוריסטים בני גילנו!!! מול החלונות הגבוהים שלהם... מול כח הטומאה של בני ישמעאל... אלה ברכב ואלה בטילים ואנחנו בשם ה' אלוקינו נזכיר... **באמת!!! תחשוב על זה!!!** זה מאבק אמיתי אמיתי!!!

תפתח את הגמי... ותעביר לנגד עיניך דמות של מחבל בגיל שלך!!! אני מבטיח לך שיש דמות כזו... זה לא איזה דימיון מודרך... יש כזה אחד והוא קיים ואתה כבר פוגש אותו בהידי הפיצוצים... ואתה מולו במגרש הוא בידיים ואתה בקול קול יעקב... זה ככה!!! זה לגמרי ככה!!!

ויש לנו אבא שבשמים משותף שעומד מול המגרש הזה ושופט מי ינצח... איזה כח ינצח... ותחשוב: המחבלים האלו הם לא כמו הקינדערלאך שמה בכנסת שמתקוטטים כמו תינוקים... לא!!! מפחיד לומר... אבל המחבלים האלו הם ברמה הרבה יותר גבוהה!!! הנושא שלהם הוא הרבה יותר מהותי!!! הם רבים על מסגד אקצא... הם רבים איתנו על דברים חשובים באמת!!! הם נלחמים על אבן השתיה!!! כן... להוי ידוע לך: **כיפת הסלע** זה סלע שמיוחסת לאבן השתיה... זה שם!!!

ואתה יודע מה זה אבן השתיה??? זו האבן שממנה הושתת העולם וברגעים שיוסף הצדיק עמד לבד לבד בניסיון הקשה ביותר... המדרש אומר שהקב"ה הגיש לפניו את אבן השתיה ואמר לו: אם אתה נאמן לי ועומד בניסיון האבן הזו נהיית שלך... אתה נהפך להיות צדיק יסוד העולם ואתה מכאן ואילך רועה אבן ישראל וכל השפע של העולם מסור בידיים שלך... אבל אם אתה לא עומד בניסיון אני מפוצץ את האבן הזו שממנה הושתת העולם וכל העולם חוזר לתוהו ובוהו... ואז יוסף הצדיק התגבר ומשם!!! משם רועה אבן ישראל!!! שם נולד הצדיק הראשון שכל

המפתחות של העולם בידיים שלו... וכעת על האבן הזו אנחנו רבים... כל ההתפרעויות... כל הטיילים... כל המתחים... הכל סביב אבן השתיה הזו... מי הולך לקחת אותה??? האם אתה הבחור ישיבה שמחליט לשמור על העיניים בקדושה ובטהרה ויושב ועוסק בעמל ויגיעה בתורה שיקרה היא מפנינים... יותר מכה"ג שנותן כף ומחתה על אבן השתיה...

אוו!!! שהוא יקבל את הגביע... הוא... המחבל הזה בן גילך... השטוף בזימה הזה... כאן ניטש המאבק!!! וזה לא צחוק!!! זה מאבק משמעותי... זה מאבק ברמה... הוא זורק עלינו טילים ואומר כולה שלי! אבן השתיה שלי... ומי עומד כנגדו??? אתה, היוסף הצדיק של הדור שלנו... שאתה עומד מולו ואומר: אני בן של הקב"ה... אני הכלה של הקב"ה... אני הוא זה שמתמודד לבד לבד מול ניסיונות... אני הוא זה שרק הקב"ה יודע כמה קשה לי ללמוד ואיזה התמודדויות יש לי... אבל למענו אני מתאמץ ומתגבר ומשתכחץ מצערא דילהון ועסקין בחדוותא דילי...

אבן השתיה היא שלי!!! הקב"ה מוסר אותה לי... איפה הוא מוסר לי אותה??? בשקט בשקט... איפה שאף אחד לא נמצא... איפה שאף אחד לא רואה... בל נשכח... אבן השתיה מקומה בקודש הקדשים... דברי המוצנע... קודש הקדשים זה מקום כזה שרק אני והקב"ה נמצאים בו... ולכל אחד מאיתנו יש הרבה רגעים כאלו של קודש הקדשים... רגעים שרק הקב"ה יודע מה עובר עלי... לא ההורים... לא המשגיח... לא החברותא... אף אחד לא מעלה על דעתו כמה תעצומות נפש נדרשים ממני כדי לאסוף את עצמי ולהתחיל יום... החברותא שלי- אותו ערבי מבית חנוך... אותו כולם מכירים... כשהוא מחליט להתמסר למען אבן השתיה... כל גוש דן צריכה לרעוד... אבל כשאני מוסר את נפשי לאבן השתיה זה נעשה לבד לבד... מול הכרית... מול הקשיים וההתמודדויות שרק הקב"ה יודע עליהם... ושם!!! בשקט הזה של קודש הקדשים!!! שם אני אנצח את הישמעאלי הזה... הוא אמנם עושה ביצועים מרהיבי עין... הוא מצליח להעיף טילים באויר... אבל אני במלחמות הפנימיות שלי ומפגני נאמנות שלי לאבא שבשמים בשלל הניסיונות שלי... שם אני מקבל את הגביע!!!

שם יעקב גונב את הברכות מתחת אפו של עשיו...

נבין את זה... נפנים את זה... וקדימה... יוצאים לחזית!!!

בא ניכנס לראש שלו... של המחבל בן השמונה עשרה מחאן יונס... מה הדחף שלו??? מה מוציא אותו מהמיטה בכזו חיוניות בשעה כ"כ מוקדמת?

העניין הוא פשוט מאוד: הוא יודע שצריך כעת לגזול את מנוחתם של מועצה אזורית לכיש... ואין הדבר תלוי אלא ביי! אם אני זורק עכשיו את הטייל... אני מצליח להציק להם... ואם לא אז חלילה לא... אין ברירה!!! חייבים לצאת מהמיטה... אחרת הטייל ישאר כאן ולא יעוף...

אז זהו!!! ש-לנו הרבה יותר קשה להרגיש את זה... אם אני לא אקום בבוקר יש איזה טיל שלא יעוף או כן יעוף... אז זהו!!! שאצלנו זה יושב על דברים יותר עמוקים ועדינים... יש אבא שבשמים שהוא לא מרוצה!! הוא מפגין חוסר שביעות רצון!!! כבר יותר משנה שהקב"ה מפגין כעס בכל מיני דרכים... ויש כלל: כשהקב"ה מפגין כעס זה אומר שהוא רוצה תקשורת... זה אומר שחסר פה תקשורת... (אתה תבין את זה אחרי החתונה...) אם מידת הדין מתוחה זה אומר שהקב"ה רוצה שמישהו יהיה איתו וחסר!!! והקב"ה לא צריך הרבה... אצל הקב"ה זה לא עובד עם כמויות... מספיק אברהם אבינו אחד... אבל עם כל הלב... עם כל הכוונות... לכוונות היו קוראים במילה תורנית: עמל התורה!!! למה צריך עמל??? תביע נכוונות עם כל הלב להתמסר לה' ולתורתו...

אלו הם הנימים העדינים שאנחנו מושכים בהם... ואין הדבר תלוי אלא ביי!!! בדיוק כמו שהערבי בן ה-48 מרצועת עזה מבין שרק אני יכול לזרוק את הטייל הזה... על אותו משקל והרבה הרבה יותר מזה: רק אתה יכול ליצור קשר עם בורא עולם ולתת לו קורת רוח בעולמו וישוב חרון אפו מעמו מעירו מארצו ומנחלתו... זה תלוי בך!!! ורק בך!!!

אין!!! אין לקב"ה הרבה אנשים שיודעים לתקשר איתו!!! להבין שהוא רוצה קשר... כמה שזה נראה אבסורדי אבל עשרים דורות מאדם הראשון ועד אברהם... אף אחד לא הבין מה בורא עולם רוצה... כולם מכעיסים ובאים... כולם רואים שהקב"ה כועס וכועס... ואף אחד לא קלט שה' רוצה קשר... אדם אחד בלבד קלט!!! אברהם אבינו... וברגע שהוא הבין את זה ופעל בהתאם לזה כל העולם קיבל תוכן... ארץ יראה ושקטה...

כעת העולם מחכה לך!!! אתה הבודד!!! הצאצא של אברהם אבינו... ה' מפגין כעס כי הוא רוצה את הקשר שלך... שתביע נכוונות לקבל על עצמך עול תורה!!! ועם כל הלב... כעת תבין מה הקשר בין השטייגן שלך לפיגוע שברגע האחרון סוכל... פעם הייתי מאוד מסתבך עם זה:

מה הקשר... אני פה יושב ולומד ושם אנשים ניצלים ממוות בטוח??? כן... התרגלנו לדקלם את זה... **אבל מה הקשר???**

התשובה היא: שיש מנהיג לעולם!!! ובאופן נורמלי לא אמור לקרות דברים רעים... ואם קורה משהו יש פה מפגן... יש פה אמירה... ה' אומר: אני לא מרוצה... ומי יכול לעשות אותו מרוצה??? אני!!!

ממילא אני פה, בקול תורה שלי... ובשמירת עיניים שלי... ובהתגברות שלי בשלל ניסיונות למענו יתברך... אני פשוט מצדיק את כל קיומו של העולם ויענקלה משיבת... השיב את חמתי מעל בני ישראל בנכוונות שלו כלפי ובזכותו לא כיליתי את בני ישראל בקנאות!!!

לע"נ
הרב שניאור יחזקאל
ב"ר אברהם ראובן
זצ"ל
נלב"ע ח' סיון תש"פ
תנצב"ה

לזכות הבחור
בצלאל חנוך
בן יהודית ברכה
לרפו"ש

דברי עשי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

בס"ד

עם סגולה

בפרשת מתן תורה נאמר (שמות י"ט) והייתם לי סגולה מכל העמים, על פי פשוטו, 'סגולה' הוא אוצר חביב (עין רש"י שם). אבל חכמי הדורות נתנו כאן רמז, לטבעם של בני ישראל. כי בכל עת שיש צרה או מצוקה על האדם, הוא מחפש 'סגולה' בדוקה ומנוסה, איזה לחש או קמיע מהימן שיפתור לו את בעיותיו. ואכן, במשך הדורות התחברו עשרות ספרי סגולות לכל מיני צרות ומרעין בישינן שבאים על האדם. מהם נאמנים יותר ומהם פחות, ורובם לא התפשטו בישראל. בדור האחרון, עת רבו הצובאים על דלתותיו של רבינו, מבקשים ההמונים מרבינו, הב לנו 'סגולה'. איש איש וצרותיו ומכאוביו, זה עם כאבי השיניים וזה כאבי ראש, פלוני לצרת הבת ואלמוני לצרת הממון, וכהנה וכהנה. ורבינו רואה לנכון לומר להם להתחזק בדבר רוחני, ולהרבות בתורה. וכדי שיתקבל על לב ההמון הוא 'עוטר' את החיזוק בסגולה. וכרמז לדבר, הוא פעמים רבות מורה ללמוד ענין שיש בו דמיון קל לצרה. מובן מאליו, כי לא הסגולה לעצמה עוזרת, רק כוח התורה שהאדם מתחזק בה, בצירוף ברכת רבינו שליט"א. וכבר אמרו חז"ל, אין הנחש מרפא אלא רק עם ישראל משעבדים ליבם לאביהם שבשמים. ויהי רצון שכשם שזכו כלל ישראל במתן תורה שכל בעלי המומין נתרפאו, כך יזכו בקרוב להיושע בישועת עולמים אכי"ר. ונסיים ברכה מרובה לידידינו החשוב רבי יצחק אוהב ציון מחבר הספר 'סגולות חיים' וע"ס על עזרתו הרבה

בברכה מרובה
ושנזכה לקבלת התורה מאהבה
יצחק גולדשטוף

ולכל בשרו מרפא

אין סגולה כתורה

הגמרא בעירובין נ"ד מונה והולכת "החש בראשו יעסוק בתורה שנאמר וכו' חש בגרונו יעסוק בתורה שנאמר וכו' חש בכל גופו יעסוק בתורה שנאמר ולכל בשרו מרפא", מדוע אם כן אמרו בתחילה ראשו, גרונו ומעיו, ואפשר לבאר עפ"י מה שרבונו נוהג לומר כי לכל איבר יעסוק בתורה ענין השייך לו כגון בראשו ה' תפילין אבריו הפנימים הלכות טרפות וכו', הסכים רבנו לביאור הנ"ל. ואמר עוד: כי כיון שיש פסוק מיוחד לחש בראשו, התורה תועיל לכאב ראש עוד יותר מאשר לכל גופו, וכן לשאר דברים שהוזכרו מפורש שם בגמרא.

רופא ירא שמים נכנס לרבנו והזכיר את דברי הגמרא בעירובין נ"ד חש בראשו יעסוק בתורה וכו', ואמר: לפי זה, אני יכול לסגור את המרפאה, די אם אתלה בפתח המרפאה את לשון הגמרא. השיב לו רבנו: הרי לא שומעים לעצה זו, וזה הדבר הקשה ביותר למתרפאים, להתנהג כך הוסיף עוד לאמר: כי דברי הגמרא הם לא רק כאשר כואב וכרפואה, אלא גם כמניעה לכאב, ולמחלה שלא תבוא. אח"כ שאל הרופא את רבנו, הנה יש מיחוש ויש חולי, ובגמרא אמרו "חש" אולי כוונתם רק לגבי החש בראשו ולא מחלה, כי הנה ראינו הרבה ת"ח שעוסקים בתורה ויש להם חולי. אמר לו רבנו: אין זה נכון, ולא רק למיחוש אלא מועיל גם למחלה, ואין אנו יודעים חשבונות שמים. יש חשבונות ויש ענין של גלגול קודם.

רגל ברגל

ילד תושב מונסי הרופאים החליטו כי יש לכרות לו רגל אחת, כיון שיש לו את המחלה, והרגל החולה מסכנת את כל הגוף, ובכריתת הרגל ימין הם יצילו את שאר חלקי הגוף.

כעת הילד הגיע לארץ ישראל עם הוריו - לברכה מרבנו, ואני מבקש הורמנא (=רשות) שהם יכנסו יחד עם הילד.

אמר רבנו שליט"א: אינו צריך לעלות אלי, כי ודאי קשה לו לעלות, לכן בדרך שארד לתפלה אראהו למטה, או אם יבוא בזמן אחר ארד אליו במיוחד.

שבוע אח"כ. אמרתי לרבנו, המשפחה בדרך בחזרה לחו"ל והם רוצים בדרכם לשדה תעופה להיכנס לברכה.

אמר רבנו שליט"א: תגיד לי כאשר הילד יבוא ואני ארד אליו. כאשר הילד בא, עלינו יחד למקום לימודו של רבנו. נכנסנו, ומיד אמר בכאב: מדוע עלו, הרי מסתמא קשה לו, אני הייתי יורד אליו. ובירכו לרפואה שלימה.

שאלתי מה יעשה משהו מיוחד ברגל, שיהיה זכות לרגל שלא יורידו אותה? ילמד הלכות חול המועד.

ההורים חשבו כי רבנו לא שמע היטב וחזר ושאלו - אבל משהו ששייך ישירות לרגל מה יעשה?
שוב אמר שילמד הלכות חול המועד.

ואז פתח רבנו וסיפר: היו נשים חרדיות שעובדות בבנק שקיבלו כאב ברגל. שאלתי האם הם עובדות ב'חול המועד' והשיבו שכן, אמרתי להן שיפסיקו לעבוד ב'חול המועד', והם שמעו והפסיקו לעבוד, והכאבים הלכו להם ונעלמו.

ומה ענין כאבי רגלים לחול המועד? זה ירושלמי מפורש ספ"ד דמעשר שני. "חד בר נש אתא לגבי רבי עקיבה אמר ליה חמית בחילמאי רגלי קטינא [שקטעו רגלו] אמר ליה דמועדא מיייתי ולית מיכל קופד [לא תמצא בשר לאכול]. אתא חד חורן לגביה אמר חמית בחלמאי רגלי מסובלא [שמון] אמר ליה מועדא מיייתי ואית לך קופד סגי [יהיה לך הרבה בשר לרגל]" ובמדרש איכה פרשה א' הוסיף מנה ידע? השיב המדרש - כיון שמועד הוא רגל - וזהו רגל ברגל.

דאה"נ בחז"ל גם יום טוב נקרא רגל אלא שנקרא גם חג, אבל חול המועד נקרא רק רגל, אם כן יותר מתבטא הדבר בחול המועד. ולכן אני אומר הלכות חוה"מ ולא הלכות יום טוב.

הנה פלוני חולה ברגלו ה' ירפאו, והוא גם מתחנן לרפואה, אלא שאינו עובד בחול המועד, השיב רבנו - שילמד הלכות חול המועד.

לאחר כמה ימים, רבנו נכנס לחדרו ראה אותי, פתח ואמר: אפשר שלדברי חז"ל הנ"ל יש רמז בפסוק "יד ביד רגל ברגל" פירוש, אם קיבל עונש ברגל זה מחמת שעשה עבירה ברגל. ואם נאמר כן מה הוא "יד ביד" יש לומר, שאם לא נתן צדקה ביד נענש ביד, וכל כהאי גוונא.

במוצאי שבת פר' ויגש ז' בטבת, נכנסתי להגאון הצדיק המקובל ר"א וינטרויב זצ"ל וסיפרתי לו כל הנ"ל, וחיך חיוך רחב, ואז הוסיף ואמר: "בסתרי תורה יש לזה שייכות, ובלי להיכנס לפרטים" עכ"ל.

י' כסלו תשס"ד, אמרתי קמיה רבנו. הנה אנו שומעים כאן תמיד לצרכי רפואה - ללמוד את הדבר שכנגדו, לדוגמא לכאבי רגלים ללמוד הל' חול המועד, ורבנו מכנה רפואות אלו: "רגל ברגל" לבעיה באברים הפנימיים - ללמוד הלכות טריפות, כאב שיניים ללמוד הל' בכורות במס' בכורות. והרי אין מתרפאין בדברי תורה? זה לא לרפואה בדברי תורה. זו זכות התורה. אה. והרי אמרו בגמרא עירובין נ"ד החש בראשו יעסוק בתורה וכו' הרי שמותר, נצרך ומועיל

המקרה	מה להתחזק
גב, לכאבי גב	כאבי גב 4 בני במשפחה אחת יש להם בעיה עם גב, מה יעשו? כתוב בשם האר"י על אחד שכאב לו הכתף והגב שם, אמר לו האר"י משום שלא נזהר מלדבר דברי תורה בין מים אחרונים לברכת המזון כי תכף לנט"י ברכה - ותכף זה אותיות כתף, תאמר להם שדבר ראשון יזהרו בנטילת ידים ושלא לדבר בין נט"י במים אחרונים לברכת המזון. ופעם אחרת אמר רבינו שליט"א ללמוד פרק אע"פ במס' כתובות והוסיף שאע"פ זה אע"ג
גגות, לס"ד אישורים לבנות גגות	ללמוד פרק כל גגות או פרק הבית העליה עובדא הוי באברך משכונת רמת אשכול שהשכן התנגד לו לבנות על הגג וא"ל רבינו שילמד פרק כל גגות וביום שסיים ללמוד את הפרק נתבשר שלא כדרך הטבע שהשכן מסכים שיבנה.
גיד	לאחד שיש לו בעיות בגיד' אמר רבינו ללמוד פרק גיד הנשה
גרון, למחלה בגרון	ללמוד הלכות שמירת הלשון
דירה	לרכישת דירה. נכנס יהודי ואמר שהוא מחפש לקנות דירה שם במקום קהילתו בדרום אמריקה, ואין לו כסף. ושאל האם יכול לעשות הגרלה ואולי על ידי כן יוכל לקנות דירה, והרב אמר לו ללמד "הבית והעליה" בתלמוד ירושלמי ולמד. האם עתה עליו לעשות משהו נוסף או להמשיך בזה? שילמד רמב"ם ושולחן ערוך ונו"כ בזה, ולגבי הגרלה זה בבחינת מניח מעותיו על קרן הצבי.

דם	המחלה בדם. אשת ראש ישיבה ת"ח גדול בגייטסהד באנגליה, חולה במחלה הידועה, בדם ועדיין יש להם ספק האם זה במח עצם, והם שואלים מה יעשו הבחורים לרפואתה? שילמדו בשולחן ערוך הלכות דם. האם כל הישיבה 110 בחורים ילמדו, או רק בני השיעור שלו 60 בחורים? איך שיעשו יהיה טוב. וגם אם זה במח עצם רח"ל, כל זה שייך לדם "בין דם לדם" ושילמדו הלכות דם.
הפלה רח"ל	לאשה המפלת שבעלה ילמד פרק המפלת ופ"א אמר שלימד מסכת נדה ובכל מאתים מנה.
הרטבה, למי שבנו סובל מהרטבה	ללמוד פרק העור והרוטב

חולה בנושפה	ללמוד משניות זרעים עם רמב"ם - ללמוד מסכת ברכות למוד מסכת ערכין
יד, לבעיות ביד	ללמוד מסכת ידים, או ללמוד הלכות נטילת ידים דלקת בידו. יום א' שמות ט"ו טבת תשס"ט. בחור יש לו דלקת ביד והרופאים אינם יודעים את הטיפול בזה, מהו "יד ביד", כאן הרי הוא לא שייך לצדקה כי הוא סמוך על שולחן אביו? צדקה שאביו לא נותן פגעה ביד בנו. אמרנו, כי אותה דלקת יש גם לאביו כשנה והוא נותן מעשר ויותר ממעשר, ויד האב עדיין לא נרפאה. הרי שיש להם דברים אחרים המעכבים לו את הרפואה, ואם רוצה להרבות בזכויות כדי לקוות לרפואה, כיון שיד בדרך כלל קאי על צדקה, שילמד היטב הלכות צדקה. ואמרתי שקשה לו ללמוד בשולחן ערוך בעיון עם הנושאי כלים, והסכים רבנו שיוכל ללמוד הלכות צדקה בספר חכמת אדם. קיץ תשס"ט. בישרתי לרבנו שפלוני הבחור שכאב לו היד ורבנו אמר שילמד הלכות צדקה - "יד ביד", ולמד, באמצע עסק לימודו בהלכות הללו נעלם הכאב כלא היה, אמר רבנו בשמחה רבה: ברוך השם.
כבד, למחלה כבד	ללמוד הלכות טריפות [ניטל זהכבד] שתי מחותנות ויש לשניהן מחלה בכבד וניתוח באותן ימים. מה יעשו? שבעליהם ילמדו הלכות טריפות. שאלה: אינני בטוח שהם יודעים באיזה חלק שו"ע הלכות טריפות... האם סגי שבניהם ילמדו? כן. אשתו עברה ניתוח לב ועתה מעוברת, מה יעשה הבעל זכות לעיבור שילך כשורה? שילמד הלכות טריפות. ילד קיבל אירוע מוחי והרופאים אומרים שבגיל ילד אירוע מוחי הוא פלא, מה יעשה מדה כנגד מדה? שאביו ילמד הלכות טריפות.
כינים בקירות הבית	ללמוד מסכת קינים אחד שאמר שסובל מכינים בקירות הבית אמר בבינו תלמד מסכת קינים בת ק' כ בת כ' מתח-לף הכ' בק'
כליות	בעיה בכליות. יש בעיה לו בכליות מה יעשה? באימורין נכלל הכליות שילמד ברמב"ם הל' הקרבת קרבן. לאחד שסובל מאבנים בכליות שילמד מסכת סנהדרין שמוזכר שם הענין וסקלתם באבנים'
לא התעורר מניתוח	ללמוד הלכות טריפות

זש"ק	ללמוד הל' פרו ורבו ועי' בס' סגולת חיים שהביא עוד כמה דברים ללמוד כסגולה לזה, מדרש רבה פר' תולדות, וסדר זרעים
לישועה	ללמוד הלכות קדוש החודש
מחלה מסוכנת	ללמוד הלכות טריפה, או מסכת נגעים
מעיים, לכאבי מעיים	ללמוד קדשים חצי שעה ביום מחלת קרון. קיבל מחלת "קרון" במעיים מה יעשה מדה כנגד מדה? ילמד מסכת בכורות. א.ה. בתקופה מסוימת אמר רבנו על כמה מחלות בגוף האדם, שילמד מסכת בכורות ובתקופה שאחר כך אמר מסכת ערכין. לבחור יש בעיה במעיים, שאל במה להתחזק, רבנו אמר לו שילמד הל' טריפות, אבל הוא טוען שאין לו טעם בלימוד הזה? אדרבא זה יותר זכות. שילמד הגמרא ואח"כ השולחן ערוך.
ביוון שרירים	ללמוד מסכת אהלות, וביאר הטעם משום אוהל זרוק
ניצל בגס	ללמוד פרק התודה במנחות סיפר הגאון רבי ישראל מאיר דרוק שליט"א ראש ישיבת תפארת ישראל, שפ"א היה יהודי שעצר טראפ לשני בחורים, ומיד אחרי שעלו הרגישו ריח שריפה ואמרו לו על כך ומי יצאו כולם והרכב בער ונשרף, ובא יחד איתי למרן שליט"א מה עליו לעשות. וסיפר לנו מרן שליט"א שפ"א נסע עם ר' ישעיהו אפשטיין, ובאמצע הדרך אמר לר' ישעיהו שאולי נצא מהרכב, וכשיצאנו מיד הרכב התחיל לבעור, וחזרנו אח"כ הביתה ולמדנו פרק התודה.
נפילה, למחלת הנפילה רח"ל	ללמוד הלכות טריפות
נשירת שער	נשירת שיער. השיער נושר לבתו בת 16 וזה לה צער נורא, מה יעשה משהו "שיער בשיער"? שילמד מסכת נגעים בסדר טהרות. ופ"א אמר ללמוד מסכת נזיר
סוכר	לאחד שסובל מסוכר' אמר רבינו שילמד מסכת סוכה

עור, למחלות בעור	ללמוד העור והרוטב במסכת חולין
עיבור	אחד בא לרבינו אשתו מעוברת והעובר הפוך אמר רבינו שיקרא מגילת אסתר ונהפוך הוא'
עינים, לבעיות בעינים זכרניה	ללמוד הלכות בכורות, או מסכת הוריות [עיני העדה] ללמוד בספר עין יעקב חולי בעיניים. יש לו חולי בעיניים מה יעשה מיה כנגד מיה לרפואתו, עין בעין? אם ת"ח הוא ילמד מס' נגעים שנגעים שייך לעיניים, שהרי אם כה עיני כהן אינו רואה את הנגע. סכנת עיוורון. ט"ז כסלו תשנ"ט, בחור עם סכנת עיוורון בעין שואל מה לעשות לחיזוק? שילמד דף היומי.
עצירות, לסובלים מעצירות	ללמוד פרק החובל בב"ק סבל מעצירות. סובל מעצירות מה יעשה? אחד שאלני כי סובל מעצירת מעיים, מה יעשה, אמרתי לו שילמד החובל כי שם בדף צ"ב. יש גמ' כי עצר עצר ה' וכו' והוא אמר לי שעשה כן ומיד זה הסתדר, גם הוא - שילמד החובל.
צואר, לחולי בצואר	ללמוד הלכות שחיטה
ראות	המחלה בראות. פלוני שעמדו לקטוע לו רגל ורבנו אמר לו שילמד הל' חוה"מ וכך עשה וב"ה ניצלה הרגל, ועתה התגלה בראות - המחלה, מה יעשה כעת? ביו"ד הל' טריפות מס' ל"ה ואילך יש סימנים בהל' ריאה ילמד הה' סימנים האלו.
ראש, לסובלים מכאבי ראש	ללמוד הלכות תפלין אחד של"ע יש לו מחלה בראש אמר רבינו ללמוד הלכות תפלין של ראש ולהתפלל ושוב פעם היה אחד של"ע יש לו מחלה בראש אמר ג"כ ללמוד הלכות תפלין ונימק הסעם לא נברא הראש אלא לתפלין ושוב היה מעשה שבחור נפגע בראשו שואלים במה להתחזק השיב ללמוד הלכות תפלין והראה רבינו שמביא בספרו ארחות חיים להרא"ש בשם אותיות דר"ע לא נברא הראש אלא לתפלין אחד שסובל מלחץ דם גבוה ויש לו סחרחורת שילמד הלכות תפלין ופ"א אמר ללמוד פי' הרא"ש על הש"ס

רגל, לכאבי רגלים	ללמוד הלכות חול המועד. או פרק כיצד הרגל כאבי רגליים. היו לו כאבי רגלים, ורבנו אמר לו שילמד הל' חוה"מ וכתב לי שלומד כמעט כל יום מעט קצור הלכות חול המועד ולא נהיה יותר טוב, אפשר שזה מחמת שזה רק "כמעט"? שילמד הל' חול המועד ויבוא להיבחן אצלי. היינו לימוד נוסף ואיכותי. גידול ממאיר ברגל. היה לו גידול ברגל והוציאו ואחר זמן חזר ושוב והוציאו, מה יעשה רגל ברגל? ילמד כיצד הרגל בבא קמא - גמרא רש"י תוס'. שאלה שנשאלה בסתמא: האם אפשר לי ללמוד הל' חוה"מ בשביל חברי? הוא בעצמו צריך ללמוד, ולא שייך שאחר ילמד בעבורו. שאלתי. נכדו של רבנו מתאונן שכואב לו הרגל, האם ללכת לרופא? שילכו לרופא אבל בינתיים וקודם לכן, שהוא ילמד הלכות חול המועד, המדובר בהנכד שהוא כבן 6 האם ללמד עמו מ"ב? שאביו ילמד אתו חיי אדם זה קל גם לילדים. ילדה בת ג' יש חשש שיורידו לה רגל, מה יעשו "רגל ברגל"? שאביה ילמד כיצד הרגל גמרא רש"י ותוס'. שאלה: הוא מאד עסוק עמה, האם סגי שהסבא ילמד למענה? אם זו בת הבן, בני בנים כבנים - ויכול הסבא ללמוד בעדה, ואם בת הבת, לא מהני (עי' ירו' יבמות פ"ו ה"ו ובבבלי יבמות ס"ב ס"ל דגם בת הבת וצ"ע). סיון תשס"ט. דרשתי באירוסין חתן פלוני על "רגל ברגל", אחד מהשומעין שהיו לו ב' ניתוחים ברגל והיה צריך לעבור ניתוח ג', וכששמע את הסיפור התיישב ללמוד הל' חוה"מ, והנה עבר המחלה ולא צריך ניתוח. בחתונה של אותו בחור חתן השתתף רבנו ואז הראיתי לו את היהודי הנ"ל. רבנו התרגש מהמעשה. (כל משאלותיך) אחד סובל ממחלה ברגל ולמד כבר הל' חול המועד מה יעשה אמר רבינו שילמד הל' יום טוב שנקרא ג"כ רגל.
רכב	לאחד שרצה חיזוק לשמירה בענין עיסוק ברכבים שילמד הלכות שביתת בהמתו שרבינו מדמה הרבה חמור לרכב
שידוך	לסגולה לשידוך אמר רבינו לאחד ללמוד הלכות פריה ורביה ברמב"ם ופ"א אמר ללמוד מסכת קידושין שידוכים. ג' יוצ"ח מבוגרים אין שידוכים מה יעשה? תשובה: שהאב ילמד כתובות.
שינה	אחד שהתאונן בפני רבינו על שסובל מקשיים בשינה וכל מיני מחשבות שמפריעות לו אמר לו תלמד גמ' ברכות ובדרך כלל מראה לדברי הגמ' בפסחים קיד ע"א ע"ש

שמוחה	אחד ביקש מרבינו עצה להיות בשמחה חשב רבינו והשיב לו שילמד הלכות יום טוב ופ"א אמר שילמד גמ' מגילה והוסיף ואמר שהרי ששמחים בפורים ופ"א אמר ללמוד חולין לשמחה
	ללמוד הלכות קריאת שמע ללמוד הל' תקיעת שופר
שן	כאבים בשן. בחור שואל יש לו כאבים בשן ולא יודעים מה זה, הרי כתיב שן בשן מה חטא בשן שיעשה כנגד זה לרפואתו? הענין אצלו שייך למאכלות אסורות. שאלה: המדובר בבחור יר"ש? אז תשאל אותו האם מקפיד על מים אחרונים ששייך לאכילה. שוב שאלוהו, ואמר שהוא מדרום אפריקה ורבו שם, אכן אמר לו שיכול לנהוג כהיש אומרים שבשולחן ערוך שאין כיום חיוב מים אחרונים, גגיב שוב רבנו: אם כן שיקפיד על מים אחרונים. ללמוד מסכת בכורות, או הלכות שן מבעה בב"ק
שריפה	ביתו נשרף שוב ושוב אחד בא לשאול לרבינו שכבר פעם שלישית פרצה שריפה באותו איזור מה להתחזק בתחלה הגיב רבינו לא נראה שזה איזה דבר ולבסוף אמר שילמדו הלכות שבת על פי דברי הגמ' בשבת קי"ט ב' שריפה בא על חילול שבת

תולעים בבית, וכן לנכשלים באכילת תולעים	ללמוד הלכות תולעים
פרנסה	לאחד שביקש מה ללמוד שיהיה לו פרנסה אמר שילמוד הל' מזוזה ויכתוב מזוזות וימכרם, והיה לו פרנסה
בטן, לכאבי בטן	אמר שילמד מגאן אברהם, בטן באידיש זה בטן
ריח	לבעיה בחוש הריח אמר שילמד את הרי"ח - רבינו יהודה החסיד
דלקת קרם הנזח	אמר שילמד בי' הרא"ש ובי ים יש שלמה
לכוח גברא	הל' פו"ר וללמוד מס' יבמות
לשלום בית	ללמוד פרק השלום
לעכברים	לעכברים בבית להקפיד במעשר וציין לירושלמי
לב	ללמוד שו"ת מהר"י בן לב
עצמות	בעיה בעצמות ללמוד הל' קרבן פסח שנ' עצם לא ישברו בו
תפלין, כשמצאו פסולות	לחזור על הלכות תפלין

בס"ד

לכבוד ידידי היקר רבי יעקב ברגער שליט"א מעיה"ת ליקווד שלו' רב

בדבר מה ששאל לכתוב לו מה ששמעתי מרבינו הקדוש מרן שר התורה שליט"א אודות האסון הנורא שקרה ביום הילולא דרשב"י במירון.

אכתוב הדברים ששמעתי כדהלן.

א. ראשית שמעתי מרבינו שליט"א כמה וכמה פעמים שהתבטא על אסונות ופגעים רח"ל וכגון מיתת ילדים בקיצור ימים ושנים וכדו'. דאין אנו יודעים חשבונות שמים ובודאי דכל מאן דעביד רחמנא לטב עביד.

ב. נשאל רבינו ע"י ידידי הגה"צ רבי הלל קופרמן שליט"א שמנהלי ת"ת והעוסקים בחינוך ילדי תשב"ר שואלים האין להתייחס בדיבור עם הילדים אודות האסון הנ"ל במירון. והשיב רבינו שליט"א שצריך ללמד את הילדים "להיזהר" והיינו מכל דבר סכנה, ולחדד באוזנם עניני ונשמרתם מאד לנפשותיכם. כמו"כ ללמד הילדים שבכלל הזהירות שלא להיחזק ולעמוד בצפיפות במקומות שמצוי בהם הדוחק ביותר. שהדברים בגדר איתחזק סכנתא.

ג. דבר נוסף ששמעתי מרבינו שליט"א וחזר ואמרו בימים האחרונים כמה וכמה פעמים. נשאל ע"י רבים וטובים אודות האסון הנ"ל, והוא "להתחזק בלימוד התורה הקדושה". ועי' בגמ' סוטה דף כא ע"א "א"ר יוסף מצוה בעידנא דעסיק בה מגנא ומצלא בעידנא דלא עסיק בה אגוני מגנא אצולי לא מצלא תורה בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה מגנא ומצלא. מתקיף לה רבה אלא מעתה דואג ואחיתופל מי לא עסקי בתורה אמאי לא הגינה עליהו אלא אמר רבא תורה בעידנא דעסיק בה מגנא ומצלא בעידנא דלא עסיק בה אגוני מגנא אצולי לא מצלא מצלא אצולי לא מצלא מצוה בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה אגוני מגנא אצולי לא מצלא". הרי דלכו"ע לימוד התורה מגן מן היסורים בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה. ופעמים רבות שמעתי מרבינו שליט"א שלימוד התורה הוא סגולה לכל דבר!

ד. עוד אמר רבינו שליט"א שיש "להתחזק בתפילה" וכידוע לכל באי בית רבינו שמציע דבר זה לאלפים ולרבבות להתחזק בתפילה בשביל ישועה בכל דבר כגון לזכות לזיווגים הגונים, ולזש"ק, ולפרנסה בשפע ובנקל, ולבריאות ורפואה שלימה וכו' וכו'. על הכל אומר רבינו שליט"א אלפי פעמים להתפלל להתפלל להתפלל!!! וכשאומרים לרבינו שליט"א הרי אנו כבר מתפללים, מציין לדברי הגמ' ברכות דף לב ע"ב "אמר רבי חמא ברבי חנינא אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל שנאמר קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'. ע"כ.

ה. ולעניין נשים אמר רבינו גם כן שיתחזקו בתפילה. וכן להתחזק בצניעות. ולב יודע מרת נפשו ואכמ"ל.

בברכה רבה
יצחק אוהב ציון

לקט הדרכות והוראות בעניני תורה, מוסר, והשעה

תשובות שהשיב רבינו שר התורה מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א לשואלים

אינו דומה השונה פרקו

אברך צעיר נכנס אל רבינו שליט"א וביקש ברכה שיזכור את הלימוד, "אני לומד ולומד אבל לא זוכר כלום" אמר האברך בעצב והתחנן לברכה.

שאלו רבינו שליט"א, חזרת על תלמודך מאה ואחד פעמים? עדיין לא, השיב. א"כ מדוע אתה מתפלל? תמה רבינו, תחזור שוב ושוב ואז תזכור!

"אדרבה, זכותם גדולה יותר"

ראש כולל חשוב שאל את רבינו שליט"א: יש לי כמה כוללים עם אברכים רבים היושבים והוגים בתורה הקדושה, וכמובן שנזקק אני לנדיבת לבם של נדיבי ישראל.

ולכן ערכנו הסכם "יששכר וזבולון" בין התורמים לאברכים, אלא שיש השואלים האם להחזיק אברך רק "סדר" אחד, נחשב כמחזיקו לצורך שותפות יששכר וזבולון או רק אם מחזיקו לכל צרכיו? והשיב רבינו שליט"א כי אף שאין בזה משום שותפות מלאה, מ"מ יש בזה ענין, וכעין "חצי יששכר וזבולון".

והוסיף לשאול, יש אברכים החוששים שהדבר יפגע בזכותם ובשכרם מכיון שמתחלקים בשכר עם התורמים ע"י ההסכם, ואמר רבינו שליט"א: "לא יורד להם דבר מהשכר שלהם, אדרבה נוסף להם שכר על כך שהם מזכים אחרים במצווה!"

וכשנשאל רבינו מה אפשר להגיד לתורמים, איזה זכות תהיה להם? השיב רבינו שליט"א: "שיהיה להם ילדים טובים".

המאור שבה

יהודי העוסק בקירוב רחוקים שאל את רבינו שליט"א: הנה נאמר במדרש "המאור שבה מחזירן למוטב", כלומר גדול כח לימוד התורה להשיב רחוקים לאביהם שבשמים. אך כיצד לנהוג לגבי נשים שאינם מחויבות בלימוד תורה? האם אף בהם נאמר ענין זה של "המאור שבה מחזירן למוטב"? והשיב רבינו שליט"א: "גם בנשים זה שייך בדברים המותרים להן ללמוד, כגון חומש והלכה, ויש אף ספרים מיוחדים לנשים כגון 'צאינה וראינה'".

כי הם חיינו

נכנס אל מעונו של רבינו שליט"א מנהל תלמוד תורה, של ת"ת גדול בארץ להתייעץ על כמה נושאים חשובים.

בין היתר שאל: במשך רוב שעות היום אני עסוק בעניני ניהול הת"ת, בענינים רוחניים וגשמיים, ובקושי נשאר לי זמן לעצמי ללמוד תורה. לאחרונה אני רוצה להוסיף שעות ללימוד עבור עצמי, אך אני חושש שזה יפגע בתלמוד תורה, והרוחניות שלי תבוא ע"ח הת"ת. מה לעשות? הביט בו רבינו ושאלו: "אתה אוכל במשך היום?", בודאי! השיב המנהל. "אם כך", אמר לו רבינו בחיור, "אתה יכול להוסיף זמן ללימוד התורה, כפי שאתה מוכרח לאכול אתה גם מוכרח ללמוד! אל תחשוש, כשר וישר..."

בזיונות

נכנס אל רבינו שליט"א אברך כולל ושאל: אני לומד ככולל פלוני, זהו הוא כולל מצוין ואני לומד בו היטב ב"ה, אלא שיש בעיה אחת שמעיבה עלי מאוד והיא יחסי עם מנהל הכולל, משום מה הוא לא מחבב אותי, ומשפיל ומבזה אותי הרבה פעמים, בעיקר בזמן חלוקת המלגות הוא לועג לי. שאלתי היא, סיים האברך, האם לעזוב ולחפש כולל אחר?

רבינו שמע את דבריו והשיב לו בשאלה: "מה אכפת לך מהבזיונות?" והוסיף ואמר: "בזיונות זה דבר טוב, זה כפרה, כדאי לך להישאר!" ולאחר שפנה לצאת קרא לו רבינו והוסיף "אבל תמחל לו!"

מקום מסוגל לתפילה

אברך ת"ח ולא צעיר נכנס אל רבינו שליט"א ושטח את שאלתו, "אני חולה כבר כמה שנים במחלה מסוימת", כך אמר, "ולמרות כל מה שניסיתי עד כה לא הצלחתי למצוא מזור ורפואה לבעיה ממנה אני סובל מאוד. והנה כעת ביקש ממני אבי שאסע להתפלל על ציונו של אחד הצדיקים זצ"ל מהדורות הקודמים ביום הארצייתי שלו שעתיד לחול בקרוב. אך הבעיה היא שאותו צדיק נטמן בחו"ל, ואני לא רוצה לצאת את הארץ לשם כך", גולל הת"ח את הדברים. "השאלה היא האם עלי לעשות השתדלות זו ולהתפלל בקברו של הצדיק בחו"ל, ומה גם שיש כאן מצוות כיבוד הורים של אבי שרוצה מאוד שאסע לשם, או שמותר לי לסרב לזה ולצפות לישועת ה'?"

רבינו שליט"א הרהר בשאלה הכבדה ואח"כ אמר: "לצאת לחו"ל לא ראוי, אבל יש עצה אחרת, תיסע למירון, לרבי שמעון בר יוחאי, ותתפלל שם ואי"ה הבעיה תסתדר".

להאריך בתפילה

בן עליה יקר ביקש לברר, עד כמה צריך ומותר להאריך בתפילת שמונה עשרה, מה הוא השיעור הראוי בזה? והשיב רבינו שליט"א: אין בזה שיעור, אלא צריך לכווין פירוש המילות, ויארץ בתפילה ככל שנדרש לו לכווין.

תשלום שדכנות בטעות

שאלה מענינת הובאה בפני רבינו שליט"א. מעשה שהיה במשפחה שבחסדי השם גמרו שידוך לבנם, ועוד לפני האירוסין מיהרו לשלם לשדכן את שכרו המגיע לו כדין. אלא שלאחר ימים ספורים, משנרגעו מעט מההתרגשות והשמחה נוכחו לראות כי שילמו לשדכן סכום גבוה יותר ממה שמגיע לו. אבי החתן שהינו אברך שלא משופע בממון בלשון המעטה, התחבט רבות האם לבקש מהשדכן שיחזיר לו את התוספת שניתנה בטעות, ומשלא הצליח להכריע בדבר, נכנס לשאול את רבינו שליט"א.

הכריע רבינו ואמר: "לתבוע בחזרה לא כדאי, אבל תגיד לו שנתת בטעות יותר, ואם ירצה הוא יחזיר מעצמו". (אורחות יושר)

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

✍ רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 ☎ 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה 1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה 4310